

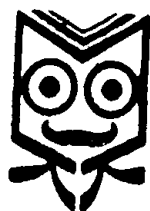
ବାସ୍ତବିକତା

ଭାସ୍କରୀନୋର ପଟ୍ଟନାୟକ

<http://oak.uitrk.ac.in>

ରାସକେନ୍ଦ୍ର

ରାଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ

ରସକେଲ୍ :

ଲେଖକ :

ରଜକଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ

ଡେଲେଙ୍ଗା ବଜାର, କଟକ—୭୫୩୦୦୧

ପ୍ରକାଶକ

କେ. କେ ମିଶ୍ର ଏଣ୍ଡ କୋ :

ଟେବୁଲ୍ ସାହି, କଟକ—୭୫୩୦୦୮

ପରିବେଷକ

ବୁକ୍ସ ଇଣ୍ଡିଆନାପୁଲି

ବାଙ୍କାବଜାର, କଟକ—୭୫୩୦୦୨

ମୁଦ୍ରକ :

ହୀରମଣି ପ୍ରେସ୍

ଅଲିଶା ବଜାର, କଟକ—୭୫୩୦୦୨

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ :

ସ୍ନାନ ପୁଣିମା, ୧୯୮୩

ମୂଲ୍ୟ—ପଞ୍ଚର ଟଙ୍କା

RASCAL

Written by :

Rajkishor Patnaik

Published by :

K K Mishra & Co

Banka Bazar, Cuttack-753002

Printed at

Hiramani Press

Cuttack-753002

First Edition 1983

Price-Rupees Fifteen only

ପୁସ୍ତକର ନାୟକ ମୋର ପ୍ରିୟ ରାସକେଲ୍‌କୁ ଏଇ ବହିଟି ଦେଲି

ରାଜକଟଣାର ପଟ୍ଟନାୟକ

ତା ୨୩ | ୬ | ୮୩

ପଢ଼ିବା କଲକର ମତାମତ...

ଲେଖକ ପରିଚିତ

ରାଜକିଶୋର ପଟ୍ଟନାୟକ, ତେଲେଙ୍ଗା ବଜାର, କଟକ-୯

ତା ୮ । ୪ । ୧୯୧୭	...	ଜନ୍ମ—କଲିକତା ।
୧୯୩୭	...	ବି. ଏସ୍‌ସି.
୧୯୪୦	...	ଓକିଲ
୧୯୪୧—୪୩	...	ଏଲ୍. ଏଲ୍. ଏମ୍. ପାଠ୍ୟକ୍ରମ
୧୯୪୭—୫୨	...	ଆଇନ କଲେଜ ଅଧ୍ୟାପକ।
୧୯୪୮	...	ବିଶ୍ୱେସ୍ୱ ଦଳ ପକ୍ଷରୁ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳପତି ପଦ ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗୀ
୧୯୪୯ —୫୨	...	ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକ ମାଟ୍ରିକୁଲେସନରେ ଓଡ଼ିଆ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟ ବୁସ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୧୯୫୨—୫୭	...	ଆଇ. ଏ. ରେ ଓଡ଼ିଆ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପାଠ୍ୟ ବୁସ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ପୁସ୍ତକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
୧୯୫୨	...	ସୁଦାନରେ ଶୁକର ସୁପାରିଶ୍
୧୯୫୫—୬୫	...	ଇଂରାଜି ପାଠିକ, ସାପ୍ତାହକ, ମାସିକ, ଓଡ଼ିଆ ପାଠିକ ଓ ଦୈନିକ ଆଦିର ସମ୍ପାଦନା
୧୯୬୪	...	ବିଶ୍ୱେସ୍ୱଦଳ ପକ୍ଷରୁ ରାଜ୍ୟସଭାକୁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା
୧୯୬୧	...	ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଶୁକର ସୁପାରିଶ୍ ।
୧୯୬୯	...	ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟ ପାଇଁ ମନୋନୟନ
ପୃଷ୍ଠ ସାହିତ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାୟନ		ଅଦ୍ୟାବଧି ଅସ୍ପଷ୍ଟ ।

“ସପତକଲ୍” ବହିର ଲେଖକର ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ ବାବଦ ସମୁଦାୟ
ରସ୍ତାଲଟି ଦୁଇହଜାର ଟଙ୍କା ପ୍ରକାଶକଙ୍କଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କଲି ।

ରାଜକଟଣାର ପଟନାୟକ

୨୩-୭-୮୩

ଏହି ପୁସ୍ତକର ସମସ୍ତ ରସ୍ତାଲଟି ନିଶିଳ ଉତ୍କଳ ପ୍ରକାଶକ ଓ ପୁସ୍ତକ ଶିଳ୍ପୀ ସଂଘ
ବାଙ୍କା ବଜାର, କଟକକୁ ଗୁମା ସ୍ୱରୂପ ଦାନ ଦେଲି ।

ରାଜକଟଣାର ପଟନାୟକ

୨୩-୭-୮୩

ଲେଖକର ଆତ୍ମଲିପି

ଏଇ ବହିଟି ଅନେକ ଅସାଧାରଣ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅପ୍ରେଲ ଓ ମେ ୧୯୮୩ରେ ବୁକସ୍ ଇଣ୍ଡରନାସ୍ ନାଲ, ବାଙ୍କା ବଜାର, କଟକ-୨ ଦୋକାନରେ ଲେଖା ଯାଇଛି । ଏହା ମୋର ଲେଖା ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟ ଶକ୍ତି ଏହାକୁ ଲେଖାଇଛି । ତେଣୁ ଏଇ ବହିଟିର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଶୀଘ୍ର ଦେଖା-ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ର ମାଆ ମାତାମ୍ ନାଶ୍ଟି ବହିରେ ସମ୍ପର୍କୀ ଭାବ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରି ଏଇ ବହିର ପରିପୁରକ ରୂପେ ନିକଟରେ ଦେଖା ଦେବ ।

ଏଇ ପ୍ରକାରର ବହି ପ୍ରକାଶ କରିବାର ସାହିତ୍ୟିକ ସାହସ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାଶକର ନାହିଁ । କାରଣ ଏଠାରେ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ହେଉଛି ସାହିତ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟର ଅନ୍ୟନାମ ।

ରାଜକଟଣାର ପଟନାୟକ

୨୩-୭-୮୩

ଭସାମେଘ (ପୁନ ମୁଦ୍ରଣ), ଚଲବାଟ (ପୁନ ମୁଦ୍ରଣ), ଅଷ୍ଟମୀ
ଗୁନ୍ (ପୁନ ମୁଦ୍ରଣ), ହାଟ ବାହୁଡ଼ା (ଦ୍ଵିତୀୟ ମୁଦ୍ରଣ) ଓଡ଼ିଶା ବୁକ୍
ଷ୍ଟୋର କଟକ-୨ଙ୍କର ପ୍ରକାଶିତ ତାଲିକାରେ ଥିଲା । ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ
ମୁଦ୍ରଣ ୧୯୮୫ରେ ନିଜେ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବ ।

ଯଦି ଚଳିତ ବନ୍ୟା, ବାଜ୍ୟା ବହୁ କଣ ନ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ
ଏଇ ମୁଦ୍ରଣ ୧୯୮୫ରେ କରାଯିବ ।

ରାଜକଞ୍ଚାର ପଟ୍ଟନାୟକ

୨୩-୭-୮୩

ରାସକେଲର ଜୀବନଗାଥା

ଇଏ ରାସକେଲର କଥା । ରାସକେଲ ହେଲା ବିଦେଶୀ ସାହେବଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦରକାରୀ ଶବ୍ଦ—ଏବେ ଆସି ଆମ ଭାରତଭୂମିର ଓଡ଼ିଆ—ଝୁରେ ପୋଷା ମାନ ଗଲାଣି । କେହି କାହାକୁ ପାଜି ନ କହି ‘ରାସକେଲ’ କହୁଛି ।

ଇଏ ହେଉଛି ସେହି ରାସକେଲ କଥା—ତମର ରାସକେଲ ନୁହେଁ । ଆମର ରାସକେଲ । ସେ ଆମର କୁକୁର ।’

ତାକୁ ନାଁ ଦେଇଥିଲେ ଜଣେ ରାଜାପୁଅ । ସେମାନଙ୍କର ଉଆସରେ ବହୁତ କୁକୁର ରହନ୍ତି । ତେଣୁ ନାଁ ଖୋଜି ନ ପାଇଲେ ସେମିତି କୁକୁର—ସଉକ ମାଲିକଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନିଆଯିବା ଦରକାର । ସେଇ କହିଥିଲେ ତା’କୁ ରାସକେଲ୍ ନାଁ ଦିଅ ।

ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଥିଲା । କୁକୁର—ହୁଆ ହୋଇଗଲା—ରାସକେଲ୍ । ବ’ ଦିନ ପରେ ରାସକେଲ୍—ରାସକେଲ୍ ଡାକିଲେ ସେ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ହଲୁଏ । ତେବେ ବହୁତ ହଲୁଏ ନାହିଁ । କାରଣ ରାସକେଲର ନିଜ ବିଷୟରେ ମାନ ଅପମାନର ଜ୍ଞାନ ଅଛି ।

ରାସକେଲ୍ ରଙ୍ଗ ଗୋରୁ—ଧଳା ନୁହେଁ । ଫିକା ନାହିଁ । ତେଣୁ କୁକୁର ଡୁଆଙ୍କର ସାତଟିର ମେଲା ଭିତରେ ଚିହ୍ନିବାକୁ ତାହାର ସେଇ ଗୋରୁ ଚେହେରା କମରେ ଲାଗେ ।

ବି. ଏ, ଏମ୍. ଏ. ପାସ ଅବା ନାଚଗାନ ଅବା ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ—ଏମ୍. ପି ଲାଗିଲେ ସେମିତି ମଣିଷକୁ ମଣିଷଠାରୁ ଅଲଗା ବାରି ହୁଏ ସେମିତି ଗୋରୁ ରାସକେଲ ହେଲା କୁକୁରକୁ ବାରି ହେବାର ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଉପାୟ ।

ନାଁକୁ ନେଇ କେକର ଆଚରଣ ବଦଲେ । ଆଚରଣ ନେଇ ଲୋକକୁ ମଧ୍ୟ ନାଁ ମିଳିଯାଏ । ସେମିତି କୁକୁର ଛୁଆଟିକୁ ରାସକେଲ୍ ନାଁ ମିଳିଥିଲା ।

ସେ ବାହାରର କୁକୁର । ତାହାର ମା' ଥିଲା ସାଙ୍ଗ ଦାଣ୍ଡର କୁକୁର । ତାହାର କେନ୍ଦ୍ର ମାଲିକ ନ ଥିଲେ ଓ ସେ ମଧ୍ୟ କାହାର ନିଜର ନୁହେଁ ।

ସେ ପଲ୍ଲ କୁକୁର । ତାହାକୁ ମୁନସିପାଲିଟିର କୁକୁର ମତ୍ତ ବାହନୀ ଚାହିଁବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ମଧ୍ୟ କେଉଁଠି ଗୋଟାଏ ଠାକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରି ସେ ତନି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ହେଲଣି ବ୍ୟର୍ଥ ହେଉଛି ।

ଡେଣ୍ଟ ରାସକେଲର ମା' ହେଉଛି ବେକାର । ତମ ଆମ ପରି ପୁଅ ଯେମିତି ବେକାର ହେଉଥିଲା । ଏବେ ସିଏ ବି ବେକାର ହେଉଛନ୍ତି । କାରଣ କେତେବେଳେ ତାକୁ ଚାକିରି ଜୁଟି ନାହିଁ ଅବା କେତେବେଳେ ତାକୁ ବର ଯୁକ୍ତ ନାହିଁ ।

ଇଏ ହେଲା ରାସକେଲର ଇତିବୃତ୍ତ । ସେ ବେକାରର ପିଲା ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଆଇତା ହୋଇ ଯାଇଛି । ଯେଉଁ ଘରେ ମା' ସୁବଧା ପାଇ ନ ଥିଲା ସେହି ପୁଅ ସୁବଧା ପାଇଗଲା ।

ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଲୁହା ଜଞ୍ଜିର ମିଳି ଯାଇଛି । ରାସକେଲ୍ ସେଥିରେ ବନ୍ଦା ହେଲା ।

ରାସକେଲ୍ ମାଲିକର ଗୋଟାଏ ଗାଈ ବନ୍ଦା ହେଉଥିଲା । ସେଇ ଗାଈ ମରିଗଲା ପରେ ଘରର ଗୋଟାଏ ଦରକାରି ଜିନିଷ ହିସାବରେ ଆଡ଼ତ ଦାନ ପାଇଁ ଜଞ୍ଜିରଟି ପଡ଼ି ରହି କଲଙ୍କି ଖାଉଥିଲା ।

ରାସକେଲ ମିଳିଯିବାରୁ ଖଇଁ କାଟ ପାଇଁ ସେଇ କଲଙ୍କିଖିଆ ଜଞ୍ଜିର ଖୋଜା ହୋଇ ବାହାରିଲା—ରାସକେଲ୍ ର ଗଲା ମଣ୍ଡନ କରିବା ପାଇଁ ।

ଘରର ଫୋପଡ଼ା ହେବା ଖାଇବା ଜିନିଷକୁ ଯେମିତି ମରାମତ କରି ଘର ଓ ବାହାରର ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଇ ତୋଷ କରାଯାଏ ସେମିତି ଜଞ୍ଜିରଟି ଉପଯୋଗ କରି ରାସକେଲକୁ ରଖା ହେଲା ।

ଜଞ୍ଜିର ପାଇଁ ଖୁଣ୍ଟ ନାହିଁ ଭାରି ଜଞ୍ଜିରକୁ କାମରେ ଲଗାଇବାପାଇଁ ଜଞ୍ଜିରରେ ଝୋଟବାଣୀ ବନ୍ଦା ହୋଇ ଲମ୍ବା କରା ହୋଇଥିଲା ତାହାଲେ ରାସକେଲ୍ ବେକକୁ ଭାରି ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

ତେବେ ବି ଦେଖିଲା ଲୋକ ରାସକେଲ୍ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇ ମାଲିକକୁ ଗାଳି ଦିଅନ୍ତି ।

ଏଡେ ଗ୍ରେଟ ଛୁଆଟାଏ—ସରୁଆ ଚେନ୍ରେ ବାନ୍ଧବା ଦରକାର ।

ଏମିତି ସଫାଧାରଣରୁ ଆପଣି ଅଭିଯୋଗ ହେଲେ ରାସକେଲକୁ ଖୋଲି ଦିଆଯାଏ । କାରଣ ଲୋକମତକୁ ମାନ୍ୟ ଦିଆଗଲା ଓ ରାସକେଲର ବେକକୁ ଉତ୍ସାହ କରି ଦିଆ ହେଲା ।

ସେତେବେଳେ ଯାଏ ରାସକେଲ୍ ତାହାର ବଛଣାରେ ଶୋଇ ରହିଥାଏ । ତାହାର ବଛଣା ହେଲା ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା କୁଣ୍ଡା ଅଟା—ସେଇଟା ନଥିଲେ ରାସକେଲ୍ କୁ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଆଖି ବୁଜେ ନାହିଁ । ପାଟି କରୁଥାଏ ।

ରାସକେଲ୍ ହେଲା ତମ ଆମ ପରି ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଣୀ । ତାହାର ସମସ୍ୟା ଯାହା, ଆମର ସମସ୍ୟା ବି ସେଇଆ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରୁ ଅରମ୍ଭ କରି ଏମ୍. ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପାଠ ଭିତ ଲାଗୁଛି । ପିଅନ କରାନ୍ତିରୁ ଅରମ୍ଭ କରି ଅଫିସର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁବେଳେ କାମ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ଅନିଚ୍ଛିତ ରହୁଛି । ଅନ୍ୟର ପ୍ରସାରସ ଓ ସହାନୁଭୂତିରେ ଜୀବନ ଗଢ଼ା ହେଉଛି ।

ରାସକେଲ୍ ର ଜଞ୍ଜିର ଓ ତାହାର ମାଲିକର ଜଞ୍ଜିର ଏକା ଜିନିଷ—ଏକା ଗୁଣ । ସମସ୍ତେ ନିଜର ଅବସ୍ଥାରେ କ୍ଳାନ୍ତ ଓ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ । ସମସ୍ତେ ଫିଟି ପଳାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କର ପୁଣି ଧୂଳି ସମାନ ।

ରାସକେଲ୍ ଫିଟିଗଲେ କିଛି ବେଳେ ଛଟା ଗାଲି ତାହାର ଅଟା ଟଣ୍ଡିକରେ ପଡ଼ି ରହେ । ସେମିତି ଆଖିକୁ ସବୁ ମାଲିକର ଲୋକଙ୍କର ମନଯୋଗ ଓ ତଦାରଖକୁ ଦେଖୁଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ଜଣାପଡ଼େ ରାସକେଲ ନାହିଁ । ସେ ଟସି ଗଲଣି ।

ତାକୁ ଧରିବାକୁ ଧାଇଁବାକୁ ପଡ଼େ । କାରଣ ସେ ଆମର ପୋଷାକୁକୁର । ପୋଷା ମାଲି ଯେମିତି ଘରେ ରହିଥିବ ପୋଷା କୁକୁର ବି ସେମିତି ଆଖି ଆଗେ ଆଗେ ରହିବା କଥା ।

ଏଇ ନିୟମକୁ କୁହାଯାଏ ଶାସନ । ଏଇ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସବୁଠାରେ ବିଦ୍ରୋହ । ଏଇ ବିଦ୍ରୋହର ନାଁ ହେଲା ଦେଶ ସେବା ।

ରାସକେଲ୍ ତାହାର ଜଞ୍ଜିର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚଢ଼ୋହ କରି ଘରର ଦୁଆର, କାନ୍ଥକୁ ଚୁଲ୍ଲ କରି ଦେଇ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପାଦ ପକାଇଲା ପରେ ତାହାର ଗ୍ରେଟ୍ ଦେହରେ ସ୍ବାଧୀନତାର ବଳ ଆସେ । ସେ ଶୁଲେ ଘରଠାରୁ ଦୂରକୁ—ଅଳ୍ପ ଦୂରରୁ ଅଧିକ ଦୂରକୁ ।

ପଛରେ ଗୁଲନ୍ତି ଘର ଲୋକ—ଗୌର ପଛରେ ପୁଲିସ୍ ଧାଇଁଲା ପରି । ଶିକ୍ଷା, ମଠର କଟାଇ ରାସକେଲ୍ ଗୁଲିଥାଏ ଆଗକୁ । ସେ ସ୍ବାଧୀନତା ପାଇଯାଇଛି । ପଛରୁ ପୁଲିସ୍ ଗୌରକୁ ଡାକିଲା ପରି ପରାଧୀନତାର ଜଞ୍ଜିର ଡାକ ଗୁଡ଼ିଛି ।

ଗୌରକୁ ପୁଲିସ୍ କାରୁ କରିବା ଯେତିକି ଦୁର୍ବଳ, ରାସକେଲ୍ ଧରିବା ସେତିକି ଦୁସାଧ୍ୟ ।

ରାସକେଲ୍ ହଜିଯାଏ ଘଣ୍ଟାଏ ଦି' ଘଣ୍ଟା—ଘରୁ ଝିଅ ହଜିଗଲା ପରି । ଗୁରୁଆଡ଼େ ଦୁଃଖ ଓ ଆଶଙ୍କା ଯେ ରାସକେଲ୍ ପଳାଇଲା । ଝିଅକୁ କବାଟର ଆକଟ ଜାରି କଲ୍ ପରି ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଯେ ରାସକେଲ୍ ଧରାପଡ଼ିଲେ ଅଉ ଫିଟା ଯିବ ନାହିଁ ।

ଶେଷକୁ ରାସକେଲ୍ ଗୁଲିଆସେ ଘରକୁ । ଯାଇଥାଏ ସଦର ଦୁଆରବାଟେ କିନ୍ତୁ ଫେରିଆସେ ବାରି ପାଚେଣ୍ ପାଟକୁ ।

ବାରି ପାଚେଣ୍ ଦି ହାତ ଉଠା । ସେଥିରେ ଥିବା ପାଣି ନଳା ଛଅ ଆଙ୍ଗୁଳି ଚ୍ୟାପାଇଁର କଣା । ରାସକେଲ୍ ନଳା ଭିତରେ ଗଳିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଆଉ ପାଚେଣ୍ ଡେଇଁ ପାରେ ନାହିଁ ।

ସେ ସେଇଠି ରହି କାନ୍ଦେ - କୁଁ କୁଁ ହୁଏ । ସେଇ କାନ୍ଦଣା ଶୁଭେ ପାଖ ରେଷେଇ ଘରକୁ ।

—ଆ, ରାସକେଲ୍ ।

ରାସକେଲ୍ ହାତେ ଘୁଞ୍ଚିଯାଏ ପାଚେଣ୍ ପାଟରୁ । ସେ ଧରା ଦେବ ନାହିଁ ତାକୁ ମାରିବେ ।

ଶାସ୍ତ୍ରର ଭୟ ନ ହେବ କାହାର ? ଶାସ୍ତ୍ର କେଉଁଠି କାହାକୁ କେତେବେଳେ ଅବା ମିଠା ଲାଗିଛି ସେ ଅନ୍ଧର କରି ଶାସ୍ତ୍ର ପାଖକୁ ଯାଇ ଥିବ ?

ରାସକେଲ୍ ଖୁସାମଦ ପାଏ ପାଟକୁ ଗୁଲି ଅସିବା ପାଇଁ—ରାସକେଲ୍ ଥରକୁ ଥର ଚାହେଁ । କିନ୍ତୁ ପାଟକୁ ଆସେ ନାହିଁ ଅବା ଦୂରକୁ ଘୁଞ୍ଚେ ନାହିଁ ।

ଧରା ଦେବାକୁ ଆସିଛି । କିନ୍ତୁ ଧରା ଦେଉ ନାହିଁ । ଉଏଡ ଆମର ମଣିଷ
ସମାଜର କଥା । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧରା ଦେବାକୁ ଖୋଜୁ କିନ୍ତୁ ଧରା ଦେଉ ନାହିଁ ।
ଭଗବାନ ବି ଆମକୁ ଧରା ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ ତେବେ ଧରା ନ ଦେଇ ରହିଥାନ୍ତୁ—
ନୁହେଁ ପାଖ, ନୁହେଁ ଦୂର—ଜାଗାରେ ।

— ଆ, ଆ, ରାସକେଲ୍—

ରାସକେଲ୍ ଘୃଷ୍ଣ ଆସେ ପାଚେଟା ପାଖକୁ—ଡାକୁଥିବା ଲୋକର ହାତ ପାଖକୁ ।
ସ୍ବରର କଠୋରତାରୁ ସେ ବାରିନିଏ ତାକୁ ଦୃଷ୍ଟି ନା କ୍ଷମା କ'ଣ ମିଳିବାର ଅଛି ?

ଧରା ଦେଇ ରାସକେଲ୍ ପାଚେଟା ତଳୁ ଭିତରକୁ ଆସେ । ତାହାର ଅଉ
ଦୋଷ ନାହିଁ । ଭିତରକୁ ଆସି ଧାଇଁ ଚାଲିଯାଏ ତାହାର ସେଇ ଅଟା ବଛଟା
ପାଖକୁ ।

ସ୍ବା'କୁ କହିଥାଉଁ ଜବନ । ସଫାରର ଚୁଞ୍ଚ ପଦାର୍ଥକୁ ଭଲପାଇ ବାରମ୍ବାର
ଅଦରି ଯିବା ହେଉଛି ପ୍ରାଣୀର ଧର୍ମ—କୁକୁର ରାସକେଲ୍ ଯାହା, ଆମେ ମଣିଷ ବି
ସେଇଆ ।

ମଣିଷ ହେଉଛି କୁକୁର । କିନ୍ତୁ ମଣିଷର ନାହିଁ କୁକୁରର ମାଲିକ ପ୍ରତି ଥିବା
ସ୍ନେହ, ଭକ୍ତି ଓ କୃତଜ୍ଞତା ।

ତେଣୁ ରାସକେଲ୍ ମଣିଷଠାରୁ ବଡ଼ ଓ ଉଚ୍ଚ ।

କିଛି ସମୟ ଶୋଇଲା ପରେ ରାସକେଲ୍ ଚାଲିଗଲା ଆରମ୍ଭ କରିଦିଏ ।

ଘରେ ବନ୍ଧା ହେବା, ଘରେ ରହିବା, ଘରୁ ପଳାଇ ଯିବା, ଘରକୁ ଫେରି
ଆସିବା, ଘରୁ ଗଲ ପରେ ଗାଲି ଖାଇବା, ଘରକୁ ଫେରିଲା ପରେ ଅଦର ପାଇବା,
କୁକୁର ଓ ମାଲିକ ଦିହେଁ ପରସ୍ପର ଦୋଷକୁ ଭୁଲି ପରସ୍ପରକୁ ଭଲ ପାଇବା ଏକାପର
ଏକାବେଳେକେ ସତ ।

ରାସକେଲ୍ ଅର୍ଥପା ପାଏ । ଗୋଲ ହୁଏ । ଦେହକୁ ଚାଟେ । ଦେହ ଉପରେ
ଚଢ଼େ । ଆଦର ନ କଲେ ଡାଏ ନାହିଁ । ଶୁଦ୍ଧ ବଦଳରେ ଧୂସ ଖୋଜେ । ବଡ଼
ପାଖିତକୁ ଖୋଜିଲା ପରି ସେ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ତ୍ରାନ୍ତ ଖୋଜେ । କୁକୁର ହେଲେ ବି ତାହାର
ମଧ୍ୟ ନିବିଡ଼ତା, ପସନ୍ଦ, ମନୋନୟନ ସବୁ ରହିଛି ।

ରାସକେଲ୍ ଓ ମଣିଷ ସମାନ ।

ଯିଏ ଯେଉଁଠି ରହୁଛି ସେଇ ଜାଗା ହେଉଛି ତାହାର ପାଇଁ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ।
ପାଖରେ ଯେଉଁ ଲୋକ ମିଳେ ସେଇ ହେଉଛି ଶିଶୁରଙ୍ଗର ଅସୀମ ଆଶୀର୍ବାଦ । ସେଇ
ଛୋଟ ପରିସରର ମାୟା ହେଉଛି ସଫାର ।

ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଅସୁମାରୀ ଲୋକ, ଅସୁମାରୀ ପରିସ୍ଥିତି ହେଉଛି ଏଇ ସଫାର
ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଅନୁଶୀଳନ । ଗଣିତର ଏକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ସମସ୍ୟା
ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ, ପଞ୍ଚାଶ, ପଞ୍ଚଶହ, ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଅନୁଶୀଳନର ମାଳା ।

କୁକୁର ରାସକେଲ୍ ଓ କୁକୁର ମାଲିକର ଯେଉଁ ସମ୍ବନ୍ଧ—ମାଲିକର ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ,
ନିଜ ଭାଇ, ନିଜ ପୁଅଙ୍କ ସହିତ ସେଇ ସମ୍ପର୍କ ।

ଫରକ ହେଲା ଯେ ରାସକେଲ୍ ଥରେ ପୋଷା ମାନିଲେ ବାରମ୍ବାର ଫେରିବ,
ବରମ୍ବାର ଆପଣାର ହେବ । ଥରକୁ ଥର ନିଜର ହେବ । ଶେଷକୁ ମାଲିକ ପାଇଁ
ନବନ ଦବ କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ସେତକ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଯେତେବେଳେ ସେବାୟତର
ପରିମାଣ ପାଇବ ସେତକ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯିବ ।

ରାସକେଲ୍ ତାହାର ପ୍ରତିଭା ଦେଖାଇବାରେ ଲାଗିଲାଣି । ଉପକରଣ ଡ୍ରବ୍ କମ୍ପ୍
ଡିଓଟି ଆଣି, ଗୋଟିଏ ଲଙ୍କୁଡ଼, ଗୋଟିଏ ଜିଉ ଓ ଧୁଇଟି ଆଗ ଗୋଡ଼ ।

ଏତକରେ ସେ ମଣିଷର ହୃଦୟକୁ ଜୟ କରିପାରିବ । ସେଇ କଥା ସେ
ତାହାର ଜନ୍ମରୁ ରକ୍ତରେ ଆଣି ଏଇ ମାଟିକୁ ଆସିଥିଲା । ସେଇ ମଞ୍ଚି ତାହାର ଗଛ
ଦେଖାଇଲାଣି ।

ବାହାରୁ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲେ ରାସକେଲ୍ ତାହାର କର୍ତ୍ତା ଲିଆ ଗଳାରେ
ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଶବ୍ଦ କରି ପଛେ ପଛେ ଚାଲି ଆସେ ଆଦର କରିବା ପାଇଁ ।

ସେ ହୁଏ ତ ବୁଝିପାରେ ଯେ ସଫାରରେ ଜଣେ ହେବା ପାଇଁ ପରକୁ
ଆପଣାର କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଉଛି ମନବୋଲି ଆଦର ।

ଯିଏ ଏତକ ପାଏ ସେ ନିଜର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବା ପାଇଁ ରାସକେଲ୍ କୁ
ଟେକିନେଏ । ସେ ତେଲ ହୁଏ ଓ ଗୁରୁଆ ପାଇଲେ ମୁହଁକୁ ଚାଟିଦେଏ ।

କାହିଁ ଏଇ ସଂସାରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ? ଯେଉଁମାନେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଆଉ କି ନ ଥାଉ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷାର ନିୟମ ପାଳିବାରେ ଅନୁରକ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷାର ସମସ୍ତ ଶ୍ରେଷ୍ଠବତ୍ ନିୟମ ମୁଖସ୍ଥ କରି ରଖିଛନ୍ତି ସେଇ ଲୋକେ ନିଜର ପୋଷା କୁକୁର ବାଲେଇ ପାଖରେ ଏଇ ନିୟମକୁ ପାଳିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ନିଜର ପ୍ରିୟଜନ ଓ ପାଲିତ ପ୍ରାଣୀ ପାଖରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷାର ନିୟମ ଯେମିତି ବାତଲ୍ ଠିକ୍ ସେମିତି ଆମର ନିଜର ଚଳଣିର ନିୟମ ମଧ୍ୟ ଅକାମି ।

ରାସକେଲ୍ ସଂସାର ଗୁଲେ ତାହାର ମାଲିକ ସହିତ ରାସକେଲ୍ ର ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ । ସେଇ ମାଲିକର ସଂସାର ସେମିତି ଗୁଲେ ମାଲିକର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ କୁକୁର ଓ ମାଲିକ ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ ।

ଏଇ ସଂସାରଟା ଯେଉଁଠି କୁକୁର ଓ ମଣିଷର ସମ୍ବନ୍ଧର ସଂସାର । ସମସ୍ତେ କୁକୁର । ସମସ୍ତେ ମଣିଷ । ସବୁ କୁକୁର ହେଉଛନ୍ତି ରାସକେଲ୍ ବା ପାଳି । ସବୁ ମଣିଷ ହେଉଛନ୍ତି ରାସକେଲ୍ ପରି ।

ଦ୍ଵ—ଗୋଡ଼ିଆ ଓ ଗୁରୁ—ଗୋଡ଼ିଆ ପ୍ରାଣୀମାନେ ଏଇ ପ୍ରକାରରେ ଛନାଛନ୍ତି । କୃତଜ୍ଞତା ଓ କୃତଗୁଣତା ହେଉଛି ସେଇ ଛନ୍ଦର ଦଉଡ଼ି ।

କୃତଜ୍ଞତା ହେଉଛି ବନ୍ଦନ ବା ଶିଳ୍ପିତା । କୃତଗୁଣତା ହେଉଛି ବନ୍ଦନର ଖୁଣ୍ଟ ।

ମଣିଷ କୁକୁର ପାଇଁ କୃତଜ୍ଞ ରହିପାରେ ନାହିଁ । କୁକୁର ସେମିତି କୃତଗୁଣତା ରୁହେ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ କୁକୁର ହେଉଥିବାରୁ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇ ରହିଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ର ମୁନିବ ଅନେକ । ଜଣେ ହେଲେ ଘରର ବାବୁ । ଆଉ ଜଣେ ବାବୁଙ୍କର ପୁଅ । ଆଉ ଜଣେ ବାବୁଙ୍କର ଗୁରୁ । ଆଉ ଜଣେ ବାବୁଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ । ସେମିତି ଅଛନ୍ତି ବାବୁଆଣୀଙ୍କର ଖୁଡ଼ୀ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାହିଁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପ୍ରତି ସ୍ନେହ, ସଦ୍‌ଭାବ, କୃତଜ୍ଞତା ଦେଖାଇବା ହେଉଛି ରାସକେଲ୍ ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବା ଡ଼ଉଟି ।

ରାସକେଲ୍ ଭାରି ବିରକ୍ତ ହୁଏ ଏଇ କାମର ତାଲିକାକୁ ରୁହେଁ । ବାବୁଙ୍କର ପୁଅ ପାଟି କରେ ଅଳ୍ପ, ସାହୁକା, ଭୁଗୋଳ ଆଦି ଗୋଲମାଲ ହେଉଛି—ସୁରଣଗନ୍ତ ଅଭାବରୁ । ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ମନେ ରଖିପାରେ ନାହିଁ ନିଜ ଓ ପର ମଣିଷ କିଏ । ମାତ୍ର ଖାଇବା ସାର ହୁଏ ।

ପୁଅ ପାଟିକରେ ରାସକେଲ୍ ଉପରେ—ବୋକାଟାଏ । ମୋ' ସାଙ୍ଗକୁ ଚାହିଁ ପରୁନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ପୁଅ ମୁହଁକୁ ଅନାଏ ବୋକା ପରି ।

ନୟମ ଗୋଟିଏ ସାର—ନିଜ ଲୋକ ଓ ପରଲୋକ । ଆଉ ପରଲୋକ ଭିତରେ ପୁଣି କିଏ ସୁପାରିସ ପାଇ ନିଜଲୋକ ହୋଇଗଲା ତାହାର ଡବର କେମିତି କୁକୁର ଛୁଆ ରାସକେଲ୍ ପାଟରେ ପହଞ୍ଚିବ ?

ସଫାର ଏମିତି ତଥାକି ହୋଇଛି ଯେ ତାହାର ମାଲିକର ମନ କଥା ଠିକ୍‌ଭାଳି ନିଜର ବୁଦ୍ଧିବିଦ୍ୟା ନ ଖଟାଇ କାମ କରିପାରେ ସେଇ ହୁଏ ଭଲ ଓ ଦରକାର ।

ଏଇ କାମକୁ ପଶୁ ଜାତି ଅସମର୍ଥ । ତେଣୁ ମଣିଷ ତାକୁ ଗାଳିଦିଏ ପଶୁ ବୋଲି । ଏଇ ସଫାରରେ ଯଦି ନ୍ୟାୟ ଥାନ୍ତା ଅବା ନ୍ୟାୟ—ବିଚାର ଥାଆନ୍ତା ତାହା-ହେଲେ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଜଗତ ସୁଟରେ ଥାଆନ୍ତେ । ଭଗବାନଙ୍କର ନାମ ଲେପ ପାଇ ଯାଇଥାନ୍ତା ।

ସୃଷ୍ଟି କରି ସାରି ବ୍ୟାତା କାନ୍ଦିନେଲେ ନ୍ୟାୟକୁ । ସମସ୍ତେ ଏଇ ନ୍ୟାୟ ପଛରେ ଅହରହ ଧାଉଁଥିବେ । ନ୍ୟାୟ ଚିଆଇବାକୁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକ ଛୁଡ଼ିଥିବେ । ସେ ଯେତେ ବଳ ଟେକି ନ୍ୟାୟ ମାଗି ଚାଲିଲେ ସେ ହୋଇଗଲା ସେତେ ବଡ଼ ଧାମ୍ନିକ ।

ଏଇ ନ୍ୟାୟ ଡୋକଥିଲେ ରାସକେଲ୍‌ର ମାଲିକଙ୍କ ପୁଅ ବେବ । ମାଲିକର ବାପା ବୁଢ଼ା ବାବୁ ।

କୁକୁରର ଛୁଆ କୁକୁର ହୁଏ । ରାସକେଲ୍‌ର ଛୁଆ କେବଳ ରାସକେଲ୍ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ରାସକେଲ୍ ଯେ ପୁଣିର ପାସ—ଏକଥା ସୁଟେ ଭୁଲ୍ ।

ଭୁଲ୍ ଠିକ୍ ହେଲେ ଅନ୍ୟ ଜାଗାର କଥା । କିନ୍ତୁ ମାଲିକ ଘରେ ମୁନିବ, ଗୁକର, କୁକୁର ଅଲଗା ଅଲଗା ପାହାଚର । ଜଣେ ବଡ଼ ଓ ସୁବିଧା ଭୋଗ କରେ । ଆରଟି ଗ୍ରେଟ ଓ ଅସୁବିଧା ଭୋଗ କରେ । ଏଇ ତଥାତ୍ ହେଉଛି ଭିତରୁଙ୍କର ଟାମଶିଆଲି । ଏଇ କଥାକୁ ବୁଝିବା, ମାପିବା ଓ ସମୁଦ୍ଧିବା ହେଉଛି ଦେବତା ।

ହେଲେ ବି ରାସକେଲ୍ ଜାଣେ ସେଇ ଘରଟି ତାହାର । ସେଇ ଘରକୁ ସେ ଜିଜ୍ଞାସା କରେ । ତେଣୁ ସେ ଭିତରକୁ ଯାଇ ଆସି ପାରନ୍ତି ।

ମଣିଷ ସମାଜରେ କୁକୁର ହେଉଛି ଅଛବ । କାହା ଟିକିପଟି ଘରେ ରହୁଥିବେ । ବାହାରର ଚୁରୁହୁ । ଓ ବିଛା ଘର ଭିତରେ ବୁଲି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କୁକୁର ଘର ଭିତରେ ଚଳପ୍ରଚଳ ହେଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏତକ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ରାସକେଲ୍ ବହୁତ ଗାଳି ଖାଏ । ପୁଣି ମାଡ଼ ବ ଖାଏ । ଏଇ ଘର ତାହାର ନୁହେଁ ।

ରାସକେଲ୍ ବୁଝେ ଯେ ଅମୂଳ ଅମୂଳ ଲୋକ ତାକୁ ମାଡ଼ ଗାଳି ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ସେ ଆଡ଼େଇ ଯାଏ । କିନ୍ତୁ କେବେହେଲେ ବୁଝେ ନାହିଁ ଯେ, ଘରର ପୋଇଲି ପରି ସେ ତଳୁଆ ଜୀବ ନୁହେଁ ।

ରାସକେଲ୍ ବୁଝି ଅଛି । ରାସକେଲ୍ ଦୋଷ ? ନା ଖୋଜେ ବାହାରକୁ ଯାଇ ଏଠି ସେଠି ଖଜ ଓ ଖରାପ କିନ୍ତୁ ସେ ମୁହଁ ମାରି ।

ମନରେ ସେଇ ଖିଆଲ ଆସିଲେ ରାସକେଲ୍ ଅଳ୍ପ ଭିତର ପାଚେଣ୍ଡ ଡେଇଁ ଚାଲିଯାଏ । ସେ ତାହାର କଛା ଅନୁସାରେ ଯିବ । ବାବୁଘର ପିଲା ଘର ଛାଡ଼ି ପଳାଇଲୁ ପରି । ଚାଲିଗଲାବେଳେ ସେ ତାହାର ସ୍ନେହର ଅଦେଖା ଜୋର ଛାଡ଼ି ଯାଇଥାଏ ।

ଏଇ ରାସକେଲ୍ ବାନ୍ଧି ଏଥର । ତାକୁ ଫିଟାଇଲା କିଏ ? ସେଇ ଲୋକ ଯାଇ ତାକୁ ଆଣି । ବଡ଼ ପାଟିରେ ତାଙ୍କିଲେ ବି ରାସକେଲ୍ ଚାହିଁ ରହେ । ପାଖକୁ ଆସେ ନାହିଁ । ତାହାର ମାଡ଼କୁ ଡର ।

ଡର ଆସିବା ଦେଖାଗଲେ ଲୋକର ସହାନୁଭୂତି ଆସେ । ମାଲିକର ରାଗ କମିଯାଏ । ରାଗ ଓ ଶାନ୍ତି ବଦଳରେ କ୍ଷମା ଓ ସୁରକ୍ଷାର ତାହାର ଲୁଚିଲା ରାଗ ମନରେ ଦେଖାଯାଏ ।

ରାସକେଲ୍ ରାତି ଅଧରେ ଧରା ହୋଇ ଭିତରକୁ ଆସେ । ଧରିବା ଲୋକର ଆଦର ପାଏ । ଆଉଁସା ମଧ୍ୟ ପାଏ ।

ରାସକେଲ୍ ଭିତରକୁ ଆସିଗଲେ ଧାଇଁ ଚାଲିଯାଏ ତାହାର ବଛଣୀ ପାଖକୁ ।

ସେ କୁକୁର ହେଲେ ବି ଜଣେ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ । ତେଣୁ ସେ ସିମେଣ୍ଟ ଚଟାଣରେ ଶୋଇବା ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ ।

ମାଡ଼ବର ହାକିମ ଚଉକା ଛାଡ଼ି ଟୁଲରେ ବସିପାରେ ନାହିଁ । ସିଗାରେଟ୍ ଛାଡ଼ି ବିଡ଼ି ଫୁଲିପାରେ ନାହିଁ । ଭଲ ଜାମା ନ ପିନ୍ଧି ଗେଜିଟି ପିନ୍ଧି ଦେଖା ଦେଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ କୁକୁର ଛୁଆ ସେମିତି ତଳେ ଶୋଇପାରେ ନାହିଁ । ତାହାର ଅଖା ଖଣ୍ଡେ ଦରକାର । ସିଏ ବି ଠିକ୍ ସଜଡ଼ା ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିବ । ଉପରେ ବିକଳ ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିବ । ତେବେ ଯାଇ ରାସକେଲ୍ ଆରାମରେ ଶୋଇବ । କିନ୍ତୁ ଶୋଇବା ଆଗରୁ ସେ ଥରେ ଯାଇ ବାହାରେ ପଙ୍କ କାଧୁଅରେ ବୁଲି ପାରିବ ।

ନିତି ନିୟମ ଭିତରେ ବିଶୁଙ୍ଗାଳା ଆଣି ସେଥିଭିତରେ ଅନନ୍ଦରେ ରହିବା ସବୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଧର୍ମ । ମଣିଷ ସେମିତି, କୁକୁର ବି ସେମିତି ।

ଗୁକ୍ତି କରି ଦରମା ନବ । ଗୁକ୍ତି ଭିତରେ କିଛି ହାତ ପଇଠ କରିନବ । ଅଭିଯୋଗ ଉଠିଲେ ଠାକୁର ମନ୍ଦିରକୁ ଧାଇଁବ । ତେବେ ଯାଇ ଜୀବନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆନନ୍ଦମୟ ।

ସେମିତି ଘର କରି ସ୍ଥାମୀ ସେବା ଭିତରେ ସାମନ୍ୟ ପର ମଣିଷକୁ ଆପଣାର କରି ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ନ କଲେ କ'ଣ ଜୀବନଟାକୁ ଉପଭୋଗ କରିହୁଏ କି ?

ମୋଟେ ନୁହେଁ । ଖାଲି ଗୋଟାଏ ଭାଗରେ ସଫାର ଗୁଲେ ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ବିପକ୍ଷତ ଭାଗ ଦରକାର । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ରୋଗ, ସଫାର ସାଙ୍ଗରେ ବୈରାଗ୍ୟ, ଚରିତ୍ର ଭିତରେ ଚରିତ୍ରହୀନତା, ପୁଣ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ପାପ ନ ମିଶିଲେ ସବୁ ଲାଗେ ଉଚ୍ଛ ।

ରାସକେଲ୍ ସେଇଆ କରୁଥିଲା । ଘରେ ଆଠ ଘଣ୍ଟା ରହିଲେ ବାହାରେ ତିନି ଘଣ୍ଟା ରହିବା ଦରକାର । ଧୁଧ ବିସ୍କୁଟ ମିଳିଲେ ମଧ୍ୟ ଟିକିଏ କାଧୁଅ ଓ ଗୋବର ଖାଇବା ଦରକାର ।

ସେଥି ପାଇଁ ଆମେ ତାରିଫ୍ କରୁ ଗୁହୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ବାଳକ ଧରି ଯୋଗ ସାଧୁଲେ ସିନା ସଫାରକୁ ଆଦର୍ଶ ପରି ଦର୍ଶିବ । କେହି ନ ଥାଇ ଖାଲି ଥୁଣ୍ଡା ଥୁଣ୍ଡା ଯୋଗ ସାଧୁଲେ ସେ ଲୋକ ଆମର ଶତ୍ରୁ ।

ଦୋଷ ନ ଥିଲେ କାକୁଡ଼ି ନାହିଁ । ପର ଧୂଆରେ ହାତ ପତାଇବାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ସେମିତି ହେଲେ ଜୀବନର ସୁଆଦ ନାହିଁ । ଏଇ କଥା ଦେଖନ୍ତି ସଫାରର ରାସକେଲ୍ ଦଳ । ସମସ୍ତେ ଖୋଜି ବୁଲନ୍ତି ସାଧୁ ରତ୍ନାକରଙ୍କୁ—ସିଏ ପଙ୍କରୁ ଉଠିପାରିଛି ।

ରାସକେଲ୍ ର ସବୁ ମାତ୍ । କାରଣ ସେ ଆମପରି ଜଣେ । ଦାନ୍ତ ଘଷି ସାରିଲେ ପାଟି ଠିକ୍ ହୁଏ । ପାଇଖାନା ଯାଇ ସାରିଲେ ପେଟ ଠିକ୍ ହୁଏ । ଦୋଷ କରି ସାରିଲେ ଗୁଣ ବାହାରେ ।

ଏକ ଜଗତ ଯାହା ଦେଖାଉଛି କୁକୁର ବି ସେଇଆ ଦେଖାଉଛି । ଗୁଣକୁ ଆଦର କରି ଦୋଷକୁ ପାସୋରି ଯିବା ହେଉଛି ଜୀବନର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ।

ରାସକେଲ୍ ସେତିକି ଶିକ୍ଷା ଦେଉଥିଲା । ସେ ଛୋଟ ନୁହେଁ—ସେ ବି ପ୍ରଶଂସାର ଯୋଗ୍ୟ, ସ୍ନେହର ପାତ୍ର ମଧ୍ୟ । ପୁଅ ଯାହା, ସ୍ତ୍ରୀ ସେଇଆ । ପୋଷା କୁକୁର ମଧ୍ୟ ସେଇଆ ।

ଦୋଷକୁ ଜଗି ରହୁବା ହେଲା ସଂସାରର କାମ ।

ରାସକେଲ୍ ଏମିତି ତାହାର ଉପାହୁ ଓ ଅଭ୍ୟାସ ଭିତରେ ଦିନକୁ ଦିନ ନିକଟକୁ ଆସୁଥିଲା ।

ଭଲପାଇବା ହେଉଛି ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଅଭ୍ୟାସ । ବାରମ୍ବାର ଭଲ ପାଇଲେ ଭଲପାଇବା ଧୂଳି, ମଳା, ଆଲୁଅ ଓ ପରିଚ୍ଛନ୍ନତାର ଆବରଣ ହେଇଯାଏ ।

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଖବର ମିଳିଲା—ରାସକେଲ୍ ମରିଯିବ । ସେ ବସ ଖାଇଦେଇଛି ।

ହଠାତ୍ ଯେପରି ବଡ଼ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା । କ'ଣ ହେଲା ? ରାସକେଲ୍ କୁ ବସ ଦେଲା କିଏ ?

—ଏକ ଟିମା ପରା ।

—କେମିତି ଓ କାହିଁକି ବସ ଦେଲା ?

—ସେ ନେଉଥିଲା ବସ ଖାଇ ମରିଥିବା ରୁଟିଆ ମୁଷାକୁ । ରାସକେଲ୍ ଧାଇଁଲା ତାହାର ପଛେ ପଛେ ମୁଷାକୁ ଖାଇବା ପାଇଁ । ଟିମା କହିଲା ଆଉ ଜଣକୁ—ଦେଖିବ ରହ, ମୁଁ ରାସକେଲ୍ କୁ ମୁଷା ଝୁଆଇ ଚିକ୍କଣ କରିଦେବି ।

ସେଇ ଟିମା ମୁଷାଟିକୁ ଦେଇଥିଲା ରାସକେଲ୍ କୁ । ମୁଷାଟା ଯେ ବସ ଖାଇ ଗୋଟାଏ ବସ ବଢ଼ି ହୋଇଯାଇଛି, ଏତିକି ଭୁଲି ଯାଇଥିଲା ।

ରାସକେଲ୍ ମୁଷା ଖାଇବାର ଦକ୍ଷିଣାକ ପରେ ଚହଲ ପଡ଼ିଗଲା ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ପଶୁ ଡାକ୍ରରଖାନା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବଣି । ଡାକ୍ରର ଏବେ ମିଳିବେ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ କୁ ବଞ୍ଚାଇ ହବ କେମିତି ?

ଢଳ ମାସର ଛୁଆ କୁକୁର । ବିଚରା ମରିଯିବ । ସେଇ ରାତିରେ ଆଖି ଆଗରେ ମରିଯିବ । ଜଣେ ଲୋକର ବସ୍ତ୍ରର ବିକ୍ରାଟିରୁ ।

ବରୁର ବଜ୍ରାଟରେ ମଣିଷ ମରେ । ଗଛଲଟା ମରନ୍ତି । ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ର ରକ୍ତରେ ଭରିଯାଏ । ପରାସ୍ତରେ ହଜାର ହଜାର ପିଲୁ ଫେଲ ହୁଅନ୍ତି । ଦେଶରେ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ବେକାର ହୁଅନ୍ତି ।

ମୂଳରେ ଥାଏ ଜଣେ ପଦବୀ ଧାରୀର ଗୋଟାଏ ଭୁଲ କି ଖିଆଲ । ଏଣେ ଶତ୍ରୁ ଶତ୍ରୁ, ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ସର୍ବସାନ୍ତ ହେଇଯାନ୍ତି ।

ବେ ଟିମା—ତୁ ମୁଷା ଦେଲୁଁ କାହିଁକି ? କ'ଣ ଅବା କଣିଏ ଆମ ରାସକେଲ୍ ?

ଯେତେ ହେଲେ ମୁଷାମାର । ଘରର ଲୋକେ ଧାଇଁଲେ ଏଇ ସବୁ କାଟପକା ଓ ମୁଷାମାରର ପ୍ରତିକାର କ'ଣ ?

ବାନ୍ତି କରାଇ ଦିଅ । କୁକୁରକୁ ଯୋରିଷ ତେଲ ପିଆଇ ଦିଅ । ହେଲେ ଯେତେବେଳେ ଦେଉ ଘଣ୍ଟା ହୋଇଗଲାଣି ସେ ବଞ୍ଚିବାରେ ସନ୍ଦେହ ଆସୁଛି । ଯଦି ସେ ବଞ୍ଚିଯାଏ ତେବେ ଓଲଟ ଖଣ୍ଡେ ଡୁଲାଇ ସକାଳକୁ ମରିଯାଇଥିବ ।

ବାନ୍ତି ହେଉ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ପାଟିରୁ ଫେଟ ବାହାରୁଛି । ତାହାର ମରିବା ପାଟ ହୋଇ ଆସୁଛି । ତାହାର ମରଣକୁ ଅଟକାଇ ହେବ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଛି । ସେ ବିସ୍ମୃତ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଏ । କିନ୍ତୁ ବିସ୍ମୃତରୁ ମୁହଁ କାଢି ନେଉଛି ।

—ହେଇ ରାସକେଲ୍ ବାନ୍ତି କଲଣି ତାହାର ବାନ୍ତିରେ ମୁଷାର ଖଣ୍ଡ ବାହାରୁଛି ବୋଲି ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ରାସକେଲର ଭାଇ ଭଉଣୀ ମାଡ଼ି ଆସୁଛନ୍ତି । ସେ ଗୁଡ଼ାକ ବି ମାରିବେ । ରାତିକ ଭିତରେ ପିଣ୍ଡା ଖାଇ ହୋଇଯିବ ।

ବିପଦ ମାଡ଼ି ଆସୁଛି । ମରତ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଇଛି । ମୁନ୍‌ସିପାଲଟି ଲୋକ ବିଷ ମିଠେଇ ପକାଇ ନାହାନ୍ତି । ନିଜର ଘର ଭିତରେ ଘର ଲୋକଙ୍କ ଭୁଲରେ ଛୁଆ କୁକୁରଟା ମରିଯିବ ।

ପଶୁଡ଼ାକ୍ରର ଖବର ଦେଲେ—ତାକୁ ଗୁଳିକୋଳ ପିଆଇ ଦିଅ । ତାହାର ଦେହ ବଳ ପାଇବ । ବାନ୍ତି କରିଛି—ବେଶି ହେଉ କମ୍ ହେଉ ବିଷ ଖସିଛି । କୁକୁରଟା ପ୍ରଥମ ଛୁଆ—କୋଡ଼ପୋଛୁ ନୁହେଁ । ଅଣ୍ଟିର କୁକୁର । ବେଗ୍ ଫୁର୍ତ୍ତି । ତେଣୁ ବଞ୍ଚିବା ସମ୍ଭବ ।

ପଟଣି ପଇସାର ମୁସାମାରୁ କେନ୍ଧେ ଖାଇ ସେ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କାର ଗୁଲୁକୋ
ପିଇଲା । ତେବେ ବି ସେ କ୍ଳାନ୍ତ । ଭଲ ଚାଲିପାରୁ ନ ଥାଏ ।

ତାଙ୍କର କହିଛନ୍ତି ସେ କୁକୁର ଦେହରେ ବିଷ ରହିଗଲେ ସେ ପାଗଲ ହୋଇ-
ଯିବ । ତେଣୁ ସାବଧାନ ରହିବା କଥା ।

ରାସକେଲ୍ ତେବେ ଘରେ ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ । ସେ ରାତିରେ ଫିଟେ, କିନ୍ତୁ
ସେ ଦିନ ରାତିରେ ସେ ଫିଟିବ ନାହିଁ । ସେ ଦୂରରେ ରଖା ହେବ । ମଲେ ସେ ଏକା
ମରିବ ସିନା କିନ୍ତୁ କୁକୁର ପଲକୁ ପାଗଲ କରି ମାରିବ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ବନ୍ଦା ହେଲା ଦୂରରେ । ପାଖରେ ତାହାର ମା' ନାହିଁ । ଭାଇ-
ଭଉଣୀ । ଦୂରରେ ରାସକେଲ୍ କାନ୍ଦିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ଠିକ୍ ମଣିଷ ପରି । ମତେ ଦୂରରେ ରଖିଛ କାହିଁକି ? ମୋ' ପାଖରେ ମୋର
ନିଜର କେହି ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ?

ରାସକେଲ୍ ର ସେଇ ରୋଗିଣୀ ଦେହର ଦୁଃଖ କାନ୍ଦଣା ସମସ୍ତଙ୍କ ଛାତିକୁ
ଆଦାତ ଦେଉଥିଲା । ନିଜ ଭଲରେ ତାକୁ ବିଷ ଦେଇ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଭୁଲ ।

ଯାହା ହେଉଛି ହେଉ—ରାସକେଲେ ଚାଲିଆସୁ ଘରକୁ ।

ଯଦି ପାଗଲା ହେଇଯାଏ ।

—ହେଲେ ହେବ । ଯାହା ଭାଗ୍ୟରେ ଥିବ । ସେ ଏମିତି ରାତିଯାକ କାନ୍ଦୁ
କାନ୍ଦ ସକାଳୁ ନିଶ୍ଚେ ମରିଯାଇଥିବ ।

ରାସକେଲ୍ ପୁଣି ଆସିଲା ଘରକୁ—ଏକାବେଳେକେ ଘର ଭିତରକୁ ।

ଅଣା ଦିଆ ହେଲା । ତାଲା ନିର୍ମିତ ଦିଆଗଲା । ପାଖରେ ପାଣି ଓ ଅଣା ଦିଆ
ହେଲା । ରାସକେଲ୍ ଖୁସି ହେଇ ଶୋଇଲା । ସେ ସେଦିନ ବାହାର ପିଣ୍ଡାରୁ ଘର
ଭିତରକୁ ଆସିଛି । ରାସକେଲ୍ ର ଆନନ୍ଦ ଠିକ୍ ମଣିଷର ଆନନ୍ଦ ପରି । ସେ ନିଜର
ହୋଇପାରିଛି ।

ରାସକେଲ୍ ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ଆଉ କାନ୍ଦିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ପାଗଲା
ହେଇଯିବା ଡର ଚାଲି ଆସିଲା ଘର ଭିତରକୁ । ଏକା ଘର ଭିତରେ ରାସକେଲ୍ ଓ
ମଣିଷ ।

ଯେତେ ଡର ହେଲେ ବି ନିଦ ଆସିଲା । ଡର ହଟିଗଲା ପଛକୁ । ନିଦ ନ ଥିଲେ ମଣିଷ ଡରରେ ମରିଯାନ୍ତା ।

ସକାଳ ହେଲା ।

ଆରେ ରାସକେଲ୍ ବଞ୍ଚୁଛି । ସେ ପାଣି ପିଇ ଦେଇଛି । ତେବେ ପାଗଲା ହୁଏ ନାହିଁ । ପାଣି ପିଇଛି...ଆହା ଟିକିଏ ଯଦି ଲଙ୍ଗୁଡ଼ଟାକୁ ହଲନ୍ତା । ଧୁସ ଟିକିଏ ପିଇ ବଳୁଆ ହେଇଯାନ୍ତା ।

କୁକୁରକୁ ଦେଖିବା ଦରକାର ପଡ଼ିଲା । ସେ ଭଲ ହେଇଗଲାଣି । ତାହାର ନାକ ଓଦାଲିଆ ଦିଶୁଛି । ସେ ଭଲ ହୋଇଯିବ ।

ରାସକେଲ୍ ବୁଲୁଲୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ସେ ମରଣ ପାଖରୁ ଫେରି ଆସିଛି ।

ସକାଳ ପହରରେ ରାସକେଲ୍ ବୁଲିଲା ଶକ୍ତା ଚର୍ଚ୍ଚି ପଶୁ ଡାକ୍ରରଖାନା । ଟିମା ଯେମିତି ତାକୁ ବିଷ ଦେଇଛି ସେମିତି ସେ ନେଉ ।

—ଯଦି ପାଗଲା ହେଇଯାଏ ।

—ବୋକାଟାଏ । ଆରେ ପାଗଲା କୁକୁର ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ଟେକେ ନାହିଁ କି ପାଣି ପିଏ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ଦି' କଥା କରୁଛି । ତାହାର ଆଖି କେତେ ସ୍ୱପ୍ନର ଦିଶୁଛି । ମୁହଁ କେତେ ଚଞ୍ଚଳିଆ ଦିଶୁଛି ।

ଡାକ୍ରରଖାନାରେ ପହଞ୍ଚି ରାସକେଲ୍ ବଡ଼ ବଡ଼ କୁକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ାଇ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା ।

ଡାକ୍ରରବାବୁ ରାସକେଲ୍ ଜାମ ଦେଖି ଖୁସି ହେଲେ । କି କୁକୁର ଏଇଟା ?

—ମିଶା ।

—ଭଲ ଜାତିର ବାପ ମା' ନ ହେଇଥିଲେ ସେ ଏତେ ଫୁର୍ତ୍ତି ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ କାରବାର ଦେଖି ରାସକେଲ୍ ପାଇଁ ବୁଲିଣି ଟଙ୍କାର ଔଷଧ ଓ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ବଜାରରୁ ଆଣିବାକୁ ବାନ୍ଦ ଦେଲେ ।

କଲକିଣିଆ ମୋଟା ଜଞ୍ଜିରରେ ରାସକେଲ୍ ବାନ୍ଧ କରି ନେବାକୁ ଟିମାବାବୁ ଚାଲିହେଲେ ନାହିଁ । କାରଣ ଟିମା ବାବୁ କଟକର ବଡ଼ ସ୍କୁଲ କଲିଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲର ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର—ପୁଣି ଛାତ୍ରଙ୍କର ମନଟର ।

ନିଜର ଶୁଦ୍ଧ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାକୁ ଗୃହି ମଣିଷ ଚଳିବା କଥା । ଭଲ ଚେନ୍ ନ ମିଳିବାରୁ ଟିମା ରାସକେଲକୁ ଗୋଟିଏ ସରୁ ନାଲିନ ଦଉଡ଼ିରେ ବାନ୍ଧି ନେଇଥିଲା । ଔଷଧ ଘଣ୍ଟିବାକ୍ ଗଲବେଳେ ରାସଲକେଲୁ ପୁଣି ଶକ୍ତାରେ ବସାଇ ଔଷଧ ଦୋକାନକୁ ନେବାପାଇଁ ପଡ଼ିବ ।

ଔଷଧ ଲେଖିଲାବେଳେ ଡାକ୍ତର ସାହେବ ପଚାରିଲେ—ନାଁ କ'ଣ ?

—ଟିମା ।

—କାହାର ନାଁ—ତୋର ନା କୁକୁରର ?

—ମୋର ।

—କୁକୁର ନାଁ କ'ଣ ?

ଟିମା ଚୁପ୍ ରହିଗଲା । ସେ ଜାଣେ ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ମାନଆନର ନାଁ ନୁହେଁ ।

—କ'ଣ ନାଁ ?

—କିଛି ନାହିଁ ।

କ'ଣ ? ଏତେବଡ଼ କୁକୁରର ନାଁ ଦିଆ ହେଇ ନାହିଁ ? ଅଲ୍‌ବଡ଼ ନାଁ ଅଛି ।

ପଶୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଡାକିବା କମ୍‌ଜୋର ଓ ଡ୍ରୋସର ଲାଗି ବସିଥିଲେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସେ କେମିତି କୁକୁର ଛୁଆକୁ ନାଁ ଦିଆ ହେଇ ନାହିଁ ।

ଏଡ଼େ ଆଚମ୍ବିତ କଥାକୁ ବୁଝିବା ପାଇଁ କଟକର ପଶୁଡାକ୍ତରଖାନା କାମ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ବନ୍ଦ ହେଲା । ହଠାତ୍ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ଲାଗିଗଲେ ଯେମିତି ସହର ବଜାରର ରାତିଟି ବିରକ୍ତିକର ହେଇ ଉଠେ ସେମିତି ସମସ୍ତେ ବିରକ୍ତ ହେଇଗଲେ ।

ଟିମା କହିଲା—ନାଁ ତାହାର ରାସକେଲ୍ ।

ହସରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଡାକ୍ତରଖାନା ଥରି ଉଠିଲା । ବାଃ, ବାଃ, ଭଲ ନାଁଟାଏ ବାଛି-କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଟିମା ବି ଦି' ଶୁଣିବା ପିଠି ଥାପୁଡ଼ା ପାଇଲା ରାସକେଲକୁ ଆଣିଛି ବୋଲି । ରାସକେଲ୍‌ର ମୁଣ୍ଡକୁ ଜଣେ ଅଧେ ଥାପୁଡ଼ାଇ ଦେଲେ—ବଢ଼ିଆ ନାଁଟାଏ ପାଇଛି ବୋଲି ।

ଡାକ୍ତର ଅନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀର କୁକୁରର ମାଲିକକୁ କହିଲେ—ଏବେ ଶୁଣିଲେ ତ କୁକୁରର ନା କେମିତି ବୁଝାଯାଏ ।

ରାସକେଲ୍, ଦେହରୁ ବିଷ କମିଗଲାଣି । ସେ ଏମିତି ବାହାବା ପାଇ ଯାଉଛି ବୋଲି ସୁସ୍ଥ ହେଉଥିଲା । ନିମ୍ନ ପ୍ରାଥମିକ ମେଧାବା ବୃତ୍ତି ବ୍ଲକ୍ ସୀମାରେ ମିଳିଲେ ସେଇ କୃତୀ ପତା ପିଲ ଓ ତାହାର ବାପା ମାଆ, ଅଜା ଅଣ୍ଟା, ମାମୁଁ ମାଉଁ ଯେମିତି ଏକା-ବେଳେକେ ଫୁଲି ଉଠି ଭାବନିଅନ୍ତି ଯେ ନିମ୍ନ ପ୍ରାଥମିକ ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷାର ପରୀକ୍ଷୁତ ପ୍ରତିଭାକୁ ସ୍ପର୍ଶ ମାତ୍ର ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବଧାନ ।

ସେଦିନ ରାସକେଲ୍ ତାହାର ଗରିବ ମାଲିକକୁ ଏଇ ଧନୀ ମାଲିକର କଟକ ସହରରେ ପରିଚିତ କରାଇ ଦେଇଛି । ଅନ୍ୟ ଆଲସେସିଆନ୍ କୁକୁରକୁ ଚଢ଼ାଇ କରବାକୁ ଯାଇ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଡାଲମେସିଆନ୍ ଜାତି ହୋଇଗଲା ।

ଓଲ୍ ଯେମିତି ଦିନେ ଦିନେ ଗୁକିରି ଯୋଗୁ ପୁଲିସ୍, ଅମୀନ କି ଗୁଇନ୍ଦା ହେଇ ନିଜର କୁଲଗୋଷ୍ଠକୁ ବି ଉପରକୁ ଉଠାଇନିଏ ।

ସମସ୍ତେ ଉଠିଯାନ୍ତି । ଉପରକୁ ମନ୍ଦୀ, କଲଟର ଓ ହାକିମଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମେମ୍ବରାହେବ ହେଇଯାଏ । ବାବୁମାନେ ସାହେବ ହେଇଯାଆନ୍ତି । ସାହାବଙ୍କର ଅନେକ ଥିବା ଓ ନଥିବା ଗୁଣ ମଧ୍ୟ ହଠାତ୍ ଜଣାପଡ଼ିଯାଏ ।

ଏଥିପାଇଁ ଦରକାର ଗୋଟିଏ ଉପଲକ୍ଷ—ନିମ୍ନ ପ୍ରାଥମିକ ବୃତ୍ତି ବ୍ଲକ୍ ପ୍ରସ୍ତରେ ଅବା ମାନ୍ଦ୍ରାଜର କମ୍ପାଉଣ୍ଡିଂ ସ୍କୁଲରେ ପୁଅ ଲମ୍ବା ଡିଆଁରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ହେବା ଅବା ପି. ଏଚ. ଡି. ସନର୍ଜି ଦାଜିଲିଂ ବା ବଲିନରେ ଅମୁକ ଅଧ୍ୟାପକ ପଢ଼ି ପୁସାରିସ୍ କରିବା ।

ସେମିତି ରାସକେଲ୍ ତାହାର ବିଷାକ୍ତ ମୁଣ୍ଡାଟିକୁ ଖାଇଦେଇ ସେଦିନ ସକାଳେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜଧାନୀ କଟକ ସହରରେ ତାହାର ଅପଦାର୍ଥ ମାଲିକକୁ ସେଇ ପଶୁ-ଡାକ୍ତରଖାନାର ହତାରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କରିଥିଲା ।

ରାସକେଲ୍ ଇଣ୍ଡିକ୍ସନ୍ ନେଇ ପୁଣି ରକ୍ତସା ଚର୍ଚ୍ଚି ଘରକୁ ଫେରିଲା । ଘରର ରୋଗୀ ନିରାମୟ ହୋଇ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଇଞ୍ଜି ଡାକ୍ତରଖାନାର ଖଟିଆରୁ ଘରକୁ ଫେରୁଛି ।

ଏଣିକି ପୁଣି ଘର ପୁର ଉଠିବ । ସମସ୍ତଙ୍କର ମୁହଁରେ ଆଶ୍ଵାସନା ଯେ ରାସକେଲ୍ ବଞ୍ଚିଗଲା । ସେ ପାଗଲା ହେଇଯିବ କି ନାହିଁ ଏତକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିବା କଥା ।

ସେଦିନ ସକାଳେ ରାସକେଲ୍ ଡେପୁଲିଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଇ ଦେଖିଲା । ସେ ନିଜେ ରୋଜଗାର କରି ନାହିଁ କି ତାହା ପାଇଁ ମାଲିକ ବି ଦଣ୍ଡପଇସିଟିଏ ଦେଇ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ପାଇଁ ଡେଇଟ କରାଇ ପାରିବୁ ।

କିଏ କହୁଛି ଯେ ମଣିଷ ମରଯିବ ? କିଏ ବୁଝି କହୁ ଅବା ପାରିଲା ଯେ କୁକୁର ଛୁଆ ମରଯିବ ? କିଏ ଅବା କ'ଣ କ'ଣ କରିପାରିବ—ନିଜ ପାଇଁ କି ପର ପାଇଁ ?

ସରକାର ମତେ ଦେଇପାରେ କି ନ ଦେଇପାରେ; କିନ୍ତୁ ମୋର ଗୁରୁରେ ମୁଁ ନିଜର ଲୋକକୁ କାହିଁକି ନ ରଖିବି ?

ରାସକେଲ୍ ଘରେ ଆସି ତାହାର ଦୁଧ ବିପକୃଷ୍ଟ ଖାଇଲା । ଆଗ ସନ୍ଧ୍ୟାର ଦୁଷ୍ପ୍ରସ୍ତ ମିଳେଇଯାଇଛି—ସୁଲୁସୁଲିଆ ପବନରେ । ଆକରେ ଥୁଆ ହେଇଥିଲା କାଲିସିଅମ୍ ଓ ଇଟାମିନ । ରାସକେଲ୍ ଯାହାକୁ ଖାଇବ ତାକୁ ବି ରାସକେଲ୍ ମାଲିକ ଖାଇ ତାହାର ମେଧା ଓ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଜୋରଦାର କରି ଅଳ୍ପ କରିବ ବା ବ୍ୟାକରଣ ମୁଝସ୍ତ କରିବ ।

ସାହାର ବୁଲ କୁଣି ନିଜେ ରୋଜଗାର ନ କରି ତାହାର ପିଲା ପାଇଁ ସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଇଦେଇ ଶୋଇ ଚାଲିଉଥିଲା ।

ମନ୍ଥାଙ୍କର ଗୁମରୁ ହେଲେ ଯେମିତି ସରକୁ ଘିଅ ଓ ମାଛ ଚାଲିଆସେ ସେମିତି କୁଣି ତାହାର ଛୁଆକୁ ବାବୁଙ୍କର ଗୁମରୁ କରାଇ ଦେଇ ନିଜେ ବିଶ୍ରାମ କଲା ।

ଏମିତି ବିଶ୍ରାମ କରୁଛନ୍ତି ଅନେକ ଲୋକ—ମୁଁ, ତମେ, ସେମାନେ । ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗାଳୀ ଓ ପଞ୍ଜାବୀ ଆଦି ଅସଂଖ୍ୟ ଜାତି । ସମସ୍ତେ ଝୁପି ଯେ କାମ କରୁଛନ୍ତି—ପିଅନ, ରୋଷେଇଆ, କିରାଣି, ଗୁକର, ମାଷ୍ଟର, ଓକିଲ, ଡାକ୍ତର ନ ହେଲେ ବାଜାବାଲ ଅବା ନବଜିଆ ।

ଘରେ ଆସି ତାଙ୍କର ମାଉସ ପାଖରେ ଶାସୁଧାରବର କର୍ତ୍ତବ୍ୟନଷ୍ଟ ଲୋକ । କାଉ ଉଠିଲା ପରି ସକାଳୁ ଉଠି ଗୁମରୁ କାମରେ ଲାଗିଯାନ୍ତି ।

ଶିକାରର ପଛୁଆ ବାହନୀ ଅବା ଦରବାରର ପାରିଷଦ ହୋଇ ମନେ ମନେ ମହାଖୁସି ଯେ ସେମାନେ କର୍ମସାର । ଏଣେ ମୂଲ୍ କଲେ ନେବାକୁ କେହି ଜଣେ ବି ରଜି ନୁହେଁ ।

ସେଇମାନଙ୍କର ଦାମ୍ ଡୁବ୍ କମ୍—ଛୁଣା କାଗଜ, ଚିରା ଲୁଗା, ଭଙ୍ଗା ବୋତଲ ପରି ସେଇମାନେ ବେଣି ଜାବା ନିଅନ୍ତି ଓ ବହୁତ ଚଢ଼ା ଶୁଣାନ୍ତି ସଂସାର ବିଷୟରେ । କିଏ ଇଂରାଜୀରେ, କିଏ ସଂସ୍କୃତ କି ହିନ୍ଦୀରେ ଅବା କିଏ ଓଡ଼ିଆ ବଙ୍ଗାଳୀରେ ।

ରାସକେଲ୍ ଏ ସବୁର ଧାର ଧାରେ ନାହିଁ । ସେ ଭାଷାବାନ୍ । ତେଣୁ ସେ କିଛି ନ କରି ବହୁତ ପାଇବ । କାହାରିକୁ କୃତଜ୍ଞତା ଦେଖାଇବ ନାହିଁ । ସେ ଜଣେ ବଡ଼ ପ୍ରାଣୀ । ତାକୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଝୁଆମଦ୍ କରିବେ, କିନ୍ତୁ ସେ ରହୁବ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ।

ବିଧାନସଭା ଓ ଲୋକସଭାର ସଭ୍ୟପଦ ମିଳିଲେ କ’ଣ ଭୋଟ ଦେଇଥିଲେ, ବୋଲି ଅଉ ଥରେ ଘର ଘର ବୁଲି ହାତ ଯୋଡ଼ି ନିଉନ ହୋଇ ନିଜର କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବ ? ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଥିଲାବେଳେ ତୁମେ ଆସି ମତେ ଦେଖି ମୋ’ କଥା ବୁଝିଥିଲ ବୋଲି କ’ଣ ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ପୃଥକ ପରୀକ୍ଷା କରି ତୁମକୁ ମନର ଭାବ ଜଣାଇବ ?

ନା, ନା, ମୁଁ କରିବି ନାହିଁ ? ମୁଁ ରାସକେଲ୍ ପରି ଗୋଟିଏ କୁକୁର । ତୁମଠାରୁ ତୁମର ସେବା ଯତ୍ନ, ସେବା ସ୍ନେହ, ଆଦର କଣ୍ଠବ୍ୟ ଯାହା ମିଳିବ ନେଇଯାଇ ନିଜର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଚଳିବ । ତୁମେ ମତେ ଯାହା ଦେଇଗଲ ଦେଇଯାଉଛି । ଏବେ ଫେରିଯାଅ ନିଜର ଆସ୍ଥାନକୁ ।

ପାଣି ଗଡ଼ି ଯାଇଛି । ପବନ ବୋହୁଯାଇଛି । ସଞ୍ଜ ଓ ସକାଳକୁ କାଖେଇ ଦିନ ଗୁଡ଼ାକ ଚାଲିଯାଇଛି । ସମସ୍ତେ କୃତଜ୍ଞ ଓ ଆପଣ ସାର୍ଥକ । ସମସ୍ତେ ରାସକେଲ୍ । ସମସ୍ତେ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁର ।

ଏଇ କୁକୁର ସମାଜରେ ଆମେ ମଣିଷମାନେ ରହୁ ଓ ତଳି ଦେବତ୍ତକୁ ଖୋଜିବାରେ ଲାଗିବା । ଇଚ୍ଛା ହେଲେ କୁକୁରକୁ ଠାକୁର ମନେକରି ପୂଜା କରିବା, ନ ହେଲେ ଠାକୁରଙ୍କୁ କୁକୁର ମନେକରି ନିଜର ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥିର କରିବା ।

ସେଇ କୌତୁକିଆ ରାସକେଲ୍ ସେଦିନ ସକାଳେ ସେମିତି ନିଜର ଅସଂଖ୍ୟ ବୃଷ ଦେଖାଉଥିଲା—ସେ ମଣିଷଠାରୁ ବଡ଼ । ପୁଣି ସେ ମଣିଷଠାରୁ ଛୋଟ ।

ଏତିକି ହେଉଛି ସଂସାର । ଭାତ ଓ ଚୁଟି ସମାନ । ପାଣି ଓ ପବନ ସମାନ । ଚଣ୍ଡାଳ ଓ ସାଧୁ ସମାନ । ତୁମେ ଓ ମୁଁ ସମାନ । ଲେଖକ ଓ ଗାଠକ ସମାନ । ବହୁ --ଦୋକାନୀ ଓ ବହୁ ଲେଖାଳୀ ସମାନ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ।

ଏତକ ବୁଝିପାରିଲେ ତୁମେ ଓ ମୁଁ ରାସକେଲ୍‌କୁ ନେଇ ନିଜର ବଛଣାରେ ଶୁଆଇ ପାରିବା । ରାସକେଲ୍‌କୁ ଆରାମ ଲାଗିବ ଓ ତୁମକୁ ବି ଭଲ ଲାଗିବ ।

ମଣାଣି ଭିତରେ ମଣା ରହିପାରୁଛି । ତଳିଆରେ ଗୁରପୋକ ରହିପାରୁଛି । ବଛଣା ତଳେ ପିମ୍ପୁଡ଼ା ମଜା କରି ଜାହାର ଘର ଦୁଆର କରିପାରୁଛି । ରାସକେଲ୍‌ ତୁମର ଭାଇ, ପୁଅ, ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଠାରୁ ବଡ଼ ନୁହେଁ କ'ଣ ପାଇଁ ?

ମଣା, ଗୁରପୋକକୁ ନିପାତ କରିପାରିଲ ନାହିଁ । କାହୁଁ ଉପରର ଅଳକକୁ ଝାଡ଼ିବ କାହିଁକି ? ଇକାଗକୁ ଭିକ ଦେଇପାରିଲ ନାହିଁ । ତେବେ ରାସକେଲ୍‌ର ଚକିତା କଲ କ'ଣ ପାଇଁ ?

ପିଲାଟି ସ୍କୁଲ ଘରମା ଦେବାକୁ ଟଙ୍କା ନ ଥିଲା । ସ୍ତ୍ରୀର ସିନେମା ଟିକଟ ପାଇଁ ପଇସା ମିଳିଲା । ନିଜର ଜଳଖିଆ ପାଇଁ ସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍‌ ରକ୍ଷା ଭଡ଼ା ଠିକ୍ ଦିଆହେଇପାରିଲା ।

ଫସାରର ହାଟରେ ଅସଫ୍ୟ କରିବା ଜନସ୍ଥ ପାଇଁ କିଏ କାହାକୁ ବାଛୁବ ସେକଥା ଦୋକାନୀ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଗରୁଡ଼ ବି ଜାଣେ ନାହିଁ ।

ସେମିତି ଏଇ ଫସାରରେ କିଏ କାହାକୁ କେତେ ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ କେବେ କରିବ ସେକଥା ଉତ୍ତର ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ କି ମଣିଷ ଜାଣେ ନାହିଁ । କେଉଁ କୁକୁର, ବିରାଡ଼ି, କାଉ, ଚଢ଼ିଆ, ପାରା, ଟିପ୍ପିଟି, ବେଙ୍ଗ, ସାପ, ବିଛା, ପିମ୍ପୁଡ଼ା କାହା ଘରେ କେତେବେଳେ ଦେଖା ଦେବେ ଓ କେଇଦିନ କ'ଣ ପାଇଁ ଦେବେ । ଦେବେ ସେକଥା ଆସିଲାବାଲା ଓ ରଖିବାବାଲା ଜାଣେ ନାହିଁ ।

ଏଇ ଯେଉଁ ଟିକକ ତମେ, ମୁଁ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ଆଗରୁ ଠଉରାଇପାରୁ ନାହିଁ ତାକୁ ଆମେ କହୁ ଅତୁଷ୍ଟ । ଏଇ ଅତୁଷ୍ଟକୁ ଆମେ କହୁ ଉତ୍ତର । ଏଇ ଉତ୍ତରକୁ ଆମେ ବନ୍ଦନା କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଉ । ଯିଏ ଯେତେ ଅଧିକ ଏଇ ବନ୍ଦନା କରି- ପାରିଲା ସେ ହେଇଯାଏ ସେତେବଡ଼ ମହାସ୍ତ୍ରୀ ।

କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ଏଇ ରାସକେଲ୍ ଶ୍ରେଣୀର ।

ରାସକେଲ୍ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ହୁଲାଏ । ଆମେ ବି ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ହୁଲାଇ । ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ହୁଲାଇଲେ ସେବା ଯନ୍ତ୍ର ମିଳେ । ନରମା ଓ ଚକ୍ଷୁଶ ପଦାର୍ଥ ମିଳେ । ସେମିତି ଉତ୍ତରକ ପାଖରେ ବେକ ଭାଙ୍ଗି, ଗୋଡ଼ ଭାଙ୍ଗି ଠିଆ ହେଲେ ସେ ବି ସେମିତି ମନୋରମା ଭାଷି,

ମନମୟା ଧନ, କଲ୍ପନା ଗୁଣ୍ଡି ତରବ ଦିଅନ୍ତି । ଦେଇ ଓ ଦିଆଇ ପାରିଲେ ସେ ହେଉଥାନ୍ତି ବଡ଼ । ଉତ୍କଳ ଡେଇଁପାରୁଥିବା ମାଙ୍କଡ଼ ପରି ।

ଦାନର ପରିମାଣ ହେଉଛି ଦାତାର ମାପକାଠି । ପଶ୍ଚିମାର ନମ୍ବର ହେଉଛି ପତା ଶିଳ୍ପର ମେଧାର ମାପକାଠି । ଦରମାର ପରିମାଣ ହେଉଛି ନିଜର ଗୁଣର ଗୁରୁତ୍ବର ମାପକାଠି । ଠିକ୍ ସେମିତି ମନ୍ଦୀ ପଦ ହେଉଛି ବିଧାନସଭା ଓ ଲୋକସଭା ସଭ୍ୟ ପଦର ଓଜନର ମାପ ।

ସମସ୍ତେ କୁକୁର । ସମସ୍ତେ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁର । ସମସ୍ତେ ରାସକେଲ୍ ର ମାଲିକ ପରି ରାସକେଲ୍ ଓ ମଣିଷ । ଗୁହାଳୀରୁ ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟ ଯାଏ ସମସ୍ତେ ପତା ପିଲ—ସବୁଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷାସୂତନ । ସବୁଠାରେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ—ବଡ଼ ଓ ଗୁମରୁ । ସବୁଠାରେ ଶିକ୍ଷାସମାନ । ସବୁଠାରେ ମୂଲ୍ୟ ସମାନ ।

ମଣାଣିରେ ମଣିଷ ସମାନ । ମଣାଣିରେ ମଣିଷ ଓ ଇଚ୍ଛାର ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ମତ ସମାନ । କଚେଶ୍ବରରେ ରାଜା ଓ ପ୍ରଜା ସମାନ । ରେଳ ମଟର ଗାଡ଼ିରେ ଯାତ୍ରୀ ସମାନ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ।

ରାସକେଲ୍ ଓ ଆମେ ସମାନ । ରାସକେଲ୍ ର ଅଖା ଓ ଆମର ରେଜେଲ୍ ସମାନ । ରାସକେଲ୍ ର ଓ ଆମର ଶ୍ରେଣୀ ଓ ନିଦ ସମାନ । କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ଆମଠାରୁ ବଡ଼ । ଆମେ ତାହାର ଶିଳ୍ପମଧ୍ୟ କରୁ ଓ ରାସକେଲ୍ ଖାଲି ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ହୁଏ ।

ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ନ ହଲାଇଲେ ଆମେ ତାହାର ନିଦ ଶୁଙ୍ଘି ତାକୁ ଚେତୁ କରୁ । ସେମିତି ଆମେ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ହଲାଇବାରେ ହେଲା କଲେ ଉପରେ ଠାକୁର ଆମକୁ ମାଡ଼ି କି ଶ୍ରେଣୀ ଦେଇ ଆମକୁ ଚେତୁ କରନ୍ତି ।

ସେଥିପାଇଁ ରାସକେଲ୍ ପୂଜା ପାଇଲା ।

ଶୁଣିବେ ହସ ଲାଗିବ ଯେ ମାଟି ବାଲି ବିଛଣାର ଗୋଟିଏ ଜବ, ତମ ଆମ ପରି ଲୋକର ସମ ସରିଯା ।

ଏମିତି ଭାବିବାର ଶକ୍ତିକୁ କୁହାଯାଏ ସମଭାବ ଓ ଦର୍ଶନ । ନିଜ ଓ ପର, ଭିତର ଓ ମଣିଷ ଆଉ ଠାକୁର ଓ ପଥରକୁ ଏକା ଆଖିରେ ଦେଖିବାର ଉତ୍ସାହ ଓ ଶକ୍ତି ହେଉଛି ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର ।

ସେଥିପାଇଁ ମୁନିରୁପି ହରିଃ ପୋଷୁଥିଲେ । ସମସ୍ତେ ଗାଈ ପୋଷନ୍ତି । ଛୋଟ ବାବାଜୀ ନେଉଳଟାଏ ନ ହେଲେ ନେପାଳୀ ମୁଷାଟାଏ ପୋଷେ । ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ଲୋକ ବଦଳରେ ବାଘଭୁଆଟାଏ ପୋଷନ୍ତି ।

ପୋଷା ଜୀବ ହେଉଛି ମଣିଷର ମାପକାଠି ଓ ଭରଜୁ ।

ଯିଏ କାହାରିକୁ ପୋଷେ ନାହିଁ ସେ ହେଉଛି ଅତ୍ୟନ୍ତ ତନ୍ତୁଆ ଜୀବ—ମାଟି ଉପରର ଝିଣ୍ଟିକା ପରି । ଝିଣ୍ଟିକା କାହାକୁ ପୋଷେ ନାହିଁ । ଝିଣ୍ଟିକାକୁ କେହି ପୋଷନ୍ତି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଦୂରଦୂର କରି ଧୂସ କରନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ପରି ଛୋଟ କୁକୁରକୁ ଜାଆଁଇ ରଖାଯାଏ । ରାସକେଲ୍ ପରି ଅସମର୍ଥ ମଣିଷକୁ ଲାଲପାଳ ରଖାଯାଏ ସେ ମଣିଷ ହବ ବୋଲି ।

ମଣିଷ ହୁଅନ୍ତି କେଇଜଣ ?

କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁରୁର ନ ହୁଏ କେଉଁଠି ? ମଣିଷ ଛଡ଼ା ଆଉ କେଉଁ ଜୀବ ତାହାର ଜୀବନରେ ସେଇ ଜୀବଟିଏ ନ ହୋଇ ରହିପାରିଛି କି ?

କେବେ ନୁହେଁ ।

ଧୁଇ କସମର ପଦାର୍ଥ ରଦ୍ଦ ହୋଇଯାନ୍ତି—ଗୋଟାଏ ହେଲ ମଣିଷ । ଆରଟି ହେଲ ଠାକୁର । ସେଇ ଧୁଇ କସମ ବଡ଼ ହୁଅନ୍ତି । ଅଧିକ ବଡ଼ ନ ପାରିଲେ ସେଇଠି ରହି ନ ଯାଇ ଛୋଟ ହୋଇଯାଏ । ଧୁଇ ପାଇ ଆସୁଥିବା ଠାକୁର ଅସୁଜା ଠାକୁର ହୋଇଯାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କୁକୁର, ବିଲେଇ, ଛେଳି, ମେଣ୍ଟା, ତୋତା, ମଇନା, ଧଳା ମୁଣ୍ଡା ଓ ନେଉଳ ଏପରିକି ନାଗ ଅହରାଜ ତଳକୁ କେବେହେଲେ ଖସନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଛାଶୁର ଦେଖାଇ ଦିଅନ୍ତି ସେ ଇତର ପ୍ରାଣୀ ମଣିଷଠାରୁ ବଡ଼ ।

ଏମିତି ସମସ୍ତେ କେହି କାହାରଠାରୁ ବଡ଼ ନୁହନ୍ତି ଅବାସାନ ନୁହନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ମାପ ବଟକାଘର ଗୁଜର । ମଣିଷର ଭରଜୁ ହେଲ ତାହାର ଧାରଣା, ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଦର୍ଶନ—ଏଗୁଡ଼ିକ ହେଉଛି ପବନ ଓ ଭେଲିକି । ତେଣୁ ମାପ ଭୁଲ୍‌ଭୁଲ୍ ହୋଇଯାଏ ।

ଆକାଶ ଓ ପୃଥିବୀ ସମାନ ହୋଇଯାନ୍ତି । ସେମିତି ହୁଏ ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ, ମିଠା ଆଉ ପିତା, ରାଗ ଆଉ ଖଟା ଓ ଅନ୍ଧାର ଓ ଆଲୁଅ ।

କାରଣ ପଦାର୍ଥର ଗୁଣ ଦେଉଛି ପ୍ରଥମ ପ୍ରହେଳିକା । ଗୁଣ ନେଇ ପଦାର୍ଥର ସୃଷ୍ଟି ଅବା ପଦାର୍ଥରୁ ଗୁଣର ସୃଷ୍ଟି—ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ମିଳିପାରୁ ନାହିଁ ।

ସୃଷ୍ଟିର ଆରମ୍ଭରୁ ଓ ଆମର ହେତୁ ପାଇଲୁ ଦିନରୁ ଆମେ ଏଇ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ବା ସନ୍ଦେହର ନିର୍ଭୁଲ ଉତ୍ତର ଖୋଜି ନିଜକୁ ଓ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପଚାରୁଛୁ ।

କେହି ଏହାର ଜବାବ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଦେଲେ ନାହିଁ, ଆଉ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ ।

ପବନକୁ ମାପିହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଗୁଣକୁ ମାପି ହୁଏ ନାହିଁ । ଏହି ମୂଲ୍ୟାୟନ ହେଉଛି ଦ୍ଵିତୀୟ ପ୍ରହେଳିକା ।

ଏଇ ଦୁଇଟି ପ୍ରହେଳିକାକୁ ଏକାଠି କରି ଆମେ କହୁ ସଂସାରର ମୟା ଓ ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ଲୀଳା ।

ବୁଝି ନ ପାରିଲେ ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଯାଏ । ଯିଏ ଯାହା ବୁଝି ନ ପାରିଲା ସେଇ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସିଏ ପାଗଳ । ଆମେ ପିଞ୍ଜି ଡ଼ା, ମହୁମାଛି, ଚୋର, ଡକ୍ଟର, ସତୀ, ବେଶ୍ୟା, ଚଳ, ଛଅାଣ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲୁ ।

ଏଇଥିରୁ ସାର ମିଳିଥାଏ । ସେଇଥିପାଇଁ ରାସକେଲ୍‌ର ଜୀବନ ଏଡେ ମୂଲ୍ୟବାନ ।

କୁକୁର ଛୁଆ ବୁଢ଼ା ମଣିଷକୁ ବୁଝାଇ ଦେଉଥିଲା ଯେ ବାହାରେ ବଣବୁଢ଼ା ପାଖରେ ଜନ୍ମ ପାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାର ହେପାଜତ ନେଇ ଜନ୍ମ ପାଇଥିବା ମଣିଷଠାରୁ ଉପରେ ।

ପାଣି ଉପରୁ ତଳକୁ ଗଡ଼େ । ସ୍ଫେହ ମମତା ଗଡ଼େ ଉପରୁ ତଳକୁ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ଆଧାର ଓ ପାତ୍ର ହେଉଛନ୍ତି ଗଭୀର । ତଳ ତାହାର ଅତଳ ଗଭୀରେ ଧରି ରଖେ ଉପର ମୁଣ୍ଡର ଓ ଉପରବାଲର ସମସ୍ତ ଗୁଣ ।

ନାଳମଡ଼ା ଶେଷମୁଣ୍ଡ ବଳରେ ଆଉ ସାର ଲଗାଇବା ଦରକାର ହୁଏ ନାହିଁ ।

ସେମିତି ରାସକେଲ୍ ପରି ଛୋଟ କୁକୁର ଛୁଆଟିଏ ଭଲ ପାଇପାରିଲେ ଏଇ ସଂସାରର ଅନେକ ସନ୍ଦେହର ମୀମାଂସା ହୋଇଯାଏ ।

ଛୋଟ ରାସକେଲ୍ ବସ ଡାକ ଦେଇ ମଣିଷର ହୃଦୟର ମାପ ନେଇଗଲା । ସେ ଦିନ ପଇସା ନ ଥାଏ । ରାସକେଲ୍ ପାଇଁ ଧାର ହେଲା ଓ ଔଷଧ ଆସିଲା । ରାତି ପାହାଳେ ଡାକ୍ତର ପାଖକୁ ଯିବ ବେଳେ ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା । ରାତିରେ ସେ ମରିଯିବ କି ପାଗଳ ହୋଇଯିବ ସେଥିପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭେଦ କରି ରଖିଲା ।

କାରଣ ରାସକେଲ୍ ପାଇଁ ମମତା ଅଛି ।

ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଫେରିଲା ପରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କୃତାର୍ଥ କଲା । ମଣିଷ ତାହାର ନିଜ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଏଇ ଦରଦ ଟାଣିପାରେ ନାହିଁ ।

କିଏ କହୁଛି ସେ ମୂଳ ଏଇ ସଂସାର ପାଇଁ ଅସମର୍ଥ ? କିଏ କହୁଛି ସେ ଅସମର୍ଥ ଏଇ ସଂସାରରେ ବଞ୍ଚିପାରିବ ନାହିଁ ? କିଏ କହୁଛି ସେ ଜଗତର ନାଥ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିଲାବେଳେ ଗଛ ମୂଳର ସିନ୍ଦୂର ମଟା ଠାକୁର ଭୋଗ ପାଇବେ ନାହିଁ ?

ଏକା ରାସକେଲ୍ ତାହାର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଜୀବନରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ସେ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର ଓ ନୀତିଶାସ୍ତ୍ର ଶୁଣାଇ ନ ଥିଲା ।

ତାହାର ଶିଖେଇବାର ଉପକରଣ ହେଲା ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ହୃଦୟ—ହେଲା ଏବେ ସିଏ କୁକୁର ଛୁଆର ହୃଦୟ ।

ମୋର ଜେଜିମାର ହୃଦୟଠାରୁ ଅଧିକ ବଳବାନ୍ । ଜୋଜିମାର ଅପାଠୋଇ ହୃଦୟ ମହଲା କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷାଙ୍କ ହୃଦୟଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ । କାରଣ ପୋଥି-ପାଠର ଜ୍ଞାନ ହୃଦୟକୁ ଛୋଟ କରିଦିଏ ।

ଛୋଟ ହୃଦୟର ମଣିଷ ସଂସାରର ତଉଲରେ ତଳକୁ ଚାଲିଯାଏ ।

ଏଇ ରାସକେଲ୍ ପୁଣି ତାହାର ଚୁଲ୍‌ଚୁଲି ଆରମ୍ଭ କରେ ରାତି ଦଶଟା ପରେ । ସେତେବେଳେ ତାହାର ମାଆ ତାକୁ ନେଇ ତାହା ପ୍ରାଣୀ ଜଗତର ଅନେକ ବିଧି-ବିଧାନ ଶିଖାଏ ।

ଏଣେ ନିଦୁଆ ମାଲିକର ନିଦଉଣ୍ଡ କାନ ସତେ ଯେମିତି ରେଡ଼ିଓର ତରଙ୍ଗକୁ ଧରିନେଲା ପରି ଗୁଡ଼ି ବସିଥାଏ । ରାସକେଲ୍ ପାଟି ଶୁଣିଲେ ସମସ୍ତେ ନିଦରୁ ଉଠନ୍ତି ।

ତାହାର ଏଇ ଛୋଟ କୁଞ୍ଜ କୁଞ୍ଜ ଦାମିକା ଆଲମ୍ପି ଘଣ୍ଟାର ଶବ୍ଦଠାରୁ ଅଧିକ ଶବ୍ଦମୟ ।

ହୃଦୟର ଏଇ ଆକର୍ଷଣ ହେଉଛି ସହାରର ଅଜଣା ତରଙ୍ଗ । ସିଏ ନ ଥିବା ଲୋକକୁ ଦୂରରୁ ଦେଖିପାରେ ଓ ତାହାର କଥା ଶୁଣିପାରେ ।

ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଚେତନା । ଏହି ଚେତନା ଜଡ଼ ପଦାର୍ଥର ନଥାଏ ।

ରାସକେଲ୍ ଆସିଗଲେ ନିଦ ତାହାର ଉପଧୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ନିଏ । ପହୁଡ଼ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ସକାଳର କାମ ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ପଡ଼ିବନ ଗାଧୋଇବା । ଗାଧୋଇବା ଦରକାର । ନିଜର ପରି-ସରରେ ସନ୍ତରେ ରହିବା ଦରକାର ।

କିନ୍ତୁ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ରାସକେଲ୍ ର ବହୁତ ଆପତ୍ତି । ମଣିଷ ସେତେ ଔଷଧ ଖାଇ ଦେଇପାରେ ପଶୁ ତାହାର କାଣିରୁ ଏ ବି ପାରେ ନାହିଁ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ଔଷଧ ଖାଇବାକୁ ଖୁସାମଦ୍ ଖୋଜନ୍ତି । ପିଲାମାନେ ଔଷଧ ଖାଇବା ଅଗରୁ ଚେହ୍ନା ହୁଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଧନକ ତମକ ନ ହେଲେ ରାସକେଲ୍ ଔଷଧ ଖାଏ ନାହିଁ ।

ସେ ଠିକ୍ ଆମର ମଣିଷ ପିଲାମଣ ।

ପିଲା ସ୍କୁଲ କଲେଜକୁ ଯାଇ ନାହିଁ ନିଜେ ଶିକ୍ଷା ମଣିଷ ହେବା ପାଇଁ । ସେ ଯାଇଛି ତାହାର ବାପା ଭାଇ, ମାଆ ଓ ଭଉଣୀଙ୍କୁ ଖୁସି କରିବା ପାଇଁ ।

ତେଣୁ ସେ ଫେଲ୍ ହେଇପାରେ । କୃତାୟୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ତିନି ସାଲ ପରେ ପାସ୍ତ କରିପାରେ । ବର୍ଷ ତମାମ ବୁଲିଲେ ପଶ୍ଚାତାତ୍ତଳ ବାହାରିଲା ପରେ ଆମର ପିଲା ଏନ୍‌ଡ୍ରେକ୍ସ ବିଷ ଅବା ରେଲ୍ ଲାଇନକୁ ପସନ୍ଦ କରିପାରନ୍ତି ।

କାରଣ ଏତକ କରି ସେମାନେ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟଜନଙ୍କୁ ଚରଦିନ ମନେ ରଖାଇଲା ପରି ପାନେ ଔଷଧ ଦେଇଦେବ ।

କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ସେ କଥା ଭାବେ ନାହିଁ । ନିଜର ମାଲିକଙ୍କୁ ମନହସା ଦୁଃଖ ଦେବାକୁ ସେ କେବେହେଲେ ମନ କରେ ନାହିଁ ।

ମଣିଷର ବିବେକ ଓ ବରୁର ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । କୁକୁର ଛୁଆ ତାହାଠାରୁ ବହୁତ ବଡ଼ ।

ରାସକେଲ୍ କୁକୁର ଛୁଆ ଓ ରାସକେଲ୍ ମାଲିକର ମଣିଷ ଛୁଆ ଭିତରେ ଆକର୍ଷଣ ପାଇଲେ ଫରକ୍ । ଦିହେଁ ରାସକେଲ୍ ସତ ।

କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଛୁଆ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତରେ ଅବିବେକୀ ରାସକେଲ୍ । କୁକୁର ଛୁଆ ହେଉଛି ବିବେକୀ ରାସକେଲ୍ ।

ଲୋକେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହେଁଲେ ଝଟରେ ଶୋଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ ।

ପାଖ ଘରେ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁର ଛୁଆ ଅଧିକ ଯତ୍ନରେ ଅଛି । ତାହାର ଦେହର ରୂପ ଲମ୍ବା ଓ ଧଳା । ବାପ ମାଆ ଥିଲେ ସେମିତି ଭଲ ପ୍ରରର ।

ଆମର ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ପିଲା ପରି ସେମାନେ ଯେତେ ଯାହା ଭୁଲ କଲେ ବି ଦୋଷ ବାହାରିପାରେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଧଳା ଲମ୍ବା ରୂପ ସବୁ ଲୁଚାଇ ଦିଏ ।

ଖାଲି ଦୋଷ ଲୁଚାଏ ନାହିଁ । ଗୁରୁର ଆକାର ପ୍ରକାରକୁ ମଧ୍ୟ ବଢେଇ ଦିଏ ।

ଠାକୁରଙ୍କର ଦୋଷ ନାହିଁ । ପ୍ରିନ୍ସିପାଲ ଓ ଶିକ୍ଷା ସଚିବଙ୍କର ଦୋଷ ନାହିଁ । ବାପ ମାଆଙ୍କର ଦୋଷ ନାହିଁ । ସେମିତି ଭଲ କାନ୍ଦୁଆ କୁକୁରର ଦୋଷ ନାହିଁ । ଖାଲି ରହିଛି ଗୁରୁ ।

ତାହାର ନାଁ ଦିଅଁହୋଇଥାଏ—ଲଇଟ୍ । ଲଇଟ୍ ମଜାରେ ଥାଏ ।

ଲଇଟ୍ ଭଲ ଖାଏ । ସାବୁନ୍ ଲଗାଇ ଗାଧୁଥାଏ । ଦିନକୁ ଦିନିଆର ଘରୁ ବାହାରି ବୁଲିବାକୁ ଯାଏ । ଝଟ ଭିତରେ ଶୁଏ । ମଣିଷ ପାଖରେ ରହିବା ଅଭ୍ୟାସ କରି ନେଇଛି ।

ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ରଖା ହେବା ପାଇଁ । ତା'ପରେ ଲଇଟ୍‌ର ଭଲପାଏ ଯେ କୋଡ଼ ପାଖରେ ଶୁଏ ।

ବିଲ୍‌ଲି ପଙ୍ଗା ନ ଚାଲିଲେ ସେ ଶୋଇପାରେ ନାହିଁ, ଆମର ପିଲା ଘର ମାଷ୍ଟ୍ର ଓ ପଢ଼ା ବହି ନ ମିଳିଲେ ପାଠପଢ଼ା ବନ୍ଦ କରି ବଜାରରେ ବଗୁଲିଆମି ଖୋଜିଲ ପରି ।

ଏବେ ବିଜୁଳି ପଙ୍କଟ ଲାଗି ରହୁଛି । ଅନେକ ସମୟରେ ବିଜୁଳି ଲାଜନ ଭିତରେ ବିଜୁଳି ଆସୁ ନାହିଁ । ରେଳ ଲାଜନ ପରି ପଡ଼ି ରହୁଛି ।

ଏମିତି ସମୟରେ ଲାଇଟ୍ ବୁଝାଇ ଦିଏ ସେ କେତେ ଦାମିକା ଜୀବନ । ମାଲିକର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧାରେ ଲାଇଟ୍ କିଛି ନାହିଁ ।

ଲାଇଟ୍ କେମିତି ବନା ପଞ୍ଜାରେ ଶୋଇବ ? ପୁଅ, ଝିଅ କେମିତି ରେଡ଼ିଓ, ଟେଲିଭିଜନ ଓ ଗୀତ କାସେଟ୍ ନ ଥିଲେ ବଞ୍ଚେବେ ? ସେମାନେ ହୁଏତ ଅମଣିଷ ହେବେ । କିନ୍ତୁ ଅମଣିଷ ହୋଇ ବଞ୍ଚି ରହିବା ପାଇଁ ସିନେମା, ନାଟ, ଗୀତ ଦରକାର ।

ଅସୁବିଧା ହେଲେ ସେମାନେ ଜୋରରେ କହନ୍ତି—ତୁମେ ଯଦି ପିଲାଙ୍କର କିଛି ଅସୁବିଧାକୁ ସୁବିଧା କରି ନ ପାରିବ ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏଇ ମାଟିକୁ ଆଖିଲି କାହିଁକି ? ନିଜର ଝୁଣି ପାଇଁ ହୁଏତ କିଛି କରିଛ । ଜୋରିମାନା ଦିଅ । ଅନୁଭାଷ କର । ଆଖିରୁ ପାଣି ଗଡ଼ାଅ । ପୁଅ ଝିଅ ବିପଦରେ ଗଲେ ତୁମେ ସେତକ ତାରିଫ୍ କର । କିଛି କରି ନ ପାରିଲେ ଅନନ୍ଦରେ ମରିଯାଇପାର ।

ସେଇ କଥା କୁକୁର ଝୁଆ ତାହାର ମାଲିକକୁ ଜହେ । ରାସକେଲ୍ ତାହାର ପୋଷିଲ୍ ଡାଉନକୁ ଜଣାଇ ଦିଏ । ଲାଇଟ୍ ତାହାର ସଞ୍ଜିଦାର ମାଲିକକୁ ବୁଝାଇ ଦେଉଥିଲା ।

ରାତିରେ ଅନ୍ଧାର । ବିଜୁଳି ବିଭାଗ ବିଜୁଳିକୁ ସଞ୍ଜିବା ପାଇଁ ଘାଟରେ ଲାଜନ କାଟିଦେଉଛି । ଲାଇଟ୍‌କୁ ଧରି ତାହାର ମାଲିକ ଘର ଓ ବାହାର ହେଉଛି । ଲାଇଟ୍‌କୁ ନିଦ ନ ହେଲେ ସେ ଶୋଇବ କେମିତି ? ହଠାତ୍ ଲାଇଟ୍‌କୁ ଡେଇଁ ତଡ଼ିଦେଲେ ଲାଇଟ୍ ଅବା ଘିବ କାହିଁକି ?

ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବିଭାଗର ଜବର ଦଲେରେ ସବୁ ଉଠି ଆସିଲା ପରି ଲାଇଟ୍ କୁକୁର ଝୁଆର କେଇ ଭିତର ସ୍ନେହ ଶିଖାର ଦାସୀ ଜଣି ଉଠିଲାଣି ।

ଲାଇଟ୍‌ର ମାଲିକଙ୍କର ଦେହ ଡେଇଁ । ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସାବଧାନ କରିଦେଇଛି ଯେ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିମାଣରେ ବିଶ୍ରାମ ନେବେ ଓ ବ୍ୟସ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ ।

ଏସବୁ ଜଟିଳ କଥା ଲାଇଟ୍ ବୁଝେ ନାହିଁ । ଲାଇଟ୍ ଘାଁ ପିଲା ବୁଝୁ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଠାକୁରଙ୍କର ମନ୍ତ୍ର ଜପିଲେ ସେ ବି ଶୁଣିବାକୁ ନାହିଁ ।

ଗୋଷ୍ଠକୁ, ପାଠୋତ୍ତରକୁ, ଧନ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭକୁ ଭଲ ପାଇ ଲକ୍ଷ୍ମଭଣ୍ଡ ହେବା ଯାହା, ସ୍ବପ୍ନକେଲ୍ କି ଲକ୍ଷ୍ମଟିକୁ ଆଦରଣୀ ଏକା କଥା ।

ଲକ୍ଷ୍ମଟିର ମାଲିକଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ୁଥିଲା ପରୁଣ ବର୍ଷ ତଳର କଥା ।

ତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ପଢୁଥା ପିଲାଟିର ଗଳା ବସୁଷ ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ଧରିଥିଲା ଗୋଟିଏ ଅସୁରୁଣୀ । ଅସୁରୁଣୀ ଗୁଣିଆଡ଼େ ବୁଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଅସୁରୁଣୀ ଜଣାଇଲା ଯେ ସେ ମାଆ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଆଉ ସେ ପିଲା ହେଉଛି ଏଇ ଗଳା ଟୋକାର ।

—ଆରେ କ'ଣ ନ୍ୟାୟ ଚାଲିଗଲା ଏଇ ସଂସାରରୁ ? ମୁଁ ହେଲି ବାପ ?

—ଆଉ ? ଆଉ କିଏ ? ମୁଁ ସେମିତି ନୁହେଁ । ମତେ ଭାବେ କି ମୁଁ ଏଠି ସେଠି ଲଟପଟ ହୁଏ ।

ଏକା ହେଲି ଚାହିଁ ରହିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ କ'ଣ ଅଛି ?

ଯାହା ନିଆଁରେ ଅଭିଯୋଗ ଆସେ ସେ ହୋଇଯାଏ ଅଭିଯୁକ୍ତ ? ଶୁଣିବା ଲୋକେ ଧରିନିଅନ୍ତି ସେ ଅଭିଯୋଗ ଯତ୍ନ । ନ ହେଲେ ଧୂଆଁ ବାହାରିବ କାହିଁ କି ? ଏଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଶ୍ୱର ଅସୁମାରୀ ଲୋକ ଭିତରେ ଜଣକ ଉପରକୁ ଛୁଟି ପଡ଼ିଲା କାହିଁ କି ?

ସେତେବେଳେ ଯେତେ ଅଗୁରୁରେ ଭାବନାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ବି ଠାକୁରେ ନ୍ୟାୟ ଦେବାକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ସେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ହାକିମଙ୍କ ଘର ।

ମୁତାଲାକୁ ଖଲାସ କରିଦେବାକୁ ବା ପ୍ରତିବାଦୀକୁ ଜିତାଇବାକୁ ଦଶ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ଲଗାତର ଦରକାର । ପୃଥିବୀରେ ଅଛି ଠାକୁରଙ୍କର ଜାଅନ୍ତା ପ୍ରତିମା—ତାକୁ ଆମେ କହୁ ମାଆ ବାପ । ତାଙ୍କର ପୁରାଣ ଚାଲି ଚାଲି ହେଲେ ଓକିଲ ମୋହରର । ଚାହୁଣ୍ଡା ହେଲେ ଅମଳ ଓ ଚପରାସି । ସେମିତି ଠାକୁର ବି ରହନ୍ତି ତାଙ୍କର ସେବାକାଣ୍ଡ ମେଳରେ । ସେବାକାଣ୍ଡ ଗୁଣ ହେଲା ଠାକୁରଙ୍କର ଗୁଣ ।

ଠାକୁରଙ୍କର ଭୋଗ ଯାହା ହାକିମଙ୍କୁ ସ୍ବପ୍ନ ସେଇଆ । ଦେହରୁ ଚର୍ଚ୍ଚି ନ ଶୁଣିବା ଯାଏ ଆମ ସମସ୍ତେ ଲାଗି ରହିଥିବା ଠାକୁରଙ୍କର ମହିମା ଗାଇବାରେ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଲା ଯେ ହାକିମଙ୍କ ଜରିଆରେ ଠାକୁରେ ସବୁ ତଡ଼ି ନେଉଛନ୍ତି ।

ପୃଥ୍ବୀପାତ୍ର ଏହି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଣିଛନ୍ତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓ ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ । ସମୁଦ୍ରର ଲହରୀ ଗର୍ଜିଲେ ଯେମିତି ସମୁଦ୍ରର ଲହରୀ ନ ଥାଏ ସେମିତି ଠାକୁରଙ୍କର ଜଣାଣ ଓ ଭଜନରେ ତାଙ୍କର ଅବା ଲଭ କ'ଣ ?— କି କ'ଣ ?

ଲହରୀର ଅମର—ଅମେ ଗାଈବା ବାଲୁଙ୍କର ଓ ପାଲିଆଙ୍କର । ବହୁ ଛପାଇବା, ଲେଖାଇବା, ବକିବା ଓ ବକାଇବା ହେଲା ଶିଳ୍ପ । ଏହି ଶିଳ୍ପ ତାହାର ଦୁନିଆର ନିୟମରେ ମିଶାମିଶି ହେଇ ଚାଲିଲା । ଏଇ ବେପାର ଧନ୍ଦାରେ ଠାକୁରଙ୍କର ଯୋଗାଯୋଗ ନାହିଁ ।

କୁକୁରର ଯେବାରେ ଶୁଣିବ ଯେବାର ଫଳ ମିଳେ ନାହିଁ । ମଞ୍ଜି, ଗେଲପକୁ ରହି ରହି ଶୁଣିଲେ ଅବା କବିତା ଓ ଚିନ୍ତାରେ ଲେଖିଲେ ଶୁଣିବ ପୁଣି ହୁଏ ନାହିଁ । ବେଶ୍ୟା, ବଟିପି, ଖାନକକୁ ପ୍ରାଣଭରି ପୁଜା କଲେ ସେଥିରେ ଶୁଣିବଙ୍କର ନାଁ ଉଠେ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ ଓ ଲଇଟ୍ ପରି କୁକୁରକୁଆ ଦୁଇଟି ଶିଖାଉଥିଲେ ଜୀବନର ଦର୍ଶନ । ଯେ ଶିଖାଏ ସେଇ ହୁଏ ଗୁରୁ । କୁକୁର କୁଆ ଆମର ଗୁରୁ । କ'ଣ ପାଇଁ କେମିତି ନିଜର କର ପରକୁ ପାଟରେ ରଖାଯାଇପାରେ ଯେତେକ ସେମାନେ ଶିଖାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

ସବୁଆଡ଼ୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଧରି ନିଜର କରବା ହେଉଛି ଅମଣିଷପଣିଆ । ସେଥିରୁ ଥୋକେ ଅପରକୁ ଦେବା ହେଉଛି ମଣିଷ ପଣିଆ । କିନ୍ତୁ ନିଜର ପେଟରୁ କାଟି କଷ୍ଟ ସହ ଅନ୍ୟକୁ ଦେବା ହେଉଛି ଦେବତା ।

ଆତ୍ମିକର ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧ ଦେଇ ଦାନ କରିବା ହେଉଛି ବେପାର । ନିଜକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର କରି ଦେବା ହେଉଛି ସଦ୍‌ଗୁଣ ।

ରାସକେଲର ମାଲିକ ନିଜେ ଶାଗ ପେଜ ଖାଇ ରାସକେଲକୁ ଅଣ୍ଟା, ଦୁଧ ଓ ହାତ ଦେଇପାରୁଛି କି ନାହିଁ ତାହାର ପରୀକ୍ଷା ରାସକେଲ ନେଉଥାଏ ।

ନିଜେ କଷ୍ଟ ସହ ରାତି ଅଧରେ ଲଇଟ୍‌କୁ ପବନ ଝୁଆଇ ଝୁସି କରିବାକୁ ଲଇଟ୍ ମାଲିକ ବୁଲିପାରୁଛି କି ନାହିଁ ତାହାର ପରୀକ୍ଷା ଲଇଟ୍ ନେଉଥାଏ ।

ଏଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ବାଲକ ସକାଳୁ ଶୁଦିଯାଏ ପଚାରିଥାନ୍ତି—ଆମ ପାଇଁ ଏତକ କ'ଣ ସ୍ବାର୍ଥ ତ୍ୟାଗ ? ଆଉ କାହିଁକି ?

ତୁମର ଦରମା ପାଞ୍ଚ ଶହ ଟଙ୍କା । ଗ୍ରେଟ୍ କଲେ ହେଉଯିବ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ।
ଗ୍ରେଟ୍ ନ କରି, ଅପଦସ୍ଥ ନ ହୋଇ ସମସ୍ତେ ଦାତାର ବାହାଦୁରୀ ନେଇପାରିବେ ।
କିନ୍ତୁ କଷ୍ଟ ସହ, ବିପଦ ଭିତରକୁ ଡେଇଁ କେତେ ଜଣ ତୁମକୁ ଆଖି ଦେଇପାରିବେ ?
ସେପରି ଲୋକ କେତେଜଣ ?

ପଶୁ ସମାଜରେ ଏଇ ନିୟମ ନାହିଁ । ପଶୁ ସମାଜ ବିପଦ ଭିତରେ ଯାଇଥାଏ
ତାହାର ଅନ୍ତର ପାଇଁ ଆଧାର ଅଣେ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇ କେବଳ
ସୁବିଧା ସୁବିଧାରେ ସୁନାମ ଆଦାୟ କରିଦିଏ ।

ମଣିଷ କେତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୁଦ୍ଧିବାକୁ ହେଲେ ଇତର ପ୍ରାଣୀକୁ ଦେଖିବା ଦରକାର ।
ଆକାଶର ଲୁକୁଲୁକିଆ ତାରାକୁ ପାରେ ଦେଖିଲେ ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ତାରୁ ବଡ଼
ହେଇଯାଏ । ପଶୁ ସମାଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ଜୀବନ ବିଳମ୍ବରେ କରୁଥିବା ପଶୁର
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମଣିଷର ଦୃଢ଼ସ୍ୱର ଦୈନିକ ଦେଖାଇ ଦିଏ । ଇତର ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ଶୃଙ୍ଖଳା
ହେଉଛି ମଣିଷର କାମର ସାଠିଫିକେଟ୍ । ସେଥିରେ ଦିଶେ ଆଶ୍ରୟ, ବୈରାଗ୍ୟ
ଉଦାସିନତା ଓ କୃତଜ୍ଞତା ।

ପଶୁର ସେବା ହେଉଛି ଫରମାୟା ଚର୍ଚ୍ଚାର ମାପ ଓ ଓଜନ । ଯିଏ ପଶୁପକ୍ଷୀକୁ
ଆପଣାର କରିପାରେ ବା କରିପାରିଛି ସେଇ କେବଳ ଅପର ମଣିଷକୁ ଆପଣାର କରି-
ପାରିବ ? କାରଣ ପଶୁଠାରୁ ବହୁତ ତଳେ ରହିଛି ମଣିଷ ।

ପଶୁପକ୍ଷୀଠାରୁ ବହୁତ ଉଚ୍ଚରେ ରହିଛି ଗଛଲତା । ସେମାନେ କିଛି ନ ନେଇ
ଦେଇପାରନ୍ତି । ହବୁ ଦେଲା ପରେ ବି ଥରେ କହନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ।
ନିଜ ପାଇଁ କିଛି ନ ରଖି ଦେବା ହେଉଛି ବୃକ୍ଷଲତାର ଗୁଣ ।

ତାହା ଉପରେ ରହିଛି ପାହାଡ଼, ପର୍ବତ ଓ ମାଟି । ସେଠି ପ୍ରାଣୀ ଅଛି କିନ୍ତୁ,
ଅକାଂକ୍ଷା ନାହିଁ । ନିଜର ସେବା ଓ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ଅର୍ଥାର୍ଥନା ରହିଛି କିନ୍ତୁ,
କିଏ କ'ଣ କେତେ କେତେବେଳେ ନେବ କି ନ ଦେବ ସେଥିପାଇଁ
ଭାବନା ନାହିଁ ।

ଏଇ ପୃଷ୍ଠିରେ ମାଟି—ପଥର, ବୃକ୍ଷଲତା, ପଶୁପକ୍ଷୀ ଓ ମଣିଷ ବୁଦ୍ଧି ଓ
ଚେତନା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଗ ଓ ପଛ । କିନ୍ତୁ ଉପକାରୀତା ଓ ଉପାଦେୟତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ
ଅଲଗା ପ୍ରକାରରେ ଆଗ ଓ ପଛ ।

ଠିକ୍ ମାର୍ଚ୍ଚିଙ୍ଗ୍ ବେଳର ଏକାଉଟ ଟର୍ଟ୍ର ପରି । ଆଗବାଲା ପଛ ହୋଇଯାଏ
ଓ ପଛବାଲା ଆଗ ହୋଇଯାଏ ।

କିଏ ପେଟ ପାଇଁ ଅନ୍ୟର ନୌକର ହୁଏ । ସେମିତି କିଏ ଛଦ୍ମବେଶ ଧରି ନିଜର ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ଅବା କିଛି ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧି ଆଣିବାକୁ ଅପରର ନୌକର ହୁଏ । ସେମିତି ନିଜର ଖିଆଲ, ଅଦର୍ଶବାଦ ଓ ସ୍ନେହ ପାଇଁ ଆମେ ଅପରର ନୌକର ହେଉଥାଉ ।

କୁକୁର ଛୁଆ ରାସକେଲ୍ ଓ ଆର କୁକୁର ଛୁଆ ଲାଜ ନିଜର ଜୀବନରେ ଦେଖାଇ ଦେଉଥିଲେ ଯେ ଅଜାତୁଆ ପେଟରୁ ବାହାର ଅପନ୍ତରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ ନିଜ ପାଇଁ କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନ ଥାଇ ପ୍ରବଳ ଓ ପ୍ରତାପୀ ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସେବା ଆଦାୟ କରିପାରନ୍ତି ।

ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ମହିମା ଓ ସୃଷ୍ଟିର ତତ୍ତ୍ଵ । ଏଥିରୁ ବୁଝାଯାଏ ଯେ ଗୁଣ ବା ଦୋଷ ଏବଂ ଚରିତ୍ରସ୍ଥିତି ଓ ଅସୁସ୍ଥିତି ହେଉଛି ମଣିଷର ମନଗଢ଼ା ମୂଲ୍ୟହୀନ ଶବ୍ଦ କେତୋଟି ।

ସଂସାରର ପରିବେଶରେ କି ଜଡ଼ କି ଚେତନ ଅବା କି ଜ୍ଞାନୀ କି ମୂର୍ଖ, କି ଧନୀ କି ଗରିବ ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ । ଯାହାକୁ ଆମେ କହୁ ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ।

ମଣିଷର ଜୀବନ କାହାଣୀ ପରି ମୂଲ୍ୟବାନ ମଧ୍ୟ ହେଉଛି ପଶୁର ଜୀବନ କାହାଣୀ ।

ମଣିଷ ଓ ପଶୁର ଔଷଧ ସମାନ । ଡାକ୍ତରୀମାନଙ୍କୁ ମୋଟାମୋଟି ସମାନ । ରାସକେଲ୍ କେମିତି ବଞ୍ଚେଲା ସେଇକଥା ମଧ୍ୟ ଅଲୋଚନା ହୁଏ ।

ରାସକେଲ୍ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଝରକା ପାଖରେ ଚଣ୍ଡିପାଠ ଟେପ ରେକର୍ଡ଼ରେ ଦୁଇଥର ବାଜିଥିଲା । ରାସକେଲ୍ ର ଭାଗ୍ୟ ଯେ ସେ ଚଣ୍ଡିପାଠ ଶୁଣିଲା, ଚଣ୍ଡିପାଠ ଶୁଣିବାରୁ ରାସକେଲ୍ ବଞ୍ଚିଗଲା ।

କଳି ଲଗେ ଯେ ଏପରି 'ଅନୁମାନ' ମିଛ । କିନ୍ତୁ ମିଛ ଓ ସତ ଆମର ବଞ୍ଚାସ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ବଞ୍ଚାସ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତି ନାହିଁ । ଅନୁମାନର ସୁନ୍ଦ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ନାହିଁ । ଗଣିତର ଶୂନ୍ୟ ପରି ଏହା ସାର୍ଥକ ଓ ନିରର୍ଥକ ।

ତଥାପି ରାସକେଲ୍ ପୁଣି ବେମାରୀ ପଡ଼ିଲା, ଖାଇଲା, ନାହିଁ ଚଲୁଲା କଲା ନାହିଁ ।

ପୁଣି ବେମାରୀ !

ସେ ଗଲ ତାକୁରାଣୀ । ସେଠି ବୁଝାଗଲା ଯେ ରାସକେଲ୍ ପାଖ ଦଳୁଆ ଗାଢ଼ଥରୁ ଆଇଁଷ ଗଲ ଶୁଠି କାୟୁଥ ଗୋଛୁ ।

ଆହା, ବିଚାର ଏତକ ବୁଦ୍ଧି ହେଲା ନାହିଁ ଯେ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ ସବୁ ଭଲ ଜିନିଷ ମିଳିବ । ତେବେ କାୟୁଅନ୍ତୁ ଆଗ୍ରହ କଲ କାହିଁକି ?

କିଏ ତ ଜୀବନଧାରରେ ଗୁଣ ।

ମଣିଷ ଗୁଣେ ଅଦର ନ କରି କିଛି ଦୋଷ ସଂଗ୍ରହ କରେ । ସୁଖ୍ୟ ଅର୍ଜନ ନକରି ପାପ ସଂଗ୍ରହ କରେ । ସେ ଜାଣିଥିବା ଭଲ କାମ ବଦଳରେ ବେଳେ ବେଳେ ଝରପ କାମ କରେ ।

କାରଣ ଗୁଣ ଓ ଦୋଷ ଏବଂ ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ହେଉଛି ଅର୍ଥହୀନ ଶବ୍ଦ । କୁକୁର ଓ ମଣିଷ ସମାନ । କୁକୁର ଓ ଠାକୁର ସମାନ । ଭଲ ଓ ମନ୍ଦ ସମାନ । ମନ୍ଦର ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ । ଇଶ୍ଵରଙ୍କ ଆଖିରେ ଏସବୁ ବାଛ ବାଛ ନ ଥାଏ ।

ରାସକେଲ୍ ସେବା ପାଇ ଭଲ ହୋଇଗଲା । ସେ ପୁଣି ଚଞ୍ଚଳହୋଇ ତାହାର ଚନ୍ଦ୍ରା ଲୋକଙ୍କୁ ଟେକାଇଲଣି ।

ଘର ଭିତରକୁ ରାସକେଲ୍ ପଶି ଆସେ । ଗଳିଦେଲେ ବି ତରେ ନାହିଁ । ଅଧିକାର ଏହିପରି ଗୋଟାଏ ଗୁଡ଼—ଯିଏ ଯେଉଁଠି ତାହାର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରେ ସେ ସେଇ ଅନୁପାତରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ହୋଇଯାଏ ।

ସମ୍ଭାରକୁ ଜଣିବାର ଏକମାତ୍ର ବଟ ହେଉଛି ନିଜର ଅଧିକାର ଜାରି କରିବା ।

ପଞ୍ଜା ତଳେ ଶୋଇବାକୁ ରାସକେଲ୍ ଏତେ ଝୁସି ପାଇଲା ଯେ ପଞ୍ଜା ବୁଲିଲେ ରାସକେଲ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯାଏ । ପବନ ଯେଉଁଠି ସୁବିଧାରେ ମିଳିବ ରାସକେଲ୍ ସେଠି ନିୟମ ମାନିବାକୁ ନାସୁକ ।

ଆମର ନିତ୍ୟଦିନିଆ ଜୀବନର ମର୍ତ୍ତୀ, ସାଧନ ଓ କଟୁଆଳ ସମସ୍ତେ ଏହି ନିୟମ ମାନନ୍ତି । ପ୍ରଶାସନର ଅନୁଶାସନର ମୂଲ୍ୟ ରହେ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ଅମେ ରୁଝୁ ସ୍ଵାର୍ଥ-ପରତା ଭାବରେ ବା ଆପଣ ସଂସ୍ପର୍ଶକ ଭାବରେ ।

ଯିଏ ଯେତେ ସ୍ଵାର୍ଥପର ସେ ସେତେ ବଡ଼ । ନିଜର ବିଶ୍ଵରକୁ ଅପର ଉପରେ
ଲଦି ଦେବା ହେଉଛି ସ୍ଵାର୍ଥପରତା । ମୁଁ ଆଗ—ମୋ କଥା ଠିକ—ମୋର ଲାଭ
ହେଉଛି ପ୍ରଥମ—ଏହାରୁ ମିଶିଲେ ହୁଏ ସ୍ଵାର୍ଥପରତା ।

ରାଜକେଲି ସେହି ହସାବରେ ଭାରି ସ୍ଵାର୍ଥପର ।

ବାପାମାଅଙ୍କୁ ଯେତେ ବାଧୁବ ବାଧୁ ପିଲାମାନେ ଅମାନିଆ ହୁଅନ୍ତି ସେହିପରି
ରାଜକେଲି ନିଜର ପିଲା ପରି ମାଲିକକୁ ଆଦାତ କରେ ।

ସମ୍ବାରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଆଦାତ । ଆଦାତରେ ସମ୍ବାର ତଥାପି । ସମ୍ବାର ଖାଲି
ଆଦାତ ସହୁଆଏ । ଯିଏ ଆଦାତକୁ ତରଫାଏ ସେ ହୋଇଯାଏ ବିରାଟୀ ଓ
ବୈଷ୍ଣବ ।

ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲା ନେଇ ଘର କରି ଦେବତା ପାଇବା ଅତି କଷ୍ଟକର । କିଛି ବନ୍ଦନ
ନ ଆଇ ବାବାଜି ହୋଇ ଦେବତା ପାଇବା ଅତି ସହଜ ।

ବାବାଜିର ସାଧନା କୁକୁର ଛୁଆ ରାଜକେଲି ର ସାଧନାପରି । ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ
ସେବା, ଯନ୍ତ୍ର. ଭକ୍ତି ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଗୁଣିନେଇ ଓ ଟାଣିନେଇ ମନର ବଡ଼ାଇ ଆଣିବା
ଅତି ସହଜ କଥା ।

ଏଇ ସଫରରେ ଯୋଗୀ କିଏ ? କେହି ନାହାନ୍ତି କହିଲେ ଭୁଲ ହେବ ।
ହେବ । କିନ୍ତୁ ଯୋଗୀମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ତରନ୍ତି ।

ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ ହେବା କଷ୍ଟକର । ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ ରଖିବାକୁ ହେବ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଖି
ଆଗରେ । ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ ପୂଜାପାଠ କରି ମାନ ସମ୍ମାନ ପାଇବ । କିନ୍ତୁ ଯଦି ହେଲେ ତାକୁ
ଗୁଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଯଦି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ତିନି ଦିନରୁ ବେଶି ରହୁପାରିବ ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ
ବୟସରେ ଯଦି ହେବା କଷ୍ଟକର । ବେଶି ବୟସରେ ଗୁଲିବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟକର ।

ସେଥିପାଇଁ ଏଇ ସମ୍ବାରରେ ବ୍ରହ୍ମଗୁରୁ ବହୁତ ଓ ଯୋଗୀ ଝୁର କମ । ଦୁଇପୁ
ସମସ୍ତଙ୍କର ରହୁଛି ଦୁଇପୁରାନୁକମ । ଗୁଣି ବହୁତ ଜାଗାରେ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଗୁଣି ନାହାନ୍ତି ।
ସତୀତ୍ଵ ସମସ୍ତେ ଚଳା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସତୀ କେତେ ଜାଣ ?

କପାଳରେ ଚମକୁ କୁଉଁହେଇ ରାସକେନ୍ଦ୍ର ବୁଝି ରହେ ତମର, ଆମର ଓ ସମସ୍ତଙ୍କର ମୁହଁକୁ । କ'ଣ ସେ ଦେଖେ ଓ ବୁଝେ କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ସେମିତି ଯାହା ଦେଖିଲୁ, ଯାହା ବୁଝିଲୁ ସେତକ ଆମର ଭିତରେ ରହି ସଜଯାଏ । ପଦେ କଥା ବାହାରେ ଯେ ଲୋକଟା ଅନୁଭବ ।

ଅନୁଭବରୁ ସେ ବୁଝିଛନ୍ତି ଯେ ସଫାରଟା ଗୋଟାଏ ରେଳଗାଡ଼ିର କାମରା ବା ହୋଟେଲ ବା ପ୍ରେଷାଳୟ । ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହନ୍ତି ମୂର୍ଖ ।

ଅପରର ମତରେ ମୂର୍ଖ ହେବା ଯଦି ସ୍ଥିର ସତ୍ୟ ଓ ସ୍ବାୟାତ ତାହାହେଲେ ଏକ ନିଶିଳ ବିଶ୍ୱ କେବଳ ମୂର୍ଖରେ ଭରା । ନିଜର ମୂର୍ଖାମିକୁ ଜାଣି ନ ପାରିବାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ମାୟା ।

ବୁଝି ନ ପାରିବା ହେଉଛି ଚେତନାର ଶୂନ୍ୟତା । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ କହିଥାନ୍ତି ଯେ ଆମର ଚେତନା ଅଛି । ତେଣୁ ଚେତନାର ଅର୍ଥ ହେଲା ଚେତନା-ହୀନତା । ନିଜେ କ'ଣ ବୁଝି ନ ପାରିବା ହେଲା ପୂର୍ଣ୍ଣତା—ଚେତନା-ହୀନତା । ଆଉ ଏତକ ଏକାଠି କରି ଆମେ ବୁଝୁ ଚେତନା ।

ଏକ ଚେତନା କୁକୁର କୁଆର ନାହିଁ ବୋଲି ଆମର ଧାରଣା । ଏଇ ଭୁଲ ଧାରଣାକୁ ଆମେ ପୋଷି ପାଲି ନିଜକୁ ତାରିଫ୍ କରୁ । କିନ୍ତୁ ରାସକେନ୍ଦ୍ର ରହେ ନିର୍ବିକାର ।

ବାବାଜୀ ନିର୍ବିକାର । ଯୋଗୀ ମଧ୍ୟ ନିର୍ବିକାର । ଠାକୁର ନିର୍ବିକାର । ରାସକେନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ନିର୍ବିକାର ।

ସେ ଜୀବନ ଓ ମରଣ ବିଷୟରେ ନିର୍ବିକାର । ତାହାର ଜୀବନ ଅଛି, ସଞ୍ଜୟ ନାହିଁ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଠିଲେ ଦିନଟିରେ କ'ଣ ଭଲ କି ମନ୍ଦ ରହୁଛି ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ନିର୍ବିକାର ।

ମଣିଷ ବେଶି ବ୍ୟସ୍ତ ରହେ ଆଗତ ଦିନ ପାଇଁ । ସେ ବେଶି ପାସୋରିଯାଏ ଗତ ଦିନର ଅନୁଭବକୁ । କୁକୁର କୁଆ ବେଶି ମନେରଖେ ଗଲା ଦିନକୁ ଓ ମୋଟେ ଚଞ୍ଚଳ ହୁଏ ନାହିଁ ଆଗତ ଦିନ ପାଇଁ ।

ତାହାର ଦିନ ହେଉଛି ଆଜି—ବର୍ତ୍ତମାନ—ଆଜି ଆଗରେ ଦେଖା ଜୀବନ । ଠିକ ଆକାଶର ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ତାରା ପରି । ଆଜି ତ ପବନ ବୋହୁଛି । ଆଲୁଅ ଆସୁଛି । ଆଦର ଯନ୍ତ୍ର ମିଳୁଛି । ଆସନ୍ତା କାଲି କଥା ଭବି ଲଭ କ'ଣ ?

ଭବି ଭବି କ'ଣ କେହି ଆଜିନା ଦିନକୁ ପୋଷା ମନେଇ ପାରିବ ? ଭବି ଭବି କ'ଣ ଆମେ କୁକୁର କୁଆକୁ ଆପଣାର କରିପାରିବା ?

ନୁହେଁ—ଦେଲେ ମିଳେ । ଭାବ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଲେ କିଛି ମିଳେ ନାହିଁ । ଭାବ ଚନ୍ଦ୍ର କହିଲେ ଶବ୍ଦ ବାହାରେ, କିନ୍ତୁ କଥା ବାହାରେ ନାହିଁ । କୁକୁର କୁଆ ପରି ଯିଏ ନ ଭାବ, ନ ଚନ୍ଦ୍ର, ଯୋଜନା ନ କରି ହଠାତ୍ ଆଦେଶରେ ଥିବା ପରି ତାହାର ମନର ଭାବ ଦେଖାଏ ସେ ସେଇ ପରିମାଣରେ ବଡ଼ ଓ ନୃଲ୍ୟବାନ୍ ।

କେଜାଣି କେଉଁ ମହାଭାରତର ଯୁଧିଷ୍ଠିର ମହାରାଜାଙ୍କ ଯୁଗରୁ ମଣିଷ କୁକୁର ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ପହାଚରେ ରହି ଆସିଛି—ଜୀବନର ରସାର ନିଶାଣ ଖୁଣ୍ଟି ପରି । କିଏ ଅବା ସେଇ ଖୁଣ୍ଟିକୁ ଚିହ୍ନିବାର ହୋଇ ନିଜର ଜୀବନ କଟାଇଲ ?

ଉପରେ ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ର ହସନ୍ତି । ଉପରେ ଶୁକ୍ରର ବା ହସନ୍ତି । ସବୁ କଥା ଆଖି ଆଗରେ ଥୋଇ ଦିଆ ହେଇଛି, କିନ୍ତୁ ଦେଖିବା ଲୋକ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ । ଦେଖିଲେ ବି ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ।

ସ୍କୁଲର ପଢୁଆ ପିଲାପରି ଆମେ ଶୁକ୍ରରଙ୍କ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼େ କଥା, ଗୋଟିଏ ଘଟଣା, ଗୋଟିଏ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଚେତନାରେ ମିଶାଇ ନ ପାରି ହରବର ହେଉଛି ଓ ଶୁକ୍ରରଙ୍କୁ ନିନ୍ଦା କରୁଛୁ ।

ପରୀକ୍ଷାରେ ଫଳ ଉତ୍ତମ ହେଲେ ଘରୋଇ ଟିଉସନ୍ ମାଷ୍ଟର ବା ସ୍କୁଲର ମାଷ୍ଟର ଗାଲି ଖାଇଲ ପରି ।

ଶିକ୍ଷକ ଉତ୍ତରରେ କହୁଛୁ—ଏ ପିଲାର ପାଠ ହବ ନାହିଁ । ଏ ପିଲାର ମଞ୍ଜିରେ ପାଠ ନାହିଁ । ଶୁଣି ଗାଡ଼ିଆନ୍ ବିଗଡ଼ି ଯାଉଛି ।

କ'ଣ ? ମଞ୍ଜିରେ ପାଠ ନାହିଁ ? ଏପିଲ ପରି ଧନ ଓ ମାମା ଘରର ପିଲାର ପାଠ ନାହିଁ ?—ଇଏ ନ ହେବାର କଥା । ପ୍ରକୃତରେ ଏଇ ମାଷ୍ଟରମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଦକମା, ନିରସା, ଅପଦାର୍ଥ !

ମଣିଷ ସେଇଆ କହେ ଶୁକ୍ରରଙ୍କୁ । ହେ ପଥର—ହେ ଜଡ଼ ଠାକୁର । ମତେ ଏତେ ଦଶା ଓ ଦଶା ଦେଲ କ'ଣ ପାଇଁ ? ମୁଁ ତୁମକୁ ଏତେ ଭକ୍ତି କଲି । ତୁମକୁ ଏତେ ପ୍ରକାରରେ ତୋଷ କଲି । ଶେଷରେ ଏଇଆ ମିଳିଲା ମତେ ?

ଆମେ ବି ରାସକେଲ୍‌କୁ ସେଇ କଥା କହୁ । ରେ ପଶୁ—ରେ ଚଣ୍ଡାଳ । ତୋ ପାଇଁ ଏତେ କଷ୍ଟ ହେଲା । ହେଲେ ତୋର ସ୍ୱଭାବ ବଦଳିଲା କେତେବେଳେ । ଆମକୁ ଟିକିଏ ସୁଖ ଦେବା ପାଇଁ କ'ଣ ଅବା ତୁ କଲୁ ? କି କରିପାରିଲୁ ?

ନେଇଗଲା ସବୁ । ଦେଲୁ ଅବା କ'ଣ ?

ସାମା ପରୁରେ ସ୍ତ୍ରୀ କୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ଗୃହିଁ ରହେ ରାସକେଲ୍ ପରି ।

ଦବା ଲୋକ ନେଇପାରେ ନାହିଁ । ନବା ଲୋକ ଦିଏ ନାହିଁ । ତନ୍ତ୍ର ପାଣି ଉପରକୁ ଲହୁଡ଼ି ପିଟେ ନାହିଁ । ନିଜର ଧର୍ମ ପାଳନ କରି ସମସ୍ତେ କାମ କରନ୍ତି ।

ସେଥିରେ ସ୍ୱରସ୍ୱାର ଓ ଭରସ୍ୱାର ହେଉଛି ବିପଦ ଆପଦ । କେହି କିଛି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଗଡ଼ିଯାଉଥିବା ପାଣି ବୋହୁ ଯାଉଥିବା ପବନ, ବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ପଡ଼ୁଥିବା ଆଲୁଅ କେବେ କ'ଣ କାହାକୁ ଝୁସି ହୋଇ କିଛି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ପାଇବାକୁ ଆଶା ରଖିବେ ?

ଆଶା ନ ଥାଇ ଆଶା ରଖିବା ଓ ଅନ୍ୟାୟରେ ଆଶା କରିବା ହେଉଛି ସଂସାରର ମାୟା ।

ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁରମାନଙ୍କର ଆଶା ଅଛି । ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଆଶା ରହିଛି—ମାଡ଼ ଖାଇବେ ନାହିଁ । ଭଲ ଜିନିଷ ଖାଇବେ । ସୁବିଧାରେ ଚଳିବେ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ସବୁ ସଞ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଯେଜନା ନ ଥାଏ । ଯୋଜନା ପାଇଁ ଦରକାର ମନ ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମନରେ ବହୁତ ପ୍ରକାରର ପାଞ୍ଚ ରହୁଛି ତାଙ୍କର ଆଶା ଓ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ନାହିଁ, ସେଇ ମଣିଷଙ୍କର ଆଶା ଅଲଗା ପ୍ରକାରର ।

କୁକୁରର ଆଶା ଓ ସତ୍ତ୍ୱ ଲୋକର ଆଶା ପ୍ରାୟ ସମାନ । ଦରକାର ପୁରଣ ହେଉ ବୋଲି ଆଶା ରହେ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଆଶା ପୁରଣ କରିବାକୁ ମନରେ ଉପାୟର ପାଞ୍ଚ ଅଳ୍ପ ରଖନ୍ତି ।

ସେମାନେ କହନ୍ତି ଖୁଃଖ ଓ ସୁଖ ଯାହା ମିଳିଲା ତାକୁ ସମାନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ।

ଥରେ ମରୁଭୂମି ଅଞ୍ଚଳରେ ଜଣେ ପାଦ୍ମି ଖାଇ ବସିଲାବେଳେ ଦେଖିଲେ ପେଟରେ ପୋକ ଭଜା ଥିଲା ହୋଇଛି । ଗୁଡ଼ିଦେଇ ସେ ଭରବାନଙ୍କର ନାମ ସ୍ମରଣ କରି ଖାଇ ବସିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସେତିକି ଆମର ଦଣ୍ଡକାରଣ୍ୟରେ ହାକିମମାନେ ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କର କାଜ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଚଟଣି ଅବା ପୋକଯୋକ ପୋଡ଼ା ଭଜା ଦେଲେ ଖାଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ଲମ୍ପିଟ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ଓ ହାକିମ ଯେତେବେଳେ ରକ୍ତସାବାଲ ମାର୍ଘରେ ନେଣ-ବିକାସ ପାଇଁ ଯୁବଣ ଅଣଉଛନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଯୁବଣକୁ ଆସ୍ତାଣ କରି ଫେରାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଆସିଛି—ଟଙ୍କା ନେଇଛି । କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରମେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହଁ ।

ଯୁବକ ଗୁଡ଼ିକ ରହୁଛି ବାବାଙ୍କୁ । କିଏ କ'ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ? ଯୁବକର କ'ଣ ଯୁବକ
ପାଖରେ ବା ନାଶର ପୁରୁଷ ପାଖରେ ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ?

ଭୋଷ ପେଟରେ ପରିଚିତ ଭାତ ତରକାରୀ ବଦଳରେ ଯଦି କାହାକୁ ଗଧ ଦୁଧ,
କଞ୍ଚିଛା ପାଂସ ବା ବଗଟିଏ ପରସା ଯାଉଛି ସେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ମୁହଁ ଫେରାଇ
ନେଉଛି ।

ମଣିଷର ମନର ଭୋଷ ବା ଦେହର ଭୋଷ ଅବା ପେଟର ଭୋଷ ଯେକୌଣସି
ଖାଦ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ପାଇବ ନାହିଁ । କୁକୁରକୁ ଆଉଁସିବା ଘୁଷୁ ବଳେଇକୁ ଆଉଁସିଲେ
ମିଳେ ନାହିଁ । ବଳେଇକୁ ଆଉଁସିବା ଘୁଷୁ ମଣିଷକୁ ଆଉଁସିବା ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ
ନୁହେଁ ।

ସ୍ପର୍ଶରେ କିଛି ଅର୍ଥ ନାହିଁ । ଗଣିତର ଶୁନ ସଂଖ୍ୟା ପରି ଏହା ଅଲଗା ଅଲଗା
ରୂପ ନିଏ । ପୁରୁଷକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ଓ ନାରୀକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବା ଅଲଗା ଅନୁଭୂତି ।

ନିଜର ପୋଷା କୁକୁର, ନିଜର ଚିହ୍ନା କୁକୁର ଓ ରାସ୍ତାର ବାରବୁଲ କୁକୁରକୁ
ହୁଲିଲେ, ଆଉଁସିଲେ ଅବା ଗେଲି କଲେ ନିଜର ଅନୁଭବକୁ ମାପି ହୁଏ ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଦିଧ୍ୟ, ନଜର ଆଦିଧ୍ୟ, ଯୋଗୀ ଓ ସାଧକଙ୍କର ଆଦିଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବଳ
ପ୍ରତାପୀ, ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ, ବିଶେଷ ଅନୁଭବ ଓ ବିଶିଷ୍ଟ ଧର୍ମାଙ୍କର ଆଦିଧ୍ୟ ଓ ସାହକର୍ଯ୍ୟ
ଅଲଗା ଅଲଗା ରସ ସୃଷ୍ଟି କରେ ମନରେ ।

ସଂସାରର ଅସଂଖ୍ୟ କୁକୁର ଭିତରେ ଛୋଟ ରାସକେଲ୍ ଠିଆ ହୋଇଯାଏ—
ସେ ଅମର । ରାସକେଲ୍ ର ଆମେ ଓ ଆମର ରାସକେଲ୍ ।

ମୂର୍ଖ, ଓଲମ୍ପୀ, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟହୀନ, ଗୁଣହୀନା ନାରୀ ଏଇ କାରଣରୁ ଚରଦନ ଖାଲି
ପୂଜା ପାଏ ସେତିକି ନୁହେଁ, ତାହା କଥା ଖବରକାଗଜରେ ବାହାରେ । ତାହାର
ତୈଳଚନ୍ଦ୍ର ରହେ । ତାହାର ବର୍ଷକୁ ବର୍ଷ ପୂଜା ହୁଏ । ପୃଥିବୀର ଫଲ୍‌ଗୁଲ, ଗୁଣୀ-
ମାମା, ପ୍ରତିପ୍ରାଣୀକୁ ଅମେ ପାଦରେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ନିଜର ମଙ୍ଗଳ, ଆଜ, ଗୁଣ୍ଡାଳୀ
ମାଷ୍ଟର, ଲେଅର ଗ୍ରେଡ଼ କରାଣ ଅଭିମାନ, ମଫସଲ ଟୋକର ପ୍ରଣୟ ବା ନିଜର
ସୁଲି ଗୁଣ୍ଡା ପୁଅର ପ୍ରତିଭା ଆଗରେ ସାରା ପୃଥିବୀର ସବୁ କଥା ଛୋଟ ।

ସମରକନ୍ଦର ଶୀର୍ଷ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧି ବେଳରେ ତାହାର ବାଦସାହା କହିଥିଲେ—ମୋର
ମୋର ପ୍ରେସ୍‌ସାର ଚିତ୍ରକରେ ଗୋଟାଏ ମନ୍ଦା କଳାଜାଇ କେହି ରୋପଣ କରି-
ପାରିଲେ ତାକୁ ମୁଁ ସାରା ସମରକନ୍ଦର ସବୁ ଧନଦୌଲତ ଦେଇଦେବି ।

ଏମିତି ମନ୍ତ୍ର କରୁଥିବ । କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ ସାରୁ, କଞ୍ଚା କଦଳୀ ଓ ଓଉ ଏକାଠି ଉପରକୁ ଉଠନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ କୋବି, ସାଲଗମ, ଗାଜର, ବନ୍ଦି ଇତ୍ୟାଦି ମୂଲ୍ୟହୀନ ।

ନିଜ ଘରର ବଡ଼ବଡ଼ଆ, ଇଷ୍ଟଦେବତା ଓ ବୃନ୍ଦାବତୀ ଚଉରା ପାଖରେ ଏକ ନିଖିଳ ବାଣର ସବୁ ଦେବଦେବୀ ନିଷ୍ପନ୍ନ ।

ରୁଲି କୁଟାର ଛୁଆ ରାସକେଲ୍ ତୁଳନାରେ ସର୍କସର ବାଘ, ସିଂହ, ନନ୍ଦନକାନନର ସବୁ ଜନ୍ତୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ । ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାସକେଲ୍ ମାଲିକାନା ପାଇଁ ସାରା ସଂସାରର ଧନ ଦୌଳିତ ଅତି କମ୍ ଓଜନ ।

ଏହି ମୂଲ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ମଣିଷର ମନରେ । ଆମେ କହୁ ଯାହାର ମନ ଯେତେ ତାହାର ପ୍ରଭୁ ତେତେ । ଯାହାର ମନ ଯେତେ ତାହାର ଆଶ୍ରିତ ମଧ୍ୟ ତେତେ ।

ଇଏ ହେଲୁ ସଂସାରର ସ୍ତର ।

ରାସକେଲ୍ ମାଲିକର ବାପା ଦେହ ଖରାପ ହୋଇଥିଲା । ଡାକ୍ତର ପାଇଁ ପଇସା ହେଲୁ ନାହିଁ । ମାଲିକର ବାପାର ଚକିତ୍ସା କଲେ ବାଙ୍କାବଜାରର ହୋମିଓ ଡାକ୍ତର । ରାସକେଲ୍ ମାଲିକର ଅଜା ମଲ୍‌ବେଲକୁ କେହି ଗୀତା କି ରାମାୟଣ ପଢ଼ିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ଦେହ ଖରାପ ହେଲାବେଳେ ଚଣ୍ଡିପାଠ ହୋଇଥିଲା ।

ସମ୍ଭୂତ ବୁଝିବା କଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା ; କିନ୍ତୁ ମନ୍ଦର ଔଷଧ ପାଉଥିଲା ରାସକେଲ୍ ।

ଭରତବର୍ଷ ଆଗେଇ ଯାଇଛି । କୁକୁର ପାଇଁ ଟେପ୍ ଓ କାସେଟ୍ ବାଜୁଛି । ତାହାର ଦେହ ପାଇଁ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଔଷଧ ଆସୁଛି । ତାହାର ଯିବା ଆସିବା ପାଇଁ ଶକ୍ତି ଲାଗୁଛି ।

ମଣିଷ ତାହାର ପେଟ ପାଇଁ ଓ ବୁଝି ପାଇଁ କୁକୁରକୁ ପାଖରେ ବସାଇ ରଖୁଛି । ଏଣେ ବାଟରେ ସେ ପଡ଼େଇ ଉକାସକୁ ନାହିଁ ନାହିଁ କହି ରୁଲୁଛି । ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀର ମନ ରଖିବା ପାଇଁ ସେ ସବୁ ଉତ୍ସାହ ନାଶକର ନିବେଦନକୁ ମନା କରିଦେଉଛି ।

ଏକ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଭିତରେ ଆମର ପୃଥିବୀ । ଏକ ପୃଥିବୀ ଭିତରେ ଆମର ଭାରତବର୍ଷ । ଏକ ଭାରତବର୍ଷ ଭିତରେ ଆମର ଉତ୍କଳଜନନୀ । ଆଉ ଏକ ଉତ୍କଳଖଣ୍ଡରେ ସହରଟିଏ କଟକ । ସେଇ ସହରର ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗଳିରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଉଚ୍ଚାଦନ୍ତର ପୁରୁଣା ଘରଟିରେ ଗୋଟିଏ ଦୟାମୟ ପରିବାର—ରାସକେଲ୍ ମାଲିକଙ୍କର ।

କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ତାଙ୍କ ପଖାରେ ଅମୂଲ୍ୟମୂଲ ।

ରାସକେଲ୍‌ର ମୂଲ୍ୟହୀନ ଜୀବନକୁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ପୀରଙ୍କ ପାଖରେ ମିଠେଇ ମାନସିକ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ପୀର ପଛକେ ଦିଟିଆ ଟଙ୍କାଏ ନିଆଁକୁ ରାସକେଲ୍‌ର ଜୀବନ ରକ୍ଷା ହୋଇଯାଉ ।

ରାସକେଲ୍ ମୋଟାମୋଟି ବଞ୍ଚିଗଲା । ପୀର ମିଠେଇ ଖାଇଲେ । ଚଣ୍ଡୀର କାସେଟ୍ କଣା ଫଳ ଦେଖାଇଲା । ରାସକେଲ୍ ପାଖକୁ ଆସିଲା ।

କିନ୍ତୁ ତର ଶୁଙ୍ଖ ନ ଥାଏ । ପଶୁ ଡାକ୍ରର କହୁଥିଲେ ବିଷ ଖାଇବାରୁ ସେ ଦି'ମାସ ମାସକରେ ପାଗଳା ହୋଇପାରେ । ପାଗଳା କୁକୁର କାମୁଡ଼ାରେ ଭୋଗିବା ମୋଟେ ଆନନ୍ଦଦାୟକ ନୁହେଁ ।

ସେମିତି ହୁଏ ଘରର ମାଲିକକୁ ରାଜକାଶ ଗ୍ରାସିଲେ । କେମିତି ରାଜକାଶ ସାଙ୍ଗରେ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ବାବୁ ଡାକ୍ରରଖାନା ଯିବାକୁ ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ସେ ମରିବା କଥା ମରିବେ । ତାଙ୍କର ମାଣ ପୁରୁଗଲାଣି । କିନ୍ତୁ ବୁଢ଼ିଲା ଲୋକ ପାଖ ଲୋକଙ୍କୁ ଟାଣି ନେଇ ପରି ସମସ୍ତେ ମରିବେ ।

ମରିବା ପାଇଁ କିଏ ହଠାତ୍ ରାଜି ହୋଇପାରିବ ? ବଞ୍ଚିଗଲେ ସିନା ଭଲକଥା କହିହେବ ।

ଅନ୍ୟର ସୁଖ ପାଇଁ ବଞ୍ଚିବା ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା । ଇଏ ବୁଦ୍ଧିର ବାହାରେ ନାହିଁ । ହୃଦୟରୁ ବାହାରେ । ଏହାର ନାମ ସମ୍ବେଦନା । ଏଥିରେ ଗଣିତ ଧନର ସଫର୍ଦ୍ଦ ନାହିଁ । ମୂର୍ଖ ଓ ପଣ୍ଡିତର ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।

ମଣିଷର ହୃଦୟ ଓ କୁକୁରର ହୃଦୟ ନ୍ୟାୟର ଡହଲରେ ସମାନ । କିନ୍ତୁ ସଂସାରର ମାପରେ ଗୋଡ଼ର ସଂଖ୍ୟା ଗଣାଯାଏ । ବିଦ୍ୟାର ମହାତ୍ମ୍ୟ ମପାଯାଏ । ତେଣୁ ରାସକେଲ୍ ତାହାର ମାଲିକଠାରୁ ବହୁତ ତଳେ । ସେମିତି ମନ୍ଦ୍ରୀ ତଳେ ରହେ ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ. । ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ. ତଳେ ରହେ କଲଟର । ସବା ତଳେ ରହେ ବିରାଜ ଗପସାପି ।

ଚପରାସିର ନିଶ ଯେତେ ବଢ଼ିଥା ହେଉ ନା କାହିଁକି ହାକିମଙ୍କ ନିଶଠାରୁ ବହୁତ ତଳେ । ରାସକେଲ୍‌ର ଯେତେ ସୁନ୍ଦର ନିଶ ହୋଇଥାଉ ସେତକ ପ୍ରେମିକାର ନିଶଠାରୁ ବହୁତ ବହୁତ ତଳେ ।

ପ୍ରେମିକାର ନାକ ଅଗ ଓ ଉପର ପାଟି ଭିତରେ ନିଶକୁ ଚୁଟି ଲୋକ ଭୋଗ ଗୋଷ୍ଠ ଭୁଲି ଯାଇପାରେ କିନ୍ତୁ, କୁକୁର ଚୁଆର ନିଶ ଦେଖି ଦି' ମିନିଟ୍ ସମୟ ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍, ସାଙ୍ଗରେ ଭୁଲନା ହୁଏ ଲୁଇଟ୍ ଓ ଲୁଇଟ୍ ସାଙ୍ଗ ନୋରା ।

କାହାର ରଙ୍ଗ ଭଲ ? କାହାର ବାପ ମା'ଙ୍କର ସୁଖ୍ୟାଦ ଅଛି ? ସେଇ କାରଣରୁ ମୂଲର ପ୍ରଭେଦ ହୁଏ ।

ପୁଣି ମୂଲ ହୁଏ ମାଲିକର ଓଜନ ନେଇ । ପିଅନର କୁକୁର ହାକିମ ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କର କୁକୁରଠାରୁ ତଳେ ।

ପଶୁ ଡାକ୍ରାସ ଯେତେ ଗୁଣ ଚିହ୍ନକୁ ଚପରାସିର କୁକୁର କେବେହେଲେ ମାଲିକର କୁକୁର ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ନୁହେଁ ।

ଉପର ହାକିମଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ବାଳକ କେବେହେଲେ ତଳିଆ ହାକିମଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ବାଳକର ସମାନ ନୁହେଁ ।

ବମ୍ବେଇ, ଦିଲ୍ଲୀ, ମାଦ୍ରାଜର ମଣିଷ କ'ଣ କଟକ ସମ୍ବଲପୁର ମଣିଷଙ୍କର ସମାନ ?

ଓଡ଼ିଶାର ରୁଦ୍ରା ଲେଖକ କ'ଣ ଅନ୍ୟ ବଡ଼ ରାଜ୍ୟର ରୁଦ୍ରା ଲେଖକଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ? ଦିଲ୍ଲୀର ଡକ୍ଟର କ'ଣ ଚୌଧୁରୀର ଡକ୍ଟର ସମାନ ?

ସୁଖ ଓ ଧୂଃଖ ହେଲେ ନିରର୍ଥକ ଶବ୍ଦ । କୋଠାବାଡ଼ ନିରର୍ଥକ ଶବ୍ଦ । ବୁଦ୍ଧି ଓ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ସବୁଦିନେ ଭୁଲନାମୁକ ଶବ୍ଦ । ଗୁରୁଧାମର ମହମା ମଧ୍ୟ ଭୁଲନାମୁକ । ବଡ଼ ଠାକୁରଙ୍କର ବଡ଼ ଭକ୍ତ ରହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଭକ୍ତମାନେ କେବେ ହେଲେ ବଡ଼ ଠାକୁରଟିଏ ଗଢ଼ିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ତାହାର ଗ୍ରେଟିଆ ଜୀବନରେ ଏଇ କଥା ଶିଖାଉଥିଲା । ତମେ ଗ୍ରେଟି । କିନ୍ତୁ ଗ୍ରେଟି ହେଲେ ବି ତୁମର ହୃଦୟ ବଡ଼ ।

ବଡ଼ ଶରୀରରେ ବଡ଼ ହୃଦୟ ଶୋଭା ପାଏ । ଉପଯୁକ୍ତ ଜୀବନରେ ଦୟା ସମା ଆଦି ସଦଗୁଣ ଦେଖାଯାଏ । ଧନ ଓ ପଦପଦସାମୁକ କୁଳରେ ସଖା ଦେଖାଯାନ୍ତି । ମହାତ୍ମ୍ୟ ସବୁବେଳେ ଅସାଧାରଣଙ୍କଠାରେ ଦେଖାଯାଏ ।

ରାସକେଲ୍ ମାଲିକ ଭାବି ଭାବି ମନ ମାରିଦିଏ । ମନକୁ ମନ କହେ—ରେ ହୃଦୟର ରାସକେଲ୍ ' କ'ଣ ପାଇଁ ଏଇ ଅକ୍ଷୟ ଧୂଆରେ ପାଦ ଦେଲୁ ? ମା' କହେ ପୁଅକୁ—କ'ଣ ପାଇଁରେ ପୁଅ ଏଇ ଅଭାଗିନୀ ପେଟରେ ଜୀବନ ପାଇଲୁ ?

ସାହାର କିଛି ନାହିଁ ବା ଅଳପ ଅଛି ସେ ତତେ ଦେବ କ'ଣ ? ଦେଇପାରିବ ସ୍ନେହ, ଆଦର ଓ ଯତ୍ନ; କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ତୁ କ'ଣ ମଣିଷ ହୋଇପାରିବୁ ?

ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କ'ଣ ଦିଲ୍ଲୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସଙ୍ଗେ ସମାନ ?

ତାଲି ବଶିଷ୍ଠାଳୟ ଲଗିଗଲେ କ'ଣ ସମାନ ହେଉଥିବ ?

ବିଳୁ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ଜାନକୀ ପଟ୍ଟନାୟକ କ'ଣ ଏକା ପାହାଚର ନେତା ? ସେମାନେ କ'ଣ ସମାନ ?

କଟକ ଜେଲର ଦଣ୍ଡଭାଗୀ ଗଣ୍ଡିକଟା କ'ଣ କଲିକତା ଜେଲର ଗଣ୍ଡିକଟା ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ?

ସମୁଦ୍ର ତରଙ୍ଗ ସମୁଦ୍ର ନୁହେଁ । ମମୁଦ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ତରଙ୍ଗ ପରସ୍ପର ସମାନ ନୁହେଁ । ସାଗ୍ର ପୃଥିବୀର ଘେର ରହିଥିବା ସମୁଦ୍ର ସବୁଠାରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମାନ ମୂଲ୍ୟର ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

ବେଦ ସାଙ୍ଗରେ ଉପନିଷଦ୍ ସମାନ ନୁହେଁ । ତାହା ସାଙ୍ଗରେ ଗୀତା, ଚଣ୍ଡି ସମାନ ନୁହେଁ । ଏମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ରାମାୟଣ ମହାଭାରତ ମଧ୍ୟ ସମାନ ନୁହେଁ ।

ସବୁଠାରେ ସୃଷ୍ଟି ଓ ସର୍ଜନା ଏକା ପରି । ନେତୃତ୍ୱ ଓ ନୌକା ଠିକ୍ ଏହିପରି ।

ଭାରତର ଭିତରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ଅଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ଭିତରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ରହିଛି । ସାଧକଙ୍କ ଭିତରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ଅଛି । ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରରେ ଟିକ୍, ଆତ୍ମା ଓ କଥା ଆମ୍ଭ ପରି ଅଲଗା ସ୍ୱାଦ ଅଛି । ନାଦଶାସ୍ତ୍ରରେ ଚିନି, ଗୁଡ଼, ମିଶ୍ରି ପରି ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି ।

ମଣିଷର ମୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ ସେମିତି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ସମାନ ଭାବରେ ମୁକ୍ତି ପାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଇଏ ମଧ୍ୟ ତାହାର ଦରକାର ନାହିଁ ।

ପଶୁପକ୍ଷୀ, ବୃକ୍ଷଲତା, ଆଲୁଅ ପବନକୁ ନିଜର ଭାବ ଅର୍ଥାତ୍ କୃତଜ୍ଞତାରେ, ଅପରନ୍ତ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଆପଣାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ନିଜର ହୃଦୟର ଅଟକଳ ନେଇହବ ।

ଯିଏ ଗ୍ରେଟ୍, ଯିଏ ମୂଲ୍ୟହୀନ, ଯିଏ ଅସହାୟ ତାକୁ ବଡ଼ ବା ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ଓ ପରମ୍ପରା ମନେକରିବା ହେଉଛି ଜୀବନର ସଫଳତାର ମୂଳତତ୍ତ୍ୱ ।

ଧାନର ପୋକ, ବାହୁଙ୍ଗାର କାତିବୃତ୍ତି, ବେଶ୍ୟାର ସମସ୍ୟା, ଭିକାରୀର ଧୁଃଖ ବିଷୟରେ ବହୁ, ସମର୍ଥ ଓ ସର୍ବୋତ୍କର୍ଷ ଅନେକ ଲୋକ ପେଟ ପୋଷୁଛନ୍ତି । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବିଭାଗ ଆମର ଦେଶର ଜାଣିବା କଥା, ଦେଖିବା କଥାକୁ ଦାମିକା କାଗଜରେ, ସୁଦୃଶ୍ୟ ଓ ଛପା ଚିତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକାଶ କରି ସେମିତି କୃତାର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି ।

ପଦାର୍ଥର ଭିତରର ମୂଲ୍ୟ ବଦଳେ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍‌ର ପାଳିଗିରି ବଦଳିବ ନାହିଁ । ସେକେଲ୍‌ର ମାଲିକର ଦୋଷଗୁଣ ବଦଳିବ ନାହିଁ । ନମ୍ବ ମିଠା ହେବ ନାହିଁ । ଗଜଶ ଫୁଲ ମଞ୍ଜି ଫୁଲ ହେବ ନାହିଁ । ଯିଏ ସାହା ସେଇଆ ରହିବେ ।

ସିଂହାରର କର୍ତ୍ତା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଖୋଜନ୍ତି । ଆମେ ବି ସଙ୍ଗ ଖୋଜୁ । ଶ୍ଵେତବସ୍ତ୍ରୀ, ଅନ୍ଧ ପୁଲିସକୁ ଖୋଜୁ ।

ଯେଉଁ ପୁଲିସ ଶ୍ଵେତ ବସ୍ତ୍ରୀ ଜାଣେ ନାହିଁ ସିଏ କ'ଣ ଶ୍ଵେତକୁ ଧରିପାରିବ ? ସିଏ ନରରକ୍ତରେ ଖେଳି ନ ପାରେ ସେ କ'ଣ ଯୁଦ୍ଧଭୂମିର ଆଗୁଆ ଲଢ଼ନରେ ପଶି ଯାଇପାରିବ ।

ଗୁଣ୍ଡା ଓ ବଦମାସ୍ ହେଉଛି ଆମର ନିରୁଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶତ୍ରୁ ।

ଗୁଣ୍ଡା ବଦମାସ୍ ନି ଥିଲେ ଶାସନ ନ ଥାନ୍ତା । ପ୍ରଶାସକ ନ ଥାନ୍ତେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ନ ଥାନ୍ତେ । ମଦ ଓ ମଦିନା ନ ଥାନ୍ତେ ।

ଏଇ ସିଂହାର ହୋଇଥାନ୍ତା ମାରପହଳ ।

ପିଣ୍ଡାରିମାନେ ଓ ବର୍ଗୀମାନେ ଲୁଣ୍ଠନ କରୁଥିଲେ । ଏବେ ଆମର ସାମ୍ବିଧାନିକ ଶାସକମାନେ ଲୁଣ୍ଠନ କରୁଛନ୍ତି । ଖାଲି ଲୁଣ୍ଠନର ଉପକରଣ ବଦଳିଛି ।

ବିଚାରର ମାପ ବଦଳିଛି । ସେଇ ବିଚାର କହିଛି ଯେ ବଡ଼ ଭାଗୁରଜାନାକୁ ଦାମିକା ରୋଗୀ ଆସିବେ । ଦାମିକା କୁକୁର ଆସିବେ । ଦାମିକା ସେବାକାରଣୀ ଆସିବେ । ଦାମିକା ଯନ୍ତ୍ର ଆସିବ । ଦାମିକା ଓଷଧ ଆସିବ ।

ହାତା ହାତା ଓ ଯେମିତି ଖାଇବ, ତାକୁ ଛେଳି, ମେଣ୍ଟା ବା ଗାଈଟିଏ ଖାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଚିତାବାଘ ମଣିଷ ମାରିପାରିବ ବୋଲି ବଲୁଆ ମହାରଜ ମଣିଷକୁ ମାରି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ଫିର କୁକୁର ଭାଲଚେର, ତୈଳାନାଲ ଆଦି ରାଜା ମହାରାଜାଙ୍କର ଉପହାସକୁ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କଲଚର ଓ କମିସନରଙ୍କ ଘରେ ମଧ୍ୟ ତାହାର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ସେମିତି ସ୍ଥାନ ପାଇପାରିବେ ମଶା, ମାଛି, ଭୁରପୋକ, ଅସରପା ଓ ଟିକିପିଟି । ଏମାନଙ୍କୁ ରଖାହୋଇଛି ଦେବାଇ ଦେବାକୁ ଯେ ଏଇ ଯୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷମତାରି ବଳ ଓ ବିଚାରବୃତ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଭାବରେ ଅପହସ୍ତ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ସ୍ଥାନ କାଳ ପାଣି ନେଇ- ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଉପରକୁ ଯିବେ—ଯାଇ ଅସୁବିଧା ଓ ଯାଉଥିବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷ ଗିରି ଲଢ଼ନ କରିବ, କିନ୍ତୁ ଗିରି ଲଢ଼ନ କରିବାକୁ ଭଗବତ୍ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଜଣାଶୁଣା ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।

ରାହକେଲ୍ ନ ଥିଲେ ତାହାର ମାଲିକର ପରିବାରର ଜୀବନରେ ଜୀବନର ସ୍ବାଦ ନ ଥାନ୍ତା । ରାହକେଲ୍ ବିଷ ଖାଇ ନ ଥିଲେ ତାହାର ପାଲିକ ପରିବାରରେ ଗୋଟାଏ ଦାମିକା ଅନୁଭବର ସ୍ବାଦ ମିଳି ନ ଥାନ୍ତା ।

ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶିଖାଇଥାନ୍ତି ଏମିତି ବିପଦ ଓ ସଫଦର ପ୍ରତୀକ ଦେଖାଇ । କୁକୁର ଛୁଆକୁ ଦେଖାଇ ଦେଇ ମଣିଷକୁ ଶିଖାନ୍ତି । ପୁଣି ସେମିତି ମଣିଷକୁ କାମରେ ଲଗାଇ କୁକୁର ଛୁଆକୁ ଚଳିନିର ଧାରୁ ରୁହାନ୍ତି ।

ସମ୍ପଦ ଏ ବିପଦ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ । ବଡ଼ ଓ ସାନ, ଇଡର ପ୍ରାଣୀ ଓ ମଣିଷ ସମାନ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ । ଦେହର ଅବସ୍ଥା ଭିତରେ କାଣି ଅଙ୍ଗୁର ନଝ ଓ କାଟର ବାଲି ସେମିତି ଡେଇଁ ଛିଡରର ମସ୍ତିଷ୍କ ପରି ଅବା ପଞ୍ଚର ଭିତରର ଦୁକୁଧୁକି ପରି ଏକାପ୍ରକାରର ଦରକାରୀ ।

ରାହକେଲ୍ ସେଇ ଦରିଦ୍ର ଘରଟିକୁ ସାହାଯ୍ୟରେ ନାମଜାଦା କରିଦେଲୁଣି । ତାହାର କହୁବାର ଶକ୍ତି ଥିଲେ ସେ କହୁ ଦେଉଥାନ୍ତା ଯେ ରାହକେଲ୍ ପରି କୁକୁରଙ୍କର ସେବା ହେଉଛି ଜୀବନର ତାହୁଣି ।

ଗ୍ରେଟ୍ ସେବା, ଗରିବର ସେବା, ଭୂମିହୀନଙ୍କର ସେବା, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାପନ୍ନ ବନ୍ୟା-ବାତ୍ୟାର ଆତ୍ମାତପ୍ରାପ୍ତ ଲୋକଙ୍କର ସେବା ଆମର ସେବାକାର୍ଯ୍ୟର ମାନ ବଢାଏ ଓ ସ୍ଥିତି ବଢାଏ ।

ସେମିତି ଗ୍ରେଟିଣା କୁକୁର ବିଲେଇର ସେବା ଯନ୍ତ୍ର ଅଶାଢ଼ତ୍ବ ସାଥୀକତା ।

କନ୍ୟା ଜଣେ ମାଛ ମାଂସ ଛୁଡ଼ିଦେଲେ ବା ଜୀବହତ୍ୟାର ବିରୋଧ ହେଲେ ସେଇ ଯଶ ପାଇପାରେ ନାହିଁ ।

କାରଣ ସଂସାରଟା ହେଲେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର । ନାହିଁ ବା କରେ ନାହିଁ ଅବା ବିରୋଧ କରେ ଇତ୍ୟାଦି ନାହିଁ ବାଚକ କାମ କଲେ କେହି ଯଶ ପାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାହକେଲ୍ ପାଇଁ ସେହି ଘରରର ଆଘୋରେ କାସେଟ୍ରେ ଚଣ୍ଡିପାଠ କଥା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲୁଣି । ରାହକେଲ୍ ସପ୍ତଶତ ଚଣ୍ଡି ଶୁଣି ଶୁଣି ଭଲ ହୋଇଗଲା ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିଲୁଣି । ରାହକେଲ୍ ମାଲିକ ଜଣେ ଧାର୍ମିକ ଲୋକ ବୋଲି ଲୋକେ ଗୁଝି-ଗଲେଣି ।

ସଂସାରର ଧାର୍ମିକଲୋକ ଏମିତି ଗଢ଼ ହୋଇଯାନ୍ତି । ଯରୁ ଚିତା ତଳକ ନେଇ ଲୋକ ଧାର୍ମିକ ହୁଏ—କଳା କୋଟ ଓ ଗାଉଁରେ ଓକଲ ହେଲୁପରି ।

ରାହକେଲ୍ ମାଲିକ ଗଲା ଅଇଲାବେଳେ ଝବର ହୁଏ ପାଖ ପଡ଼ୋଶୀକୁ ଯେ ରାହକେଲ୍ ପୁରୁ ଦମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ପରେ ପୁଣିଥରେ ମାଟି ଧରି ଶୋଇଛୁ ପଙ୍କ ଖାଇ ।

—ବନ୍ଧ କରିବା ଦରକାର । ବାନ୍ଧ ରଖିବା ଦରକାର ।

—ବାନ୍ଧିଲେ ରାସକେଲ୍ କାନ୍ଦୁଛି । ସେ ବନ୍ଧା ହେବ ନାହିଁ ।

—ବନ୍ଧା ହେବା କାହାକୁ ଭଲ ଲାଗେ କି ? ଆମର ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲା ଆମକୁ ବାନ୍ଧିଛନ୍ତି ବୋଲି ଆମେ ଫିଟି ପଳାଇବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ । ପୁରାଣ ଆସି ଆମକୁ ଠାକୁରଙ୍କ ଡୋରିରେ ବାନ୍ଧୁଛି ବୋଲି ଆମେ ଝପିଝିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ଏମିତି ରାସକେଲ୍‌ର ବିଷୟ ନେଇ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଶିଖାଯାଏ ।

ଜୀବନର ଦର୍ଶନ ହେଉଛି ଏମିତି ବାଜେ କଥା । ଜୀବନ ମୂଲ୍ୟହୀନ । ଆଉ ଜୀବନର ଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ ସେମିତି ଅର୍ଥହୀନ । ଅଥଚ ଏଣେ ଲୋକ ପରସ୍ପର କୁହାକୁହି ହେଉଛନ୍ତି ଯେ ଜୀବନର ଦର୍ଶନ ନ ଥିବା ଓ ଜୀବନ-ଦର୍ଶନ ପଶୁକୁ ଅବା ରାସକେଲ୍ ପରି ମଣିଷକୁ ସାଜେ ।

ଏହିପରି ମଣିଷ ତାହାର ମନଦେଇ ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଗଢ଼େ । ଶ୍ଵେତ, ଖଣ୍ଡ, ଡକାଏଡ଼, ଆଡ଼ଭାସ୍‌, ମଣିଷମାରୁ ଓ ବିଭିନ୍ନ କାମର ସାଧୁ ଅସାଧୁ ଜୀବନର ଦର୍ଶନ ଗଢ଼ି ତୋଳିଛନ୍ତି ।

ସଂସାରରେ ଜୀବନ ଦର୍ଶନର ସଂଖ୍ୟା ଶହେ ପାଞ୍ଚଶହ କୋଟି ହୁଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର ଅଲଗା ଦେହର ରୂପ ଓ ମନର ରୂପ ପରି ଅଲଗା ଅଲଗା ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଥାଏ ।

ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କର ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଜ୍ଞାନୀ । ଅଳ୍ପ କଥା ବୁଝନ୍ତି । ଅଳ୍ପ କଥା ଜାଣନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନେ ସବୁବେଳେ ଓ ସବୁଠାରେ ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ ସରସ ।

ନେଲୁ ଏବେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ପଞ୍ଜୁରୀ, ବେନ୍ ବା ପେଡ଼ି ରହିଛି । ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ବନ୍ଦୀଶାଳା ରହିଛି ।

ସୃଷ୍ଟିରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖାହୋଇଛି । ଭାରତର ରାଜ୍ଯପତି, ପ୍ରଧାନ ମନ୍ତ୍ରୀ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସଚିବଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ସାଧାରଣ ପ୍ରକାର ଚାକର ଓ ଗୋଟିଏ ଏବଂ ଶ୍ରମିକସମ୍ମିଳନ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦୀ ।

ତଥ୍ୟାତ୍ ହେଉଛି ବନ୍ଦୀଶାଳାର ସୀମା ଓ ବନ୍ଦନର ଉପାୟ ।

ଏଇ ବନ୍ଦୀ ସମାଜରେ ସ୍ଵାର୍ଥୀନ କିଏ ? କେବଳ ବଣ୍ଟା ଜବଜନ୍ମ ସ୍ଵାର୍ଥୀନ । ବଣ୍ଟା ମଣିଷ ସ୍ଵାର୍ଥୀନ । ବଣ୍ଟରେ ପଡ଼ିଥିବା ସାଧୁସନ୍ଥ ସ୍ଵାର୍ଥୀନ । କିନ୍ତୁ ଏମାନେ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଳ୍ପ ଓ ତାଙ୍କର ପ୍ରଭୁର କମ୍ । ତାଙ୍କର ଇତିହାସ ଲେଖା ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ଫଳରେ ସଂସାରର ଇତିହାସ ହେଉଛି ବନ୍ଦୀ ସମାଜର ଇତିହାସ ।

ନିଜର ଇଚ୍ଛାରେ ବା ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବନ୍ଦୀ ହେଉଥିବାପରେ ବନ୍ଦୀର ଜୀବନକୁ କେଉଁ ବନ୍ଦୀ କିପରି ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ତାହାର କାହାଣୀ ହେଉଛି ଇତିହାସ ।

ଠିକ୍ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁରଛୁଆ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ବନ୍ଦୀ ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଲେ ପରେ ସେ ଯେଉଁ କାରଣରୁ ବନ୍ଦୀଶାଳାକୁ ଫେରି ଚାଲି ଯିବା ତାର ଚାଲିନା ହେଉଛି ମଣିଷ ।

କେହି ଅପମୂର୍ତ୍ତ ବାଲି ଗୁଡ଼ି ନାହିଁ । ବଡ଼ ଓ ମରୁଡ଼ିର ପ୍ରକୋପକୁ ହତାହର କରି ନାହିଁ । ନିଜର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଓ ଗୁଣର ଅଭାବକୁ ଗଣା କରି ନାହିଁ । ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପଗୁଣ-ଯୌବନର ସମୀକ୍ଷା କରି ନାହିଁ । ନିଜର ପୂର୍ବଜୀବିତା, ବୋହୂ, ଜୋର, ଅଜା ଓ ଶଶୁର କାହାରିକୁ ସେ ଡର ଗୁହାଣୀରେ ଗୁଞ୍ଜି ନାହିଁ ।

ଖାଲି କଥାରେ କଥା ପାଇଁ କହି ଚାଲୁଛି ଯେ ସେ ଦୁଃଖୀ—ସେ ଅଭାଗୀ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସେ ସୁଖୀ—ସେ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ।

ଏମିତି ଭିତରେ କଥାଏ ଓ ବାହାରେ କଥାଏ କରିପାରୁଥିବାରୁ ମଣିଷକୁ ଦେବତା କୁହାଯାଏ । ଯିଏ ଯେତେ ଅଧିକ ଅପରକୁ ଭୁଲାଇପାରେ ଓ ଦଶ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରକାରର ରୂପ ଦେଖାଇପାରେ ସେ ସେତିକି ବଡ଼ ।

ସହାରରେ ଯିଏ ଯେତେ ବଡ଼ ସେ ସେତେ ଦୋଷରେ ଗଢ଼ା । ଯିଏ ଯେତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେ ସେତିକି ଗୁଣରେ ଶାଢ଼ୀ । ବଡ଼ ମଣିଷର ଦେବତା ସେମିତି ଦୋଷରେ ଘିଅ—କପଡ଼ାର ଗୁଣ ତାହାର ସୁନ୍ଦର । ଦେବତାର ଗୁଣ ତାହାର ଭକ୍ତଠାରୁ ।

ରାସକେଲ୍ ନିଜକୁ ପ୍ରକାଶ କରି ତାହାର ମାଆକୁ ଚିହ୍ନାଇ ଦିଏ । ବାପା ତାକୁ ପଠାଇ ଦେଇ ମା' ପେଟରୁ ମା କୋଳକୁ ଠେଲି ଦେଇଛି । ରାସକେଲ୍ ଅସିଲ୍ ଦିନୁ ତାହାର ମାଆ ତାକୁ ଅଖି ଆଗେ ଆଗେ ରଖିଥାଏ ।

କିଛି କାରଣରୁ ରାସକେଲ୍ ଉତ୍ସ ହେଲେ ସେ ହଠାତ୍ ଯେ ମାଆ କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡଟି ରଖି ଶୋଇଯାଏ । ସେଇ ମୁଦା ଅଖିରେ ସେ କଣେଇ କଣେଇ ବିପଦ ଆପଦର ଡବର ନେଉଥାଏ ।

ଯେତେ ବଡ଼ ବିପଦ ଆସୁ ମାଆ ହେଉଛି ଜନ୍ମର ଓ ଆଶ୍ରୟର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ।

ଅମର ଶାସ୍ତ୍ର ବି ଯେଇକଥା କହେ । ନିଜର ଇଷ୍ଟଦେବଙ୍କୁ ମାଆର ରୂପରେ କଲ୍ପନା କରି ବା ଧ୍ୟାନ କରି ପୂଜାକଲେ ଇଷ୍ଟଦେବଙ୍କର ପୂଜାର ଫଳ ମିଳେ ।

ମଣିଷ ସମାଜର ବଡ଼ ଠାକୁରାଣୀ ମାଆ ଓ ମାଆର ରୂପ ଓ ଗୁଣରେ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ । ସମସ୍ତଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଆଦିମାତାରୁ ମାତୃପରେ ରହିଛନ୍ତି ।

ଏକ ମାଆ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ବରାଣ । କୁକୁରର ମା, ସାପର ମା, ବଲେଇର ମା, କାଉ, ଶାଗୁଣାଙ୍କର ମାଆ ମଣିଷର ମାଆ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ।

ରାସକେଲ୍ ବୁଝିପାରେ ଯେ ମାଆକୋଡ଼ରୁ କେନ୍ଦ୍ର ତାକୁ ଟ ଶି ନେଇ ଶାନ୍ତି ଦବ ନାହିଁ । ମାଆ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୁଣାଣୀରେ ପିଲାକୁ ଧରି ଅଖି ବୁଜି ଦିଏ ।

ଏତକ ହେଉଛି ସଂସାରରେ ଭରସା ଓ ଆଶ୍ରୟ । ଯାହାର କିଛି ନାହିଁ ସେ ମଧ୍ୟ ଅପର ଭରସା ହୋଇପାରେ ଓ ଆଶ୍ରୟ ଦେଇପାରେ ।

କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ଭାରି ଦୁଃଖ । ଲୋକ ଟିକିଏ ଅନ୍ୟମନସ୍ତ ହେଲେ ସେ ମାଆ କୋଳରୁ ଉଠି ଚାଲିଯାଏ ବୁଲିବାକୁ । ବାହାରେ ନ ବୁଲିଲେ କି ମଣିଷ କି ପଶୁ କାହାର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ମନ ଭଲ ରହେ ନାହିଁ ।

ନିଜ ଲୋକ ଘର ଛାଡ଼ି ପଦାରେ ବୁଲିଲେ ଘର ଲୋକଙ୍କର ମନ ଝୁସି ହୋଇଯାଏ । ସେମାନେ ସ୍ଥିର କରି ମତ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର ଲୋକର ଚେତନା ନଷ୍ଟ ହେଲା ।

ଏମିତି ଘର ଓ ବାହାରେ ଚେତନା ମାଡ଼କାଠି ଅଲଗା । ବହୁ କହୁଛନ୍ତି ଘର ଛାଡ଼ିଲେ ଚେତନା ଭଲ ହୁଏ । ଘର ଲୋକ କହନ୍ତି ଯେ ଘରେ ରହୁଥିଲେ ଚେତନା ଭଲ ହୁଏ ।

ତେଣୁ ସ୍ବାଧୀନ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କର ଚେତନା ମଣିଷର ଚେତନାଠାରୁ ସରସ । କୁକୁରର ଚେତନା ତାହାର ମାଲିକର ଚେତନାଠାରୁ ଭଲ ।

ତଳେ ରହୁଥିବା ଜବ ତାହାଠାରୁ ଉପରେ ରହୁଥିବା ଜବଠାରୁ ଅଧିକ ବରଜିବ । ଏତକ ସଂସାରରେ ସତ ଓ ଦୁଃଖରେ ବି ସତ ।

ଚେତନା ନଷ୍ଟ କରି ରାସକେଲ୍ ପୁଣି ଅସୁସ୍ଥ ହେଲା । ଅଭିଧାନରେ ସେ ଡାକ୍ତର-ଝାନା ଲା । ଅଭିଧାନରେ ଡେ' କରାଗଲା । ମାଲିକ ହସ୍ତାବ କରୁଥାଏ ଯେ ରାସକେଲ୍ ତାକୁ ଟଙ୍କା ଶହେ ଡେ' କରାଇଦେଲାଣି । ଏଣେ ନିଜର ଘଟଗତ, ଚେତନା ଓ ବ୍ୟବହାର ଠିକ୍ ରଖୁ ନାହିଁ ।

ସବୁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଚାଲୁଥିଲେ ଏଇ ସଂସାରରେ ଧୂଉଁଶ ଓ ଅକାଳ ପଡ଼ୁନଥାନ୍ତା । ଓଢ଼ିଲ ନ ଥାନ୍ତେ ଘର ଭଙ୍ଗାଉବା ପାଇଁ । ଡାକ୍ତର ନ ଥାନ୍ତେ ପେଟ ଭଙ୍ଗାଉବା ପାଇଁ । ବିରୂପପତି ନ ଥାନ୍ତେ ଅଇନ ବୁଝି ନ ପାରି ନିଶାବୋର ଅଶ୍ରୁସିଅର ମଟର ପ୍ରାଇଭେଟ ପରି ସଂସାରର ଫୁଲଫଲଧୁକୁ କିରେ ମିଶାଇ ଦେବା ପାଇଁ ।

ସୃଷ୍ଟି ଶୁଭିକ୍ଷ ଅପରର ଦୋଷକୁ ନେଇ । ଚନ୍ଦ୍ରରେ କଳଙ୍କ ରହିଲୁପରି ମଣିଷର ଦୋଷ, ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କର ଦୋଷକୁ ଧରି ସଂସାର ଚାଲୁଛି । ଏଇ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଶ୍ରେୟ, ଝଣ୍ଟ, ଲୀଳା, କପଟି, କନକୁହା, ଟକକୁହା, ଏକବାଚିଆ ଓ ପରର ମନ ଧରିବା ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରକାରର ରାସକେଲ୍ ବା ପାଳି ଦରକାର ।

ଏଇ ସମାଜ ହେଉଛି ପାଳିଙ୍କର । ଏଇ ଦୋଷକୁ ଯେତେ ନିନ୍ଦା କରାଯାଏ, ସେଥିରେ ପାଳି ବଂଶ ଧ୍ବଂସ ହୋଇଯାଇଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଏଇ ରୂପ ଓ ରେଖ ଦରକାର ବୋଲି ପାଳି ବଂଶ ରହିଛି—ଜବାବୁର ବଂଶ ବଞ୍ଚି ରହିଲା ପରି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତ୍ରୀ ତାହାର ସୁରୁଷ ପାଟରେ ରାସକେଲ୍ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁରୁଷ ତାହାର ସ୍ତ୍ରୀ ପାଟରେ ରାସକେଲ୍ । ପତାପତୋଶୀ ସବୁଠାରେ ରାସକେଲ୍ । କୁକୁରକୁଥ ରାସକେଲ୍ ପରି ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ରୂପ ଦେଖାଇ ମୁଗ୍ଧ କରିଦେଇ ଠକିବାରେ ଲାଗିଯାନ୍ତି ।

ଏଇ ଠକେଇ, ଧସ୍ତାବାଜି ହେଉଛି ସଂସାରର ବନ୍ଦନ । ଏଇଥିପାଇଁ ଦେବତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି । ଧସ୍ତାବାଜି ନ ଥିଲେ ଠାକୁରଙ୍କର ମହିମା ନ ଥାନ୍ତା । ତହିଁ ଦେଉଳରେ ଠାକୁରମାନେ କିଛି ନ ଜାଣିଲା ପରି ଓ ନ ବୁଝିଲା ପରି ଆଖି ପାଳି ନ ପକାଇ ଚାହିଁ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଏକଥା ଯାହା, ରାସକେଲ୍ କାମ ମଧ୍ୟ ସେଇଆ । ରାସକେଲ୍ କାରବାର ଓ ବ୍ୟବହାର ଅମର ଅଭିଯୋଗର କାରଣ ।

ଅଭିଯୋଗ ନ ଥିଲେ ଆମ ମଣିଷ ସମାଜରେ କଥାକ୍ଷତା ଚଳିପାରନ୍ତା ନାହିଁ ।

ଠାକୁରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ, ସ୍ତ୍ରୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗ, ବାପାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯୋଗକୁ ନେଇ ସଂସାର ଚାଲେ ।

ଯିଏ ଯାହା ବୁଝି ନ ପାରେ ସେତିକି ହେଉଛି ଅଭିଯୋଗର ମେରୁଦଣ୍ଡ ।

ମେଘ କାହିଁକି ନ ହେଲା ଓ ଯଦି ମେଘ ହେଲା ଏତେ ସକାଳୁ କାମ ବେଳେ କାହିଁକି ହେଲା, ଅଥଚ ନଈ କାହିଁକି ବଢିଲା ଓ ଲୋକ କାହିଁକି ଯିଉଛନ୍ତି ହେଲେ—ଏ ସବୁ ହେଲା ଅଭିଯୋଗ ।

ଅଭିଯୋଗ ହେଉଛି ରାସକେଲ୍‌ର କାମ । ବିଚଳି କାଟି କାହିଁକି ହେଲା ଓ ଆମେ କ'ଣ କରିବୁ ଓ ଆମ ପିଲା କେତେ ପଡ଼ି ଗଧରୁ ଘୋଡ଼ା ହେବେ । ଏଇ ଅଭିଯୋଗକୁ ଯେତେ ସମାଧାନ କରି ନ ପାରେ ଗାଦିରୁ ଯାଆନ୍ତୁ । ହେଲ ନ ଯାଇ ଉଛୁର କଲେ ଆମେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବୁ ଯେ-ଅମର ଅଭିଯୋଗର ବିରୁଦ୍ଧ ହେଉ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ଖସିଯାଏ । ଅଳ୍ପ ସମୟପରେ ରାସକେଲ୍ ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କର ଯାତି ଶୁଭେ । ସେମାନେ କାଉ ବଣିକୁ ହୁରୁଡ଼ାଉଛନ୍ତି । ରାସକେଲ୍ ମାଆର ଭାବନା ଶୁଭେ—ସେ ବୁଲି ଗୋରୁକୁ ତଡ଼ୁଛି । ଏମିତି ଫୁଲୀଏ ଦରକାଶ କାମ କରିଦେଲେ ଭାତ ଝଡ଼ବ । ପେଟର ଗୋବର ବାହାରିଯିବ ଓ କୁକୁରମାନେ ତାଙ୍କର ଓଲୁ ମାଲିକ ଦରକୁ ଖାଇବାକୁ ଆସିବେ ।

ଦୟା ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଓଲମି । ସ୍ନେହ, ଆଦର ଓ ସୋହାଗ ହେଉଛି ସେଇ ଓଲମିର ଫଳ ।

ଓଲମିର ଦଉଡ଼ିରେ ଏଇ ସଂସାରର ସମସ୍ତେ ଛନ୍ଦା ହୋଇ ଚଳୁଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ସବୁ କଥା ଠିକ୍ ଠିକ୍ ବୁଝି ନିଜର ଓଲମି କଟାଇଦେଲେ ଆଉ ସଂସାର ଚାଲିପାରନ୍ତା ନାହିଁ ।

ଠାକୁରଙ୍କୁ ବୁଝିଗଲେ ସେଇ ଦିଗରେ ଓଲମି ଚାଲିଯାନ୍ତା । ଓଲମିର ଧୂଆଁ ପଟଳ ହଟିଗଲେ ମନ-ଦର୍ପଣ ସଫା ହୁଏ । ଠାକୁର ବି ଚାଲିଯାନ୍ତେ ଏଇ ସଂସାରରୁ ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ପଦାର୍ଥକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ଧୂଳି ଧୂଆଁର ଆଲୋକ ପ୍ରତିଫଳନ ଦରକାର । ଜ୍ଞାନ ପାଇବା ପାଇଁ ସେଇ ଏକା ଉପାୟ ।

ବସୁସ ହେଲେ ଆଖିରେ ପରଲ ମାଡ଼େ । ଆଉ ଆଖିର ପିଚୁଳା ବାହାରର ରୂପକୁ ଧରେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ କଲିଷଠା ପାର ହେଲେ ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଏ ଓ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଭିଣ୍ଡିରକୁ ନିଜର ଅନୁଭବକୁ ନେଇପାରେ ।

ରାସକେଲ୍ କୁକୁର ପରିବାର ମାଲିକର ମନରୁ ଅଲଗା ପୋଛ ଦେଉଥିଲେ । ପୋଷା କୁକୁରର ଦାଗ ଅଛି ଯେମିତି ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଛି ମଧ୍ୟ ସେମିତି । ସେ ମାଲିକର ଯେତକି ତାହାର ମାଆର ମଧ୍ୟ ସେତକି । ମାଲିକ ଯେମିତି ଭିଣ୍ଡିରଙ୍କର ପୋଷା ମାନ ମଧ୍ୟ ଭିଣ୍ଡିରଙ୍କର ନୁହେଁ ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ପୋଷା ମାଲିକ ପରେ ବି ମାଲିକର ନୁହେଁ ।

ମାଲିକର କେହି ନାହିଁ ଓ କିଛି ନାହିଁ । ସବୁ ଭୂମି ଭିଣ୍ଡିରଙ୍କର । ସବୁ ଧନ-ଦୌଲତ ସେହି ଭିଣ୍ଡିରଙ୍କର । ସମସ୍ତ ପରିବାର ସେହି ଭିଣ୍ଡିରଙ୍କର । ତାହାର କିଛି ନାହିଁ । ପୁଣି ସବୁ ରହୁଛି ।

ଏଇ ନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଥିବା ପରି ମନେକରିବା ଓ ସବୁ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ପ ହେଇ ରହିବାର ନାମ ସଂସାର ।

ଏହାର ରୂପବନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ହେଉଛି ରାସକେଲ୍ ।

ନିଜର ବ୍ୟବହାରରେ ସେ ଟାଣିନିଏ ଛୁଇଁ ଭିତରୁ ମନକୁ । ଆପଣା ଛୁଟି
ରାନ୍ତା କରିଦେଇ ସେ ଚାଲିଥାଏ ଭିତରକୁ । ପବନ ପରି ସେ ଭେଦଯାଏ ଚାରି-
ଆଡ଼େ । ନିଜର ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଉପରକୁ ଚାଲିଯାଏ ।

ରାସକେଲ୍‌ର ଦେହ ବିଗିଡ଼ିଗଲେ ନିଜକୁ ବି କଷ୍ଟ ହୁଏ ।

ରାସକେଲ୍‌ ଭଲ ହୋଇଗଲା । ଥରେ ଭଲ ହୋଇଥିଲା । ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ଭଲ
ହେଲା । ବୋଧହୁଏ ବାଲରଷ୍ଟ କଟିଗଲା । ଠାକୁରମାନେ ତାକୁ ବନ୍ଧାଇ ଦେଲେ ।

ସତେ କ'ଣ ଠାକୁର ଏଇ କୁକୁରକୁଅଙ୍କ କଥା ତାଙ୍କର ବିଚାର ଭିତରେ ରଖି-
ପାରନ୍ତି ? ଠାକୁର କ'ଣ ମଣିଷଙ୍କର ଏକା ? ନା, ପଶୁପକ୍ଷୀ, କଟପତଙ୍ଗ
ସମସ୍ତଙ୍କର ?

ଠାକୁର କ'ଣ ଧନୀ ଘରେ, କୃପଣ ଘରେ ବୋମା ଫୁଟାଇ ଅପାତ କରି ଲୁଚି
କଲବେଳେ ଡକେଇତଙ୍କର ସହାୟ ? ସେଇ ଡକେଇତକୁ ଟକି ଚୋରମାନେ ଜବତ
କଲବେଳେ ସେ କ'ଣ ପୁଲିସର ସହାୟ ? ଚୋରମାନେ ସରକାରୀ ମାଲିଖାନାରୁ
ଉଠେଇ ଗଲବେଳେ ଠାକୁର କ'ଣ ଏଇ ହାତଡ଼ଠାକର ସହାୟ ? ଡକେଇତକୁ
ମୁଦାଲିଆଡ଼ାକୁ ଲେସ କଲବେଳେ ଠାକୁର କ'ଣ ଫିକଲର ସହାୟ ? ଅଉ ସେଇ
ଲେସ କରାବରା କାମ ପାଇଁ କିଛି ଦିଆନଥା କରବା ଦରକାର ହେଲେ ଠାକୁର
କ'ଣ ଦେବା ଲୋକ ଓ ନେବା ଲୋକର ସହାୟ ?

ଅଉହୋଗ ପରି ଠାକୁର ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ମାୟା । ସହାରର ବଡ଼ ମାୟା ହେଉଛି
ଦେବତାପ୍ରୀତି ଓ ଦେବତାଙ୍କର ବଡ଼ ଛଳନା ହେଉଛି ଭକ୍ତ—ଯିଏ ନିଜର ଘର-
ସହାର ସହିତ ଛାଡ଼ିବାକୁ କରି ଚାଲିଗଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖକୁ ।

ହଁ ତାହାର ବାହାବେଦର ବରକୁ ଗୋଇଠାମାରି ଆଉଜଣଙ୍କ ଘରେ ଦିଲ୍ଲି
କା ପ୍ୟାରର ରାଗିଣୀ ଗାଇ ରହିଗଲା ପରି ।

ପୁଅ ତାହାର ବାପା ଭାଇକୁ ଛାଡ଼ି ଶଶୁରଘରେ ଆନନ୍ଦ ଖାଇପାରେ ; କିନ୍ତୁ
ବାପା ଭାଇଙ୍କର ସମସ୍ତରେ ନିଜର ଦାସ୍ୟ ଅଟେ ରଖେ ।

ସ୍ଵାମୀ ଅର୍ପଣରେ ମହିଳା କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ମନ ନେବାକୁ ତତ୍ପର ଥିଲେବେଳେ
ରାସକେଲ୍‌ ପରି ଘରର ଭାତ ପରି ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପାସୋରି ନ ଥାଏ ।

ଫେରିଆସେ ଅଟକଳ କରେ ଯେ ସ୍ତ୍ରୀ ସେମିତି ପତିପରାୟଣା ରହିଛି କି
ନାହିଁ ।

ବରଂ ଶ୍ଵେର ଭଲ । ଶ୍ଵେର ନେଇ ଗୁଲିଯାଏ ନିଜର ଘର ଭରିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ସାଧୁମାନେ ଶ୍ଵେରଙ୍କଠାରୁ ବଞ୍ଚେ । ସାଧୁ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁର କୁଆଠାରୁ ବଞ୍ଚେ । କାରଣ ରାସକେଲ୍ ଯାହା ଶୁଣେ ସେଇଆ କରେ । ସାଧୁ ସହ ଯାହା ଶୁଣନ୍ତି ତାହାର ଓଲଟା ଦେଖାନ୍ତି ।

ଓଲଟା କଥା ଦେଖାଇବା ସାଧୁଙ୍କର କାମ ଓ ଗୁଣ । ପ୍ରକୃତ କଥା ଦେଖାଇବା ଶ୍ଵେର-ଠକଙ୍କର ଗୁଣ ।

ରାସକେଲ୍ ଦେଖାଇଦିଏ ଯେ ସେ ଗୋଟିଏ ସାଧୁ । ତାହାର ମନ କର୍ମଳ । ଶ୍ଵେର ତାହାରି ଆଡ଼େ କୃପା ଦୃଷ୍ଟି ରଖିଥାନ୍ତି । ଭଜନ ନ କରି ସେ ଭୋଜନ ପାଏ । ସାଧୁ ଭଜନ କରିପାରି ଭୋଜନକୁ ଭଜିଥାଏ । ଶ୍ଵେର ତାକୁ ପସନ୍ଦା କରିବାରେ ଲାଗିଥାନ୍ତି ।

ପସନ୍ଦାର ମାନେ ହେଲ ପାସ୍ ଓ ଫେଲ୍ । ଫଲ ଭଲ ଓ ବଞ୍ଚେ । ପସନ୍ଦା ଦେଇ ଛାଙ୍କା ଶବ୍ଦରୁ ଶବ୍ଦେ କିଏ ବା କେତେଜଣ ପାଇବେ ? ସେଇଟା ପୁଣି ଶ୍ଵେରଙ୍କର ପସନ୍ଦା ଖାତାରେ ?

ମଣିଷ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପସନ୍ଦାକରି ଫେଲ୍ କରିଦେଉଛି । ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ଦଣ୍ଡ ଦେଉଛି । ବେଶି ଭାଗିଗଲେ ଖାତା ବାଡ଼ଲ ହେଲପରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅସ୍ଥାନରୁ ଠେଲି ବାହାର କରିଦେଉଛି ।

ଦିବର୍ଷ ପରେ ଏଇ ପିଲା ତାହାର ଗର୍ହିତ ଅତରଙ୍ଗ ପାଇଁ ପୁଣି ପସନ୍ଦା ଦେଇ ପାରିବ । ଠାକୁର ଠାକୁରାଣୀ ସେମିତି ପୂଜା ଦେବତାରୁ ଅପୂଜା ଦେବତା ହୋଇ କିଛିଦିନ ପଡ଼ିରହିବେ । ଶେଷରେ ସ୍ଵପ୍ନରେ ଆଦେଶ ପାଇଲେ କେହି ଭକ୍ତ ଆସି ଅପୂଜା ଠାକୁରଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବ । ଠାକୁର ମଧ୍ୟ ନୂଆ ଚକଡ଼ା ପାଇବେ ।

ଅଜର ଓ ଅମର ସ୍ଵର୍ଗଶକ୍ତିମାନ ଦେବଦେବୀଙ୍କର ଏହିପରି ଭାଗ୍ୟ ରହିଛି । ମଣିଷ ପରି ଅସଂଖ୍ୟ ଯୋନିର ଅସଂଖ୍ୟ ଜୀବଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଭାଗ୍ୟ ରହିଛି ।

କିଏ ଜାଣେ ରାସକେଲ୍ ଜୀବନ ତାହାର ଆଜର ମାଲିକଙ୍କର ଓ ମାଲିକର ପରିବାରର ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ ସାଙ୍ଗରେ କେତେ ବର୍ଷ ଢଳେ କେଉଁ ଗୁଞ୍ଜିହୋଇ ରହିଥିଲା ।

ସଂସାରର ଓ ଭାଗ୍ୟର ଚକ ପୁଣି କୁକୁର ଚୁଆ ଓ ମଣିଷଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ଦେଇଛି ।

ମନରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନ ଆସେ—ଏଇ ରାସକେଲ୍ କ'ଣ ଦିନେ ମାଲିକର ବାପା, ଅଜା, ଭାଇ ସ୍ତ୍ରୀ ବା ପ୍ରେମିକ ଥିଲା ? ରାସକେଲ୍ କ'ଣ ମଣିଷ ଥିଲା ?

ନା, 'ରାସକେଲ୍'ର ମାଲିକ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ଥିଲା ? ଦୁହିଁଙ୍କ ଭିତରେ କ'ଣ ଦେବା ଓ ନେବାର କିଛି ହିସାବ ବାଙ୍କା ରହିଯାଇଛି ।

ଅସଂଖ୍ୟ ଚେତନଶୀଳ ଲୋକ ବିବିଧ ଉପାୟରେ ଏହି ହିସାବର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ରୂପରେଖକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ମନ୍ଦ୍ର, ଉପଗୁର ଓ ସାଧନାଦ୍ୱାରା ଚେଷ୍ଟା କରି ସୁରା ସଫଳ ହୋଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନେ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ନିଜକୁ ଅପର ବୋଲି ମନେକରିପାରଲେ ନିଜଠାରେ ଦେବତ୍ୱ ଦେଖିପାରିବ ।

ବିଲୁ ବା ବାରିଆତୁ ଫେରିଲାବେଳେ ଘଡ଼ଘଡ଼ରେ ମରିବା ଓ କାରଣ ନ ଥାଇ ବିପଦରେ ପଡ଼ି ସଂସ୍ପାନ୍ନ ହୋଇଯିବା ଏଇ ପ୍ରକାରର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଅଙ୍ଗତର ହିସାବ-ନିକାଶର ମାନ୍ୟ ଟିକିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ।

ଆଜିର ଜୀବନ ହେଉଛି ଅଙ୍ଗତର ଜୀବନର ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ରପଟ—ଠିକ୍ ଚନ୍ଦ୍ରପଟି । କେହି ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ପଛ ପାଖ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଏଇ ଗୋଲକର ନିର୍ଦ୍ଧିତରେ ପଛପାଖ ରହିଛି । ସେମିତି ମଣିଷ ଜନ୍ମର ଆଉ ପାଖରେ ଫୁଲ ଗଛର ଚେର ପରି ଅନେକ କିଛି ରହିଛି ।

ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ଆମର ଭାଇ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ୍ତ ବୃକ୍ଷଲତା ଆମର ପରିବାର । ବାପା ମା' ଆମକୁ ପାଳିଲା ପରି ବୃକ୍ଷଲତା ଆମକୁ ମାଆ ପରି ସେବା ଯତ୍ନ ଓ ଧନ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି । ସେଇ ମାତୃରୂପରେ ଜୀବନ୍ତ ଓ ଜଡ଼ ସମସ୍ତେ ରହିଛନ୍ତି । ଅଦ୍ୱିତୀୟ ଦେବ ଶାପବ୍ରତ ହୋଇ ପଥର ପାଲଟିଥିଲେ । ପୁଣି ଶାପମୁକ୍ତ ହୋଇ ଦେବ ହେଲେ ।

ପଥର ବି ସଜୀବ । ଶାଳଗ୍ରାମ ସଜୀବ । ରୁଦ୍ରାକ୍ଷ ସଜୀବ । ମରଟ ପରେ ମଣିଷର ଆତ୍ମା ପ୍ରେତ ଆକାରରେ ସଜୀବ । ଏଇ ସଂସାରଟା ଜୀବନର ଓ ଆଲୋକର ଖୋଳ ।

ଏଇ ଜୀବନ ଓ ଆଲୋକର ଅନ୍ୟ ନାମ ମାୟା । ନିଜର ଦେଖିବାର ଓ ବୁଝିବାର ଶକ୍ତି ଅନୁସାରେ ସେ ଯେତେ ଦୂର ବୁଝିପାରେ ସେ ସେତକ ପରିମାଣରେ ମାୟାରେ ବନ୍ଦା ବା ମାୟାରୁ ମୁକ୍ତ ।

ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଜୀବନର ତତ୍ତ୍ୱ ଶିଖାଇବା ପାଇଁ ସାଧୁ କୁକୁର ମାଆର ନଠର ଭିତର ଦେଇ ରାସକେଲ୍ ଆସିଥିଲା ସେଇ ପରିବାରକୁ ବୁଝାଇ ଦେଇ ଯିବାପାଇଁ ।

କୁକୁର ରାସକେଲ୍ ପାଖରେ ସେଇ ମଣିଷଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକୃତରେ ଗୁହ । ଯାହା ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ସେତକ ଜାଣିବେ । କେଲା ସାପଧରା ଶିଖାଇଦବ । ମଝର ଡ୍ରାଇଭର ମଝର ଚଳାଇବା ଶିଖାଇଦବ । ଆମର ସେବକ ଆମକୁ ଅନେକ କଥା ଶିଖାଇ ଦବ । ଆମର ଆଶ୍ରିତ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ ଶିଖାଇପାରିବ ।

ଏକ ସ୍ଥାନରେ ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଗୁରୁ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ ।
ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଦରେ ଚାଲି । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ । ନ ହେଲେ ଆମର
ପୃଥ ବା ଗୁରୁ ଆମର ହାକିମ ବା ହର୍ତ୍ତାକର୍ତ୍ତା ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ର ଏହି ଚୂପ ଦିଶିଗଲେ ରାସକେଲ୍ କୁ କୋଡ଼କୁ ନିଆଯାଏ ।

—ଆରେ ଦେଖ, ବାବୁକୁ । ଇସ୍, ସେ ରାସକେଲ୍ କୁ ଆଣି କୋଡ଼ରେ
ଥୋକଲେଣି । ସେ ଯାଇ ମଜଲା ମସିଆରେ ଚୁଡ଼ା ରୋଗରେ ଭୋଗୁଛି । ପେଟରେ
କୃମି ହେଇଛି । ଓହ୍ଲାଇ ଚାଲୁ ।

—ଇଏ ପରା ଆମର ଆଗ ଜନ୍ମର ଭାଇ ।

—ଛୁଡ଼ ମ ! ଭାଇ ଏଇଠି ପାଞ୍ଚ ସାତ ଅଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ଅଣ୍ଟିଲ ନାହିଁ ଯେ
କୁକୁର ଛୁଆ ଭାଇ ହେଇଗଲାଣି ।

—ଦିଅ ବାପା, ମତେ ଦିଅ ମୋର ରାସକେଲ୍ କୁ । ତାକୁ ମୁଁ ପୋଷିଥିଲି । ସେ
ମୋର ଭାଇ—ତୁମର ନୁହେଁ ।

ମାଲିକାଣୀ ପାଟିକଲ ଯେ ତାହାର ଘର ଏଥର ଉକୁଡ଼ିବ । ବେମାରୀଆ
ରାସକେଲ୍ ଏବେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ରୋଗରେ ପାଣ୍ଡିବ । ମୁଣ୍ଡ ଗରୁସ ହୋଇଗଲାଣି
ସମସ୍ତଙ୍କର ।

—ରାସକେଲ୍, କୁକୁରଟାଏ ହେଉ ମଣିଷଙ୍କର ଭାଇ ହେଲାଣି । ଏମାନଙ୍କୁ
ତାଳୁରଖାନା ହଜା ନ ଦେଖାଇଲେ ଦିନେ ରାସକେଲ୍ ଆସି ଖଟରେ ଶୋଇଥିବ ଓ
ଏମାନେ ଯାଇ ତାହାର ଗୋଡ଼ ପଶୁଥିବେ ।

ବିଚିତ୍ର ଦୃଶ୍ୟ ଦିଶିଲାଣି ସେଇ ପରିବାରରେ । କିଏ କହୁଲା ପାଖ ତାଳଗଛରୁ
ସଇତାନ୍ କେତେବେଳେ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ସବାର ହୋଇଗଲାଣି ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ।
ସଇତାନ୍ ଓ ଭୁତ ମଣିଷଙ୍କୁ ଧରନ୍ତି । ସେମାନେ କେବେ କୁକୁର ବଲୁଆ ଓ ବଲେଇକୁ
ଧରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଉଦ୍‌ବେଗରେ ଗୁକରପିଲ ଗୁଡ଼ି ରହେ ମାଲିକଙ୍କର ପୁଅଜନ୍ମର ଭାଇ ରାସକେଲ୍ ।
ମୁହଁକୁ । ମାଲିକାଣୀ ଗୁଡ଼ି ମାଲିକଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଠେଲି କରୁଛନ୍ତି, ପାଇଁ ସେ ଏଇ ଲୋକ
ସତରେ ଆଗ ଜନ୍ମରେ କ'ଣ ଥିଲା ?

ଘୋଡ଼ା ? ଗଧ ? କୁକୁର ? ବିରଡ଼ି ? ନା କଙ୍କଡ଼ା ବିଛ ? କି ଗୋଧ ?

ପୁଅ ଜନ୍ମ ଥିଲେ ଅବଶ୍ୟ ଏମିତି ଗୋଟାଏ କିଛି ଥିଲା । ହୁଏତ ଗୋଟାଏ
ଭୁତ କି ପଥର ହୋଇଥିଲା । ନ ହେଲେ ଏଇ ଜନ୍ମରେ ସେ ଏତେ ସନ୍ତାପ ହେଉଛି
କାହିଁକି ?

ଉଠ—ଉଠ ରାସକେଲ୍ । ଆଣିଲ ବାଡ଼ିଟା । ବାବୁକୁ ଅଛ ତଡ଼େ ।
ପାଟି ଶୁଣି ନିଜର ନାଁ ପଡ଼ିବାରୁ ଓହ୍ଲାଇପଡ଼େ ବାବୁଙ୍କ କୋଡ଼ରୁ । ମାଆ
କୋଡ଼ରେ ଆପଦ ନାହିଁ । ବାବୁଙ୍କ କୋଡ଼ରେ ବିପଦ ଅଛି ।

ସିନେମାର ଟେଲ ଭାଙ୍ଗି ଯାଏ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ଜଳି ଉଠିଲେ । ସେମିତି ପୁଅ
ଜନ୍ମର ପତ ମିଛର ସମସ୍ତ ଭାଙ୍ଗି ଯାଏ ମାଲିକାଣୀଙ୍କର ହୃଦୟ ମିଳିଲେ । ମନର
ଜନ୍ମା ହୁଟିଯାଏ । ପୁଣି ସଫାର ଦେଖାଦିଏ—ରାସକେଲ୍ କୁକୁର ହେଇ ଅଛବ
ହେଇଯାଏ । ମାଲିକମାନେ ମଣିଷ ହେଇ ଦେବତା ହେବାକୁ ଚାଲନ୍ତି ।

ଆହା, ହେଲେ ଏଇ ଦେଶର ମନ୍ତ୍ରୀ, ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ.ମାନେ କୁକୁର ଓ ମଣିଷର
ଏଇ ଅଭେଦ ସମ୍ବନ୍ଧକୁ ବୁଝନ୍ତେ । ନିଜେ ଅନ୍ତତଃ ଜ୍ଞାନ ପାଇଯାନ୍ତେ । କୁକୁରର
ଛବି ରଖି ସେଥିରେ ଫୁଲ ବନ୍ଦନ ଦେଇପାରନ୍ତେ ।

ଦି'ଗୋଡ଼ିଆ ଠାକୁର ଅଛନ୍ତି । ଚାରିହାତଥା, ଆଠହାତଥା ଠାକୁର ଅଛନ୍ତି ।
ଦଶ ଭୁଜ, ଚାରି ମୁଣ୍ଡ, ଦିନି ପାଦ, ଦୁଇ ମୁହଁ, ଚାରି ମୁହଁ ଆଦି ଅନେକ ପ୍ରକାରର
ଅଛନ୍ତି ।

ଗୋରୁ, ସିଂହ, ବାଘା କତ୍ୟାଦି ଅନେକ ଚାରି ଗୋଡ଼ିଆ ଦେବତା ଅଛନ୍ତି ।
ସେମାନଙ୍କୁ ପୂଜା କରିଥୁଏ—କେବଳ ମଣିଷକୁ ଗୁଡ଼ି । ମଣିଷ ମଣିଷର ପୂଜା
କରିପାରେ ନାହିଁ ବୋଲି ଚାରିଗୋଡ଼ିଆ ଜୀବର ପୂଜା କରେ ।

ମଣିଷ ମାଛ, କଇଁଚ, ବାବୁଆ ଆଦି ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରକାରର ଜୀବଙ୍କର ପୂଜା କରିଛି ।
କିଏ ତାକୁ କ'ଣ ପାଇଁ ଏସବୁ ପୂଜା କରିବାକୁ ଶିଖାଇଛି ତାହାର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ
କେଉଁଠି ଖଞ୍ଜ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ଏଇ ଯେଉଁ ମନର ଭାବ ଓ ସନ୍ଦେହମୋଚନ ହୋଇ ନ ଥିବା ଭାବର
ପୂଜାକୁ କୁହାଯାଏ—ବିଶ୍ୱାସ । ଆଉ ସେଇ ଝୁର୍ ଦମ୍ଭିଲ ହେଲେ ତାକୁ କୁହାଯାଏ
ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ।

ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ଓ ଅନ୍ତବିଶ୍ୱାସ ସମାନ । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତବିଶ୍ୱାସ ଅମକୁ ଯେତେ ଶାନ୍ତି
ଦିଏ ସେତେକ ଏଇ ସଫାରର ଅସୀମ ଜ୍ଞାନରୁ ମିଳିପାରେ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ କୁ ନିଜର ଭାବବା ହେଉଛି ଅନ୍ତବିଶ୍ୱାସ । ଆଉ କେବଳ ଏଇ
ଅନ୍ତବିଶ୍ୱାସ ପାଇଁ ରାସକେଲ୍ ସେଇ ପରିବାର ଭିତରେ ଟେଲିଭିଜନ୍ରେ ସିନେମା
ଦେଖାଉଥିଲା । ମିଛ ସତ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ସତ ମଧ୍ୟ ମିଛ ହୋଇଯାଉଥିଲା ।

ରାଶିର ଜଣେ ବଡ଼ ଓକଲ । ସେ ମିଛକୁ ସତ ଓ ସତକୁ ମିଛ କରିପାରନ୍ତି ।
ମନକଲେ ସବୁ ଦେଇପାରନ୍ତି । ପୁଣି ସେ କିଛି ନ ଦେଇ ଜଳକା ପରି ଚାହିଁ
ରହନ୍ତି ।

ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର । ସେ କାହାର ନୁହନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ସମସ୍ତଙ୍କର । ପୁଣି ରାସକେଲ୍ କାହାର ନୁହେଁ । ସମସ୍ତେ ରାସକେଲ୍ କୁ ଖୋଜନ୍ତି ଓ ପାଟରେ ରଖିବାକୁ ଅଧିକ୍ଷିତ ହୁଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ଖୋଜେ ଆରାମ ପୋଷାକର ପଙ୍କ ଓ ସତ୍ତା କଙ୍କଡ଼ା ।

ଠାକୁରେ ଏମିତି ଭକ୍ତିକୁ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ଦେଶୀ, ବଟପୀ ଓ ବେଇମାନଙ୍କୁ ନିଜର କରି ଦେବତା ଓ ଭକ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧ ଗଢ଼ି କୁହାନ୍ତି ଯେ ଏମାନେ ତାଙ୍କର ଯୁଗ-ଯୁଗର ଭକ୍ତ ।

ପୁରୁଣା ଜନ୍ମରେ ଖାଲି କୁକୁର ଛୁଆ ଓ ମଣିଷ ଛୁଆର ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ ଠାକୁର ଓ ଭକ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧ ରହିଥାନ୍ତି । ଖାଲି ତତ୍ପାତ୍ର ଏତିକି ଯେ ଠାକୁର ନିଜେ ସାରଥୀ ହୋଇ ସାଥର ସେବକ ହେଉଥିଲେ କି ସାଥୀ ଜୋଡ଼ ହାତରେ ସେବା କରି ସେବକ ହେଉଥିଲେ ତାହାର ସମ୍ଭାବ ମିଳେ ନାହିଁ ।

ପାଗଳ ହୋଇ ନ ପାରିଲେ ଏ ସବୁର ଡବର କେହି ଖୋଜିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପାଇବ ନାହିଁ ।

ପାଗଳ ନ ହେଲେ ଈଶ୍ବର ମିଳନ୍ତି ନାହିଁ । ପାଗଳଙ୍କ ଭିତରେ ଯେତେଜଣ ସାଧୁସନ୍ଥ ରହୁଛନ୍ତି ଭଲମଣିଷରେ ସେତେ ନାହାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଯେମିତି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡରେ, ଠାକୁର ସେମିତି ସୁସ୍ଥ ଚେତନା ଥିବା ମଣିଷକୁ ଡରନ୍ତି । ସେ ଖୋଜନ୍ତି ପାଗଳଙ୍କୁ ।

ଧନ ପାଇଁ ପାଗଳ, ନାମ ଓ ଯଶ ପାଇଁ ପାଗଳ, ସୁକାପାଠ ପାଇଁ ପାଗଳ ଲୋକଙ୍କୁ । ଗୁଣୀଠାରୁ ଅଧିକ ଅଳସୁଆ ଭଜନଟାଣ ଲୋକଙ୍କୁ । ଯୋକାଠାରୁ ବରୁଙ୍କୁ ଠାକୁର ବେଶି ଆଦର କରନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ମାଆ ମଣିଷ ମାଆ ପରି ରୋଗିଣୀଙ୍କୁ ଆଦର କରି ପାଟରେ ରଖେ । ଠାକୁରମାନେ ସେମିତି ସବୁ ପ୍ରକାରର କର୍ପବାଲା, ଫେଲବାଲା, ଫେରିବାଲାଙ୍କୁ ପୋଷିପାଲି ଉପରକୁ ଉଠାଇ ନିଜେ ବଡ଼ ଲୋକ ହେଇଯାନ୍ତି । ସବୁ ନକଲକୁ ଅଧିକ ରଙ୍ଗଦେଇ ଈଶ୍ବର ଏଇ ସଂସାରରେ କପ୍ରି ମାରୁ କରନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ହେଇଗଲ୍‌ଣି ସେଇ ପରିବାରର ଇସକାପାନ ଟିକା—

ଜଳାପାନ ଟିକା ପରି ରାସକେଲ୍ ନିର୍ଜୀବ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ନିର୍ଜୀବ ମଣିଷର ସୁନା ଗହଣା ବା ଗୁରୁମୁଦ ପରି ଯାହାର ହେଇଗଲ୍ ସେ ହେଲ୍ ଧନ । ରାସକେଲ୍ ମାଲିକ ରାସକେଲ୍ କୁ ପାଇ ଧନ ।

ଅରାଧ୍ୟ ବଣ, ପୁଲ୍ଲୀ ଏ ଜମି, ଗୋଟିଏ ଗଡ଼ିଆ ଓ ଗୁଣ୍ଡେଟି ନଡ଼ିଆ ଗଛକୁ ଧନ କୁହାଯାଏ । ଅଣିଷିତା ମାଆକୁ ମାଆ ଚୂପରେ ପୂଜା କରାଯାଏ । ଝଲ ଝା ଝୁକୁ ମଧ୍ୟ ପୂଜା କରାଯାଏ ।

ସେମିତି କରାଯାଏ ନଜର ବାଳୁଙ୍ଗା ପିଲୁଙ୍କୁ ଓ ନଜର ସବୁ ଦୋଷକୁ । ମଣିଷ କେବେହେଲେ ନଜ ବାଳୁଙ୍ଗାରେ ଓ ନଜର ପଦାର୍ଥ ଉପରେ ନ୍ୟାୟ ବରୁର କରାପାରେ ନାହିଁ ।

ସାରା ଭାରତରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରୁରପଡ଼ିମାନେ ତାଙ୍କର ପୁଅଙ୍କୁ ବରୁରପଡ଼ି ହେବା ପାଇଁ ମନୋନୟନ କରି ପଠାଇଲେ । ଅନେକ ମଧ୍ୟ ହେଇଗଲେ । ଅନେକ ମୃତ୍ୟୁମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ମଞ୍ଚର ଡ୍ରାଜାରେ, ପୁରୀ ଓ ଗୁମାସ୍ତାମାନଙ୍କର ପିଲୁଙ୍କୁ ଛେଦ ପଦ୍ମପଦ୍ମରେ ରଖିଦେଇଗଲେ ।

ଏ ସବୁ ହେଉଛି କଲମର ବାହାଧୁରୀ । କଲମର ଗାରରେ ଅନେକ ଭାଗ୍ୟ ବଦଳିଯାଏ ।

ଲେକଦେଖାକୁ କୁହାଯାଏ ଯେ ମଣିଷ ପୂଜାପାଠ, ଆରାଧନା ଅର୍ଚ୍ଚନା କରି ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ନ୍ୟାୟ ମାରୁଛି ଓ ଭଗବାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିକୁ ନ୍ୟାୟ ଦେବ ବୋଲି କହୁଛି ।

କିନ୍ତୁ ନ୍ୟାୟକୁ ଲେପ କରିଦେଇଛି ଏଇସବୁ କଥାକୁହା ନୁହେଁ— ସରକାରମାନେ ।

ଗୁଣ୍ଡା ତସ୍ତର ନ ଥିଲେ ଏଇ ଜବାବୁରୁତାକ ମରିଯାନ୍ତେ । ମାଟିର ଜିଆ ପରି ପୁରୁ ମାଟି ତାଙ୍କର ପାଟି ବାଟେ ଟାଇଯାନ୍ତେ ।

ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ପିଲୁ ଉପରକୁ ଉଠୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଦେଶର ଝବରକାଗଜ କହୁଛି । ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗରେ ନ ଥିବା ଲେକକର ପିଲୁ ପାଠ—ବାଳୁଙ୍ଗା ବୋଲି ରୁଦ୍ଧାଯାଉଛି ।

ଫଳରେ ଗୁଲୁଛି ଛୁଷା । ରାସକେଲ୍ ଆମପରି ଶ୍ରେୟଙ୍କର ଘର ଜାଣିବା ଛଲରେ ସବୁ ସାଧୁ ସନ୍ଥଙ୍କୁ ଦାନ ଦେଖାଇ ତଡ଼ିଦେଲେ ପଣ ।

ରାସକେଲ୍‌କୁ ଦେଖିଲେ ପ୍ରଚଳିତ ଓଡ଼ିଶାର ମାନବ ଓ ବ୍ୟକ୍ତି ଚରିତ୍ର ଦୃଶିଯାଏ । ସାରା ଓଡ଼ିଶାର ଗାଡ଼ିମଞ୍ଚର ଅସମ୍ଭବ ଭଡ଼ ବୋହୁ ଗୁମ୍ଫାଏ ଗୁମ୍ଫାଏ ଚାଲେ । କିନ୍ତୁ ଗାଡ଼ି ବାଦ ଦେଇ ଷ୍ଟେସନକୁ ଗଲବେଳେ ଦିଶେ କଣ୍ଡକର ଟିକଟ ଖାତାରେ ଅଳ୍ପ ଟଙ୍କା ଉଠିଛି ।

ପକେଟ ବୋର୍ଡ଼େଇ ଟଙ୍କା ନେଇ ବସ୍ କଣ୍ଡକର ଓହ୍ଲାଇଯାଏ । ଶିପୋଟି କଣ୍ଡକ ଏ ଯେ ଗାଡ଼ିରେ ବେଶିଲେକ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ମଲ୍ଲୀ, ବଉଳ, ଚମ୍ପା ଫୁଲ

ଧରି ଚାଲିଲେବେଳେ ବସ ବୋହୁ ଚାଲିଲା ପରି କଣ୍ଠକ୍ଷୁଦ୍ରର ପକେଟରୁ କଣା ବାଟେ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଦରେ ଖସୁଥାଏ ।

ସମସ୍ତେ ଏହିପରି ପାଇ ନିଜର ପୈତୃକ ଝାଲରୁ ଧନ ପରି ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ଦାମିକା ଦିଅ ଜାଲନ୍ତି । ସୁବାସ ସେବନବତୀ ହୁଅନ୍ତି । ନିଜର ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଠାକୁରଙ୍କର ଦୟା କହନ୍ତି ।

ଏଣେ ବୈଠକଖାନାରେ ବସି ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ କରନ୍ତି ଯେ ସାରା ଦେଶ ଜାତି ହୁଣ୍ଡା ସାରିବଣି । ଘରେ ନିଜକୁ ସୁରା ପୋଡ଼ିପାଡ଼ି ଦେଇ ଧର୍ମସତ୍ତାରେ ବକ୍ତୃତା କରି ନିଜକୁ ଦେବତା ପରି ଦେଖାଇ ହେବା ହେଲେ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁରଙ୍କର କାମ ।

ନିଜର ଫାଦାକୁ ଜଗି ରହିବା କୁକୁର ଝୁଆର ଧର୍ମ । ବଡ଼ ବଡ଼ ମଣିଷଙ୍କର କାମ । ଏକା କାମ କରି ନିଜକୁ ଝୁଆ ଶୁଣି କୁକୁରକୁ ଅଛୁଆଁ କରା ହେଲେ ମଣିଷର ଧର୍ମ ।

ବିରୁଲିୟରେ କଥା ଉଠୁଛି ଲୋକର ବୟସ ନେଇ । ଜାତିକ ଦେଖାଇଲେ ବେଳେ ଗୋଟାଏ ବୟସ, ସ୍କୁଲରେ ନାଁ ଲେଖାଇଲେ ବେଳେ ଗୋଟାଏ ବୟସ ଓ ଶେଷକୁ ଗୁଳିଶା ସରିଲେବେଳକୁ ସତ୍ୟପାଠ ଯେ ଭୁଲ ବୟସ ଲେଖା ହୋଇଯାଇଛି ।

ଏହି ସବୁ ବୟସ କମ୍ ବେଶି କରନ୍ତି ପାଠୁଆ ଠକମାନେ । ଗୁଣ୍ଡା ବା ସମାଜ-ବିରୋଧୀ ଏକଥା କରେ ନାହିଁ । ଏସବୁ ମଧ୍ୟ ରାସକେଲ୍ ଦରକାର ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ତାହାର ଛୋଟ ଜୀବନରେ ଦେଖାଉଥିଲା ବଡ଼ ମଣିଷଙ୍କର ବଡ଼ ପଣକୁ । ସେ ଖୋସାମଦ୍ କରେ । ଏଇଟା ତାହାର ସ୍ୱଭାବ । ଭଲ ପାଇଲେ କିମ୍ବା ଭଲପାଇବା ଖୋଜିଲେ ରାସକେଲ୍ ଖୋସାମଦ୍ ଆରମ୍ଭ କରିଦିଏ ।

କନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ର ମାଲିକ ତାହାର ମନର ଅନେକ ପ୍ରକାରର ପାଞ୍ଚ ସାଇନ୍ ଝୁସାମଦ୍ କରେ । ଝୁସାମଦ୍ ଜନ୍ମବେଳେ ସେ ରାସକେଲ୍ କୁ ଅନୁକରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରେ । ଦେଖିଲେ ଉତ୍ତରାଞ୍ଚଳର ଲୋକ ପରି କୁଣ୍ଡାଇ ପକାଏ । ରେଲ ଷ୍ଟେସନ୍ ଓ ଉଡ଼ାନାହାଜ ପଡ଼ିଆରେ ଫୁଲମାଲ ଓ ଫୁଲ ଗୋଡ଼ା ନେଇ ପହଞ୍ଚେ ।

ମନରେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଥାଏ ଯେ ସୁବିଧା ମିଳିବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ନିଜର ଖୋସାମଦ୍ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବ ଓ ବିଶ୍ୱାସପାତକତା କରିବ ।

ଏଇଠି ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁର ଓ ରାସକେଲ୍ ପରି ମଣିଷ ଅଲଗା ହୋଇଯାନ୍ତି । ଜଣେ ଲେଖେ କୃତଗୁଣ୍ଡା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ପାତକତାର ଇତିହାସ ଓ ଅରଟି କହିଥାଏ କୃତଜ୍ଞତା ଓ ବିଶ୍ୱାସର ସରଳ କଥାଟିଏ ।

ରାହକେଲ୍‌ର ମାଆ ବଡ଼ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ନିଜର ପିଲା ବସସ୍ଥରେ । ସେ ରାହକେଲ୍‌କୁ ସୁଧ ପାଏ । ସୁବିଧା ପାଇଲେ ରାହକେଲ୍‌କୁ କୋଡ଼ରେ ଶୁଆଏ ।

ରାହକେଲ୍‌ର ମାଲିକ ଘରେ ପିଲାକୁ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଇ ମାଆମାନେ ଚାଲିଯାନ୍ତି ତାଙ୍କର କାମରେ । ରାହକେଲ୍ ଅସୁସ୍ଥଲୁ ମାଆକେଲିକୁ ମାଆ ପାରେ କୁକୁରଟିଏ ହେବ ବୋଲି । ରାହକେଲ୍ ଘରେ ପିଲା ଅସେ ମାଆକୋଲିକୁ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ମଣିଷ ହବ ବୋଲି ।

ସେଇ ମଣିଷ ହୁଏ କୁକୁରଙ୍କର ପ୍ରଭୁ—ଗାଈ—ହାକିମ ।

ଘର ବାହାର ଚାରିଆଡ଼େ ପ୍ରଭୁପକ୍ତ ବଣ୍ଟାଯାଏ କୁକୁରଙ୍କ ଉପରେ ରହିଛନ୍ତି ଅବଣ୍ଟାଯାଏ ହାକିମ । ଲୁଚେଇ ଛପେଇ ଲେଖିଯାଇଛନ୍ତି ଚରିତଲିପି । ନିଜର ଟଙ୍କାଟିଏ କମିଗଲେ ଅକାଶ ଦୃଶ୍ୟ କମିଯାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ପରର ପେଟକୁ ମାଡ଼ ମାରିବାରେ କୁଣ୍ଡା ନାହିଁ ।

ମଣିଷ ନିଜ ଲୋକ ଓ ପାଖ ଲୋକଙ୍କ ସହୃଦ ଧୋକାବାଜି ନ କଲେ ସେ ମଣିଷ ହେବ କେମିତି ?

ସେ ମଣିଷ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନ୍ୟାୟ ଆଣି କୁଢାଇ ଦେଇଥାଏ ବଢ଼ଲରେ ନ୍ୟାୟ ମାଗିବା ପାଇଁ ।

ଏଇ ନ୍ୟାୟକୁ ଅସ୍ବଲି କରିବା ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ର, ହଜାର, ଲକ୍ଷ, ମିସଲ ଚାଲିଛି । ସେଠି ମିସଲରେ ବସି ମିସଲଧାରୀ ନିଜର ପେଟର ଚଢ଼ତା ମାପୁଛି । ନିଜର କମା ଟଙ୍କାକୁ ଚଢ଼ୁଛି । ତାହାର ଦରକାର ହେଉଛି ପରର ରକ୍ତ । ମଟା ମାଛକୁ ଜାଲ ଓ ମଶାରି ଦେଇ ଅଟକାଇ ହେବ, କିନ୍ତୁ ମିସଲଧାରୀ ହୋଉଛି ଜୋକ, ଭୁରପୋକ ପରି ଜୀବ ।

ଏଇ ସଂସାରର ଅସଂଖ୍ୟ ଦୁଃଖକୁ ଏଇ ମିସଲଧାରୀମାନେ ପେଟ ଗୁପ୍ତ କରି ଫଳାଉଛନ୍ତି । ବିଲରୁ ଅନାବନା ଦାସ ଓ ବାହୁଙ୍ଗାରେ ମାଟିର ଝଡ଼ ହେଲୁ ପର ମଣିଷ ତାହାର ବୁଦ୍ଧିରେ ଗୁପ୍ତ କାମ ଦେଖାଇ ଆଣି ଗଦେଇ ଦେଉଛି ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅନୀତିର ଅନେକ ପ୍ରକାରର ଝଡ଼ ।

ମିସଲ ଅଗପଛରେ ଓ ଚାରିଆଡ଼େ ବେନି ରହିଥିବା ଅସଂଖ୍ୟ ଭାରିବାସୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିବାସୀ ଲୋକ ଏଥିରୁ ଖବିବା କରନ୍ତି ପାରାମ୍ପରୀ ବନ୍ଦରର ମାଛଧରା ଟ୍ରଲର ଆସିଲେ ଯେମିତି ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରକାରର କାମ, ଶିଳ୍ପ ଓ ବେଉସା ଫିଟେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କାମକୁ ଅଲଗା ଦେଖିଲେ ବୁଝାଯାଏ ଯେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସାଧୁତା ଓ ସଚ୍ଚୋଟପଣିଆର ପରିଣାମ ।

ତଳେଇତକୁ ଚିକ୍‌ସାରେ ବୋହୁ ଝାଲ ବୁଝାଇ ପୋଟ ପୋଷିଲପରି ମନ୍ଦୁକ
ମରିଣମ ।

କିନ୍ତୁ ସେ ଯବୁ ହେଉଛି ମଣିଷର ଶୋଷଣ ଯନ୍ତ୍ରର କଳକବ୍‌ଜା ଓ କାଶିଗର ।

ରସକେଲ୍ ମାଆ କୋଳରେ ଶୋଇ ଶୋଇ ଚାହିଁଥାଏ । ଚିକ୍‌ସା ଯେମିତି
ଜାଣେ ନାହିଁ, ଗଧ ଯେମିତି ବୁଝେ ନାହିଁ ଓ ଚିକ୍‌ସାବାଲ ଯେମିତି ଠଉରେଇପାରେ
ନାହିଁ ସେ କାହା ପାଇଁ କଣ କରୁଛି ।

ହାକିମ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ ତାହାର ଅଗରେ ଫେରୁଥିବା ହେଉଥିବା ଲୋକକୁ ।
ସେ ନ୍ୟାୟ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ସେ ଚାହେଁଛି ନିଜକୁ ନ୍ୟାୟ ଦେବା ପାଇଁ ।
ପାଣି ବାଡ଼େଇ ହିଁ ପଇସା ନେଇ ଘରକୁ ଫେରି ନିଜକୁ ତାରିଫ୍ କରା ପାରି ।

ହାଁ ଝୁସି ହୋଇଯାଏ । ପିଲାମାନେ ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର ଜରି ବସିଥାନ୍ତି । ବାପା
ତାହାର ଅର୍ଜନ ନେଇ ଫେରିଛି । ଚଢ଼େଇ ତାହାର ଆଧାର ଆଣିଛି ବୁଲିବୁଲି
ଢୋଳି । ରସକେଲ୍ ର ମାଆ ଶିକାର କରି ଆଣିଛି ଗୋଟିଏ ଚଢ଼େଇ । ପିଲାମାନେ
ଖାଇବେ ।

ରସକେଲ୍ ର ମାଆ ଦେଖାଇଦିଏ ତାହାର ଘରର ମାଲିକଙ୍କୁ ଯେ ତାହାର
ଛୁଆ ଆଇଁଷ ଢୋଳୁଛନ୍ତି । ରକ୍ତ, ମାଂସ ଓ ହାତ ଢୋଳୁଛନ୍ତି । ସେଇ ଶିକାର ପାଇଲେ
ତେଇ ଶିକାରର ବଡ଼ ଭାଗ ଧରିବାପାଇଁ ମାଡ଼ ଗୋଲ ହେଇଯାଉଛନ୍ତି ।

ମଣିଷର ସେମିତି ଯେତେବେଳେ ଶିକାର ଘରକୁ ଆସେ ସେତେବେଳେ
ଯେଉଁ ଶିକାରର ଯେତେ ରକ୍ତ, ମାଂସ ଓ ଚର୍ବି ଥାଏ ସେଇ ଘରେ ସେତେ ଉତ୍ସବ—
ସେଠି ସେତେ ଜୋରରେ ଘଣ୍ଟି ବାଜେ ।

ବାହାରୁ ମାଲି ଯାହାର ଯେତେ ଅଧିକ ଆସେ ଓ ଯେତେ କମ୍ ପରିଣିମରେ
ଯେତେ ଅଧିକ ଆସେ ସେ ହୁଏ ସେତେ ବଡ଼ ଛାଣିର ଉକ୍ତି ।

ଭକ୍ତ ହେଉଛି ଏହି ପ୍ରକାରର ଫୁଲ—ପଦ୍ମପରି ତଳୁ କାୟୁଅରୁ ଉଠେ ।

ତଳେ କାୟୁଅ ନ ଥାଇ ଯେମିତି ପଦ୍ମଫୁଲ ହେଇ ନ ପାରେ ସେମିତି ତଳେ
କାୟୁଅର ପରିମାଣ ଉଣା ହେଲେ ଭଜନ, କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ଛାଣିର ଭକ୍ତ ହେବ କେମିତି ?

କାୟୁଅ ଥିଲେ ଗୋଡ଼ ଧୋଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ପବନ ହେବା ପାଇଁ । ତେଣୁ
ଯେଉଁମାନେ ଅହରହ ପବନ ହେଉଛନ୍ତି ସେଠି କାୟୁଅର ଅଟକଳ ନେଇ ହବ ।

ଏଇ କାୟୁଅକୁ ସେକେଲ୍ ଭଲପାଏ । ସେଠି ଅଛି ସତ୍ତା ଜନନି ଓ ଅଇଁଶିଶିଖର ।

ଚରିତ୍ରସୁନ୍ଦରତା ପରି ପ୍ରିୟ ବସୟ ମଣିଷର ନ ଥାଏ । ସେମିତି ପଞ୍ଚ କାହାଣୀ ପରି ପ୍ରିୟ ପଦାର୍ଥ ରାସକେଲ୍ ନ ରଖିବ କାହିଁକି ? ସେ ସଦରରେ ଅଛି । ବଞ୍ଚି ଜଙ୍ଗଲ କଥା ବୁଝିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍‌କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମସ୍ତେ ରଖିଥାନ୍ତି । ତାକୁ ଚରିତ୍ରବାନ୍ ନ କଲେ କାହାରିକୁ ଶକ୍ତି ମିଳେ ନାହିଁ । ମୂର୍ଖକୁ ପଣ୍ଡିତ କରିବା ପାଇଁ ଆମେ ଯେମିତି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଖୋଲୁଛୁ ।

ହଠାତ୍ ରାସକେଲ୍ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ସମସ୍ତେ ଧାଇଁଗଲେ ।

ରାସକେଲ୍‌ର ପାଟିରେ ବୁଲୁଛି ଗୋଟାଏ କଙ୍କଡ଼ା । ରାସକେଲ୍‌କୁ ଭୁଲୁ ନ ହୁଏ ।

—ଆରେ ଦେଖ—ଦେଖ । ଲାଏ ବସଥଲା କଙ୍କଡ଼ା ବସ୍ତ୍ର ପାଦରେ । କଙ୍କଡ଼ାର ତଦାରଖ କରିବାକୁ ଯାଏଥିଲା । କଙ୍କଡ଼ା ଧରି ପକାଇଛି ।

ମଣିଷମାନେ ଲାଗିଗଲେ ରାସକେଲ୍‌କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ । ରାସକେଲ୍‌ର ପାଟିରୁ ଗଳ୍ପ ବାହାରିଲା । କଙ୍କଡ଼ା ମାଡ଼ ଖାଇ ମରିଗଲା ।

ରାସକେଲ୍‌କୁ ଯିଏ ହଇରାଣ କରିବ ସେ ଅବଶ୍ୟ ତାହାର ଶାସ୍ତି ପାଇବ । ମନ୍ଦ୍ରୀଝର, ହାକିମଝର ଓ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କର କୁକୁର ସାଙ୍ଗରେ ଯିଏ ଲାଗିବାକୁ ଯାହସ କରିବ ସେ ଚୂନା ହେଉଯିବ ।

ଏମିତି କୁକୁର ହେଉଛି ଅନେକ ଘରୋଇ ଯୁଦ୍ଧର କାରଣ । ହାଁ ପାଇଁ ଯେତେ କଳିଗୋଳ ଓ ହଟ୍‌ଗୋଳ ହୋଇଛି ତହିଁରୁ ଅଧିକ ହେଉଛି ଏକ ରାସକେଲ୍ ପରି ଆତ୍ମିକ କୁକୁରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଏଇ ସୃଷ୍ଟି ଛନ୍ଦା ହେଉଛି କୁକୁରଙ୍କର ମାଳାରେ । ମାଳା ଅନ୍ଧାର ଆକାଶର ତାରା ପରି ସମାରର କୁକୁରମାନଙ୍କର ପ୍ରତି ଓ ଶ୍ରେଣୀ ସବୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କାରଣ ।

କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ଅପମାନ ହେଲେ ମନ୍ଦ୍ରୀମଣ୍ଡଳ ଚନ୍ଦ୍ରଲିଯାଏ । କଲେକ୍ଟର କମିଶନରଙ୍କର ଅପମାନ ହୁଲିଯାଏ । କନ୍ଦାର କୁକୁର ସରସ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ଲାଗିଯାନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍‌ର ମାଲିକମାନଙ୍କର ବହୁତ ଭାଗ ଲାଜୁ ଉପରେ । ଲାଜୁର ରୂପ ଏତେ ଲମ୍ବା କାହିଁକି ? ତାହାର ରୂପ ଏତେ ଧଳା କାହିଁକି ? ସେ ଏତେ ସବୁରେ ରହୁଛି କାହିଁକି ? ତାହାର ଭୂକା ଏତେ ଗହାଣ୍ଡା କାହିଁକି ?

ଏହାର ପରଫ କରନ୍ତି ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ । ସେମାନେ ହେଲେ ବସ୍ତ୍ରବହ କମିଟି । ତାଙ୍କର ମତ ଅନୁସାରେ ଭାଗ୍ୟ ଉଠିଥାଏ ଓ ପୁଣି ଲୋପ ପାଇଯାଏ ।

ବହୁଯାଉଥିବା ପାଣି ଉପରର ପାଣି ଫୋଟକା ପରି । ଉପରର ପବନ ଓ ଚେଉଁର ଆମାତରେ ପାଣିଫୋଟକା ଗଢ଼ ହୋଇଯାଏ । ପୁଣି ବଢ଼ିଉଠେ । ସେମିତି ଟୋପାଏ ପାଣି ଅବା ନିଜ ଭିତରେ ସାମନ୍ୟ ଧକ୍କାଧକିରେ ଭାଙ୍ଗି ଏକାକାର ହୋଇଯାଏ ।

ଏହାକୁ ଶାସ୍ତ୍ର କହେ ଜୀବନ ।

ଗୋଟିଏ ଘଟ ଛୁଡ଼ି ଜୀବନ ବାହାରିଯାଏ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘଟକୁ । ଗୋଟିଏ ପାଣି ଫୋଟକାରୁ ପବନ ବାହାରି ପୁଣି ଗଢ଼ିଯିବ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପାଣି ଫୋଟକା । ନୂଆ ପାଣି ଫୋଟକାରେ ଆକାଶର ଆଲୋକ ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ ଖେଳାଇଦିଏ ସେଇ ଫୋଟକା ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଗାଦିରେ ଥିବାଯାଏ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରେ ଅପରୂପ ଆଉ ଦେଖାଦିଏ । ତାଙ୍କର କଥାରେ ଫୁଲ ଫୁଟେ । ତାଙ୍କର କୁଟିଳ ଗୁହାଣୀରେ କେତେ ଭାଗ୍ୟ ଲେପ ପାଇଯାଏ । ପୁଣି ଦିନେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁଲିଯାନ୍ତି ତାଙ୍କ ଆସନରୁ—ଆଉ ଅରେ ସେଇ ହଡ଼ ବାଡ଼ି ଓ ଝାଡ଼ି ପାଖକୁ ।

କୁକୁରଙ୍କର ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ଵିତୀୟ ହୋଇ ପୁରସ୍କାର ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ କୁକୁରକୁ ତାହାର କୁକୁର ଲାଜନକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମୁଣ୍ଡରୁ ପଗଡ଼ି ଖୋଲିଗଲେ ସେ ପୁଣି ଫେରିଯିବେ ସେଇ ଅପମାନକୁ ତାଙ୍କର ଲାଜନ୍ ବାନ୍ଧିବାକୁ ।

ସ୍କୁଲ ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ପିଲ୍ଲା ଯାଇ ସଭାପତିଙ୍କ ହାତରେ ହାତ ମିଶାଇ ହସି ଫେରି ଆସିଲେ ପରେ ସେ ତାହାର ମୂଳ ପାହାଚକୁ ଚାଲିଆସେ—ଚତୁର୍ଥରୁ ଏକାଦଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ପାହାଚରେ ଥିଲେ ସେଇ ପାହାଚକୁ ।

ସମସ୍ତେ ଫେରନ୍ତି ।

କୁକୁର ହେଇ ଯାଇଥାନ୍ତି । ପୁଣି କୁକୁର ହେଇ ଫେରନ୍ତି । ଯେତେ ପ୍ରଶଂସା ମିଳିଲେ ବି କୁକୁର ତାହାର ଗୁଣ ଓ ସ୍ଵଭାବକୁ ଛାଡ଼େ ନାହିଁ । ମଣିଷ ମଧ୍ୟ ତାହାର କୁକୁର ସ୍ଵଭାବକୁ ଛାଡ଼ିପାରେ ନାହିଁ ।

ମଣିଷ ଏଥିପାଇଁ ଆଗେ ବଣ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଚାଲିଯାଉଥିଲା । ସେଠି ଗୋଟାଏ ନିରୋଳ ନିବାସନ ଜାଗାରେ ରହୁଯାଉଥିଲା । ତାହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯେ ସେ କୁକୁର ହେବ ନାହିଁ । ସେ କୁକୁର ପୋଷିବ ନାହିଁ ।

ଯୋଡ଼ିଏ ମଣିଷ ଏକାଠି ହେଲେ ଜଣେ ଆଉ ଜଣଙ୍କର କୁକୁର ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । କୁକୁର ହୋଇଗଲା ପରେ ସେ ରାସକେଲ୍ ପରି ତାହାର ମାଲିକକୁ ଅକତିଆର କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ।

ଏକ ସୁନ୍ଦର ସ୍ତ୍ରୀ ତାହାର ସ୍ବାମୀକୁ କୁକୁର କରିଛି । ପୁଅ ତାହାର ମାଆକୁ କୁକୁର କରିଛି । ଏକ କୁକୁରମାନେ ମାଡ଼ ଖାଇଲେ ସହାନୁଭୂତିର ହାଟ ବସିଯାଏ ।

କୁକୁର ନ ଥିଲେ ସଫାରରୁ ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ସହାନୁଭୂତିର ବାରିଧାର ଶୁଖିଯାଇଥାନ୍ତା । କାଉ, ବିଲେଇ, ମଇନା, ନେଉଳ, ହରିଣ ଆଦି କେହି ମଣିଷକୁ ଏମିତି କାନ୍ଦୁ କରିପାରନ୍ତେ ନାହିଁ ।

ମଣିଷକୁ ଚେନ୍ଦରେ ବାନ୍ଧି ଏକ ସଫାରର ଝୁଣ୍ଟରେ କୁକୁର ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ପାରନ୍ତେ ନାହିଁ । କୁକୁରମାନେ ମଧ୍ୟ ରାସକେଲ୍ ପରି ନ ହୋଇଥିଲେ ଏକସବୁ ବନ୍ଧାବନ୍ଧ ଓ ଛନ୍ଦାଛନ୍ଦ ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କୁ । ଚରିତ୍ରହୀନାର ମିଠା ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନିଜର କରିଥିଲା । ରାସକେଲ୍ ସମସ୍ତଙ୍କର ଓ ସମସ୍ତେ ରାସକେଲ୍ ର ।

ଲେକପ୍ରିୟ ନେତାପରି କୁକୁର ଝୁଆ ରାସକେଲ୍ ଅନନ୍ଦରେ ଥାଏ । ସେ ଅଣ୍ଟା ଖାଇବ କି ମାଂସ ଖାଇବ—ଏତକ ସମସ୍ତଙ୍କର ଚିନ୍ତା ସ୍ରୋତରେ ଉଠିପଡ଼ି ହେଉଥାଏ ।

କୁକୁର ହୋଇ ନ ପାରିଲେ ପେଟକୁ ଅନ୍ନ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଖାଲି କୁକୁର ହେଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଜଣେ ଲୋକର କୁକୁର ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଖାଲି କୁକୁରଟିଏ ହେଇ ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ ହଲୁଉଥିଲେ ଅନ୍ୟ କୁକୁରମାନେ ମାରିଦେବେ ।

ଭଗବାନ୍ ଖୋଜନ୍ତି କୁକୁର । ମଣିଷ ଖୋଜେ କୁକୁର । କୁକୁର ଖୋଜେ ମୁନିବକୁ । ମଣିଷ ଖୋଜେ ଭଗ୍ନରାଜୁ ।

ଏକ ଖୋଜା ଲୋଡ଼ାର ନାଁ ହେଲା ଠାକୁର ପୁଜା ।

ଆକାଶର ଗୁମ୍ଫା ମଳ ସମୂହ ଉପରେ ରାସ୍ତାଟିଏ ପରି ଲମ୍ବି ଯାଇଥାଏ । ସେଇ ରାସ୍ତାରେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ପହଞ୍ଚିଲେ ସେମିତି କଲ୍ ମିଳିପାରେ ବା ନ ପାରେ ସେମିତି ପୁଜା କରି ଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଦବା ଦେଉଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ମାୟା ହରିଣକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ।

ମାୟା ହରିଣ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ଗୁଲେ । ଆକାଶରେ ଗୁମ୍ଫା ସେମିତି ଗୁଲେ । ତଳେ ତାଙ୍କର ଉଆର ରାସ୍ତା ସେମିତି ଲମ୍ବା ହୋଇ ଶୋଇଥାଏ ।

ଏକ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବା ଯାହା ନ ଚାଲିବା ମଧ୍ୟ ହେଇଥା ।

ବରଂ କୁକୁରଟିଏ ହେଇ ରାସକେଲ୍ ପରି ନଷ୍ଟକୁ ଆଦର ଯାଇ, ଅଉ ଯେକି
ଅନ୍ଧର ଯନ୍ତ୍ରରେ ମୋହ ହେଇ ଜୀବନ କଟାଇଦେବା ଭଲ ।

ବାରମ୍ବାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଲିଙ୍ଗନ କରି ଯେମିତି ସ୍ତ୍ରୀ ତାହାର ମରଦକୁ ବା ସୁରୁ
ତାହାର ନାଟକୁ ଏକନ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଯେମିତି କୁକୁରର ବଙ୍କା ଲଙ୍ଗୁଡ଼
କେବେ ହେଲେ ସଲଖ ହେଇ ରଖାଯାଇପାରେ ନାହିଁ ।

ଏକ ବିପଳ ଚେଷ୍ଟାର ନାମ ହେଉଛି ସାଧନା । ରାସକେଲ୍ କୁ ନିଜର
କରିବାର ଚେଷ୍ଟା ହେଉଛି ସାଧନା ନିଜର ଆତ୍ମୀୟତା ନିଜର ଏକାନ୍ତ କରିବାର
ଅପଚେଷ୍ଟାର ନାମ ସାଧନା ।

ସାଧନା ଯେ କରୁଥାଏ ତାହାର ନାମ ସାଧକ ।

ସାଧକ ବସ୍ତ୍ର ଏମିତି ଆକାଶର ତାରାକୁ ଗୁରୁଥାଏ ଅବା କୁକୁର ଲଙ୍ଗୁଡ଼କୁ ବସ୍ତ୍ର
ସଲଖ କରୁଥାଏ ।

କିଏ ଯଦି ସାଧନା ହେଲୁ ତେବେ ଅମେ ସମସ୍ତେ ସାଧକ କାରଣ ଅନ୍ଧରକୁ
ଅମେ ନିଶ୍ଚୟ ନେଉଛୁ ପ୍ରଶ୍ନାସ ପ୍ରତ୍ୟୁକ୍ତ । ଅମର ଅର୍ତ୍ତପତା ପିଣ୍ଡି ପଡ଼ାଉଛି । ପ୍ରତି
ଭିତରକୁ ଧମନ ରକ୍ତ ଠେଲୁଛି । ପିନ୍ ବସ୍ତ୍ରବସ୍ତ୍ର ବ୍ୟାକରଣ ଗୋମୁଣ୍ଡ ଅବା ମହାନଦୀର
ଲମ୍ବା କେତେ ମନେରଖୁଛି ।

ଲଗ୍ନେ ହରିନାମ ଜପିବା ଯାହା ବଲ୍ ଅରୁଏ ଚପିବା ହେଇଥା । ଡାକବାଲୁ
ଠି ବାଣ୍ଟିବା ଯାହା ଅଧ୍ୟାପକ କଲେଜରେ ପଢ଼ାଇବା ହେଇଥା । ସବୁକାମ ଆପଣା
ଆପଣା ଭିତରେ ସମାନ ।

ଭରତରୁ ସାହେବ ଚାଲିଗଲ୍ଲପରେ ବିଲଡ କୁକୁର ଅନେକ କମିଗଲେ । କିନ୍ତୁ
ଅନେକ ବିଲଡ ନାହିଁ ଭରତରେ ନୃତ୍ୟ, ଗୀତ ଓ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଆସିଲେ । ଭରତୀୟ
ସତ୍ୟ ସମାଜ ନୂଆ ରୂପ ନେଇଗଲ ରଙ୍ଗଣୀ ମେମ୍ବରମାନଙ୍କୁ ଧରି ।

ଆମେ ସମସ୍ତେ ଲାଗିଯାଇ ବିଲଡ କୁକୁରଙ୍କ ଜାଗାରେ ଆମର ରାସକେଲ୍ ମାନଙ୍କୁ
ବସାଇଦେଲୁ । ଏମାନେ ଝୁବ୍ ଉଲ ପୋଷା ମାରିଲେ । ବିଲଡ କୁକୁର ଥିଲ ଏକ
ମୁନିବର କୁଡ଼ା । ବଦଳରେ ଆମେ ପାଇଲୁ ବହୁତ ମୁନିବର କୁଡ଼ା ।

ଯିଏ ଡାଉନ୍ ହେବ ଆମେ ତାହାର । ଲେପ ପାଇଥିବା ରାଜନୀତିର ନୀତି
ନିୟମ ଏଠି ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ବଣର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହେଲ ।

ସେମାନେ କହିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ କଥାରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହୁଅନ୍ତି । ତନ୍ତ୍ର ଦେବତା ବର୍ଷା କରନ୍ତି । ହାସ୍ତକ୍ତ ବର ଅମର ହୁଏ । କଟକର ନାଲିନୟନା ଓଲଟାଲଟକରେ ତେଣୁ ସଙ୍ଗରେ ସରସା ଘୋଇଯାଏ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଉପରକୁ ଚାଲିଗଲୁ ।

ରାସକେଲ୍ ଚାଲିଗଲୁ ଥିଲା ସେହି ଅନ ଉପରକୁ । ଶାଶୁ ଉଠିଗଲୁ ମାଥର ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ । ଶାଳୀ ହେଲୁ ଉଠିଗଲୁ ଭଉଁର ଘୁଣ୍ଟାକଣ୍ଟା । ଠାକୁର ପାଲଟି ଗଲେଣି ଟଣ୍ଟଣ୍ଟଣ୍ଟଣ୍ଟ ନଜର ଏକାନ୍ତ ହେଇ ।

—କହ ରେ ରାସକେଲ୍ ! ଏଇ ସମ୍ଭାରରେ ଏତେ ଘଟକମକ୍ ହେଲ କେମିତି ? ଅପଦାର୍ଥମାନେ ପଦାର୍ଥ ହେଲେ କେମିତି ?

ପଦାର୍ଥମାନେ ଅପଦାର୍ଥ ହେଲେ କେମିତି ? ରାସ କେରୁମାନେ ଆମ ଠାକୁରକୁ ଗଲି ପକାଇଲେ କେମିତି ?

ରାସକେଲ୍ ଚାଲିଗଲୁ ମୁହଁକୁ । ତାକୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ତାହାର ମାଲିକ ସାହିତ୍ୟ ବଦଳରେ ସଜଗଣିତ କହୁଛି । ସମ୍ଭାରଟା ହେଉଛି ସାହିତ୍ୟର ।

ସାହିତ୍ୟ ହେଉଛି ମଣିଷର ବଞ୍ଚିବାର ଓ ମରିବାର ଗୀତ । ସମାନଭାବରେ ସେ ଗୀତ ଗାଆନ୍ତି ଗଧ, କୁଆ ଓ ରାସକେଲ୍ ।

ରାସକେଲ୍ ମନେପଡ଼ିଯାଏ ଏତେବେଳେ ଘୋଇଗଲୁ ତାକୁ ଚୁଟି ଦେଲୁଟ କିଛି ଲିଳି ନାହିଁ । ଓକିଲର ଅଫିସରେ କାମ ନ କରି କାମର ମୂଲ ଉଠାଇଲ ପରି ଏତେ ସମୟ ଗପ ସପ କରି ରାସକେଲ୍ କିଛି ନ ଦେବା ଭୁଲ୍ ।

ଅଗକୁ ପାହୁଣ୍ଡେ ଚାଲିଆସି ରାସକେଲ୍ ଚାଲିଗଲୁ ମାଲିକକୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ବି ଅସି ତାହାର ପ୍ରୀତିମତା ଚାହାଣୀରେ ଚାଲିଆସି ଦୂର ଜଣକ୍ଷ ।

ନାଟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରୁଛୁ ଓ ରାସକେଲ୍ । ଏଇ ସୁରୁଷ ଜାତଟା ମୁଁ ଓ ବେଇମାନ ।

ବେଇମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଚଳିବା ଯାହା ଗୋଟାଏ ଅସାମାଜିକ ଲୋକସାଙ୍ଗରେ ଚଳିବା ସେଇଆ । ଏଇ କ'ଣ କମ୍ ବଡ଼ ସାଧନା ?

ଏହିପରି ବେଇମାନର ମୁକୁର ହେଇ ବଞ୍ଚିରହିବା କ'ଣ କମ୍ ସାଧନା ? ନେତେ ଛଳ, ଛଳ ଓ କପଟ କଲେ ବଞ୍ଚିହେବ ତାହାର ସାକ୍ଷାତ ରୂପ ହେଉଛି ରାସକେଲ୍ ଓ ରାସକେଲ୍ ମାଲିକଙ୍କ ଘର ।

ବଞ୍ଚିରେ ବାସ ହେଉଛି ଏକାଠି ରହନ୍ତି । ଘର ନାହିଁ, କବାଟ ନାହିଁ, ଶିକୁଳ ନାହିଁ କି ପହଣ୍ଡ ନାହିଁ । ତଥାପି ଏକାଠି ରହିବା ସମ୍ଭବ ।

ସବୁ ହରିଣ ଏକାଠି ହେଲେ ବି ଗୋଟିଏ ବାଂଘ ମାରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଆଉ ବାଘ ଇଚ୍ଛା କଲେ ହରିଣମାନଙ୍କୁ ହିନ୍ଦୁ କରିଦେପାରିବ । ତେବେ ବି ବଣରେ ଏକାଠି ରହୁବା ସମ୍ଭବ ।

ଏକ ସମ୍ଭାରରେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ପ୍ରକାରର ରାହକେଲ୍, ବେଲମାନ, କପଟ, ଠକଙ୍କ ଭିତରେ ବଞ୍ଚିରହୁବା ସମ୍ଭବ । ସେଥୁ ଭିତରେ ପିଲାତୁ ବଡ଼ ହେବା, ବଡ଼ତୁ ବୁଢ଼ା ହେବା ଓ ବୁଢ଼ା ହୋଇ ମାଟି କାମୁଡ଼ିବା ଓ ସ୍ଵାଧୀନତାଙ୍କର ମୁହଁ ଦେଖିବା ସମ୍ଭବ ।

ଅସମ୍ଭବକୁ ସମ୍ଭବ କରାଯାଇପାରେ । ଏଇ ଟେଣ୍ଡର ନାମ ହେଉଛି ସାଧନା । ଏଇ ସମ୍ଭବ କରିବା ହେଉଛି ସିଦ୍ଧି ।

ଏହାର ଦିଗବାରିଣୀ ଧ୍ରୁବତାରା ହେଉଛନ୍ତି ଭାଷିନୀ ।

ସେଇ ଧ୍ରୁବତାରା ଅନେକ ନାମ ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାମ ହେଉଛି ଠାକୁରଙ୍କର ନାମ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ନାମକୁ ସଫୁଟ ବ୍ୟାକରଣର ଧାରୁଣ୍ୟ ପରି ମୁଣ୍ଡେ କରିବାର କାମ ଦେବତା ନୁହେଁ ।

ଇଏ ଯଦି ଦେବତା ହେଉଥାନ୍ତା ତେବେ ସଫୁଟ ଟୋଲର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ଠାକୁର ହୋଇଯାଉଥାନ୍ତେ ।

ହେବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଠାକୁରମାନେ ଅପଣା ଅପଣା ଭିତରେ ଯୁବ ବୋଲି ବୋଲି ହୁଅନ୍ତି । ଜଣେ ଆଉଜଣକୁ ପୂଜା କରେ । ରାଜ୍ୟର ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଯୁବ ବୋଲନ୍ତି । ଭାରତର ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତରେ ପାହାଡ଼ ସମୁଦ୍ର ଆରପାଖେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଖୋଜନ୍ତି ।

ସେମାନେ ରାହକେଲ୍ ଗୁଣକୁ ପସନ୍ଦ କରୁ ନ ଥିଲେ ହୁଏତ ନିଜର ବଡ଼-ବଡ଼ଆକୁ ମନେପକାଉଥାନ୍ତେ । ନରବ ନିଶ୍ଚଳ ହେଇ ବଞ୍ଚିଯାନ୍ତେ ।

ଇଏ ଅସମ୍ଭବ କଥା । ସମୁଦ୍ର, ନଈ, ପବନ ଓ ପୃଥିବୀ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଉନା ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦୋଷ ଭିତରୁ ରୁଣ୍ଡ ସାରିଟିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ରାହକେଲ୍ ପରି କୁକୁର ଛୁଆକୁ ଘେରି ନିଜର ଜୀବନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏଥୁ ଭିତରେ ଗୁଲେ ଜୀବନର ଧାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବନ ବଢ଼ିଯିବା ଯାଏ ତ ହାର ଉପଦାନର ସମ୍ପର୍କ ।

ରାହକେଲ୍ ଯାହା ତାହାର ମାଲିକ ସେଇଥା । ମାଲିକର ଗର ଲୋକ ଏ ବାହାରର ଲୋକ ସେଇଥା ।

ଏବୁତାକ ଯିଏ ମନେରଖେ ତାକୁ କୁହାଯାଏ ପାଗଳ । କିନ୍ତୁ ଯିଏ ଏହି ପାଗଳାମିକୁ ପାସୋରିଯାଏ ତାକୁ କୁହାଯାଏ ଭଲ ମଣିଷ । ରାସକେଲ ଅଣିରେ ସାପେ ଭଲ ମଣିଷ । ଯିଏ ଧୁଧ ବସ୍କୁଟ ଦେଲେ ସେ ଅଛା ମଣିଷ । ଯେଉଁ ନେତା କି ସରକାର ବା ମଣିଷ ଆମକୁ ମନ ଅନୁସାରେ ଭଲ ମନ୍ଦ, ନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟ, ଚତୁ ଅସତ୍ ପରଖି ଦିଏ ସେ ହେଉଛି ଆମର ତାଜିଏଁ ଲୋକ ।

ଗଛ ହୋଇ ଫଳ ନ ଦେବ, ମଣିଷ ହୋଇ ଆଦର ସେହାର ଓ ଝୁସାମନ୍ ନ ଦେବ, ସେଇଟା ମଣିଷ ନୁହେଁ ପଶୁ—ପଶୁ ନୁହେଁ ସେ ରାସକେଲ ଧରି କୁକୁର ।

ଏହିପରି ଦୁରୁରକର ଜୀବନ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଏ ନିଜର ଜୀବନକୁ ମିଶାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନର ଭାଗେ ଭଜାତ କରିଦିଏ ସେ ହିଁ କର୍ମସାର । ଏଇ କର୍ମସାରମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଅଳସୁଆ କହନ୍ତି । ଏଇ ଅଳସୁଆକୁ ସାଠିଫିକେଟ୍ ଦିଅନ୍ତି ବଡ଼ମାନେ ।

ଯେ ଯେତେ ପୁଲି ପାଖୁଛି ସେ ସେତେ ବଡ଼ । ତାହାର ମତାମତ ସେତକ ଦାଉଥା ।

କୁକୁର ଚୁଆର ମୁନିଆ ଦାନ୍ତର ଦାଢ଼ିଆ ତାହାର ବୁଦ୍ଧିବଦ୍ୟ ମାପିହୁଏ । ସାନ-ପିଲାଙ୍କ ହରରଙ୍ଗି କଥାକୁ ତାହାର ବୁଦ୍ଧିର ଅଟକଳ ନେଇ ହୁଏ । ସେମିତି ଧୁବଙ୍ଗର ସ୍ତରରୁ ମନହଟା ଭରଙ୍ଗକୁ ତାକୁ ଠେଲାଇ ହୁଏ ।

ପଣ୍ଡିତ ମହାଶୟଙ୍କର ଗର୍ଜନ, ଠକର ଉନ୍ମାଦନାକାଣ୍ଡ କଥା କହିବାର ଭଙ୍ଗୀ, ଛାଇଲୀର ଗୁଲିବାର କୌଶଳ ଓ ବଦମାସର ଆଖି ପରି କୁକୁର ଚୁଆଟି ତାହାର ଗୁଣର ବିଭବ ଦେଖାଇପାରେ ।

ଧୁଣ ନ ଥିଲେ ପ୍ରାଣୀର ଜୀବନ ଅକାରଣ । ଯେସୁପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ତାହାର ଧୁଣେ ଆକାର ବଢ଼ାଇ ପାରେ ନାହିଁ ସେତେବେଳେ ସେ ତାହାର ଗୋଟକୁ ବଢ଼େଇ କୁଢ଼େଇ ଗୋଟିଏ ଧୁଣ କରି ିଆ କରିଦିଏ ।

ଧୁଣ ଓ ଦୋଷ ଏକ ଜିନିଷ । ଧୁଣ ବିନିଷ୍ଠିତଲେ ଦୋଷ ହେଇଯାଏ । ଦୋଷ ସେମିତି ଯହିଁ ପରି ବର୍ଷ ଅଲଥଲ ହୋଇଗଲେ ଧୁଣ ହୋଇଯାଏ ।

ମଦ ଖାଇବା, ଅର୍ପଣ ଖାଇବା, ଗଞ୍ଜେଇ ଖାଇବା ଓ ଗୁଣିଆଡ଼େ ଗାଲି ଦେଇ ଗାଲି ଖୋଜି ବୁଲିବା ଦୋଷ ଯେମିତି ଗୁଣ ବି ସେମିତି ।

କୁକୁର ଭୁକା ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ଗୁଣ—ସେମିତି ଗୋଟିଏ ଦୋଷ । କୁକୁରର କାମୁଡ଼ା ଯେମିତି ଗୋଟିଏ ଧୁଣ ସେମିତି ଗୋଟିଏ ଦୋଷ ।

ହାକିମର ଚୁପୁଣିଆ ନ ଥିଲେ ଅନେକ ପରିବାର ଭଲପି ପଡ଼ନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ନାଲିକ ନାଲିକ କୁ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ମଦ, ଗଞ୍ଜେଇ, ଅର୍ପଣକୁ ସାପେ ମାରମାର

କଲେ ସରକାର ବି ଦେବାଳିଆ ପାଲଟିଯାଆନ୍ତା । ପଡ଼ାପିଲା ଆଉ ଭୁଗୋଳରେ ପ୍ରଥମ ହେଇ ଚୁଢ଼ି ପୁରସ୍କାର ପାଆନ୍ତେ କେଉଁଠି ?

ପଶୁ ଜାତି ଶିଖାଇ ଦିଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଯେ ଭଗବାନଙ୍କର ବିଚିତ୍ର ସୃଷ୍ଟିରେ ଦୋଷ ଓ ଗୁଣ ହେଉଛି ଆମର ବିଚାରର ବିଭ୍ରାଟ ।

ଗାଈ ଧୁଧ ଦିଏ ସତ । କିନ୍ତୁ ଗାଈ ମରିଗଲେ ଯଦି ଶାଗୁଣୀ ନ ମିଳନ୍ତେ ତାହାହେଲେ ମଣିଷ ସେଇ ପଶୁସଦୃଶ ଦୁର୍ଗନ୍ଧରେ ରୋଗରେ ପଡ଼ି ତାକୁରଜାନାକୁ ଚାଲନ୍ତା ।

ଆମର ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ବାୟୁ, ସିଂହ, ଗଧ, ଝର, ଛେଳି, ମେଣ୍ଟା ଦରକାର । ସେମିତି ଦରକାର ମଇନା, ତୋତା, ମାଛ, ମହୁମାଛ, ବଲୁଆ ହେଟା ଆଦି ସମସ୍ତେ । ଲେଖକ ଦରକାର ! ପାଠକ ଦରକାର । ଛୁପାଜାନା ଓ ବହୁଦୋକାନ ଦରକାର ।

ସମସ୍ତେ ଦରକାର ଆମ ରାସକେଲ୍ ପରି । କିଏ ଆମ ଛୁଇଁବୁ ଫାଲେ ଟାଣି ନେଇଯାଏ, ଆଉ କିଏ ଆମର କୃଦୟକୁ ଭରିଦିଏ ତାହାର ଅଶେଷ ଖେଳ କୌତୁକରେ ।

ବିଚର ରାସକେଲ୍ ଟା ଖାଲି ବେମାର ପଡ଼ୁଛି । ପ୍ରତି ହସ୍ତରେ ସେ ଦିନେ ଓଲଟି ଉପାସ ପଡ଼ୁଛି । ବୋକାଟାଏ—ତାହାର ପେଟକୁ କ'ଣ ଭଲ ଚୁଟିପାଉ ନାହିଁ ।

କିଏ ଅବା ଏଇ ସଂସାରରେ ଶୋଧନ ହେଉପାରିଲା ? ତାହାର ଚିତ୍ତ ଦୋଷ ଲୋପ ପାଇଲା ? କିଏ ଅବା ମଣିଷ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ? ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ତାକୁ ସ୍ତ୍ରୀକାର କରିନେବାକୁ । କିନ୍ତୁ କେହି ବଦଳିବାକୁ ରାଜିହେଉ ନାହାନ୍ତି ।

ବଦଳିବା ଦରକାର କ'ଣ ? ସମସ୍ତେ ଡୋଳୁଛନ୍ତି ଦରକାରୀ ପଦାର୍ଥକୁ ଓ ଦରକାରୀ ମଣିଷକୁ । ସାପ ଧରିବାକୁ କେଲା ଦରକାର । ରୋଗକୁ ହଟାଇବାକୁ ଗରଳ ଦରକାର । ପେଟ ପୋଷିବାକୁ ଗୋଷର ସାପ ଦରକାର ।

କ୍ଷେତ ଜିଣିବାକୁ ଗୁଣ୍ଡା ଓ ପହୁଲିମାନ ଦରକାର—ଦାର୍ଶନିକ ବା ପ୍ରେମିକ ପ୍ରେମିକା ନୁହନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଧରିବାକୁ ଉଚିତ କିସମର ମହିଳା ଦରକାର—ସେ ସହଧର୍ମିଣୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ବା ନ ହୋଇପାରନ୍ତି । କାମ କରାଇବାକୁ ଯେଉଁଠି ଲୁଣ ଓ ରସପତ୍ର ଦରକାର ସେଠି ଯାଇ ଭାଗବତ ପଢ଼ାୟିବା କଲେ ଲାଭ ହୋଇପାରେ କି ?

ରାସକେଲ୍ କି କାମ କରିବ ଯେ ଆମର ଏତେ ଦରକାର ? କୁକୁର ଛୁଆ ଓ ମଣିଷ ଛୁଆ ବାଲିରଷ୍ଟରେ ମରନ୍ତି । ଖାଲି ମରେ ନାହିଁ ଗଛ । ରାସକେଲ୍ କୁ ବଞ୍ଚେଇ ରଖିଲେ କ'ଣ ହେବ ?

ସବୁ ହେବ ? ମାସକୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା କରି ବ୍ୟାଙ୍କ୍‌ରେ ଜମା ରଖିଲେ କ'ଣ ହେବ ?
ଦରକୁ ଗୋଟାଏ ଭିଟାମିନ୍ ବଡ଼ ଖାଇଲେ କ'ଣ ହେବ ? ପ୍ରତିଦିନ ଘରଣୀ ପାଖରେ
ଜାକଜୁକି ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ?

କିଛି ହବ ନାହିଁ । କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ । କାହାର କେବେ କିଛି ହୋଇ ନ
ଥିଲା । ଅଧା ସୁନା ପାଲଟିଯାଇ ନେଉଳ ଅସଂଖ୍ୟ ହୋମ ଓ ଯଜ୍ଞବେଦୀ ପାଖରେ
ଗଢ଼ିଥିଲା । ଆଉ ଅଧକ ସୁନା କରିବାକୁ ।

ଅସଂଖ୍ୟ ଲୋକ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀଙ୍କୁ ଧନ ପାଇଁ । ଧନ ମିଳିଛି ନିଜର
ଶକ୍ତି ଓ କଳ୍ପନା ଅନୁସାରେ । ବେଙ୍ଗକୁ ହାତର ଆହାର ମିଳି ନାହିଁ, ଅବା ହାତକୁ
ମଗାର କ୍ଷମତା ଦିଆ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ।

ଭିକ୍ଷୁରଙ୍କର ଶକ୍ତି କାହିଁ ଯେ ସେ ଆମର କ୍ଷମତାର ଓ ଅଧିକାରର ପରିସର
ବଦଳାଇଦେବେ ? ତାଙ୍କୁ ପୂଜା ନ କଲେ ସେ ଅପୂଜା ରହିବେ । ପବନ ପଦାର୍ଥ
ପୂଜା ନ ଦେଲେ ସେ ଅବା କ'ଣ କରିପାରିବେ ?

ମଣିଷ ଯେମିତି ଅସହାୟ ଠାକୁର ବି ସେମିତି ଅସହାୟ । ତାଙ୍କର ବି ମନର
ପ୍ରତିମା ଅଛି । ତାଙ୍କର ବି ଘରେଇ କଳି, ମାନ ଅଭିମାନ ଅଛି । ତାଙ୍କର ବି ବାହନ
ଓ ଆଶ୍ରିତ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବି ଅନେକ ରାସକେଲ୍ ।

ରାସକେଲ୍‌ର କୁନି ମୁହଁ ଓ ଛୋଟ ଛୋଟ ଗୋଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ ନିଜର ସ୍ମରଣା
ଦିନ ମନେପଡ଼େ ଓ ମନେପଡ଼େ ଭିକ୍ଷୁର କେମିତି ଥରକୁ ଥର ଘରେଇ ଟିକିଯିବ
ମାଷ୍ଟର ପରି ଫିଲ୍‌ ଫେଲ୍‌ ମାରିବାରୁ ଅପଦସ୍ଥ ହେଇଛନ୍ତି ।

ଏଇ ରାସକେଲ୍‌ ବେଶି ବଡ଼ ହେବ ନାହିଁ । ଇଏ ବଡ଼ ପଦପଦ୍ମ ପାଇବ
ନାହିଁ । ଡୁର୍ ବେଶି ସୌଭାଗ୍ୟ ହେଲେ ସେ ଘସାଆଉଁସା ପାଇବ ସେଇ ଘରକୁ
ଆସୁଥିବା ବଡ଼ ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ ।

ସିଏ ଭିତରକୁ ଆସିଲାବେଳେ ନିଜକୁ କହୁଥିବ ଯେ ଠାକୁରେ ବି ଅସରଣରେ
ଗଣପାଦ ଧରନ୍ତି । ଦେହରେ ଉତ୍ତେଜନା ଅଧିକ ହେଲେ ନାଶ୍ୱର ଜାଲୁସେବା କରିବା
ଦରକାର ହୁଏ । ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତାରେ ଜିତାଠିଟ ପାଇବାକୁ ହୁଏତ ନିଜର ଦେହକୁ
ଭେଟି ଦବା ଦରକାର ହୁଏ ।

ଭିତରର ହକି ଖେଳର କାପଟେନ୍‌ ଲେଖି ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ ଭାରତୀୟ ଦଳର
ଅଧିନାୟକତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ହକି କୋଚଙ୍କର ବିଛଣାରେ ଶୋଇ ତାକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ
କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଯିଏ ଯେଉଁଥିରେ ସନ୍ତୋଷ ପାଇବ ତାକୁ ସେଇ ପରିମାଣରେ ତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଉପାସ ରହି ଧ୍ୟାନକରିବା ଯେପରି ଦରକାର ପଡ଼େ, ସେହିପରି ନିଜର ସ୍ୱଭାବ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାମ କରିବା ଦରକାର ହୁଏ ।

ଅତି ସାମାନ୍ୟ ସ୍ତରର ସ୍ତ୍ରୀ ମୁହଁରେ ଓ ତାହାର ଜଠରୁ ବାହାରିଥିବା ପିଲାଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟେଇବା ପାଇଁ କିଏ ତହବିଲ ଲୁଚି କରୁଛି ଓ କିଏ ନିଜର ସବୁକିଛି ବଦଳରେ ମାରୁଛି ପିଲାଙ୍କ ମଜାଳ ।

କିନ୍ତୁ ଆଦରର ପିଲା ଦୃଶ୍ୟୋନୀ ଚଉକ ପାଇଲ ପରେ ଚଉକର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଓ ଦୃଢ଼ତା ପାଇଁ ନିଶାପାଣି କରୁଛନ୍ତି ଓ ନିଜର ସଂସାରକୁ ଉଜାଡ଼ି ଦେଉଛନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍‌ର ମନ ନେବା ପାଇଁ ସେମିତି ତ୍ୟାଗ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ଲକ୍ଷ୍ମୀବରରେ କଂସେଇଠାରୁ ମାଂସ କଣ୍ଟା ଆଣି ରାସକେଲ୍‌କୁ ଦିଆ ହୁଏ । ରାସକେଲ୍‌ର ବଳ ବଢ଼ିବା ଦରକାର । ହୃଦୟ ହାରିଣୀର କବିରାଜ ମୋଦକ ଦରକାର ।

ଅତୁଆ ରହେ ମାଲିକର ଉନ୍ମତ କାହିଁକି ରାସକେଲ୍ କରୁଛି ନାହିଁ ?

ଠାକୁର ପରା ସବୁ ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଦେହରେ ଅଛନ୍ତି । ତେବେ ରାସକେଲ୍‌କୁ ସମ୍ପାଦିତ ଓ ଗୋଳ କଲେ ଭଗବାନ କାହିଁକି ନ ପାଇବେ ?

ଠାକୁର କ'ଣ ପିମ୍ପୁଡ଼ି, ମାଛ, ମଣା, ଛୁରପୋକ ପରି ଜୀବନଠାରେ ନ ରହି ଖାଲି, ହାଡ଼ା, ଘୋଡ଼ା, କୁକୁର ଭିତରେ ରହନ୍ତି ? ଠାକୁର କ'ଣ ଖାଲି ରାଜା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଏମ୍. ଏଲ୍. ଏ. ଓ ସେକେଟେରୀଙ୍କ ଦେହରେ ବିରାଜମାନ କରନ୍ତି ? ନା ସେ ଉଆଡ଼ ମେମ୍ବର, ସରପଞ୍ଚ ଓ ଚେଅରମ୍ୟାନ ଭିତରେ ବି ଥାଇପାରନ୍ତି ? ତିରେକ୍ତର ଭରୁଛନ୍ତି ଯେ ଠାକୁର ତାଙ୍କର ଘର ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ । ପାଞ୍ଚମେସ୍ ଶିକ୍ଷକ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ସେଠି ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକୁଛି ।

ପ୍ରକୃତ କଥା ଯେ ସମୁଦ୍ରରେ ଜାହାଜ ଚାଲେ । ପୁଣି ଜାହାଜ ଚାଲେ ଗଙ୍ଗା ଗୋଦାବରୀର ଅଧଳ ପାଣିରେ । ସେ ଯାଇ ଗାଡ଼ିଆ ପୋଟ୍‌ରେ ଚାଲେ ନାହିଁ । କାରଣ ଠାକୁର ପରି ସବୁଶକ୍ତିମାନ ଓ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଅନନ୍ତ କ'ଣ ଏଠି ସେଠି ଓ ସବୁଠି ରହିପାରିବେ ?

ନା—ରହପାରିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ବି ଭଲ ଖାନ୍ଦା ଓ ପହନନା ଦରକାର । ସେ ବାସ ହୋଇ ହରିଣକୁ ଖାଇବେ ଓ ହରିଣ ଘରଣୀକୁ ଛେଉଣି କରି ଛୁଡ଼ିଦେବେ ।

ପ୍ରବଳର ଦୁଃଖ ଉପରେ ଯେଉଁ ଅତ୍ୟାଚାର ହୁଏ ତାକୁ ଠାକୁର କରନ୍ତି । ସେଇଟା ଭାଙ୍ଗିର ଇଚ୍ଛା ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଦୁଃଖ ଉପରେ, ନିଜର ବଳ ଦେଖାଇ ନ ପାରିଲେ ପ୍ରବଳର ଆକାର ପ୍ରକାର ବଦଳିଯିବ । ଭିଣ୍ଡର ଲୋପ ପାଇଯିବେ ।

ସଂସାରରେ ଯଦି କାତର ବଳାପ ନ ଥାନ୍ତା ତାହାହେଲେ ଏଇ ସଂସାର ହୋଇଥାନ୍ତା । ଭିଣ୍ଡର—ବହନ ମରୁଭୂମି । ସେଇ ସଂସାରରେ ଯଦି ରକ୍ଷକମାନେ ଭକ୍ଷକ ନ ହୋଇଥାନ୍ତେ ତାହାହେଲେ ଏ ସଂସାରରୁ ଅସାମାଜିକ ଶବ୍ଦ ଉଠି ଯାଇଥାନ୍ତା । ଅଭ୍ୟାସରେ ସେଇ ସ୍ଥାନ ପୁରଣ ହୋଇପାରନ୍ତା ନାହିଁ ।

ଏଇ ଅସାମାଜିକ ଲୋକଙ୍କୁ ଧରିବାପାଇଁ ଅନେକ ସମ୍ମାନ ରଖାହୋଇଛି । ଗୋଟିଏ ହେଲେ ମନ୍ଦିର, ଆଉଟି ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଭୂମି ଓ ବସାଦର ଓ ଶେଷକୁ ରହିଲା ତାକୁରଖାନା, ଓକିଲଖାନା ଓ ଫାଣ୍ଟି ।

ଭିଣ୍ଡରଙ୍କର ଇଚ୍ଛାରେ ଏଇସବୁ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ବଶେଷ ବଳବତ୍ତ୍ୱ ଦିଆଇ ଚଳାଇ ରଖାହୋଇଛି । ପରସ୍ପାର କରବାର ଶକ୍ତି ଭିଣ୍ଡରଙ୍କର—ସରକାର ତାହାର କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳା ବାଧାତାମୁଳକ ଅବସର ଦେବା ପରି ।

ଭିକାରୀ, କୁକୁର ଓ ଭେକିଲା ଲୋକ ରଖା ହୋଇଛନ୍ତି ମଣିଷ ତାହାର ଦୟାର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଦେଖାଇବ ବୋଲି—ଆଡ଼େ ଫୁଲକାରେ କୁହୁଁ କସରତ୍ ଦେଖାଇବା ପରି ।

ସବୁ କ'ଣ ନିରର୍ଥକ ? କେଉଁଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ଥକ ? ଦାନ୍ତ ଘଷିବା, ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲ ଲଗାଇବା, ପାଦରେ ଅଳତା ଲଗାଇବା, ଦାଢ଼ ଗୁଞ୍ଜିବା, ଚିଠି ଲେଖିବା କ'ଣ ସାର୍ଥକ ନା ନିରର୍ଥକ କାମ ? ରାସକେଲର୍ ସେବା କ'ଣ ନିରର୍ଥକ ?

ଗୁରୁ ହେଇ ରାସକେଲ୍ ନସିଥାଏ ତାହାର ଜାଗାରେ । ତାହାର ମନକୁ କିଏ କେମିତି ଓ କେତେ ବୁଝିବ ଅଟକଳ ନେବାପାଇଁ ।

ମଣିଷର ପ୍ରଧାନ କାମ ହେଲା ଅପରର ମନକୁ ଠେରେଇବା—କର୍ଣ୍ଣପିଣ୍ଡାଟି ବଳରେ ଘେଉଟି ବା ଅନ୍ଧାରରେ ହେଉ ।

କାହାର ମନ କଥା କେହି ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ । ପବନ କେତେବେଳେ କୁଆଡ଼ୁ ବୋହୁବ ଜାଣିବା ସେମିତି ଝୁରୁହୁ ସେମିତି ଆଉ ଜଣକ କ'ଣ ପାଶୁଛି ଜାଣିବା ସେମିତି ଅସମ୍ଭବ ।

ହଠାତ୍ ଦିନେ ପାଞ୍ଚ ପିଲାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ମାଆ ଗୁଲିଯାଏ ମଠକୁ ବା ମିଶ୍ଟି ଘରକୁ । ସେଠି ତାକୁ ଟାଲି ଶୁଭେ ନିଜର ଭିତରର ଗର୍ଜନ—ମାତୃହୃଦ କ୍ଷୀଣ ବଙ୍କାର, ସ୍ତ୍ରୀ-ପଣିଆର କାକଲି ଲୋପ ପାଇଯାଏ ।

ସେ ଗୁଲେ ମିସଲ ଆଡେ—ଶୁଣ ଧର୍ମାବତାର ! ଏଇ ଜନ୍ମ ଓ ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ ହେବା ଭୟରେ । ଆମର ଯୋଡ଼କୁ ଖୋଲିଦିଆ ଆଇନର କରୁଛୁରେ ।

—ଏ—ଏକାଠି ରହୁପାରିବ ନାହିଁ ?

—ନା, ଆପଣ କ'ଣ ରହୁପାରିବେ ଏଇ ଲୋକ ସାଙ୍ଗରେ ? ସେ ମଣିଷ ନୁହେଁ । ସେ ହେଉଛି ପଶୁ ।

—ପଶୁ ?

—ହଁ । ଯିଏ ଅପରର ମନକୁ ରୁଷ୍ଟେ ନାହିଁ ସେ କ'ଣ ମଣିଷ ହୋଇପାରେ ?

—ଏତେଦିନ ତେବେ ରହିଲ କେମିତି ?—

—ଏଇ କେଲାର ସାପ ପରି । ମଣିଷ ସାପ ସାଙ୍ଗରେ ଘର କରିପାରେ । ସିଂହ ବାଘଙ୍କୁ ପାଖରେ ରଖି ରହୁପାରେ । ଖାଲି ମଣିଷକୁ ରଖିଦୁଏ ନାହିଁ । ସେ ହେଉଛି ମାରାତ୍ମକ କର୍କଟ ରୋଗର ଭୂତାଣୁ— ।

—କୁକୁର କି ବିଲେଇଟିଏ ପୋଷି ପାରିବ ?

—ନିଶ୍ଚୟ । କରଣ ପଶୁର ହୃଦୟ ଅଛି । ସେ ପାଦ ଗୁଠିପାରେ । ପାଦ ପାଖରେ ଶୋଇପାରେ । ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଓ ପେଟରେ ନାକ ଗୁଞ୍ଜି ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟର ଚରିତ୍ର ଦେଖାଇପାରେ । ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ତାହାର ମୁନିଆ ବାନ୍ତକୁ ବସାଇ ଦେଇପାରେ । ଯେତେ ଯାହା କଲେ ବି ମଣିଷଠାରୁ ଭେଦ ଭଲ ।

ଦଶ ବର୍ଷ ଘର କରି ବିଦେଶ କରି ଅସଫ୍ୟ ସୁଖ ଦୁଃଖ କାହାଣୀର ମହାଭାରତ ଶୁଣାଇ ଦିନେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଅବା ସ୍ତ୍ରୀ ତାହାର ସ୍ୱାମୀକୁ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ଗୁଲିଯାଏ ଆଉ ଜଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ । ଏଠି ଯାହା ଅଛି, ସେଠି ସେଇଆ ଅଛି । ହେଲେ କ'ଣ ହେଲେ ଛଡ଼ାଇଦି ହେବା ଦରକାର । ଅଖିର ପ୍ରୀତିକୁ ଘୃଣା କରିବା ଦରକାର କୋଟି କଟେଶକୁ ଯିବା ଦରକାର ।

ଦଳବଦଳ ନ କଲେ ଜୀବନ ଅସଫୁର୍ତ୍ତ । ମିଛ କହି, ଠକମକ କରି ଓକିଲ କରିଆରେ ହାକିମଙ୍କୁ ଜଳକା କରି ପାଞ୍ଚ ଦିନଧର ଦେବାଳିଆ ନ ମାରିଲେ କେହି କ'ଣ ବେପାରରେ ଶେଠ ହୋଇପାରିବ ?

ସେମିତି ପାଞ୍ଚ ପଚାଶି ସ୍ତ୍ରୀର ମନ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ମନ ବଳାଇଲେ ତାକୁ ପ୍ରେମିକ କୁହାଯାଏ । ଅନ୍ୟର ମନକୁ ନେଇ ତାକୁ ପତ୍ନୀ କର ନ ପାରିଲେ କେହି ପ୍ରେମିକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଦଶ ପାଞ୍ଚନଙ୍କର ଚିତ୍ରଣରେ ନ ଶୋଇଲେ ପ୍ରେମିକର ଖ୍ୟାତ ମିଳିପାରେ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ କୁକୁରକୁ ରଖି କେହି କେବେ କୁକୁରିଆ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଅଜଣା ଅଥବା କୁକୁର ଯାହାକୁ ଦେଖି ଆଦରଯାଏ ସେଇ କୁକୁର ପ୍ରେମିକ ।

ରାସକେଲ୍ କୁ କ'ଣ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ଲୁଚାଇ ଯାଙ୍ଗରେ ବଦଳାଇ ଦେବ ? ରାସକେଲ୍ ରହିବ ଲୁଚାଇ ମାଲିକ ପାଖରେ । ଲୁଚାଇ ଆସିବ ରାସକେଲ୍ ଘରକୁ । ତାହାହେଲେ ଏଇ ବଦଳାବଦଳି ଭାରି ମଜାଦାର ହେବ ।

ମାଲିକମାନଙ୍କର ରାଜି ଅଣାଗଲେ ବି କୁକୁର ଦୁଇଟି ଆପଣି କଲେ । ଏକ ଆରେକକୁ ଦେଖିଲେ— ମାରେ କି ମରେ—ହେଲେ ।

ହେଁ ସତୋଟ ସତ । ସେମାନେ ବଦଳାବଦଳି ହେବେ ନାହିଁ । ହୋଟେଲରେ ମଜା ଦେବାକୁ ଓ ନେବାକୁ କମର ଦେବେ ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ଭିତରେ ବଦଳାବଦଳି ହେବେ ନାହିଁ ।

ହେତେବେଳ ଯାଏ ମଣିଷ ତାହାର ଏଇ ସତୋଟପଣିଆ ରଖେ, ସେ ହୁଏ ରାସକେଲ୍ ଓ ଲୁଚେ ପରି କୁକୁର—ପଶୁ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷର ଇଚ୍ଛା ସେ କିଛି ଦିନ କିଛି ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ପଶୁରୁ ମଣିଷ ହେବ । ନିର୍ଦ୍ଦିକାର ହୋଇ ପରସ୍ପାକୁ ଓ ପରପୁରୁଷକୁ ନିଜର କରିପାରିବ ।

ରାସକେଲ୍ ରାଜିହେଲ ନାହିଁ । ଲୁଚେ ମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ବିସକୂଟ ଖାଲି ନାହିଁ । ଲୁଚେ ମାଲିକଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଥିଲା ବୋଲି ନିଜର ନିଶାଣି ମୁତାମୁତ କଲ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ମାଲିକକୁ ଲାଗି ରହିଲା । ଫେରିଲା ବେଳେ ଧାଇଁଲା ଆଗେ ଆଗେ ।

ଆମର ଘର ଭଲ । ଆମର ଗରିବପଣିଆ, ମୂର୍ଖପଣିଆ, ମଫସଲିଆ ଗରି ଭଲ । ତାଙ୍କ ଘରର ବିସକୂଟ ଚଉକ, ଫିଜ୍ ଓ ଟି.ଭି. ଭଲ ନୁହେଁ ।

ଗରିବର ଭଗବନ୍ ଭଲ । ଗରିବର ଠାକୁର ଭଲ । ଗରିବର କାର୍ତ୍ତିକମହାସ୍ତ୍ରା ସବୁଠାରୁ ଭଲ । ନିଜର ଦୁଃଖବାହନ ଓଷା, ସନ୍ତୋଷୀ ମା ଜଣାଣ, ତାରାତାରିଣୀ ଭଜନ ଭଲ ।

ଥିଲେ ଥାନୁ ଏଇ ସମୟରେ ଅନେକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଠାକୁର ଠାକୁରାଣୀ । ଆଥାନୁ ଅଶେଷ ସିଦ୍ଧ ଗାଦି, ସିଦ୍ଧ ପୀର ଓ ସାଧୁ ସିଏ ଆମର, ଆମେ ତାଙ୍କର ।

ଆମକୁ ଆମର ଅଳିଆ ଅସନା ରାସ୍ତାଘର, ଭାବିବର ବଡ଼ । ଆମରପରି ଅସମର୍ଥ ସ୍ତ୍ରୀ ବାଲକ ନୌକର ଭଲ । ଆମର ରାସକେଲ୍ ଖୁବ୍ ଭଲ । ଥିଲେ ଥାନୁ ଅଶେଷ ଗୁଣଧରି ଅସଂଖ୍ୟ ଲୋକ ।

ଆମେମାନେ ବଞ୍ଚିଛୁ ରାସକେଲକୁ ଭଲ ପାଇ, ତାହାର ବିଶେଷଗୁଣକୁ ନିଜର କରି ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ଓ ଅତି ଉତ୍ସାହରେ । ରାସକେଲ ଆମ ପାଖରେ ବସିଲେ ଆମର ମନ ଖୁସି ହୋଇଯାଏ ।

ଯେଉଁଦିନ ରାସକେଲ ଲାଇଟର ମାଲିକକୁ ନାପସନ୍ଦ କରି ଫେରିଆସିଲା ସେ ଦିନ ରାସକେଲର ପଦୋନ୍ମତ ହୋଇଗଲା । ତାହାର ଭକ୍ତିର ସୂଚନା ମିଳିଲା ।

ରାସକେଲକୁ ଗୋଟିଏ ପଟି ଦିଆଯିବାର ସ୍ଥିତି ହେଲା ।

ବଜାରରେ ବୁଝାଗଲା ଯେ କୁକୁର ପଟିଟିଏ ଆଠଟଙ୍କା ।

—ଏ—ଲୁଟିତରାଜ କେମିତି ହେଉଛି ? କୁକୁର ପଟି ଆଠଟଙ୍କା ?

—ବାବୁ ତୁମେ କ'ଣ ଦେହାଘାତ କ'ଣ ? ଖଣ୍ଡେ ଖବର କାଗଜ ପଢ଼ି ପକଯା । ଆମ୍ଭଟିଏ ଟଙ୍କାଏ । ଦୁଧ ଗିଲସେ ଟଙ୍କାଏ । ସିଝା ଅଣ୍ଡା ସତୁରି ପକଯା । କାଗଜ ଲେମ୍ବୁ ଟଙ୍କାରେ ଦୁଇଟା । ଆଉ କୁକୁର ପଟି କ'ଣ ହେବ ଦଣ୍ଡ ପଇସା ?

—ନା, ଶସ୍ତା ପଟି କିଛି ।

—ହଁ ହବ । ଲଣ୍ଡଣ ଫିଡା ଖଣ୍ଡେ ନେଇ ସିଲାଇ କରିଦେଲେ କୁକୁରକୁ ଭଲ ମାନବ ।

ଫେରି ଆସିବାକୁ ହେଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଫୋଧରେ । କୁକୁର ପଟି କିଣା ଘଟଣାରେ ମଣିଷକୁ ଅପମାନ ଦିଆହୋଇଛି ତାହାର ଗଣିବ ପଣ ପାଇଁ ।

ଅସମ୍ଭବ କଥା ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି ଏଇ ସଂସାରରେ । ହୋଟେଲରେ ଗରିବାନିଆ ମିଳିଟିଏ ଦିନଟଙ୍କା ପଡ଼ୁଛି । ଗୋଟିଏ ଆକସ୍ମିକ୍ ତାହାଠାରୁ ବେଶି । ଅଣ୍ଡା ଖାଇଲେ ମିଲ୍ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ।

ଆସନ୍ତା ଗରୀବ ପଣିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗହଳ କିଛି କମ୍ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ମନର ଭାବ ଓ ଗୁହାଣୀର ଭଙ୍ଗା ଗୋଟିଏ—ଯଦି ମାସକ ଟଙ୍କା ଶହେ ପାଞ୍ଚପାର ଅଣ୍ଡା ନ ଖାଇ ପାରିବ ଓ ସିନେମା ଦେଖି ନ ପାରିବ ତେବେ ଗୁଲିଯାଅ ଏଇ ସହର ବଜାରରୁ ।

ଦରଜି ଯେତେ ପକେଟର ସଂଖ୍ୟା କମେଇଦେଉ ଅବା ପକେଟର ଆକାର ଛୋଟ କରିଦେଉ ଟଙ୍କା କମେଇବାର ତାକତ୍ତ୍ୱ ନ ଥିଲେ ବଞ୍ଚିବା ନିରର୍ଥକ ।

ଏଇ ସମସ୍ୟା ହେଉଛି କୁକୁରର ପଟିଟିଏ । ହରେକ୍ ମାଲ ଏକ ରୂପେୟା । ଠେଲ ଗାଡ଼ରେ କୁକୁର ପଟି ରହୁ ନାହିଁ । ସେଠି ରହୁଛି ସାବୁନ ଖୋଲି, ଚୁ' ଛଣା ଓ ଜିଉଜେଲ ।

ରାସକେଲ୍ ହେଉଛି ଗରିବର କୁକୁର । ଘରେ ସମସ୍ତେ ଖୋଜି ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ପିଲଙ୍କର ବେଲଟ୍ ପାଇଲେ । ତାକୁ କାଟି ଛୋଟ କରି ରାସକେଲକୁ ଗଳାରେ ଦେଲେ ।

ରାସକେଲ୍ ଭାରି ଝୁସିହେଲା—ସେ ଗୋଟାଏ ପଟି ପାଇଛି । ରଙ୍ଗ ସତରଞ୍ଜି ପରି ।

ଠିକ୍ ପରେ ପରେ ଗୋଲମାଲ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ରାସକେଲ୍ ର ଭାଇ-ଭଉଣୀ ଦୁଇଜଣ ଲାଗିଗଲେଣି ବେଲଟ୍ ସାଙ୍ଗରେ । ରାସକେଲ୍ ଲଜୁଆଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ବେଲଟ୍‌କୁ ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ।

ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ତାଙ୍କର ପଟିର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କୋର୍ଟକେସକୁ ଚଢ଼ିଯାନ୍ତି ।

ଏଇ ବେଲଟ୍ କଲି ଚାଲିଆଡ଼େ । ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମି, କଟକ ବାରବାଟି ଷ୍ଟାଡ଼ିଅମ୍, ଛୋଟ ଗୁକରି, ବଡ଼ ଗୁକରି, ହାଇକୋର୍ଟ, ଜଜ୍ ପାହୁଆରୁ ଛୋଟ ପିଅନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କର କାମ ବେଲଟ୍ ପିନ୍ଧିବା, ପିନ୍ଧାଇବା ଓ ବେଲଟ୍‌ର ସୁରକ୍ଷା କରିବା—ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ବା ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ପଟାପରି ।

ରାସକେଲ୍ ତାହାର ପଟିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଲଢ଼ଲା । ଗୋଟାକୁ ମୁହଁରେ ଏତେ ଗୁରୁରେ କାମୁଡ଼ି ଦେଲା ଯେ ଛୋଟ କୁକୁରର ରକ୍ତ ସୁନାଏ ତଳେ ବୋହୁଗଲା ।

ଠିକ୍ ହୋଇଛି—ରାସକେଲ୍ ପାନେ ଦେଇଛି । ତାହାର ପଟିରେ ଆଉ କୁକୁର ଗୁଡ଼ାକଙ୍କର କି କାମ ଯେ ଏତେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ?

ରାସକେଲ୍ ବି ଛୁଡ଼ିକି କାହିଁକି ତାହାର ଅଧିକାରକୁ ! କୁକୁରଙ୍କର ପାଟି ଗୋଲ ଓ ମାଡ଼ ମରାମତି ବୁଝିବାକୁ ମାଆ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । କାହାକୁ ସେ ନ୍ୟାୟ ଦେବ ? ସମସ୍ତେ ତାହାର କିଛି ସୁବିଧା ନ ପାଇ ଖଣ୍ଡିଆ ନାକକୁ ଚାଟି ପକାଇଲା ।

ଏଣେ ରାସକେଲ୍ ଯାଇ ମାଆଠାରୁ ଦୁଧଖାଇବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲାଣି । ଲଢ଼ିବାକୁ ବଳ ଦରକାର ଆଉ ମାଆକୁ ହାତରେ ରଖିବା ଦରକାର ।

ମାଆ ଆସିଲା ପରେ କଲି ଭାଙ୍ଗିଲା । ଏମିତି ମନ୍ଦ୍ରୀ, କଲେକ୍ଟର ବା କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ପାଇଗଲେ ନିଜର କୁକୁର ପଟି କଲି ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ।

ଏଇ ବେଲଟ୍ ବା ପଟି ହେଉଛି ଆମର ପେଟପାଟଣାର ଚିହ୍ନ—ଠିକ୍ ଖାଉଟି କାର୍ଡ ପରି ଏ—ବି—ସି—ବା ଟ୍ରେସାଲ ଯେଉଁ କାର୍ଡ ମିଳୁ ତାକୁ ରଖିବା ଦରକାର । ଏଥିରେ ଦର୍ଶନ ନାହିଁ, ଅଛି କେବଳ ନିଜର ସ୍ଥିତି ।

ଏହାରି ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସାଧୁଙ୍କର ଟୁଙ୍ଗୀ, ଧର୍ମସାଙ୍କର ମଠ, ମେଳା ମହୋତ୍ସବର ଅଗଣାରେ ସମସ୍ତେ ଉଦ୍‌ଘାଟନା କରନ୍ତି । ରାସକେଲ୍‌ର ପଟି ହେଉଛି ସେଇ ଉଦ୍‌ଘାଟନା ମଣିଷ ମୁଲ୍ୟର କାମ ।

ଡାକ୍ତରଙ୍କର ଆପରନ, ଓକିଲର ପୋଷାକ, ସୁଲିସର ବ୍ୟାଜ୍ ସବୁଗୁଡ଼ାକ ହେଉଛି ସଂସାରର ମାୟାର ଜବନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ । ଧର୍ମ, ତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଦର୍ଶନରେ ଏହାର ବିରୋଧ ନାହିଁ ।

ସିଆ ମୁନି, ଲମ୍ବା ଟୋପି; ଗୋଲ ଗୋପି, କାଟଲିକ ପ୍ରୋଟେଷ୍ଟାଣ୍ଟ, ରାମାନନ୍ଦୀ ଓ ଚୈତନ୍ୟ ଭଳିକ ଅବା ଦେଉଳରେ ଶିଶୁଳ କିମ୍ବା ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଷୟରେ ଏକ ଏକାକିଆ ।

ରାମ ବଡ଼ କି କୃଷ୍ଣ ବଡ଼ ? ଶିବ ବଡ଼ କି ବିଷ୍ଣୁ ବଡ଼ ? ଏ ସବୁ ହେଉଛି ରାସକେଲ୍‌ର ପଟି ପାଇଁ ଲାଭବା ଧାରାର ଗୋଟିଏ ସ୍ତର ।

ଯାହାକୁ ଯାହା ମିଳିଯାଇଛି ତାକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ହେଉଛି ସବୁରକ୍ଷାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ରେଳଗାଡ଼ିର ବସିବା ସ୍ଥାନ ସଫାକରି, ଗୁରୁକରି ପଢ଼ାନ୍ତି, ଟିକର ବାଟ ନ ଗୁଡ଼ିବା, ଉଡ଼ାଘରୁ ନଈବା—ସବୁ ହେଉଛି ରାସକେଲ୍‌ର ପଟି ପାଇଁ ଯୁକ୍ତ ।

ରାସକେଲ୍‌ ବିରୋଧ ଶାନ୍ତିରେ ରହିପାରିଲା ନାହିଁ । ଅରକୁ ଅର ତାହାର ପଟି କାମୁଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ଆସନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ପଟି ଦେବା ମାଲିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିପାରୁ ନାହିଁ । ତାହାଦେଲେ ସେ ପକ୍ଷପାତ କରୁଛି । ପକ୍ଷପାତ ହେବାର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଲେ ବାହାରିଲା କୋଟକଚୋଟ ।

ତାଙ୍କୁ ଭରି ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରବଳ ପ୍ରତାପୀ ସରକାର ମନ୍ତ୍ରୀ, କମିସନର, ଡିରେକ୍ଟର ଆଦି ଅସଂଖ୍ୟ ଗୁରୁ ଫୁଲଗୁଡ଼ିରୁ ଦଶଗୁଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛି । ଜଣକର ପଟି ହୋଇଗଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପଟି ହେବ ।

ଠିକ୍ ସତରଞ୍ଜୀ କଲି ପରି—ଏକା ଲୁଗା, ଏକା ଗହଣା କରାହେବ । ହେଲେ ବି ଦିଲ୍ ଏକା ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ସରକାରୀ ପ୍ରାଇଭେଟ୍, କିଟାବ୍ ଯେତେ ଦେଲେ ବି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସନ୍ତୋଷ ଦେଇ ନାହିଁ । ଅସନ୍ତୋଷ ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଭୋଗରେ ମୋଡେ ପ୍ରଥମ ଦଫାରେ ନ ଖିଆଇ ଚତୁର୍ଥ ଦଫାରେ ଖାଇବାକୁ ଦିଆହେଲା ? ଡାକ୍ତରଖାନା ଖଟିଆ ମତେ କାହିଁକି ପମର ଦିନ ଯାଏ ନ ମିଳିଲା ? ମୋ ପିଲା କାହିଁକି ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଚୁନ କାଳି ବୋଲି ଫାଷ୍ଟ ନ ହେଲା ?

ରାସକେଲ୍‌କୁ ପଟି ପିଛାଇ ନ ଥିଲେ ସେଇ ଘରେ ସମସ୍ୟା ନଥାନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସରକାର ଶାନ୍ତିରାଜି ଜଣେ ଅଧିକାରୀ ପାଇଗଲେ ସମସ୍ତେ ଧାଇଁବେ କାମ କରି ପୁଣି ଯିବେ ନେବାକୁ ।

କେହି ରାଜି ନୁହେଁ ସେ କାମ ପାଇଁ । ସମସ୍ତେ ଭାବୁଛନ୍ତି ଯେ ଦେଶର ମର୍ଦ୍ଦାନୀନେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହସେଇ ହସେଇ ଖାଲି ପ୍ରାଇଜ୍ ଓ ବକ୍ସିସ ଦେଉଥିବେ । ବିକି ସାହେବା ଡେବେଲିଆ ବା ରାଘବୀଆ ତିରୁଟିର ନାଁ ନ ଧରି ବେଶ ଘଣ୍ଟା ତାଙ୍କର ମାମୁଲି ଅସୁଲ କରିବାର ଯୋଜନା କଲୁପରି ।

ଇଏ ହେଲ ବହୁବାର ସ୍ନୋଗାନ୍ ।

ଆସି ଯାଇ ମାଜନେ ପାଇ

କାଜ୍ କରଲେ ଓଭରଟାଇମ୍ ଗୁଲ୍ ।

ସମାନ କାମକୁ ସମାନ ଦରମା ହେଉଛି ନ୍ୟାୟପରତାର ଆର୍ଜିକ । କିନ୍ତୁ କାମ କେମିତି ସମାନ ହେବ ବୁଝିବାକୁ ହାକିମ ଦରକାର । ହାକିମକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଅନ୍ୟାୟ ଦରକାର ।

ହାକିମ ତ ମଣିଷ । ସେ ପଶୁ ହୋଇଥିଲେ ହଠାତ୍ ବୁଝିଯାନ୍ତେ । ମଣିଷ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ଯନ୍ତ୍ର ଲଗାଇ ବୁଝନ୍ତି । ଫୁଲ ପାଞ୍ଚ ସତର ସତେଇଶି ମିଶାଇବାକୁ କମ୍ ୫ଟର ଖୋଜନ୍ତି । କି ବେମାର ହୋଇଛି ବୁଝିବାକୁ ଡାକ୍ତର ବାବୁ ପ୍ରଥମେ ଦନ୍ତ, ରକ୍ତ, ମୂତ, ମଳ ଆଦି କେମିତି ଜାଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସେଇଠୁ ଅଭ୍ୟାସରୁ ଅନ୍ତର ଦେଖି ବାଣ ବାଣ ଶବ୍ଦକୁ ପାଇ ଅର୍ଥ ବୁଝିଲେ ପରି ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ନିଦାନ କହିଦିଅନ୍ତି ।

—କ’ଣ ଡାକ୍ତର ସାହେବ—ଏତେ କଥା କ’ଣ ପାଇଁ ଦରକାର ?

—ବୁଝିଲେ ନାହିଁ କି ଗୋଟାଏ ମିଲ୍ ଖାଇବା ଆଗରୁ କେତେ କଟା ବଟା ପିନ୍ଧା ଭଜା ଲାଗୁଛି । ଶେଷରେ ବାହାରୁଛି ଶ୍ରେଜନଟାଏ । ଡେରକ୍ ଓଲଙ୍କ ପରି ନ ଚିହ୍ନି ଆମେ ପୁର ପରୀକ୍ଷା କରି ଚିହ୍ନୁଛୁ, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ।

—ହଁ, ସାର୍, ହୁଏ ତ । ସୁସ୍ଥ ଲୋକ ଦେଖିଲେ ଚିହ୍ନା ପଡ଼ନ୍ତି ।

—ଚିହ୍ନା ପଡ଼ିବେ ନାହିଁ କେମିତି ? ଯାହାର ଯେତେ ମାଲ୍ ଅଛି ତାହାର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସେତେ ତେଜି । ଯାହାର ଯେତେ ଜ୍ଞାନ ତାହାର ମୁଣ୍ଡ ସେତେ ଖାଲି ।

—ସାର୍, କୁକୁର ମଣିଷ କ’ଣ ସମାନ ?

—ଔଷଧ ସମାନ । ତେବେ କୁକୁରକୁ ଚୁହୁଁଦେଲେ ଜାଣିଦିଏ ତାହାର ଦେହ କେମିତି ଅଛି । ଆଖି ନାକ ଦେଖିଲେ ଜାଣିଦିଏ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ଏଡ଼େ ବଦମାସ୍ ଯେ ତାକୁ ଦେଖି ତମେ ଠକ କି ଡେର କି ମିଛୁଆ କିଛି ଠିକ୍‌ରା ପାରିବ ନାହିଁ । ଅଉ

ତାହାର ବେମାର ମୁଣ୍ଡର କି ଛୁଇଁବ କି ପେଟର ଅବା ମନର ତୁମେ ଜାଣିବ କେମିତି ?

—ଠିକ୍ ପାର ! ଆମର କୁକୁର ଆମକୁ କହିଦିଏ ଯେ ଆମେ ଓଲୁ । ସେ ଆମକୁ ଅକ୍ତିଆର କରି ରଖୁଛି ।

—ଭାରି ଚଲିବୁ ସେମାନେ । ଥରେ ତାଳଚେର ଉଆସରୁ କଟକର କନକା ଉଆସକୁ କୁକୁର ଆସୁଥିଲା ମଟରରେ । କଟକର ମହାନଦୀ ଘାଟ ପାଖରେ କୁକୁରକୁ ବାହାରକୁ ଅଣାହେଲା ତାର ଏକ—ଦୁଇ ପାସ୍ ପାଇଁ । କୁକୁର ପାର । ... ଖୋଜି ଖୋଜି ରକା ସାହେବ ଫେରିଲେ ତାଳଚେର । ଦେଖିଲେ ଯେ କୁକୁର ପାଠିଏ ମାଇଲ ବଣ ପହଞ୍ଚି ପାର ହୋଇ ତାଳଚେର ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରିଯାଇଛି ।

— ଆମର କୁକୁରଟା...

—କି କୁକୁର ?

—ମିଶା, ଦୋମିଶା ... ?

—ଏବେ ଖାଣ୍ଟି ମିଳୁଛି କେଉଁଠି ? ତଟକା ମାଛ, ତଟକା ତରକାଣ୍ଡ, ତଟକା ପରିବା ମିଳୁ ନ ଥିଲା ବେଳେ କୁକୁର କ'ଣ ମଣିଷ ବ ଆଉ ତଟକା ମିଳୁ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଖାଲି ଚଳିବି ଛବି ।

—ହଁ, ଯୌତୁକ ବ ଆଉ ତଟକା ମିଳୁ ନାହିଁ ।

—କେମିତି କହିଲୁ ?

—ଏବେ ଯୌତୁକ ହେଲା ଗୁରୁଟି ଜିନିଷ—ଅଣା ଆଲମାରୀ, ଚଞ୍ଚଳ ତରକାଣ୍ଡ, ଘର ସିନେମା, ଆଉ ଫଟଫଟିଆ । କୋଟ ଦାମ୍ ହେଲା ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା । ଏଥିରୁ କମ୍ ବେଶି ହୋଇଗଲେ ପାସ୍ ଫେଲ ଓ ଆସୁହତ୍ୟା ଓ ହତ୍ୟା ।

—ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ କୁକୁର ତଟକା ରହିଲା କେମିତି ?

—ତାହାର ଚୁକି କମ୍ ନୁହେଁ ଯେ ବରୁଣର ହୃଦୟ ଅଛି । ତାଳଚେର ପ୍ରସାଦର କୁକୁରର ହୃଦୟ ଥିବାରୁ ଭକ୍ତି ଅଛି । ଭକ୍ତି ଥିବାରୁ ପ୍ରଭୁଭକ୍ତି ଅଛି । ମଣିଷର ହୃଦୟ ଥିଲେ ତାହାର ଭକ୍ତି ଆସେ, ଅନୁରକ୍ତି ବଢ଼େ । ସେ ଏକ-ପତ୍ନୀବ୍ରତ ରଖେ । ସଖା ଗୁଣ୍ଡଣୀ ହୁଏ ।

—ଆମେ କୁକୁରଙ୍କୁ ମନେରଖୁ ତାହାର ଭକ୍ତି ପାଇଁ । କର୍ମୀ ମନେରଖେ ନେତାଙ୍କୁ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଦର କରନ୍ତି ସେଇ ଭକ୍ତି ପାଇଁ ।

ରାସକେଲ୍ ସମାନ ହୋଇପାରିବ ଅନ୍ୟ ଜାତୀୟ ଭଲ କୁକୁରଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ।
ତାକୁ ଶିଖାଇଲେ ସେ ଡୁବ୍ ଦାମିକା ହୋଇଯିବ । ମାଲିକର ସୁନାମ ଅଟାଇବ ।

ଆହାରେ ଆଶା—ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁନାମର ମାଲା ଦେବେ କେମିତି ?
ମଣିଷ ତାହାର ନିଜର ପ୍ରରେ ଖୋଜିଲେ ସୁନାମ ପାଇବ । କିନ୍ତୁ ନିଜର ପ୍ରରକୁ
ଭୁଡ଼ି ଉପର ତଳ ହେଲେ ସୁନାମ ଆସେ ନାହିଁ—ଲେପ ପାଇଯାଏ ।

ଭେଜାଲକୁ ସଫାର ଫିଙ୍ଗି ଦିଏ । ରଖେ—ପୁଣି ଫୋପାଡ଼େ । ସାଗ, ଶୁଅ,
ନେଉଳ ଓ ପାଗୁଣ୍ଡ ସେମିତି ଆଖିଦରିଣା ସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଇ ପାରିଲାନାହିଁ । କୁକୁର
ଗୁଲିଗଲ୍ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରକୁ ।

ମଣିଷ ମନେରଖିଛି ଭକ୍ତ, ସାଧୁ ଓ ସାଧକଙ୍କୁ । ପୁଣି ସେ ମନେରଖିଛି
କୁକୁରଙ୍କୁ । ରାସକେଲ୍ ଘରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିଲଣି ରାସକେଲ୍ ପଟେ
ଉଠାଇବାକୁ ।

ସେତେବେଳକୁ ରାସକେଲ୍ ବେକର ପଟି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ହୋଇଗଲାଣି । ଆଉ
କଲି ଲଗୁ ନାହିଁ କୁକୁରଙ୍କ ଭିତରେ । ସମସ୍ତେ ସମାନ । କେହି ବଡ଼ ନୁହନ୍ତି ।
କୌଣସି ଶ୍ରେଣୀର ମନ୍ଦ୍ରୀ ହୋଇ ନାହିଁ । ସେ ଯେତେ ଭଲ ଅନ୍ୟ କୁକୁରମାନେ
ସେତେ । ସୁଲର ମାଷ୍ଟ, ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ବିରୁଦ୍ଧ ଓ ଗୁଳିଗରେ ବହୁବଳ
କମିଟିମାନ ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ଦେବେ ।

ଏଇ ପ୍ରକାରର ମୂଲ୍ୟ ଓ ଓଜନ ହେଲା ସଫାରର ସମସ୍ୟା । ଏହି ମାପ ଓଜନ
କାମ କୋଟକଚେରରେ ଗୁଲିଛି । ପରିବାରରେ ଓ ଘରେ ଗୁଲିଛି । ମାପ ଓଜନରେ
ଗଲ୍ ଦେଖାଦେଲେ ଗୋଲମାଲ ହେଉଛି । ଏବେ ଗୋଲମାଲ ବଢ଼ୁଛି । ତେଣୁ
ଜଗାପଡ଼ୁଛି ଯେ ମାପ ଓଜନ ବିଭିନ୍ନ କାମ ଖଜରୁ ହେଉଛି ।

ଭଗବାନଙ୍କର ଆସ୍ଥାନରେ ବି ତଲମ୍ ତଲମ୍ ମାପ ଓଜନ ଗୁଲିଛି । ଖରାପ ଲୋକ
ଉପରକୁ ଗୁଲିଯାଉଛି । ତାକୁ ଠେଲି ବୋଇଲିବେଳେ ସେ ଗୁଲିଆସୁଛି କଟେରି
ମିସଲକୁ ।

ତାହାର ଅଭିଯୋଗ ଯେ ଥରେ ସେ ମାପ ହେଉ ଯେଉଁ ସୁଦ୍ଧା ପାଇଥିଲା ସେ
ଆଉ ବଦଳିପାରେ ନାହିଁ । ପରୀକ୍ଷାରେ ଥରେ ନମୁନା କି ବସ୍ତୁର ଅବା ବାପ ନା
ଲୁଲି ଉଠିଗଲେ ତାକୁ ଆଉ ବଦଳାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ଆଗ ଉପରକୁ ଉଠାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେ ପ୍ରତିଦିନ
ଅଣ୍ଟା ମାଂସ ଖାଉ ।

ସାଙ୍ଗପିଲାଙ୍କଠାରୁ କଲିଗୋଲରେ ମାଡ଼ ଖାଇଗଲେ ଘରେ ଗଜାକୁଟ ଖାଇ ଦଣ୍ଡ ଦେଠକ କରି ବଳ ବଢ଼ାଇବା ପରି ରାସକେଲ୍‌କୁ ବଢ଼ୁଆ କରି ନ ପାରିଲେ ଖାଦିଗ ରହୁବ ନାହିଁ ।

ଅଣ୍ଟା ଓ ମାଂସ ଦାମ୍ ବେଶି ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସେତକ ଅଣାଇବାକୁ ଜଣେ ଲୋକକୁ ଦିନକୁ ଦଶଟଙ୍କା ବା ମାସିକ ଅଢ଼େଇଶହ ଟଙ୍କା ଦରକାର । ସେତକ ଆଣି ସାରିଲେ-ଘିଆରି କରିବାର ସିଦ୍ଧି ରହୁଛି ।

ସୁବିଧାରେ କିଛି ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । କୁକୁରକୁ ନେଇ ମାଂସ ଦୋକାନ ପାଖରେ ବୁଲାଇବା କାମରେ ଅସଫ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ କୁକୁରଈର ଆପଣ୍ଡି । ତେଣୁ ରାସକେଲ୍‌କୁ ଘରେ ରଖି ବଢ଼ୁଆ କରିବାକୁ ହେବ । ସେଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ଝୁଡ଼ିବାକୁ ହେବ ।

ଓକଲ ଓ ମହକଲ ଏକାଠି ଦୁହେଁ ଲାଭବାନ୍ ଓ ମୋଟା ହୋଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଡାକ୍ତର ଓ ରୋଗୀଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ଶତ ସହଲେ ଆର ଜଣକ ଲଭ ଉଠାଇବ । ଏପରିକି ସ୍ବାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ତଳକୁ ଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।

ମହାଶ୍ବରତ ଯୁଦ୍ଧରେ ବି ଜଣେ ସେନାପତି ଅଧୀନରେ ଆଉ ଜଣେ କାମ କରି ନାହିଁ । କୁକୁରମାନେ ସେମିତି ତାଙ୍କର ଦାସରେ ଅଟନ୍ତି—ଠିକ୍ ସରକାରୀ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପରି ।

ଦି'ଦିନ ରାସକେଲ୍‌ର ହେପାଜତ୍ କଲପରେ..ବାଧରେ ଗୋଟାଏ ଭଲ ଜଞ୍ଜିରରେ ଛନ୍ଦ ରାସକେଲ୍‌କୁ ବାହାରକୁ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

—କି କୁକୁର ଏଇଟା ?

—ବଲ୍‌ବ ଶିକାରୀ କୁକୁର । ମାଆ ସେମିତି କହୁଥାଏ ମୋ ପିଲା ଖାଏ ନାହିଁ କି ପଡ଼େ ନାହିଁ । ସେମିତି ନ ଖାଇ ନ ପଡ଼ି ଟିଣ୍ଡର ମୋଟା ହୋଇଛି ଓ ଖବର କାରଜରେ ନାଁ ବାହାରୁଛି ।

ତେଣୁ ରାସକେଲ୍‌ର ଶୁଣତ୍ରାମର ଗୋଟାଏ ପ୍ରସ୍ତର କରାହେଉଥାଏ । ସେ ଆଖି ବୁଜି ଶଯ୍ୟାକୁ ଓ ଚୋରକୁ ଚିହ୍ନିପାରେ । ତାକୁ ନ ଦେଲେ ସେ ଦୁଧ ଗିନାରେ ବା ଆଇଁଷିଆ ଥାଲରେ ମୁହଁ ମାରେ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍‌ ରହୁଥାଏ ମଞ୍ଜାରେ । ସେ ଘର ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଉଦ୍ଧରେ । କାରଣ ରାସକେଲ୍ ପ୍ରତି ସମସ୍ତଙ୍କର ଖାତର ଅଛି । ଘର ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ନାହିଁ ।

ସାରା ବଣର ସମସ୍ତକୁ ଟପି ଆସି ପହଞ୍ଚିଯାଏ ଗୋଟାଏ ନାଟ—ଗୋଟିଏ ଧୁବଣୀ । ଥରେ ସେ ମନକୁ ନେଇଗଲେ ଏଣେ ମନ ଆପଣା ଛାତ୍ରରେ ବାହାରି ଆସେ ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ—ମାଆ, ଜେଜେ ମା, ମାଉସୀ, ପିଉସୀ, ନାନା ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ । ହୃଦୟହାରିଣୀ ଆସିଛି ।

ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ନେଇଯାଇଥିଲା ସବୁ । ଯେତେ ପରିଚୟୀ ପାଉଥିଲା ସେତେ ସେ ବଡ଼ ହୋଇଯାଉଥିଲା ।

ତାହାର କାମ ଖାଲି ଶୋଇବା—ପଲଙ୍କଲଗା ହୋଇ ମନୋହାରିଣୀ ସେମିତି ଚାହିଁଥାଏ । ଯାହାର ଗୁଣ କି ରୂପ ଅଛି ସେ ଏମିତି ହଠାତ୍ ବଦଳିଯାଏ । ସମାଦର ପାଇଲେ ରହିଆ ଲେଖକ ଏକାବେଳେକେ କାହୁଁମନ୍ଦିନ ହୋଇ ବାହାରି ଚାଲିଲା ପରି ।

ରାସକେଲ୍ ଭୁକାଭୁକି କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ବରଂ ଆମର ପିଲାଙ୍କ ପରି ସେ ପଞ୍ଚକ୍ଷୀକୁ ନ ଯାଉ । ଖାଇ ପିଇ ରହିଥାଉ ଘରେ । ପଞ୍ଚକ୍ଷୀକୁ ଗଲେ ଆଗ ପଛ, ସରସ ନରସ, ବୋକା ଚାଲୁଣ ହୋଇଯିବ ।

ତେଣୁ ରାସକେଲ୍ ହୋଇଥାଏ ବଡ଼ ହାକିମଙ୍କର କୃପାର ପାତ୍ର ପରି ।

ଗଲ ଅଇଲବେଳେ ରାସକେଲ୍ କୁ ଝୁଣିଲେ ରାସକେଲ୍ ବରକ୍ର ହୁଏ ନାହିଁ । ଆଉ ଲୋକ ତାକୁ ବସ୍ତ୍ର—ବସ୍ତ୍ର କରି ଚାଲିଯିବ ।

ଖାଇଲବେଳେ ତାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ହେବ ଖାଇବା ପାଇଁ । ଏତେ ତରତର ହୋଇ ଲୁଗା କ'ଣ ? ଏଇତି ହେଲ ଗୋଟାଏ ପିଣ୍ଡା ଓଲୁ ଘର ।

ଏଠି ପାଣି ଗଡ଼େଇ ପିଇବାକୁ କେହି ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ହାତରେ ବାନ୍ଧ ଖାଇବାକୁ ମଧ୍ୟ ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ମନକୁ ମନ ନିଦରୁ ଉଠିବାକୁ ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ରୋଜଗାର ନ କରି ଝଟ କରିବାକୁ ରାଜି । ପରିଶ୍ରମ ନ କରି ପୁରସ୍କାର ପାଇବାକୁ ଇଆର ।

ଏହିସବୁ ଘର ହେଲ ଏଇ ସୃଷ୍ଟିରେ ଇନ୍ଦ୍ରଭୁବନ । କରି ଧରି ସମସ୍ତେ ରହି ପାରିବେ କିନ୍ତୁ, ନ କରି ନ ଧରି କେଇଜଣ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ହେବେ ?

ରାସକେଲ୍ ଭାଗ୍ୟ ସେମିତି ଟାଣି ତାହାର ଦେହରୁ କାଲେ ଟିଙ୍କ ରକ୍ତ ପିଇଯିବ ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ଆଖି ଜଳି ରହିଛି । ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ମନେକରି ଗାଧୋଇବ ଓ ଧୋଇହବ, ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା ରହୁଛି ।

—ଯାହାହେଉ ବରଂ କୁରୁର ଭାଗ୍ୟ ତେଜ ।

—ମୋଟେ ନୁହେଁ । ଆମର ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ଯେ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର କୁକୁର ପାଇଁ । ହେଲେ ଦିନକୁ ଦି'ଟଙ୍କା ଟରଟ ହେଉଛି—ତାହାର ଶିଅପିଅରେ ।

—କେତେ ? ଦି' ଟଙ୍କା—ସେଠି ସେ ସିନେମା ମାଲିକଙ୍କର କୁକୁର ସାଙ୍ଗି ଦୈନିକ ତେତିଶି ଟଙ୍କା ବଜେଟ୍ ।

—ଏ—ତେତିଶି ଟଙ୍କା ? କ'ଣ ହୁଏ ଏତେ ଟଙ୍କା ?

—ସେ କଥା କିଏ କହିବ ? ଯିଏ ଯେତେ ଦୂରକୁ ଯାଇଛି ସେଇ ସିନା ତାହାର ସମାଗୁର କହିବ । ଦୈନିକ ତିନିଶହ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ଦେଇ ରହୁଥିବା ଲୋକ ଯାହା ସେହି ହୋଟେଲ କଥା କହିବ ତାକୁ କ'ଣ ଆମର ହେଡ଼ ପଣ୍ଡିତ ତା ହେଡ଼ମାଷ୍ଟର କହିବେ ?

—ରସକେଲ୍‌ର ଭାଗ୍ୟ ଖୁସି । ସେ ଗରିବ ଘରକୁ ଆସି ଦିନକୁ ମାତ୍ର ଦିଇଟା ଟଙ୍କାରେ ନିକୁଟିଆ ହୋଇ ବଢ଼ୁଛି । ସେ ଯଦି ସିନେମା ବାବୁଙ୍କ ଘରେ ରହୁଥାନ୍ତା ତେବେ ତାହାକୁ ଉମୟୁକ୍ତ ଆଦନ ମିଳିଥାନ୍ତା ।

—କିଏ କାହାର ଭାଗ୍ୟକୁ ବଦଳାଇ ପାରିବ ? କପାଳ ଲିନେ ଏମିତି ଆମକୁ ଘର, ଜମି ମାଇପ, ପୁଅ ଶଶୁର ଓ ବୁଢ଼ି ଆଣି ରଖିଦେଇଛି ।

ରସକେଲ୍ ପ୍ରତି ମମତା ଆସେ । ନିଜର ସମର୍ପଣନତା ରସକେଲ୍ ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ବଢ଼ାଇ ଦିଏ । ବୁଢ଼ାର ବୁଢ଼ୀ ପ୍ରତି ଅହେତୁକ ପ୍ରୀତି କଥା ଉଠିଲା ପରି । ବାସର ପୁଅର ଗୁଣ ଦୋଷ ପ୍ରତି ଅସୀମ ସ୍ନେହ ଉଠୁଛି ଉଠିଲା ପରି ।

ସଫାର ଗୁଲିଛି ଏହି ନିୟମରେ । ଏଇ ମାଟି ପିଣ୍ଡ ଲାଗି ଯେଉଁଠି ଯିଏ ଅଛନ୍ତି ସେଇଟା ତାଙ୍କର । ଯାହା ପାଖରେ ଯିଏ ରହୁଛି ସେଇ କେବଳ ସେମାନଙ୍କର । ତୁଳନା କରି କେହି କେବେ ଭଲ ଜିନିଷକୁ ଖୋଜି ଲୋଡ଼ି ନେଇ ନାହିଁ ।

ରସକେଲ୍‌କୁ ମନ ଭିତରେ ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗରେ ତୁଳନା କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ମନ ନାଗୁଜ । କାରଣ ତୁଳନା ବା କଟକଟ କରିବା ହେଉଛି ପ୍ରୀତିର, ମମତାର, ମାୟାର ଓ ସ୍ନେହର ବିରୋଧୀ ।

ଏହାକୁ ଆମେ କହିଥାଉ ସନ୍ତୋଷ । ସନ୍ତୋଷରେ ତୁଳନା ନାହିଁ - ମାତ୍ର ଓକନ ନାହିଁ । ସନ୍ତୋଷ ନ ଥିଲେ ଏଇ ସଫାର ହୋଇଯାନ୍ତା କୁରୁଷେସ ।

ଖୋଜି ଲୋଡ଼ି ପେଟର ଭୋକକୁ ମେଣ୍ଟାଇବାର ଗୁରୁଦାୟିତ୍ବ ରସକେଲ୍‌ର ନାହିଁ । ସେ ଦେଉଛି ରାଜକୁମାର ପରି ସେ ରହିପାରିବ, କନ୍ତୁ ଟେକିବା ଘରବାଇ ନାହିଁ ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପିଲା ପରି ସେ ଡାଲି ମଟରରେ ବସିବ । ତାହାର ଏକମାତ୍ର ପରିଚୟ ରହୁଥିବ ସେ ସେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପୁଅ ପରି—ଆମର କୁକୁର ସେ ଆମର ପୁଅଜନ୍ମର ସାଥୀ ଓ ଏକ ଜନ୍ମର ସାଥୀ ।

ଏଇ ସବୁ ଆଦର ସୋମାଗ ଭିତରେ ରାସକେଲ୍ ତାହାର ମାଆକୁ ଭୁଲି-ପାରେ ନାହିଁ । ଦେଖା ପଡ଼ିଲେ ଧାଇଁ ଯାଇ ମାଆର ମୁହଁକୁ ଶୁଦ୍ଧି ଦିଏ—ମାଆ କ'ଣ ତାକୁ କହେ କେଜାଣି ରାସକେଲ୍ ତାହାର କୋଳରେ ମୁଣ୍ଡ ଦେଇ ଅଖି ବୁଜିଦିଏ ।

ମାଆ କୋଡ଼ର ଦାମ ଏଇ ସଂସାରରେ ଅମୂଲ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ । ସବୁ ପ୍ରକାରର ସୁବିଧା ଉପରେ ରହିଛି ମାଆ ।

ମାଆ ଚୋରଣୀ, ଦୋରୁରୁଣୀ ଅଥବା ଯେତେ ଖରାପ ହେଉଥାଉ ପିଲାଙ୍କ ଦୃଢ଼ପୁରେ ତାହାର ସମାନ କେହି ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ମାଆକୁ ଦେଖିଲେ ସାଧାରଣ ଜଣେ ପରି ଭବନ୍ତି, ସେମାନେ ଜାଣିବେ ଯେ ରାସକେଲ୍ ତାହାର ମାଆକୁ ସବୁଠାରୁ ଭଲପାଏ ।

ଯିଏ ମାଆକୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରେ, ସେଇ ହେଉଛି ଧାର୍ମିକ । ରାସକେଲ୍ ପରି ଯିଏ ମାଆ କୋଡ଼ର ଶୋଇପାରେ ସେ ଈଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଦେଖିପାରିବ । ମାଆର ଆଶୀର୍ବାଦ ଈଶ୍ଵରଠାରୁ ମାଆ ଜରିଆରେ ଅସେ ବୋଲି ଅନେକ ଅନେକ ଲୋକ ଅସମର୍ଥ ଅବସ୍ଥାରୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ।

ଈଶ୍ଵର ମଣିଷକୁ ଦେଖା ଦିଅନ୍ତି ମାଆ ରୂପରେ, କୁକୁର ରୂପରେ, ସାପ ରୂପରେ, କୁହ୍ନୀରିଆ ନଈ, ପିଣାତପେରା ଅନ୍ଧାର, ଠକ ଜାଲିଆଦି ଆଦି ଅନେକ ରୂପରେ । କିନ୍ତୁ ମାଆର ରୂପ ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ । ଏଇ ସଂସାର ବହି ରହିଛି ମାଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ—ଚରିତ୍ରମାନ ଭ୍ରଷ୍ଟ ନଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର ବାପାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ ।

ଦିନେ ବି ରାସକେଲ୍ ମାଆଠାରୁ ଗାଳି ଖାଇ ନାହିଁ । ଥରେ ବି ମାଆ ରାସକେଲ୍ ଆଲିରୁ ଟଣେ ହାଡ଼ କି ରେକେଟା ନେଇ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଦିନେ ବି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଆକାଶ ପରି, ପୃଥିବୀ ପରି, ପବନ ଓ ଅଲୁଅ ପରି ମାଆ ହେଉଛି ସତ ଭିତରେ ସତ । ମାଆ ନ ଥିଲେ ଏଇ ସଂସାର ନ ଥାନ୍ତା ।

ରାସକେଲ୍ ଘରେ ମାଆର ଦୃଢ଼ପୁର ଭାବକୁ ମୂଲ୍ୟ ଦିଆଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ କଲିଗୋଲି ଚାଲେ ଯେ ମାଆମାନେ ପିଲାଙ୍କୁ ବିଚାଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ମାଆ ପ୍ରତିବାଦ କରେ ନାହିଁ । ସେ ବିଚିତ୍ର ଓ ସଜଡ଼ାକୁ ବୁଝେ ନାହିଁ ।

ଠାକୁରଙ୍କ ଅଖିରେ ବସିଥିବା ଓ ସଜଡ଼ା ଏକାପରି ଗୁଣ । ତନୁ—ଗୁଣ—
ପାଞ୍ଚ ତାରକା ହୋଟେଲରେ ମନୋରଞ୍ଜନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ମଧ୍ୟ
ପରିବାରଟିଏ ଟାକ, ପିନ୍ଧି, ପଡ଼ି ସଂସାରରେ ପାଞ୍ଚଜଣରେ ଜଣେ ହୋଇପାରେ ।

ଏକ ସଂସାରଟା ସାଧୁମାନଙ୍କର ବା ପାକ୍ଷମାନଙ୍କର ଠିକଣା ହେଇପାରୁ ନାହିଁ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାକ୍ଷ ନିଜକୁ ସାଧୁତାଲିକାରେ ରଖୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୁଢ଼ା ନିଜକୁ ମଣିଷ
ତାଲିକାରେ ସୁମାରି ନେଉଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ନିଜକୁ ଦେବୋପମ କରି
ନିଜାରୁଛନ୍ତି ।

ମୂଲ୍ୟ ଓ ମାଲିକ ସମାନ । କୁକୁର ଓ ମାଲିକ ସମାନ । ମୂଲ୍ୟର ଓ
କୁକୁରମାନଙ୍କର ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ଜ୍ଞାନ ଅଛି ।

ହେଉ ଟିମା ଦେଖିଲୁ ରାସକେଲ୍ ଏଠି ମଇଳା କରିଦେଇଛି । କିଏ ଭଦ୍ର-
ଲୋକ ଆସିଯିବେ, ଟିକେ ସଫା କରିଦେଲୁ ।

ରାସକେଲ୍ ବାରଣ୍ଡା ଚଟାଣରେ ମୃତା ହଗା କରେ ନାହିଁ । ସ୍ତ୍ରୀକୁ କରୁଛନ୍ତି
ରାସକେଲ୍ ର ଗାଢ଼ଭଉଣୀ । ସେମାନେ ଆଦର ପାଉ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ରାଗରେ
ପେମିତ କରିଛନ୍ତି ।

—ଦିଏ କରିଥାଉ, ପିଣ୍ଡାଟିକୁ ସଫା ରଖିବା ଅମର କାମ ।

ଟିମା ଶୁଣି ଗୁଲିଗଲା । ଏବେତେଣେ ହେଉଥାଏ । ତାକୁ ପିଣ୍ଡାର ମଇଳା କଥା
ମନେପକାଇଲେ ସେ ନ ଶୁଣିଲାପରି ହେଉଥାଏ ।

ଜଣାଗଲା ଯେ ଟିମା ସେ କାମ କରିବ ନାହିଁ ।

—ତେତେ କୁକୁର କ'ଣ ଆପେ ଆପେ ପିଣ୍ଡାକୁ ପହଁରି ପାଣି ଢାଳିବ ?

—ଏତେ ସୁବିଧାରେ ରହୁଛି । ସେ କ'ଣ ଏତକ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

—ଭଲ ତୋର ଅଳଲ, କୁକୁରକୁ ବଢ଼ ଦେଉଛୁ ।

—ନ ହେଲେ ନାହିଁ । ଆମେ ସିନା ଦରର ଆଉ ଲୋକଙ୍କର କାମ କରିବୁ ।
ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି କ'ଣ କୁକୁରର କାମ କରିବୁ ?

ସ୍ବେଚ୍ଛା ଟିମା ମନା କରିଦେଲା ଯେ ଭିକ୍ଷୁ ଭିକ୍ଷରେ ରାସକେଲ୍ କା' ।
ନାହିଁ । ସବୁ କାମରେ ଗୋଟାଏ ନିୟମ ଅଛି । ଅର୍ଘ୍ୟ ବାବୁ କ'ଣ ଫାଇଲ ନେଇ
ଯିବାଆସିବା କରିବେ ? ସେ କାମ କରିବାକୁ ସାଇକଲରେ ବାନ୍ଧି ପାଞ୍ଚଟି
ଫାଇଲ ନେଇପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ଅର୍ଘ୍ୟ ଭିକ୍ଷରେ ସେ ଫାଇଲ ଧରି ଏ ବଣରା ସେ
ବଢ଼ା ହେବେ ନାହିଁ । ପିଅନର କାମ ସେଇଟା ।

ପିଅନ କାମ କରିବ ଯଦି ତାକୁ ଟୁଲଟିଏ ମିଳିବ । ଠିଆ ହେଇ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ରହିବା ପିଅନର କାମ ନୁହେଁ । ତାକୁ ଚଉକ ଦିଅହେବ ନାହିଁ—ଟୁଲ୍ ଅବଶ୍ୟ ମିଳିବ ।

ସମସ୍ତଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟଦା ଓ ମାନ ଅଛି । ଗୁରୁର ଓ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କର ମାନ ରହିଛି ଓ ରହିବ । ଦରେ ପଛକେ ଆମେ ଖାଲି ଚଟାଣରେ ଶୋଇପାରିବା, କିନ୍ତୁ ଦାମିକା ଚଟାଣରେ ଅର୍ପିତରେ ଭଲେ ବସିପାରିବା ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ପଶୁ ହେଲେ ବି ତାହାର ମାନ ସମ୍ମାନ ମର୍ଯ୍ୟଦାବୋଧ ରହିଛି ।

ସକାଳ ସିନ୍ଦୂର ଫାଟିଲେ ରାସକେଲ୍ ଗୁଲିଆସେ ଗୋଟାଏ ଦୁଆର ପାଦେ ତାହାର ରୁଟି ବସ୍କୁଟ ପାଇଁ ।

ରୁଟି ଦେଲେ ସେ ମୁହଁ ଟେକି ନାରବରେ ପଡ଼ିରେ—କ’ଣ ବସ୍କୁଟ ନାହିଁ ? ସକାଳୁ କେମିତି କୁକୁର ଭଲ ରୁଟି ଛୁଣାଇ ଛୁଣାଇ ଖାଇବ ?

ରାସକେଲ୍ ର ମାଲିକ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି ଯେ ରାସକେଲ୍ କୁ ରୁଟୁ ନାହିଁ । ଲୋକେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲା ପରି—କ’ଣ ପାଇଁ ଏଇ ମୂଳକରେ ପକ୍କା ରାସ୍ତା, ନିଜ କଥା ଓ ଉଠା ଜଳସେଚନ ନାହିଁ ?

ସହାର ଆଗେଇ ଗଲୁଣି କେତେ ଦୂରକୁ । ଗାଁରେ ରେଡ଼ିଓ, ଡାକଘର ନ ଥିବ । ଆଉ ଲୋକେ ହୁଳିମାଳିଆ ହେଇ ପଡ଼ିରହିଥିବେ । ତାଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥମାନ ବାଧା ପାଉଛି ।

ଉଏ ହେଲା ଦାସର ଫର୍ଦ୍ଦ । ଏଇ ଦାସ ମଣିଷର ମର୍ଯ୍ୟଦା ଓ ମାନର ତାଲିକା । ସମସ୍ତଙ୍କର ଯାହା ଦରକାର, ଆମର ମଧ୍ୟ ସେଇଆ ଦରକାର । ଆମର ଗାଁରେ କୋଠାବାଡ଼ି, ଟୁରଙ୍ଗ ସିନେମା, ରେଡ଼ିଓ, ସ୍କୁଲ, ହୋଟେଲ, ଗୁ’ ଦୋକାନ ଓ ମଦ ଦୋକାନ ଦରକାର ।

କଟକ ବା ରାଜଧାନୀରେ ସେମାନେ ଯଦି ମଦ ଟାଉଛନ୍ତି ଆମେ ଖାଇବୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ହେଲା ଏବେ ତାଙ୍କର ବଲ୍ଲି ଓ ଅମର ଦେଶୀ । ହେଲା ଏବେ ତାଙ୍କର ଯୌତୁକ କୋଠା—ଆମର ହେବ ଯାହାତାହା କୋଠା । ସେମାନେ ଯଦି ଟେବୁଲ୍ ଟେବେ ଆମେ ଶୋଇବା ନଇଲେ ଟେବୁଲ୍ କାଉଣ ଆମର ଯନ୍ତ୍ର ନିଆ ହେଉ ନାହିଁ ।

ମଣିଷ କ’ଣ କୁକୁର ବି ଖୁସିପାରେ ତାହାର କଥା କେତେଦୂର ବୁଝାଯାଉଛି । ଯେତେ ଭୋକ କଲେ ବି ସକାଳେ ସେ ପଖାଳ ଖାଇବ ନାହିଁ । ସେଇ ଯେତେ ଥିଲା

ଥଲ ହେଲେ ବି ସେ ଛୁଇଁନ ନାହିଁ । ଧୂଧ ପକାଇଲେ ସେ ଗ୍ରହଣ କରିବ—ଅଲଟା
ତାଲିରେ ଲୁଣ ନ ପଡ଼ିବା ଯାଏ ଆମେ ମଣିଷ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍‌ର ଏଇ ମାନମର୍ଯ୍ୟାଦା ଜ୍ଞାନ ବାହାରୁଥିଲା ତାହାର ପେଟ ଥଣ୍ଡା ହେଉ-
ଥିବାରୁ । ସେତେଟିଏ ଚଢ଼ି ବାବୁମାନଙ୍କର ସେମିତି ଅନେକ କଥା ବାହାରୁଛି । ତାଙ୍କର
ପଚାର ବଢ଼ୁଥିବାରୁ । ତିମାର ମଧ୍ୟ କେତେ ରୁଚି ଅଛୁରୁଚି ବାହାରିଲଣି ସହରରେ
ରହଣୀ ପରେ ।

ତିମା ଗାଁରେ ଶାଗକୁ ସୁଖ ପାଉଥିଲା । ମାଣ୍ଡିଆ ଜାଉକୁ ବିଗଡ଼ୁ ନ ଥିଲା ।
ଗୁଣମାସ ସହର ପବନ ତା'ଉପରେ ବୋହୁଗଲା ପରେ କେହି ତିମାକୁ ପାଞ୍ଚ ଦଣ
ଟଙ୍କା ଦେଇ ଶାଗ କି ମାଣ୍ଡିଆ ଝୁଆଇପାରୁ ନାହିଁ ।

କାରଣ ତିମାର ମାନସମ୍ମାନ ବଢ଼ିଯାଇଛି । ସେ ଥିଲା ଗାଁର ଗୋଟିଏ ନିଶ୍ଚୟ
ଲୋକ—ଯାହାକୁ ସମସ୍ତେ ବୁଝନ୍ତି ସାଧୁ ଲୋକ ।

ସେ ଯାହା ମିଳିଲା ସେତକରେ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇ ଖାଏ । ନିଜର ପରିସରରେ
ଚଳେ । ଏବେ ସହରକୁ ଆସି ସେ ଖାଲି ଖୋଜୁଛି ଆଜ୍ଞା ଟମାଟୋ ଓ ରୁଟି ପରଟା ।
ପାଣି ଭଲ ଲାଗୁ ନାହିଁ—ସେ ଖୋଜୁଛି ଗୁଁ' ।

ମୋଟ ଉପରେ ସେ ସାଧୁରୁ ରାସକେଲ୍‌ ପାଲଟି ଯାଇଛି । ଲୋକ ମନ୍ଦୀ ହେବା
ପରେ ଯେମିତି ତବଲ୍ ଡେବଲ୍ ପ୍ରମୋଦନ ପାଇ ରାସକେଲ୍‌ ବନ୍ଦିଯାଏ ।

ସେ ଖୋଜେ ମଦ—ମାଜକିନିଆ—ଟଙ୍କା—କ୍ଷମତା । ସେପରି ସଂଗ୍ରହ କରି
ନିଜକୁ ସେ ଉକ ଜାଗାରେ ବସାଇବ । ମାର ଗୁଲି ସେ ମିଶ୍ରି ସରବତ୍ ବା ବାସି-
ପାଣିକୁ । ଆଣ୍ଟ ଦୋଳା ଧୁଳିକୁ ବିଦାୟ ଦିଅ । ସେ ତ ଆଗ ପରି ସେମିତି ସମସ୍ତଙ୍କର
ଗରିବ ଲୁହେଁ ।

ଓଲଟି ତାହାର ଗରିବ ହେଉଛନ୍ତି ସେଇସବୁ ଲୋକ । ସେମାନେ ରାସକେଲ୍‌-
ତେଣୁ ଭଲଗୁଣ ପାଞ୍ଚ ଦଣ ଯୋଗାଡ଼ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

କେମିତି ଭଲ ମଣିଷ ଜାଣୁ ଜାଣୁ ରାସକେଲ୍‌ମାନଙ୍କୁ ଭଲ କହିବ ? ଓଲଟୁ
ଚୁକିଆ କହିବ ? ପାଣିପିଆ, ପାନଖିଆଙ୍କୁ ନେଇ ମଦପିଆ, ସିଗାରେଟ୍‌ଖିଆଙ୍କ
ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ କରି ବସାଇବ ?

ଲୋକେ ତ କହିବେ—ଈଏ ହେଉଛି ବିରୁରସ୍‌ନତା । ପାଳିକୁ ଉଦ୍‌ମ ସ୍ଥାନ
ଦିଆଯାଇ ନ ପାରେ ।

ତେବେ ରାସକେଲ୍ କ'ଣ ଏଇ ସଂସାରରେ କିଛି ଭଲ ସୁପାରିଶ୍ ପାଇପାରିବ ନାହିଁ ? ସଂସାରର ଯେତେ ପଦପଦ୍ୟ ରହିଛି ସବୁଠାରେ ଗୁଡ଼ିଏ ସାଧୁମୁଢ଼ ବସି ଯାଉଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶାର ସାଧୁମୁଢ଼ ଆଜି ବହୁତ ହେଇଗଲେଣି—ଜଣେ ବା ପାଳି ସେଥୁ ଭିତରେ ରହୁ ନାହିଁ ।

ବଡ଼ ମଣିଷ କ'ଣ କେବେ ପାଳି ହୋଇପାରେ ? ...ନା, ନା, ଅସମ୍ଭବ ।

କୁକୁର ରାସକେଲ୍ ଟି ହେଉଛି ଆଧୁନିକ ଯୁଗର ଗୋଟିଏ ପତାକା । ତାହା ମହଲ ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଟେଲ, ସିନେମା ଓ କ୍ରୀଡ଼ା ଆଡ଼ିଆ ପରି ରାସକେଲ୍ ହେଉଛି ଗୋଟାଏ—ସେ ଜୋର କରି ଆପଣାର ଦାସ ଜଣାଇ ସବୁ ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ନିରାକରଯାଉଛି ।

ରାସକେଲ୍ ଜନ୍ମ ହେବାର ମାତ୍ର ଦିନମାସରେ ଟିମା ଉପରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ମାଲିକ ଉପରକୁ ଉଠିଯାଇଛି—ମାଲିକର ଖୋରାକ ରାସକେଲ୍ ର ଖୋରାକ ଅପେକ୍ଷା ବେଶି ଦାମ୍ ।

କାରଣ ରାସକେଲ୍ ଆଭିଜାତ୍ୟ ଦେଖାଇପାରୁଛି । ବେଶ୍ୟା ସଞ୍ଜ ପାଲଟି ମମସ୍ତକ ହୃଦୟରେ ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇଲା ପରି ରାସକେଲ୍ ବା ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ ରହିଛି । ଚାଲିଯାଇଛି ବରଗଛକୁ ଟପି ଉଠିବା ଓ ମୋଟା ହେଲପରି ।

ରାସକେଲ୍ ର ଭାଇଭଉଣୀ ରାସକେଲ୍ କୁ ଡରି ତଳନ୍ତି । ସ୍କୁଲରେ ସହପାଠୀ ଚାଲିଯାଇ କଲବେଳେ ତାହାର ବଡ଼ କୁକୁର ଡରି ଥରି ରହିଲା ପରି ।

ସିଏ ହାକିମ ତାହାର ଦାନ୍ତ ଅଛି । କିରକ୍ତ ହେଲେ ହାକିମର ଦନ୍ତାପାତ ଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ବୁଝାଯିବ ଯେ ରାସକେଲ୍ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇପାରେ ।

ତେଣୁ ବାବୁଜୁ ବିନା କାରଣରେ ହଜିରୁ—ଖୋଦାବନ୍ଦ—ମାଲିକ ଆଦି ନିମ୍ନୋପନ ତଳାଇଲା ପରି ରାସକେଲ୍ କୁ ମଧ୍ୟ ଜପିବାକୁ ପଡ଼େ । ଯେଉଁଦିନ ରାସକେଲ୍ ମାଲିକ କଥା ନ ଶୁଣିବ ସେଇଦିନ ମାଲିକର ଦାମ୍ ଦି'କଡ଼ାର ହେଇଯିବ । ଏବେ ରାସକେଲ୍ ହୋଇଯିବ ଜଣେ ସ୍ଵାଧୀନଚେତା ।

ପ୍ରତିଦିନରେ ଏମିତି ଖୋଲ—ଅଠର—କୋଡ଼ିଏ—ବାଉଁଶି ହେଲବେଳକୁ ନିଜକୁ ସାଧୁମୁଢ଼ ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ପୁଅଟିଏ ସ୍ଵାଧୀନଚେତା ହେଇଯାଉଛନ୍ତି । ସେଦିନ ବେଳକୁ ହୃଦୟହାରିଣୀ ବାଳାମଣି ମଧ୍ୟ ତାହାର ଅତୀତ ଜୀବନର ଅସଫଳ ପନ୍ଥାପର ମାଲା ଆଣି ପିନ୍ଧାଇ କହୁଛି—ତାହାର ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ ହେଉଛି ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ଦୈବଦୂର୍ଘାତରୁ ସାଧୁଟିଏ ସାଙ୍ଗ ହସାବରେ ନ ପାଇ ରାସକେଲ୍ ସାଙ୍ଗରେ ଘର କରି ରହିଗଲେ । ମାଟିଘରେ ମଣିଷ ଗୋଟର, କଙ୍କଡ଼ା ବସ୍ତ୍ର ସାଙ୍ଗରେ ସଙ୍ଗାତ ମଇଦ ସାଜି ରହିଗଲା ପରି ।

ସବୁ ପ୍ରକାରର ଜୀଅନ୍ତା ଓ ମଲ୍ଲ, ନିର୍ଜୀବା ଓ ଗୁଲୁ ରାସକେଲ୍‌ଙ୍କର ଅନେକ ସଦ୍‌ଗୁଣ ରହିଛି । ଖୋଜି ଲେଉଟି ପ୍ରତ୍ୟେକେ ରାସକେଲ୍‌ର ଭଲ ଓଲ ଗୁଣର ତାଲିକା କରି ରଖିଲେ ନିଜେ ତ ବାଧରେ ସାଧୁ ବନିବ । ଏଣେ ରାସକେଲ୍‌ମାନଙ୍କର ଦେବତା ଅଂଶ ଜାରି ହୋଇଯିବ । ତାଙ୍କର ସାଧୁରୂପ ଶ୍ରେମଣ୍ଡଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତି ହେବ ।

ସେଇଠୁ କଥା ହେଲା ଯେ ରାସକେଲ୍‌ର ଗୋଟାଏ ଫଟୋ ରହିବ । ସେ ଏତେ ଅନନ୍ଦ ଦେଉଛି—ତାହାର ଫଟୋ ନ ରଖିଲେ ନ ଚଳେ ।

—ଗୋଟାଏ ଫଟୋ ନେବାକୁ କେତେ ଲାଗିବ ?

—ପଚାଶ ଟଙ୍କା । ଏଠି ଆମର ଷ୍ଟୁଡିଓରେ ନେଲେ କିଛି କମ ଲାଗିବ ।

—ଏଠି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଘରେ ଭଲ ହେବ । ଆମ ଘରର ଫଟୋ ଦରକାର ।

—କ’ଣ ସୁବିଧା ସେଥିରେ ? ଆମର ଅଙ୍ଗା ସିନ୍ ରହିଛି । ସେମିତି ଗୁଣ୍ଠିବେ ସେମିତି ଭଲ ଘର ଦିଆ ଯାଇପାରିବ ।

—ଗୋଟାଏ ଅସୁବିଧା ରହିଛି । ଆମର କୁକୁରର ଫଟୋ ଦରକାର ।

—ଓଃ, ହେଲା ହେଲା । ଏଠି କୁକୁରକୁ ନ ଆଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଛବିକୁ ଲଗାଇ ଦେଲେ ଚଳିବ କି ?

ଏଇ ଫଟୋବାଲାବ ଦୁହେଁ ନାହିଁ । ଆମର ରାସକେଲ୍ ରହିବ ନାହିଁ । ବଦଳରେ ଗୋଟାଏ କୁଆଡୁ କୁକୁର ରହିବ । ସିଏ ଦୁଣି ଜୀଅନ୍ତା କୁକୁର ନୁହେଁ—କୁକୁରର ଚିହ୍ନ ।

—କ’ଣ କହୁଛନ୍ତି ? ଆସିବେ ଏଠିକି ନା ଆମେ ଯିବୁ ଆପଣଙ୍କର ଘରକୁ ?

—ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ, ଆମେ କୁକୁରଟିକୁ ଭାରି ପ୍ରଜା କରୁ ।

—କି କୁକୁର ?

—ଜାଦୁଆ କୁକୁରଟାଏ ।

ଫଟୋଗ୍ରାଫର କହୁଲା—ସାର୍, ଦେଖନ୍ତୁ ଆମର କାମ୍ପେୟର ମହିମା । ଏଇ କାତ ଭିତରେ କେତେକଟି ଚିହ୍ନଟାରକା ଆଣି ରଖିବୁ । ସେମାନେ ଠିକ ଏମିତି ଦିଶୁ

ନ ଥରେ । ଘର ତାରକା ଚନ୍ଦ୍ର ତାରକା ହେଲବେଳେ ଅନେକ ବଦଳିଯାଏ ।
ଆମେ ଭୁଲରେ ଅନେକ ଯୋଗ ବିଯୋଗ କରିଦେଇପାରୁ ।

ସତରେ ଏଇ ଫଟୋ ଦୋକାନୀମାନେ ମାଣ୍ଡାସକ ରାସକେଲ୍—ମଣିଷକୁ ବଦଳାଇ
ଦେଇପାରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରବଳରେ । ମିଛକୁ ସତ ବୋଲି ଭେଳିକି କରୁଛନ୍ତି
ଏଇ ଫଟୋବାଲା, ଏଇ କଚେରୀବାଲା ଓ ଶାସନ କଲବାଲା ।

ବଲେଇ ପରି ଆଖି ବୁଜି ବସି ଯାଉଛନ୍ତି—ଆମେ ଯାହା ପଚାରିଲେ କହୁଛନ୍ତି
ସେ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି, ଆଉ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ସତରେ ସେମାନେ ରାସକେଲ୍ ।

ଠିକ କବି ଓ ଲେଖକଙ୍କ ପରି ଠିକ୍‌କୁ ବେଠିକ୍ କରିବାରେ ଦୃଢ଼ ଧୂରନ୍ଧର ।
କେତେ ପାଞ୍ଜି ସତରେ !

ସତ କ'ଣ ବୁଝିଗଲା ଏଇ ସମ୍ବାରରୁ ? ଆମେ ସମସ୍ତେ ଯାହାକୁ ସତ ଭାବୁଛୁ
ସେଇଟା କଣ'ଣ ଆମେ ରାସକେଲ୍ ହୋଇଥିବାରୁ ନା ସାଧୁମହାତ୍ମା ହୋଇଥିବାରୁ ।
ରାସକେଲ୍ ଯାହା ବୁଝୁଛି ସିଏ କ'ଣ ସତ ନୁହେଁ ।

ରାସକେଲ୍—ରାସକେଲ୍ ।

ସେ ଆଖି ଖୋଲିଲା । ପୁଣି ଆଖି ବୁଜିଦେଲା ।

—କ'ଣରେ ରାସକେଲ୍ ? ଆଜି ତୋର ଫଟୋ ଉଠିବ । ଭଲ କରି ଫୁର୍ତ୍ତି
ହୋଇ ଫଟୋ ଉଠାଇବୁ ।

ରାସକେଲ୍ ବେଶି ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇଲା ନାହିଁ । ତାହାର ଫଟୋ ଉଠିବ । ଆଉ
ସେ ନିର୍ବିକାର । ତେବେ ସେ କ'ଣ ରାସକେଲ୍ ନୁହଁ—ଗୋଟାଏ ସାଧୁ ହବ ?

ଜଥାଟି ରାସକେଲ୍ ଗୁଢ଼ିଲା ନାହିଁ । କିଏ ଜାଣେ ସେ କ'ଣ ଭାବୁଛି । ସାଧୁ
କଣ ଜାଣେ କି ସେ ଜଣେ ସାଧୁ । ଲୋକେ ବାରମ୍ବାର କହିଲେ ସେ ମନେରେଖେ
ସେ ସେ ଜଣେ ସାଧୁ । ରାସକେଲ୍ କାଲେ ସେମିତି ହୋଇଥିବ । ତାକୁ ଅଭିଷିକାରୁ
ହାତକୁ ଉଠିମୁ ଲାଗିଲା...ଆରେ ଆମ ରାସକେଲ୍ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ । ତାକୁ ଜର
ହୋଇଛି ।

—ଏଁ, ଜର ? କେମିତି ଜର ହେଲା ? ସେ ସକାଳେ ଚାଲୁଥିଲା କରୁଥିଲା ।
ଆମେ ଫଟୋବାଲାକୁ କହିଦେଇ ଆସିଲୁ । ସେ ଆସିଯିବ ଉପରଠିକକୁ । ରାସକେଲ୍
ଧୂଆଁ ଖସାଏ ହେଲାଣି ।

—କ'ଣ କରାଯିବ ? ଫଟୋଗ୍ରାଫର ଆସି ତାହାର ବଲ୍ ଦେଇ ବସିବ ।
ଏଠେ ରାସକେଲ୍ ଦେହ ଖସାଏ । ତାହାର କ'ଣ ବେମାରୀଆ ଫଟୋ ରଖା ହେବ ?

—ନା, ସେମିତି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

—ଯାଇ ଫଟୋବାଲକୁ ମନା କରିଦେବା ।

—ହେ, ସେ ବିରକ୍ତ ହେବ ଯେ । ଗୋଟାଏ କୁକୁର ପାଇଁ ତାହାର ଅର୍ଡ଼ର କରିବ । ...ସେ କହୁଥିଲା ଯେ ତାହା ପାଖରେ କୁକୁର ଛବି ଅଛି । ଛବିକୁ ରଖି ସାହେବମାନେ ବନ୍ଧୁକ ଧରି ଶିକାରୀ ବେଶରେ ଫଟୋ ଉଠାଇ ରଖିଛନ୍ତି ଘରେ ।

—ସେ କୁକୁର କ'ଣ ରାସକେଲ୍ ପରି ?

—ନା, ତା' ହବ କେମିତି ? ଅମ୍ମ ପୁଅ କ'ଣ ଅନ୍ୟର ପିଲାପରି ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷଠାରୁ ଅଲଗା । ପ୍ରତ୍ୟେକ କୁକୁର ଅନ୍ୟ କୁକୁରଠାରୁ ଅଲଗା ।

—ତେବେ ଆମେ ଫଟୋ ଉଠାଇବା ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ରୁଲନା ସେଇ ନିଜେ । ପ୍ରତ୍ୟେକର ରୁଲନା ସେଇ ଲୋକ । ରାସକେଲ୍ ରୁଲନା ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାସକେଲ୍ ହେବେ ନାହିଁ । ସେ ଆମର ରାସକେଲ୍ ।

ଯାହା ଆମର ସେଇ ଖଲା, ସେଇ ଦାମିକା, ସେଇ ଚରସ୍ଥାୟୀ ।

ଏହାକୁ ଯିଏ ବିଶ୍ୱେଷ କରେ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ରାସକେଲ୍ । ରାସକେଲ୍ କୁ ଯିଏ ଖରାପ କହିବ ସେଇ ହେଉଛି ରାସକେଲ୍ । ରାସକେଲ୍ ର ଖରାପ ଗୁଣ ହେଉଛି ପ୍ରକୃତରେ ଭଲ ଗୁଣ । ଯିଏ ତାକୁ ଖରାପ କହେ ସେଇ ଖରାପ ।

ଆମର ସ୍ତ୍ରୀ, ବାପା, ପୁଅ, ବୋହୂ ସବୁଟି ଭଲ । ଯେତେ ଲୋକ ଆମର— ଯିଏ ଭଲ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ଏପରିକି ଆମର ରାସକେଲ୍ ସବୁଠାରୁ ଭଲ । ଆମର ସବୁ ଦୋଷ ହେଉଛି ଅପୁର ଗୁଣ ।

ରାସକେଲ୍ ଜନ୍ମ ବଢ଼ିଲା । ସେ ଧୂଧପିଇଲା ନାହିଁ । ବିସକୁଟ ଖାଇଲା ନାହିଁ । ତାକିଲେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ହଠାତ୍ ବେଶି ହେଇଯାଉଛି ।

ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଆଗ ଦିନ ରାତିରେ ଯାଇ ଗାଡ଼ିଆରୁ ପଙ୍କ ଖାଇଛି ।

—ପଙ୍କ ଖାଇଲେ କ'ଣ କାହାର ଦେହ ଖରାପ ହୁଏ ? ବୋଧହୁଏ ତାହା ପେଟରେ କୃମି ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ନ ହେଲେ କାହାର ପେଟରୁ ବସି ପୁରୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

—ନା, ନା । ସେ ଏମିତି ଦି' ଦି' ଅରବେମାଣରେ ପଡ଼ି ଆପଣାଗ୍ରାଏ ଶାତହୁଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲଣି । ଗୋଟାଏ କ'ଣ ରୋଗ ତାହାର ଅଛି ।

—କେଜାଣି ନଏ କହୁବ ସେ କଥା ।

ବାନ୍ଧରେ ଫଟୋବାଲ ପାଖକୁଯାଇ ଯୁବକେଲ୍‌ର ଦେହ ଖରାପ ଥିବା କଥା ଜଣାଇବାକୁ ଯିଥିଲା ।

କୁକୁରଟାଏ—ଦେହ ଖରାପ ହେଲା ବୋଲି ଫଟୋ ଉଠିବା ବନ୍ଦ କ’ଣ କରିବ ?

ଆମେ ସେଇ କୁକୁର ପାଇଁ ଆମର ଫଟୋ ଉଠାଉଥିଲୁ । ତାକୁ ଆମେ ଖୁବ୍ ଆଦର କରୁ ବୋଲି ତାହାର ସାଙ୍ଗରେ ଆମର ଫଟୋ ଉଠିଥାନ୍ତା ।

—ସେ ଭଲ ହୋଇଯାଇଥିବ ବୋଲି ଲେଉଟିଲ ବୋଲି କୁ । ପଶୁ ଜନ୍ମ ଏବେ ଶେଷ—ଆଉ ପହରକୁ ସେମାନେ କୁଦା ମାରି ଶିକାରକୁ ଚାଲିଲେଣି ।

—ଆମ କୁକୁରର ସ୍ବାକୁ ମିଶାଇ ତିନିଦିନ ଦେହ ଖରାପ ହେଲାଣି । ସେ ଉପର-ଠେଲିକୁ ଭଲ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

—କ’ଣ ହେଇଛି ତା’ର ?

—କେଜାଣି ? ଖାଉ ନାହିଁ । ଆମକୁ ଚାହୁଁ ନାହିଁ । ଆଖି ବନ୍ଦ କରି ରହୁଛି ।

କହିବା ଲୋକର କଣ୍ଠସ୍ବର ଅତି ଉଠିଲା । ଭଲପାଇବା ଏମିତି ସୁସ୍ଥ ଜିନିଷ । ସାରା ସଫାର ପଛକେ ଉଜୁଡ଼ି ଯାଉ, ମୋର ଛୋଟ ପରିବାରଟି ନିରାପଦ ହେଉ ।

—କ’ଣ କରାଯିବ କହନ୍ତୁ !

—ଦେଖି ଆମେ ଆସି ବେର କରିବୁ । ସେ ଟିକିଏ ଚେଙ୍ଗା ହେଇଗଲେ ଆମେ ଫଟୋ ଉଠାଇବୁ । ତାହାର ଫଟୋଟିଏ ରହିବା ଦରକାର ।

—କି କୁକୁର ସେଇଟା ?

—ଭଲ କୁକୁର । ଖରାପ କୁକୁରକୁ ଆମେ ଭଲ ପାଇ ପାରିଲେ ସେଇ ଭଲ କୁକୁର ହେଇଗଲା ତ ।

—ଠିକ୍‌ କଥା କହିଲେ ଖରାପକୁ ସୁପାରିଶ କଲେ ସେ ଭଲ ହୋଇଯାଏ । ଏମିତି ଅନେକ ଅନାଡ଼ି ଲେଙ୍କେ, ଅନାଡ଼ି ଓଲଟ ଓ ଅଦରକାରୀ ପଦାର୍ଥ ଅତି ମୂଲ୍ୟବାନ ହୋଇଯାନ୍ତି । ଆମର ବନାନ ଭୁଲ, ସୁରକ୍ଷର ପ୍ରମାଦ, ବହୁଛପାରି ଭୁଲ, ସ୍ତ୍ରୀ ପଲଙ୍କର କଦର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ଆମର ବହୁମୂଲ୍ୟ ସପତ୍ନି ହୋଇଯାଏ ।

—ଏଇ କାରଣରୁ କଟକ ସୁନ୍ଦର । ଆମର ଗାଁ ଗଡ଼ିଆର ମାଙ୍କଡ଼ିଆ କଇଁଫୁଲ ସୁନ୍ଦର । ଆମର ପାକେଇ ବୁଢ଼ା ବୁଢ଼ୀ ସୁନ୍ଦର । ସମସ୍ତେ ସୁନ୍ଦର—ଖାଲି ଜଣେ ସମଜଦାର ପାଇଲେ ।

—ସମଜଦାର ପାଇଲେ ଦାସୀ ଦାସୀ ସୁନ୍ଦର । କଲ ହାକିମ ସୁନ୍ଦର । ଛଣ୍ଡା
ଚିଠି ଓ ମୁରୁରୁଖିଆ କଣ୍ଟା ସୁନ୍ଦର । ଆମର ରାସକେଲ୍ ସୁନ୍ଦର ।

ଘରକୁ ଫେରିଲାବେଳେ ରାସକେଲ୍ ଥରକୁ ଥର ମନେପଡୁଥିଲା । ଏକ
ମନେ ପଡ଼ିବା ହେଉଛି ଅପରର ମୂଲ୍ୟ । ଏହି ମନେପଡ଼ିବା ହେଉଛି ପ୍ରୀତି—
ସ୍ନେହ—ମମତା ।

ଏକ ମମତାର ପ୍ରତିଦାନ ହେଉଛି କୃତଜ୍ଞତା । ଯେଉଁ ଫଟୋରେ ରାସକେଲ୍
ନ ରହିବ ସେ ଫଟୋ ଆମର ଦରକାର ନାହିଁ । ଆମ କୋଡ଼ରେ ରାସକେଲ୍ ବସି
ଫଟୋ ଉଠାଇଲେ ଆମେ ସିନା ନିଜକୁ ମନେ ରଖିବା ।

ବାପାମାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଫଟୋ ଉଠାଇ ରଖିବା ହେଲା ପୁରୁଣା କାଳିଆ କାମ ।
ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କିସମର ଜଣେ ଅଧେ ନାୟକଙ୍କ ପାଦ ପାଖରେ ବସି ବା
ପଛଆଡ଼େ ଠିଆ ହୋଇ ଫଟୋ ଉଠାଇ ରଖିଲେ ପରିବାରଟା ଧନ୍ୟ ହେବ !

ରାସକେଲ୍ ଆମ କୋଲରେ ବସିଲା ପରି ଆମେ ତାଙ୍କରି ପାଖରେ ରହିବା
ହେଲା ପରମ ସୌଭାଗ୍ୟ ।

ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ଶୋଇ ରହିଥାଏ ଆମର ପୁରୁଣା ବହୁଆତ୍ମା ପରି । ସେ
ଭାରି ଦରକାର କିନ୍ତୁ କାମର ନୁହଁ । ଏତେ ଉତ୍ସାହ ସେ ଭାଙ୍ଗିଦେଲା ଦେହଟାକୁ
ଖରାପ କରି ।

କାମନାର ଜୁଆର ଆସିଲାବେଳେ ଶେଯପର୍ଜି ନା ନିଜର ଅସୁସ୍ଥତା କହିଲେ
ତାକୁ ମଣିଷ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇବ ନା ଶାସ୍ତି ଦେବ ? ଆମେ ଯେତେବେଳେ
ରାସ୍ତା ରୋକେ କି ବଜାର ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ଯାଉଛୁ । ସେତେବେଳେ ଯିଏ ଆମର
ଉତ୍ସାହର ପ୍ରତିଧ୍ବନି ନ ଶୁଣାଇଲା ତାକୁ ଆମେ ଉଦ୍‌ବିତ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଡାହାର
ଦୋକାନ ଭାଙ୍ଗିଦେଉ ।

ରାସକେଲ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ରହିଲା ବୋଲି ମାଡ଼ ଗାଳି ଖାଇଲା ନାହିଁ ।
ତାହାର ଦୋଷ ନାହିଁ । ତାକୁ ଯିଏ ନ ଜଗିଲା ସେଇ ଦୋଷ ସେଇ ଜଗିଲାବାର ।

ବୋହୂ ହାତ ବୁଲିବାକୁ ଯାଇ ଅପରର ଖଟ ଉପରେ ବସିଲେ ଦୋଷ
ବୋହୂର ନୁହେଁ ଶାଶୁର । ପିଲା ପଢ଼ା ନ କହି ନ ପାରିଲେ ଦୋଷ ମାଷ୍ଟରଙ୍କର—
ଶିକ୍ଷା ବିଭାଗର ନୁହେଁ । ଅପରେସନ୍‌ରେ ରୋଗୀ ମଲେ ଦୋଷ ହୁଏ ନିଶା ଦେବା
ଲୋକର ଅବା କଲକର୍ମିଗା ହୃଦିଆରର ଅବା ବିଜୁଳିର ଭୋଲିଟେକର ନ ହେଲେ
ଭାଗ୍ୟର ।

ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ହୋଇ ରହିଗଲା—ତାହାର ପୋଷଣଦ୍ରବ୍ୟଙ୍କର ସ୍ନେହ ଆଦରର ପଣତ ଉଲ୍ଲେ । ଏହି ସ୍ନେହ ଆଦରର ପ୍ରଣତ ହେଉଛି ମାଆର ପଣତ ।

ଏହି ପଣତରେ ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କେ ସ୍ବାମୀକୁ । ମନ୍ଥୀ ତାଙ୍କନ୍ତୁ ସେବେଟାଶୁକ୍ତ । ଏମିତି ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କନ୍ତୁ ଉପରୁ ତଳ ଆଡ଼କୁ । ସବୁଠାରେ ଏକ ମା'ର ପଣତ କାନ୍ଦି । ତାହାର ତଳେ ରହିଛି ଆମର କୁକୁର ଛୁଆ ରାସକେଲ୍ ।

ଭରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପଣତ ତଳେ ଲୁଚି ଯାନ୍ତି ରାଜ୍ୟର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ— ସବୁ ଦୋଷ ମାଟ୍ । ଏଣେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁଲନ୍ତି ତାଙ୍କର ଟେଲ କୌତୁକ ଦେଖାଇବାରେ । ଦୋଷ ମଟ୍ ହେବା ହେଉଛି ମାଆର ଦୟା । ଏକଟା ହେଲୁ ଆମର ଭାଗ୍ୟର ଉଦୟ ସମୟ ।

ନିଜର ବଳଠାରୁ ବଢ଼ିର ଓ ଅପରର ଦୟା ଅଧିକ ଦରକାରୀ । ଡାଲି ଦୟା ମିଳିଲେ ଜଣେ ଜନ୍ମରୁ ମରଣଯାଏ ନିଷ୍ଠୁର ବାସୁନ୍ଦରବର ହେଇ ରହିଯାଇପାରିବ । ଏମିତି ରହିଛନ୍ତି ଅନେକ ବଡ଼ ଲୋକ ଜୀବନର ସବୁକ୍ଷେତ୍ରରେ ।

ଏହି ଦୟାରୁ ବାହାରିଛି କୃତଜ୍ଞତା—ଯାହା ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁରଙ୍କର ଲଙ୍ଘନ ହୁଏ ଏହି କୃତଜ୍ଞତାରୁ ବାହାରିଛି ଭକ୍ତି ବୋଲି ଗୋଟିଏ ମାର୍ଗ—ସେହି ମାର୍ଗରେ ପଥକର ଦୋଷାଦୋଷ ବିଚାର ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଜ୍ଞାନ ମାର୍ଗରେ ଟକାଟକ ରହିଛି । କର୍ମ ମାର୍ଗରେ ସମୀକ୍ଷା ଅଛି । ଭକ୍ତି ମାର୍ଗରେ କିଛି ନାହିଁ—ସେଠି ପାଜି ସାଧୁ ହୋଇଯାଏ । ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁର ତାହାର ମାଲିକଠାରୁ ଉପରକୁ ଗୁଲିଯାଏ ।

ଭକ୍ତିମାର୍ଗରେ ନ ଗୁଲିଲେ ଗୁଲିଲି ଲୋକକୁ କୃତଜ୍ଞ କୁହାଯାଏ । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କୁହନ୍ତି କୃତଜ୍ଞ । କାରଣ ଲୋକେ ସବୁଦିନେ ଭକ୍ତିମାର୍ଗରେ ଗୁଲିବାକୁ ଅକ୍ଷମ—ନିଜର ପରିବାରରେ, ଗୁଲିରେ, ବ୍ୟବସାୟରେ ଓ ରାଜନୀତିରେ ।

ଏମିତି ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭକ୍ତିମାର୍ଗରେ ଗୁଲୁ ଗୁଲୁ ଭକ୍ତିମାର୍ଗକୁ ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରୟୋଗ କରି କିଛି ଜ୍ଞାନ ମାର୍ଗରେ ଓ କିଛିଟା କର୍ମମାର୍ଗରେ ଗୁଲୁ । ଡେଇଁ ସଂସାରରେ ଗୋଟିଏ ବାଟର ବାଟୋଇ ମିଳନ୍ତି ନାହିଁ ।

ପଶୁ ବା ପକ୍ଷୀ ପ୍ରକୃତିର ମଣିଷଙ୍କର ବହୁତ ସୁବିଧା ଓ ଲାଭ । ସେମାନେ କେବଳ ଭକ୍ତି ମାର୍ଗକୁ ଧରି ସିଞ୍ଚିର ଉପରଯାଏ ଗୁଲିଯାନ୍ତି । ସେଇଠୁ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ହିରାମୁତା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି ତଳେ ବିପ୍ଳବ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ସେ ବିପ୍ଳବ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ନେତାଙ୍କ ଉପରେ—ଭକ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ନୁହେଁ ।

ଖଲସ ହୋଇଯାନ୍ତି ସବୁ ପ୍ରକାରର ଆଶ୍ରୀତ—ଆଶ୍ରା ପାଇ, ଗୁଳରେ ରହି ସାକ୍ଷ୍ୟର ଯନ୍ତ୍ର ନେଇ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ପୋଷି ପାଇ ବୋହାର ମାଇଲ କରିଥିବା ଲୋକ । ମାଡ଼ ଖାଇଯାନ୍ତି ସରଦାର ।

କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ଏଇ ରାସକେଲ୍ କୁକୁର ପରି ଏତେ ବିଚକ୍ଷଣ ଯେ ଯେପରି ହେଉ ବେତଯାନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକେ ବୁଝାଇଦିଅନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଭକ୍ତି ଅନ୍ୟର ଭକ୍ତିଠାରୁ ସରସ ।

କିଏ ସରଦାରକୁ ସ୍ୱର୍ଗରୂପରେ, ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପରେ ଓ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ରୂପରେ କେତେ ପ୍ରକାରରେ ପୂଜା କରିଛନ୍ତି ତାହାର ତାଲିକା ଫର୍ଦ୍ଦ ଦେଖି ନିଜେ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ବାରମ୍ବାର ଠକି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ତାହାର ମାଲିକକୁ ଠକି ଦେଇପାରୁଛି—ଏଥିରେ ଅତ୍ୟୁତା କିଛି ନାହିଁ ।

ପିଣ୍ଡାରେ ଅଖା ଖଣି ନିରେ ଶୋଇ ସେ ରୋଗୀ ହୋଇଛି । ତାହାର ନାକ ପାଖରେ ସରରେ ବିସ୍ମକ୍ତ, ଆଉ ଗୋଟିଏ ସରରେ ଘୁସ ଥୁଆ ହେଉଛି । ରାସକେଲ୍ ଗୁଡ଼ି ନାହିଁ ସେ ସବୁ ଜିନିଷ ଆଡ଼କୁ ।

କିଏ ରାସକେଲ୍‌କୁ ଆର୍ତ୍ତେଷି ବସିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ବରକ୍ର ହେଇଛି । ଆର୍ତ୍ତେଷିବା ଯେ ସେବାର ଏକମାତ୍ର ଆର୍ତ୍ତକ ନୁହେଁ ଏତକ ରାସକେଲ୍ ବୁଝାଇ ଦେଉଥିଲା ତାହାର କାମରେ । ସେ କାହାରିକୁ ଖୋଜୁ ନାହିଁ—ସେ ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଜଣେ କହିଲେ—କାହ୍ନୁରେ ଲେଖିଦିବା ଯେ କୁକୁର ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ । ତାକୁ ବରକ୍ର କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

ତେବେ ପଢ଼ବ କିଏ ? ଯିଏ ଲେଖିଲା ସେ ଜାଣିଛି । ଯେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବ ତାହାର ଏଇ ରୋଗୀ କୁକୁର ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରିବାର କାରଣ ନାହିଁ ।

ମଣିଷ ରୋଗୀମାନେ ଭଲ । ତାଙ୍କୁ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ର ତାକୁରଖାନାରେ ମିଳିଗଲା ପରେ ସେମାନେ ଆଗ ଲେଖି ଦେଖାଣାହାଣକୁ ସତର୍କ କରିଦିଅନ୍ତି । କାରଣ ରୋଗୀଟିଏ ମିଳିଗଲେ ମଣିଷ ବଡ଼ ଉତ୍ସାହ ହୋଇଥାଏ ତାହାକୁ ଭଲ କରିବାକୁ ।

କିନ୍ତୁ କୁକୁରମାନେ ରାସକେଲ୍‌ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୂରରେ ରହନ୍ତି, କେବଳ ରାତି ଛଡ଼ା ସେତେବେଳେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କୁକୁର ରୁଆ ଆସି ପାଖ ଦୁଇ ଶୋଇପଡ଼ନ୍ତି ।

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳକୁ ରାସକେଲ୍‌ର ଦେହ ସେମିତି ସମାନ ରହିଲା—ମଣିଷର ଅନେଶ୍ୱରୀ ଶବ୍ଦେ ଜର ପରି । ଫଟୋ ଉଠିବା ବନ୍ଦ ହେଲା । ବଜୁଲି ଆଲୁଅ କଟି—ଯିବାରୁ ତାସ ଖେଳ, ଚେସ୍ ଖେଳ ବନ୍ଦ ହେଇଗଲାପରି ।

କୁକୁରକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଥକି ଲାଗିଲା । ଜଣେ ଜଣେ ଉଠି ଚାଲିଗଲେ । ରୋଗୀର ସେବା ଯନ୍ତ୍ର କରିବା ଏଇ ସମୟରେ କେବେ ହେଲେ ମନରୁ କାମର ତାଲିକାରେ ଯାଇ ନାହିଁ ।

କାରଣ ସେବାରେ ଯେଉଁ ଟିକକ ଦୁଦୟର ସହଯୋଗ ଲୋଡ଼ା ହୁଏ ସେତିକି ରଖିବା ଭାରି କଷ୍ଟକର । ମଣିଷର ଦୁଦୟ ଭାରି ଝୁଲୁଥିଲା । ଏକା ବିଷୟରେ ସେ ଛାତ୍ର ରହୁପାରେ ନାହିଁ ।

ଖାଲି ମଣିଷ କାହିଁକି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାଣନ୍ତା ପ୍ରାଣୀର ଦୁଦୟ ଓ ମନ ଏମିତି ଚଞ୍ଚଳ । ଚପଳ ଓ ଝୁଲୁଥିଲା । ରାସକେଲ୍ କ'ଣ ମାଲିକକୁ ଶହେଥର ଚାଟି-ପାରିବ ? ମାଲିକ କ'ଣ ତାହାର ପିଲାକବିଲାକୁ ଶହେଥର ଚମ୍ପା ଦେଇପାରିବ ? ପ୍ରାଣର ପ୍ରତିମା କ'ଣ ଶହେଥର ହସିପାରିବ ।

ସେଥିପାଇଁ ରାସକେଲ୍ ମାନେ ଦେଖାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସମୟଟା ହେଉଛି ନାରୋଗ, ସୁସ୍ଥ ଓ ଜୀଅନ୍ତା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଦେହରେ ରକ୍ତ ଚଞ୍ଚଳ ନୁହେଁ । ମନ ଭିତରେ ସ୍ଥାନ କମ୍ ସେମାନେ ସମୟର ବାଟରୁ ଆଡ଼େଇ ହେଇଯାନ୍ତି ।

ଆଉ ମନକୁ ଭୁଲାଇବାକୁ ଟିକିଏ ନିଶା କରନ୍ତି ନିଶା ହେଇଗଲେ ସେ ତାହାର ସ୍ବୟଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ନିଜର ଅନ୍ତରେ ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରେ ।

ନିଶାର ଏଇ ଚମତ୍କାର ଗୁଣଟି ଥିବାରୁ ସବୁ ଯୁଗରେ ନିଶା ଏତେ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇଛି । ଅନ୍ୟକୁ ଭୁଲିବାକୁ ଓ ନିଜକୁ ଭୁଲି ଯିବାକୁ ନିଶା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦରକାର ।

ରାସକେଲ୍ କୁ ନିଶା ଝୁଆଇଦେଲେ ସେ ବୋଧହୁଏ ଚେଙ୍ଗା ହେଇଯାନ୍ତା । ସେ ଭୁଲିଯାନ୍ତା ତାହାର ଦେହକୁ ଓ ପୁଣି ହେଇଯାନ୍ତା ଚାଲିବାକୁ କରୁଥିବା କୁକୁରଟିଏ ।

—କ'ଣ ଦିଆଯିବ ?—ଆର୍ଟିମ, ଗଞ୍ଜେଇ, ମଦ ନା ଆଉ କିଛି ?

—ହେ, ଜନ୍ତୁ କ'ଣ ନିଶା ଖାନ୍ତି ?

—ନେଉଳ ଖାଏ । ବାଜ ଖାଏ । ସମୟ ହେଲେ ଆସି ଘରେ ପହଞ୍ଚନ୍ତି । ମଣିଷ ନିଶା ଖାଏ ଘରୁ ବାହାରିଯିବା ପାଇଁ । ଅଜାଣତରେ ନିଶା ଖାଇଲେ ସେ ନେଉଳ ପରି । ଜାଣି ବୁଝି ନିଶା ଖାଇଲେ ସେ ହୋଇଯାଏ ଅଲଗା ମଣିଷ—ତାହାର ଘର ନାହିଁ, ସମୟ ନାହିଁ, ଅଛି କେବଳ ତାହାର ପରି ସମାନଧର୍ମ । ଲୋକ—ଯେଉଁମାନେ ନିଜକୁ ଭୁଲିବାକୁ ଏଇ ବାଟର ବାଟୋଇ । କିନ୍ତୁ ଜନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟରେ ନିଶା ଆଣି ଦବ କିଏ ?

ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ଅଧ କପେ ବ୍ରାଣ୍ଡି ଅଣା ହେଲା । କୁକୁରମାନେ କାମୁଡ଼ା-
କାମୁଡ଼ି ହୋଇ ଗୁରୁତର ଆଘାତ ପାଇଲେ ଡ୍ରାଣ୍ଡି ଦିଆଯାଏ । ଗୋଟିଏ ଗାଈ ବ୍ରାଣ୍ଡି
ଖାଇ ଟାଣ ହେଇଥିଲା । ରାସକେଲ୍ ତାହାହେଲେ କାହିଁକି ଚଞ୍ଚଳ ନ ହେବ ?

ନେସଡ଼ା ଏଇ ସଂସାରରେ ପ୍ରିୟ ନୁହେଁ । ତେବେ ରାସକେଲ୍ କୁ ଅଧିକା ନିଶା
ହେଇଗଲେ ସେ କାଳେ କାମୁଡ଼ି ଗୋଡ଼ାଇବ ଅବା କିଛି ପ୍ରକାରର ଗୋଲମାଲ
କରିବ ।

ତୁଳାରେ ବ୍ରାଣ୍ଡି ଭିଜାଇ ରାସକେଲ୍ ନାକ ଓ ପାଟିରେ ମସ୍ତ ହେଲା ।
ରାସକେଲ୍ ମୁହଁକୁ ଘୁଞ୍ଚାଇ ନେଲା ।

ସତରେ ରାସକେଲ୍ ହେଉଛି ଆଦର୍ଶ କୁକୁର—ଏଇ ରାସକେଲ୍ । ସେ ମଦ
କୁଇଁ ନାହିଁ । ଗୁଳିଗୁଳି ବାଜିରେ ପୁରୁଷା ହେଇଗଲେ ସମସ୍ତେ ଗୁଲୁଛନ୍ତି ମଦ ବୋତଲ
ଆଡ଼କୁ । ମଦ ନ ଖାଇଲେ ଗୁଳିଗୁଳି ଗୋଲମାଲ ହେଇଯିବ । କରିଲା କାମ ଭୁଲ୍
ହେଇଯିବ । ଯିଏ ବଡ଼ ଗୁଳିଗୁଳି କରି ମଦ ଖାଇ ଜାଣିଲା ନାହିଁ ସେ ଜୀବନର ଅନେକ
ସୁଆଦ ହରେଇଛି ।

ରାସକେଲ୍ ର ମାଲିକ ମଦ ଗ୍ରାଣ୍ଡି ଦେଇଥିଲା କାରଣ ମଦରୁ କୃତ୍ରିମ ଉତ୍ତେଜନା
ଅଣାଇବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ମଦ ଖାଇ ପରନାଶ ଖୋଜିବା ଭୁଲ୍ ।
ମଦ ଖାଇ ବୁଦ୍ଧି ଆମଦାନ କରିବା ଭୁଲ୍ । ମଦ ଖାଇ ମଦର ଉତ୍ତେଜନାରେ କିଛି
ଗୋଟାଏ କାମ କରିବା ଭୁଲ୍ ।

ରାସକେଲ୍ କଥା ପ୍ରଶ୍ନର ହୋଇଗଲା—ନୋରା ଓ ଲୁଇଟ୍ ପାଖରେ ।

—ଆପଣଙ୍କ କୁକୁର କ'ଣ ମଦ ଖାଇପାରିବ ?

—କେଜାଣି ଆମେ ତ କେବେ ଦେଇ ନାହିଁ ।

ଥରେ ଦେଇ ଦେଖିଲେ ସେ କେମିତି କେତେ ଦୂର ତେଜ ହେଉଛି ?

—କାଳେ କିଛି ଖରାପ ହେବ ।

—ଖରାପ ? ମୋଟେ ନୁହେଁ ।

—ମଦ କ'ଣ କୁକୁର ଖାଏ ?

—କୁକୁର ସବୁ ଖାଏ । ମଣିଷ ଯାହା ଖାଏ କୁକୁର ସେ ସବୁ ଖାଏ । ମଣିଷ
ସେମିତି ମଦ ଖାଇ ତାହାର ଖିଆଲ ବଳରେ ମାଡ଼ ଚାଲିଯାଏ କୁକୁର ସେମିତି
ଟିକିଏ ତାହାର ଡର ଭୟ ହରେଇଲେ କିଏ ଜାଣେ ବାସ ସାପକୁ ମାରିଦବ ।

ନୋରା ଓ ଲକଟ୍ ଆସି ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ହଲାଇ ଠିଆ ହେଲେଣି । କନ୍ଦୁ ମଦ ବାହନା
ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ବାହାଉଛି । କାଣ କହୁଛନ୍ତି— ମଦ ଟିକିଏ ଝାଡ଼ । ଔଷଧ ପରି ପାନେ ।

ମଣିଷର କୌତୁହଳ ହେଲା ବଡ଼ କଥା । ନୋରା ଓ ଲକଟ୍ ମଦ ଖାଇବେ ।
ବିଲୁଦ କୁକୁର ମଦ ନ ଖାଇଲେ ବିଲୁଦ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଶେଷରେ ମଣିଷକୁ ମଣିଷଠାରୁ ବାରିଦେବାକୁ ଦରକାର ହୁଏ ଅସଂଖ୍ୟ
ଦୋଷ—ମଦ ଖାଇବା ଦୋଷ ବୋଲି ଧରାଯାଏ ସମାଜ ସଂସ୍କାରକଙ୍କ ଆଖିରେ ।

ସମାଜ ସଂସ୍କାରକମାନେ ଅଳ୍ପ ବୁଦ୍ଧିର ଲୋକ । ହୁଁ ଲୋକମାନେ ଅଧା ଲଜାଳୀ
ହୋଇ ଚାଲିଲେ ଭଲ । ଗରେ ଲୁଚେଇ ମଦ ଖାଇଲେ ଭଲ । କିନ୍ତୁ ବାହାରେ ମଦ
ଖାଇଲେ ନିନ୍ଦା କରାଯିବା କଥା ।

ତୁଳାରେ ପ୍ରାଣ୍ଡି ଭଜାଇ ଲକଟ୍ ମୁହଁ ପାଖରେ ରଖା ହେଲା । ଲକଟ୍ ଗ୍ରହଣ
କଲା । ସେମିତି ନୋରା ବି ଗ୍ରହଣ କଲା ।

ତାଙ୍କର ପୁଷ୍ପପୁରୁଷମାନେ ବୋଧହୁଏ ମଦ ଖାଉଥିଲେ । ଏଇ କୁକୁରମାନେ
ଖାଇଲେ । ରାସକେଲ୍ ଖାଇଲା ନାହିଁ । ବୁଝାପଡ଼ୁଛି ଯେ ରାସକେଲ୍ ପୁଷ୍ପପୁରୁଷ
ଥିଲେ ପଖାଲଖିଆ ପ୍ରାଣୀ । ମୂର୍ଖ ଘରେ ଯେମିତି ପଣ୍ଡିତ ବାହାରେ ନାହିଁ ସେମିତି
ପେଟଖିଆ ଘରେ ମଦର ବାହାରିକୁ ସମସ୍ତ ନିଏ ।

ନୋରା ଅଛୁ ଲକଟ୍ ନିଶା ଖାଇ କିଛି ଅବଗୁଣ ଦେଖାଇଲେ ନାହିଁ । ଆରେ
ଏଗୁଡ଼ାକ ନିଶ୍ଚେ ବଡ଼ ଅମଳୀ । ମଦର କିଛି କରାମତ ନାହିଁ ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ।
ହେଲେ ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଖରାପ ।

ତୁଳନାରେ ରାସକେଲ୍ ଖୁବ୍ ଭଲ ମଫସଲିଆ ହେଇଥାଉ ପଛକେ ଚରିତ୍ର
ଭଲ ଥିଲେ ସେ ହବ ଆଦର୍ଶ ।

ଗରିବ ସେଥିପାଇଁ ଆଦର୍ଶ ହେଉଛି । ଗରିବର ଜୀବନକୁ ଗ୍ରାସା ଦେବାକୁ
ସିନେମା, ଲେଖକ ଆଉ ଚିତ୍ରକର ଚାଲିଛନ୍ତି । ନିଜେ ମଦ ନିଶାକୁ ହଜମକରି ମଦର
ଅପକାରିତା ବୁଝାଇ ଚରିତ୍ରର ଭଲଗୁଣ ଦେଖାଇ ପାରୁଛନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ଶୋଇଛି । ଶୋଇଥାଉ—ଆମେ ଅନ୍ୟ କାମରେ ଯିବା । ଦି'ଗୁର
ଘଣ୍ଟା ଶୋଇପଡ଼ିଲେ ରାସକେଲ୍ ପୁଣି ଲାଲ ହେଇଯିବ ।

ଖରାବେଳେ ରାସକେଲ୍ ଉଠିଆସିଲା ଘର ଭିତରକୁ । ରୋଷେଇ ଘର ଏଗୁଣ୍ଡି
ବନ୍ଦ ପାଖ ଅଟା ଉପରେ ଶୋଇ ରହିଛି ।

ଆରେ—ରାସକେଲ୍ ଆସିଲାଣି ! ବଡ଼ ଅମାନିଆ ଜୁକୁରଟା । ଘର ଭିତରକୁ
ଆସିବାକୁ ଯେତେ ମନା କଲେ ବି ଜୋର ଜବରଦସ୍ତି କରିବ ।

ଦେହ ଖରାପ ଅଛି । ବିଚରା ଶୋଇଥାଉ । ସ୍ବେଷେଇ ଘର ଏଭୁଣ୍ଟି ବନ୍ଧୁ
ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ଦେଇଛି । ତାହାର ଭାଇଭଉଣୀମାନେ ପଦାରେ—ତାଙ୍କର ସାହସ ନାହିଁ
ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ।

ରାସକେଲ୍—ରାସକେଲ୍ ' ସେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା ।

—ଖାଇବୁ ?

—ସେ ତାର ଓଠକୁ ଚୁଟିଦେଲା ।

—ଦେଖ, ଚୁଟିପାରୁଛି । ଖାଇବା କଥା ଓଠ ଚୁଟିଲାଣି । କୁଣିଆକୁ ବାଟରେ
ଦେଖି ଆସି କୁଆ ଆସି ଘର ପିତାରେ ବସି ବୋବାଇଲା ପରି ।

ରାସକେଲ୍ ବିସ୍ମୟ ଖାଇଲା ଧୁସ ପିଇଲା । ତାହାର ଯନ୍ତ୍ର ନିଆଯିବା
ଦରକାର ।

ତାଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଖଟିଆପରି କିଛି ଗୋଟାଏ ସୁବିଧା ଉପାୟ ମିଳୁଥିଲେ କୁକୁର-
ମାନଙ୍କର ଭଲ ହେଉଥାନ୍ତା । ସେ ଯଦି ସରକାରୀ କୁକୁର ହୋଇଥାନ୍ତା ତେବେ ସେ
କେତେ ସୁବିଧାରେ ନ ଥାନ୍ତୁ ।

ସରକାରୀ ନୌକରର ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ ସେ ବମ୍ବେଇ ଭେଲେର ଚକର
କାଟି ସରକାରଙ୍କ ଡକ୍ଟରରୁ କିଏ ଖାଦ୍ୟ ହଜାର ଲକ୍ଷେ ମାରିନେଇ ଟବର-
କାଗଜରେ ପୁଣି ସେଣୀ ସହାୟକ ଫଣ୍ଡ ଖୋଲି ଦେଉଛନ୍ତି ।

ନୌକରର ଦେହ ଖରାପ ହେବା ଶୁଣିବାର ବିପଦ । କିନ୍ତୁ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧି ବା
କଳାକାର ଶୁଣି ଶୁଣି ମରିବା କାହାଣୀ ବିପଦ ନୁହେଁ ।

ରାସକେଲ୍ ଡୁଲେଇ ଡୁଲେଇ ଦେଖାଉଥାଏ ସରକାରୀ ଗୁଲୁରମାନେ କେମିତି
ନିଜେ ନିଜର ଖାଦ୍ୟ ହେଇ ରାଜକୋଷକୁ ଲୁଟି ନେଉଛନ୍ତି । ଏଇ ସାରା ସଂସାରଟା
ହେଲା ନୌକରଙ୍କର, ଆଉ ସେଥିଭିତରେ ଯେଉଁମାନେ ଭାରି ଚତୁର ସେମାନଙ୍କର ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜକୋଷରୁ ବର୍ଷକୁ ଦୁଇକୋଟି ଟଙ୍କା ଯାଏ ନୌକରମାନଙ୍କର ସେହି
ଆଦର୍ଶ ଯାନ, ଶଗର, ତଣ୍ଡୁଲ ଓ ଗର୍ଦନର ସେବାରେ । କୁକୁର ସମାଜ ଏତେ
ବଳବାନ୍ ସେ ସେଠି କିଛି ନିୟମ ଚାଲେ ନାହିଁ ।

ଶହ ହଜାର ଦରିଦ୍ର ଲୋକ ପ୍ରତିଦିନ ଚାଲିଛନ୍ତି ମଣାଣି ଆଡେ ଅଳ୍ପ କିଛି
ଔଷଧ ପଥ ପାଇ ନ ପାରି । ଏଣେ ଚୁଡ଼ିଭୋଗୀ ନୌକର ସାହୁଙ୍କର ପରିଚର୍ଯ୍ୟାରେ
ଧନ ଉକ୍ତୁଯାଇଛି ।

ରାସକେଲ୍‌ଟା ହତଭାଗା ' ସେ ପରକାରୀ କୁକୁର ହେଇପାରି ନାହିଁ । ବିଚର ଗୋଟାଏ ଅପଦାର୍ଥ ଘରେ ଆସି ପଡ଼ିଛି । ତାହାର ଚିକିତ୍ସା କରାଇବ କିଏ ?

ରାସକେଲ୍‌ର ଚିକିତ୍ସା ହେଲା ତାହାର ମାଲିକର ସ୍ନେହ ଓ ସହାନୁଭୂତି । ମାଲିକର ଭିତ୍ତିରଙ୍ଗଠାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା—ରାସକେଲ୍‌କୁ ଭଲ କରିଦେବାକୁ ।

ଭିତ୍ତିରଙ୍ଗ ହେଲେ ଗୋଟାଏ କଚେରୀ ମିସଲ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗ ପେଶୁକରି ଆସି ଅନାଉଥିବେ । ନଥିଗୁଡ଼ାକ ସେମିତି ପଡ଼ି ରହିଥିବେ । ଭିତ୍ତିରଙ୍ଗର ଅନେକ କାମ—ସେ କେତେ ଅବା ଏଇ ସବୁ ବାଜେ ଅଙ୍ଗ ନେଇ ମୁଣ୍ଡ ଝେଲାଇବେ ?

ଯାହାର କେହି ନାହିଁ—ତାହାର ପାଇଁ ଭିତ୍ତିର । ଯାହାର କେହି ଅଛି—ସେ ଗୁଲେ ସେଇ ଲୋକକୁ ଧରି ସବୁ ସୁବିଧା କରିନେବା ପାଇଁ । ବଡ଼ବଡ଼ିଆ ଯେତେ ସୁବିଧା ଅତି ସହଜରେ ଆଣି ଭୋଜବାଜି ପରି ଠୁଲେଇ ଦେଇଯାନ୍ତି ସେତକ ନିଜେ ଭିତ୍ତିର କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ ।

ଆମର ସଂସାରରେ ବଡ଼ବଡ଼ିଆମାନେ ଭିତ୍ତିରଙ୍କଠାରୁ ବଡ଼ । ଖାଲି ପ୍ରବଳ ଲୋକ ଗୁଣ୍ଡାକୁ ଡରି ଚଳିଲ ପରି ସେମାନେ ମଝିରେ ମଝିରେ ଭିତ୍ତିରଙ୍କୁ ଯୁବ କରି ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ଦୟାରେ ତାଙ୍କର ସବୁ ହେଉଛି ।

କିନ୍ତୁ ମନରେ ଥାଏ ପ୍ରଭୁ କିଛି କରି ନାହାନ୍ତି । ସେ ତାହାର, ବୁଦ୍ଧି, ବଳ, କୌଶଳ ମିଶାଇ ସବୁ ଯୋଗାଡ଼ କରିଛି । ଏଇ ମଣିଷ ସମାଜରେ ଯେ ଭିତ୍ତିରଙ୍କପରି ଗୋଟାଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଏତେ ଯୁଗ ଧରି ରହିପାରିଛି—ଏତିକି ହେଉଛି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।

ଶହେ ପାଞ୍ଚପାରେ ଗୁଳିରା ଆରମ୍ଭକରି ପଚାଶି ଡରିଣି ବର୍ଷରେ ଦେଉ ଫୁଲ ହଜାର ପାର ଗୁଳିରାକୁ ଗଲବେଳେ ଲକ୍ଷେଟଙ୍କା ଓ ପେନସନ୍ ପୁରା ପରିବାର ପାଇଁ ଆଉ ଫୁଲ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ନିୟମ ପ୍ରକାରରେ ମିଳିପାରୁଛି । ଏଥିରେ ଭିତ୍ତିରଙ୍କର କମର କଷ୍ଟ କଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ ଭିତ୍ତିର ହେଉଛନ୍ତି ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପକ୍ଷପାତ ।

ଏଣେ ଦେଶରେ ବିପ୍ଳବ ହେଇପାରୁ ନାହିଁ । ଦିନର ଆଲୁଅରେ ଖଞ୍ଜଣାଖାନା ଲୁଟି ହେଉଛି । ପେନସନ୍ ଭୋଗୀ ବାବୁମାନେ ସକାଳୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଯାଏ କ'ଣ ଖାଇବେ, କ'ଣ ପିଇବେ ସେଇ ତାଲିକା କରିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ସେତେବେଳେ ଭିତ୍ତିରଙ୍କର ନାମ ଗନ୍ଧ ନାହିଁ ।

ଭିତ୍ତିର ରହିଛନ୍ତି କେବଳ ଦରିଦ୍ର ଭୋକିଲା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ । ସେ ଅଳ୍ପ ସାଧ୍ୟ ପାଇଗଲେ ବସିଯାଇ ଗୋଡ଼ ଧୋଇ ଭିତ୍ତିରଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବ ।

ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅମାନବ ରକ୍ତମୁଖା ହିଂସ୍ର ସମାଜରେ ଭିତ୍ତିର ହେଉଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅମାନବ ପ୍ରଠକ । ତାଙ୍କୁ ପୂଜା କରିବା ଭୁଲ୍ । ଯେଉଁ ସମାଜରେ ନ୍ୟାୟ ରହିଯାଇଛି କୁକୁରଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସେଠି କୁକୁରମାନେ ଭିତ୍ତିର ପୂଜା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଭିଣ୍ଡର ଯେତେବେଳେ ଏତେ ଦୂର ଅସମର୍ଥ ତାଙ୍କର ଜମିଜମା, ସୁନା, ରୂପା, ମୁକୁଟ ଚୋରି ହେଲେ ଭଲ୍ କାହିଁକି ହବ ?

ସତ ଯେ ଭିଣ୍ଡର ବାହାରିବେ ଖୁମ୍ବୁରତରୁ, ଭଜନ୍ତୁକା ଭିତରୁ—ନ୍ୟାୟ ଦେବେ । ପାପୀକୁ ଧୂମ୍ କରବେ । କିନ୍ତୁ ଭିଣ୍ଡରଙ୍କ ଏଇ କାମ ହେଉଛି ବୁଦ୍ଧି-ହୀନତାର ଛପାଫଳ ।

ତଥାପି ଅନେକ ଲୋକ ତାଙ୍କର ଅତୁଟ ଭକ୍ତିରେ ଭିଣ୍ଡରଙ୍କର ମହିମାକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଛନ୍ତି । ନିଜେ କରିଥିବା ସଭାସମିତିରେ ଶ୍ରୀ ଖଣ୍ଡସିଂହେଦ ମିଶ୍ର ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଭଜନ ଯେପରି ଭାବରେ ଆପଣା ଭଲ୍ ପରିବେଶରେ ବୋଲି ପାରୁଛନ୍ତି ସେଥିରେ ଯେ କୌଣସି ନାସ୍ତିକ ମଧ୍ୟ ବାଟ ପାଇବ ।

ରାସକେଲ୍ ର ଛୋଟ ଜୀବନର ଇତିହାସ ଅର୍ଥାତ୍ ଅଗାଧ ଭିଣ୍ଡରଙ୍କର ମହିମାର ଅଂଶ । ସେ ତାକୁ ପଠେଇ ଦେଇଥିଲେ ସେଇ ପରିବାରକୁ ତାଙ୍କର ମହିମାକୁ ଜଣାଇଦେବା ପାଇଁ ।

ଭିଣ୍ଡରଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପାହାଡ଼ ଓ ମାଟିଗଦା ସମାନ । ଘାସ ଓ ଦୁମ୍ ସମାନ । ଅନ୍ୟାୟର ମନ୍ଦିର ଓ ନ୍ୟାୟର ଛୋଟ ବେଢା ସମାନ । କୁକୁର ଓ ମଣିଷ ସମାନ । ଏଇ ସମାନ ଭାବ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ସଂସାର ଗୋଟାକନ୍ଦାକ ଲଭସଦ, ଜନ୍ମମରଣ, ଅନ୍ୟାୟ ଓ ନ୍ୟାୟକୁ ଆଣି ଆୋଇଛନ୍ତି ।

ଗୋଟିଏ ଛୋଟ କୁକୁର କୁଆ ଏତେ କଥା କଣ ଦେଖାଇପାରେ ? ଏତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ କ'ଣ ବୁଝାଇପାରେ ? ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ଗୋଇ ରହିଥାଏ ରେଷେଲ୍ ଘର ଦୁଆର ପାଖରେ । ଯେ ଭିତର ବାହାର ହୁଏ ସାବଧାନରେ ଯିବା ଆସିବା କରେ ରାସକେଲ୍ ଅସୁବିଧା ନ କରିବା ପାଇଁ ।

କେଉଁଠି ମଣିଷ ତାହାର କାନୁନ୍ ରୁକ୍ଷତା ଦେଖାଇବାକୁ ମାଡ଼ ଚଢ଼ାଏ । ପୁଣି କେଉଁଠି ସେ କାନୁନ୍ କୋମଳତା ଦେଖାଇବାକୁ ଦୟା, କରୁଣା ଓ ବରୁଣରେ କାମ କରେ ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ସକଳ ହେଲା ରାସକେଲ୍ ସେଇଠି ଶୋଇ ରହିଲା । ଯେ ଯେତେ ତାକୁ ବାହାରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ବରଦ କଲେ, ହୁକୁମ୍ ଗଲେ ରାସକେଲ୍ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ତାହାର ଆଉ ଇଚ୍ଛା ନ ଥିଲା କାହାରି କଥା ଶୁଣିବାକୁ ।

ଦେହ ଖରାପ ହେଲେ ଏମିତି ବରୁଣ କରିବାର କ୍ଷମତା କି ମଣିଷ କି ପଶୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଲେପ ପାଏ ।

ତ୍ରୋଟ କୁକୁରଟିଏ ଗୁଡ଼େ ଲମ୍ବା ଚଉଡ଼ା ଜାଗା ମାଗୁଛି ତାହାର ମାଲିକକୁ ।
ସେ ବା ଏତେ ଜାଗା କ'ଣ କରିବେ ? ତଥାପି ଆସନ୍ତି ସେ କୁକୁରଟା ଅଳିଆ । ସେ
ଅସୁନ୍ଦର ।

ସେତେକ ଘର ଜବାଟରେ ରଖାହେଇଥାଏ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକର ପ୍ରଜାପତି, ଫୁଲ
ଆଉ ଟିଟିପଟି । ମଣିଷର ମତ ହେଲା ସେ ଜଅନ୍ତା ପଦାର୍ଥ ସବୁ ଅଳିଆର କାରଣ ।
କିନ୍ତୁ ସେ ସେ ସଂସାରର ମଣିଷ ଏତକ ଜଣାଇବାକୁ ସେ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକର ନିର୍ମାଣ ପଦାର୍ଥ
ଆଣି ରଖିଥାଏ ।

ଘରେ ରହିଛି ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଫୁଲ । ଶୁଆର ମୁଣ୍ଡରେ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଶବନ୍ଦର ଫୁଲ ।
ଗୁଣିଆଡ଼େ ରହିଛି ନକଲି କାମ ।

ଜୀବନର ମୂଲ୍ୟୁଅ ନକଲି ଉପରେ ଠିଆ ହେଲାଣି । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଖାଇବାକୁ
ନାହିଁ—କିନ୍ତୁ ସିନେମା ଦେଖିବା ଦରକାର । ଗୀତ ବୋଲିବାର ଉତ୍ସାହ ନାହିଁ—
କିନ୍ତୁ ଶୁଣିବା ପାଇଁ ରେଡ଼ିଓ, କାସେଟ୍ ଦରକାର । ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ଉତ୍ସାହ ନାହିଁ—ମଦ
ଖାଇବା ଦରକାର । ନିଦ ପଡ଼ୁ ନାହିଁ—ନିଦ ବଢ଼ିବା ଖାଇବା ଦରକାର । ପିଲା ପଢ଼ୁ
ନାହିଁ—ମାଷ୍ଟର ଦରକାର ।

ଏଥରୁ ଦେଶର ଗୁରୁଲ ଲୋକ ନିୟମ କରିଦେଲେଣି—ପ୍ରତିଦିନ ନିଦ ବଢ଼ିବା
ଖାଇ ଖାଇଲେ ଅବଶ୍ୟ ଦେହ ଧୁଇ ହେବ । ସିନେମା ଦେଖିଲେ ମନଟା ସତେଜ
ହେବ—ବସ୍ତ୍ର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ଆସିବ । ଅନେକ ନୂଆ ଚନ୍ଦ୍ରାଧାର ମିଳିବ । କାମ
ନକରି, ଖଟଣିକୁ ମତାଦର କରି କେମିତି ଜୀବନର ସବୁକଥା ପାଇ ହେବ ।

ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଅନେକ ଲୋକ ସବୁ ପାଇଯାଇଛନ୍ତି । କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ
ଜଣେ ଅଳବାଲର ଅସ୍ତିତ୍ବ ଓ ପାଳିତ ହେଇ ରାସକେଲ୍ ପରି ରହିଗଲେ ସବୁ ସୁବିଧା
ହେଇପାରିବ ।

ସଂସାରର ବାରଅଣା ଲୋକ ଏଇ ଲୁକୁର ପରି ଖାଲି ଗୋଟା ମାନ୍ନ ନିଜର
ଘର ସଂସାର ଚଳାଇ ମୋଟା ସୋଟା ହେଉଛନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ମା ଆସେ ଅରକୁ ଅର ସେଇ ଘର ପାଟକୁ । ରାସକେଲ୍ ମା
ହେଲା ନାଣ୍ଡି ।

ନାଣ୍ଡି ଭିତରକୁ ପଶିବା ମନା । ନାଣ୍ଡି ହେଉଛି ଅଛବ—କାରଣ ସେ
ତାହାର ଜନ୍ମରୁ ଏଇ ଘରେ ପୋଷା ହେଇ ନାହିଁ ।

ନାଣ୍ଡି ଜନ୍ମ ହେଇ କଟକ ସନ୍ଦରକୁ ଆସିଥିଲା ପାଞ୍ଚଦଶ ତଳେ । ସେଇଦିନୁ
ପଡ଼ା ଉଠା ହେଇ ସେ ବଞ୍ଚି ରହିଛି । ନିଜର ଗୁଣିରେ ବଞ୍ଚିଛି କି ଉତ୍ତରାଧିକାର
ଦୟାରୁ ବଞ୍ଚିଛି ସେଇ ତତ୍ତ୍ବ ଠିକ୍ ଗୁଣା ପଡ଼ୁ ନାହିଁ ।

ନାଶିର ଲେଖାଟିଏ ଅଛି । ଦି' ଉତ୍ତରୀ ପାଖ ଗୁ' ଦୋକାନରେ ସକାନ୍ତ
ସଞ୍ଜିଯାଏ ବସ ଆସନ୍ତି । ଗରୁଡ଼ର, ଦୟା ଉପରେ ତାହାର ଜୀବନ । ମେଘର ଦୟା
ଉପରେ ଗୁଡ଼ଜ ଚଢ଼େଇର ଜୀବନ ।

ସହରରେ କ୍ୟୁରମଗ୍ ଅଭିଯାନ ପଡ଼ି ବର୍ଷ ଧୂଳିଧର ହୁଏ । ଅରକେ କୃଷ୍ଣା ଛ' ସାତ
ପିଲ ଜନ୍ମ କରେ । ସେଥିରୁ ଅଧେ ଯାଏ ଲେପ ପାଇଯାନ୍ତି ମାସକ ଭିତରେ ।

କାର୍ଯ୍ୟ କୁକୁର ମାଆକୁ କେହି ଟନିବ୍ ଦିଏ ନାହିଁ । ପୋଡ଼ାଖୁ କେହି ଡାକି
ପେଟ ପୁରୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଏ ନାହିଁ । ଏଣେ ମାଆର ଥାଏ ଆଠଟି ପଲ୍ଲୀ—ସେଥିରୁ
ଗୋଟିଏ ଧୂଳିଟି ବଡ଼ ଧୂଳି ।

ତେଣୁ ମାଆ ଚେରରୁ ଗୁଲେଟି ଛୁଆରୁ ଅଧିକ ବଞ୍ଚିବା କଷ୍ଟକର । ସେଥିରେ
ପୁଣି ଖାଇବାକୁ ନ ମିଳିଲେ ସେଇ ଗୁଲେଟି ଚେର ବା ଗୁଲେଟି ଛୁଆକୁ ଯଥେଷ୍ଟ
ତେଣୁ ନାହିଁ ।

ପାଖରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଘରେ ଟିଙ୍ଗା ଫୋପଡ଼ା ଗୁଲିଥାଏ । କାହାକୁ ତରକାସ
ହୁଏ ନାହିଁ ତ ପୁଣି କିଏ ପ୍ରତିଦିନ ଭାତ ଖାଇବାକୁ ରାଜି ନୁହେଁ । ନିଜର ପଲ୍ଲି ଗେରୁ
ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ ସମ୍ଭାରର ଆଇନ୍ ପିଲର ଆଇନ୍ ଆଗରେ ହାରମାନେ ।
ସମ୍ଭାରର ବାଟ ହେଉଛି ଗେରୁପଣିଆର ଦଣ୍ଡ ଓ ଶାସ୍ତି ।

ମଣିଷ ଯଦି ଗେରୁ ହେଉ ନ ଥାନ୍ତା ତାହା ହେଲେ ତାର ଚଳିବାର ଅସୁବିଧା
ନ ଥାନ୍ତା । କଲର ପରିବାର ପରି ସମ୍ଭାରରେ ବହୁତ ପ୍ରକାରର ଗେରୁଙ୍କର ପରିବାର
ରହିଛି । ଏଇ ଗେରୁ ପଣିଆର ସାରକଥା ହେଲା—

ମା' ଧାନକୁଟି ପୁଅ ନାଗର ।

ଘରର ଜମିଜମା ବନ୍ଧା ଦେଇ ଲୋକ ଗଢ଼ିବାକୁ ବିଦେଶି ଯାଇ ସେଠି ସ୍ଥାନୀୟ
ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗ ନେଇଛନ୍ତି । କିଏ ଯାଇ ଦଲିନ ପ୍ରାନ୍ତର ତଥ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ
ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରିଛି, ଆଉ କିଏ ଯାଇ ବିଦେଶରେ ଯେ କୌଣସି ଗୋଟିକୁ ହୃଦୟ ବଳି
ଦେଇ ନିଜର କରିନେଇଛି ।

ପୁଅ ରୁଷ୍ଟୁ । ସ୍ତ୍ରୀ ରୁଷ୍ଟୁ । ବାବୁ ଗୁରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବଡ଼ବାବୁ ବଡ଼ବାବୁଙ୍କର
ହାକିମଙ୍କର ପୋଷା ଗେରୁ ହେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସମ୍ଭାରର ବାଟରେ ବହୁତ ଧୂଳି
ଉଡ଼ୁଛି—ଇଏ ହେଲା ଗୋଧୂର ଧୂଳି ।

କିନ୍ତୁ ସେଥିଭିତରେ କୁକୁରର କେଇଟି ଛୁଆକୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ କାହାର ମନରେ
ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ସେଇ ଛୁଆ ହସ୍ତାଏ ପକ୍ଷକ ପରେ ଅତି ଖୋଲି ପଦାକୁ ଆସିଲେ ତାକୁ

ଚଳାଇବେ ଭିତର ଭିତରକୁ ଉପରେ ଏଇ କାମ ମଣିଷ ଲାଭ ଦିଏ—ତୁମେ ଯଦି କୁକୁର ଝୁଆକୁ ସଫାରକୁ ଆଣିଛ ତେବେ ତାକୁ ଚଳାଇବା ଭାର ତମର ।

କିନ୍ତୁ ଆମ ପିଲାଙ୍କର ଯେ ପୁର ଜୀବନଟାହାକି ସୁବିଧା ରହିବ ଏତକର ଦାୟିତ୍ବ ତୁମର—ତୁମେ ଠାକୁରଙ୍କର ।

କୁକୁରକୁ ଘୃତ ଦିଆ ହେଉଛି । ସକାଳୁ ସେ ଫୁଲ ଧୂପ ପାଉଁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଅସୁଖୀ ରୂପକୁ ଆମେ ମନେପକାଇ ତାକୁ ଓ ସ୍ବାମୀଦ କରୁଛୁ । ତେଣୁ ସେ ଆମର ପୋଷା ମାନିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ।

ଯଦି ଠାକୁର ପୋଷା ନ ମାନିଲେ ବା ଆମର ସୁବିଧା ନ କଲେ ତେବେ ମଣିଷ ତାକୁ ବିଦାୟ ଦେଇ ଦିଏ । ଆଗରୁ କହୁଥିଲୁ—ଠାକୁର ଭଲ । ଚିଡ଼ିଯାଇ କହେ ଠାକୁର ଖରାପ । ତାଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ଫୋପାଡ଼ିଦିଏ ।

ଚେଷ୍ଟା ଯଦି ପରେ ଫଳ ନ ମିଳିଲେ କ'ଣ ପାଇଁ ଯେଉଁ ବେକାରୀଆ ଧନ୍ଦାରେ ମଣିଷ ଲାଗିବ ? ଅନେକ ଭକ୍ତ ଏଇ ଶ୍ରେଣୀରେ ରହି ପ୍ରତିଦିନ ବଡ଼ ପାଟିକରି ଲାଉଡ଼ି ଫିକରି ଆଦି ଦ୍ବାରା ମହମାପ୍ରସ୍ତର କରନ୍ତି । ସେ କାମ ସରିଲେ କହନ୍ତି—ଇସ୍ କାମ୍ ମେ ହଜାର ରୂପେୟା ଗିୟା...

ଅଳ୍ପ ପଇସାରେ ଭିତର ଫୁଲିତ । ବେଶି ପଇସାରେ ଭିତର ନିଷ୍ପତ୍ତ ସୁଲଭ । ଦାମିକା ଔଷଧ ମଣିଷକୁ ହୃଦୟ କଲପର ଦାମିକା ପୁଜାପାଠ ମଣିଷକୁ ହୃଦୟକାରୀ ।

ସେଥିରେ ଅପର ଜୀବନପ୍ରତି ଦୟା ଦେଖାଇବା ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ରାର ବିଭ୍ରାଟି । ଠାକୁର ପୁଜା ନ କରି ସକାଳୁ ପିମ୍ପୁଡ଼ି କାଉ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଖୁଆଇବା କ'ଣ ଠାକୁର ପୁଜା ?

ଆମେ ଖାଇବାକୁ ନ ଦେଲେ କ'ଣ ପିମ୍ପୁଡ଼ି କାଉ ଆଦି ବଞ୍ଚନ୍ତେ ନାହିଁ ? ସେମାନେ ଖାଇଲୁ ବେଳେ କ'ଣ ଆଶୀର୍ବାଦ କରିପାରନ୍ତି ? ତାଙ୍କୁ ଜଣେ ଧାର୍ମିକ ଲୋକ ଖୁଆଉଛି ଏତକ କ'ଣ ଭାବିପାରନ୍ତି ।

ଯେଉଁ କାମରେ ଆଶୀର୍ବାଦ ନାହିଁ ସେ କାମ ନଷ୍ଟ ।

କଟକ ମୁନିସିପାଲିଟିର କୁକୁରମରା ଅଭିଯାନ ଗୋଟାଏ ଚନ୍ଦ୍ରାର ବିଷୟ । କଟକରେ ଲକ୍ଷେ କୁକୁର ରହୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଅଟକଳ କରୁଥିବା । ସେଇ କୁକୁର ହଠାତ୍ ପାଗଲ ହୋଇ ମଣିଷକୁ କାମୁଡ଼ନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ମାରିଦେବାର ଯୋଜନା ହୁଏ ।

ସମସ୍ତେ ସାସ୍ତର କୁକୁର । ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ କାହାରି ନା କାହାରି ଦାୟା ଓ ସତ୍ତ୍ୱ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଘରେ ସେମାନଙ୍କୁ ରଖିବାର ସୁବିଧା ହୁଏ ନାହିଁ । ଘରେ

ରହେ ସ୍ତ୍ରୀ—ଅନ୍ୟମାନେ ବାହାରେ ରହବେ । ତୁଲ କୁକୁର ଯରକାଶ ଗୁମ୍ଫାରେ ନିଜର ଗୁମ୍ଫାକୁ ଆଦର ରହବ ।

ଏଇ କୁକୁର ପାଗଲ ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ମାରିବାକୁ ଯେତେ କୁକୁର ସେତେ ଖଣ୍ଡ ମାଂସ ଆଣି ସିଢ଼ାଇ କୁକୁରମର ବସ ଦେଇ ରଖିବାକୁ ହୁଏ । ଭୋର ବେଳରେ ମୁନସିପାଲଟି ଜପ୍ ଆସି ରହୁଥାଏ ଓ ଦୋକାନ ପାଖରେ ।

ହାକିମଙ୍କର ହୁକୁମ ପାଇଲେ ବସ ମିଶା ମାଂସଖଣ୍ଡ ପକାଇ ଦିଆ ହୁଏ । ଯେଉଁ କେତୋଟି ସେତେବେଳେ ମିଳନ୍ତି ଯମପୁରକୁ ଚାଲିଯାନ୍ତି ।

ନାଣ୍ଡିର ଭଉଣୀ ମାଂସ ଖାଇ ମରଗଲ । ନାଣ୍ଡି ଖାଇଥିଲା—ସେ ମଲ୍ଲ ନାହିଁ । ଜପ୍ ଚାଲିଗଲା । କୁକୁରଙ୍କୁ ନିପାତ କରିବାକୁ ଦରମା ଦେଇ ଲୋକ ରଖାହୁଏ । ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଥାଏ ପୁଜାପାଠ ଓ ଧର୍ମ ।

ପରୁରଲେ ସେମାନେ କହନ୍ତି ଯେ ଏଇ କୁକୁରଙ୍କୁ ମାରିବାରେ ପାପ ନାହିଁ । ସେମାନେ ବଞ୍ଚିଲେ ପାଗଲ ହୋଇ କାମୁଡ଼ିବେ ଓ କେଜାଣି କେତେ ବହୁମୂଲ୍ୟ ଜୀବନର ଧ୍ବଂସର କାରଣ ହେବେ ।

ଜଣେ ଅତି ଧାର୍ମିକ ସାଧୁ ପ୍ରକୃତର ଲୋକ କୁକୁରଙ୍କୁ ଶହ ଶହ ସଖ୍ୟାରେ ମାରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଛୁ ବୋଲି ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇପାରିବ । ଏଇଟା ହେଲା ଧର୍ମ-ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନ—ସାହାର ଉତ୍ତର କେହି ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଠାକୁରଙ୍କର ସେବା ପୁଜା ବିଧିରେ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ମାଛ ଜାଆଁଇ ପୋଖରୀ ମରାଯାଇ ଠାକୁର କାମ କରାହୁଏ । ଏଇ ଭକ୍ତମାନେ ଅଶେଷ ପ୍ରକାରର ସିନ୍ଦୂର ଘଲକରେ ନିଜକୁ ସଜାଇ ଠାକୁରଙ୍କର ନିକଟରେ ରହି ଠାକୁରଙ୍କର ତର୍କମା ଦେଉଥାନ୍ତି ।

ଜଣେ ପୋପ୍ ଓ ମନସୀ କୃଷ୍ଣମୂର୍ତ୍ତି କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଓକିଲ ବୃତ୍ତି ଧରିଥିବା ଲୋକ ଇଶ୍ଵର ବିଶ୍ଵେସୀ । କିନ୍ତୁ ଏକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ସବୁ ପ୍ରକାରର ଧର୍ମର ଆଲୋଚକ । ଓକିଲମାନେ ଇଶ୍ଵରଙ୍କୁ ପାଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ଵାସ, ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନରହନ୍ତା ଓ ପଶୁହନ୍ତା ଇଶ୍ଵରଙ୍କର ପ୍ରିୟପାତ୍ର ।

ଏଇ ବସ ଖାଇ ନାଣ୍ଡି ବସ ଯାଇଥିଲା ଯେ ସେଇ ଦିନୁ ସେ ରହୁଛି । ଘର ପାର ନାହିଁ । କେହି ତାର ପେଟ କଥା ନିୟମ କରି ବୁଝି ନାହିଁ ।

ସେ ରହୁଥିବା ଗୁମ୍ଫାରେ ଜଣେ ଗୋଟିଏ ଘର ତିଆରି କଲା । ଇଟା, ବାଲି, ଗୋଡ଼ି ଆସିଲା । ମଣିଷ ବି ଆସିଲେ । ନାଣ୍ଡି ଆପଣା ଗୁମ୍ଫା ଗୁମ୍ଫାରେ ଗୋଟିଏ ଜଗୁଆଳ ପରି ନିଜେ ଜଗୁଆଳ ହେଇଗଲା ।

କେବେ କେମିତି କାହାର ମନେପଡ଼ିଲେ ସେ ଖଣ୍ଡେ ଚୁଟି ବା ଖଣ୍ଡେ ବିସ୍କୁଟ ପକାଇ ଦିଏ । ସେତକ ପାଇ ନାଣ୍ଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଝୁସ । ପୁଣି କେତେବେଳେ କିଏ ଆସି ତାକୁ ଦେବେ ବୋଲି ସେ ଫାଦା ଜଗି ରହିଥାଏ ।

ଏତକ ମଣିଷ କରପାରେ ନାହିଁ । ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯେଉଁଠି ନାହିଁ । ଫଳ ନ ପାଇଲେ ସେ ଚାଲିଯାଏ । କାରଣ ଆତ୍ମା ରଖି ସେ ତକେଇ ରହିପାରେ ନାହିଁ ।

ନାଣ୍ଟି ଏମିତି ରହିଥିଲା ଖୁଇବର୍ଷ । ତାକୁ କେହି କିଛି ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ଜଗି ରହିଥିଲା ସେଇ ଘରକୁ ।

ଏମିତି ଲୋକ ଥିଲେ ପରୁଷ ବର୍ଷ ତଳେ । ଏକମାନେ ଗୁମାସ୍ତା ମାନେଜର ହୋଇ ଅସଂଖ୍ୟ ରାଜା ଜମିଦାରଙ୍କର ବିଭବକୁ ସମାଦୃଷ୍ଟି କରନ୍ତେ । ଅତି ଅଳ୍ପ ନେଇ ଓ ମାରି ଖାଇଦେବାକୁ ଘୃଣା କରି ସେମାନେ ତାଙ୍କର ମାଲିକର ବଡ଼ତ୍ବ ଓ ବଡ଼ପଣ ପାଇଁ ଅକାତରରେ ସବୁ ଦେଉଥିଲେ ।

ସେ ଲୋକ ମଣିଗଲେଣି । କିନ୍ତୁ କେଜିଟି ନାଣ୍ଟି ପରି କୁକୁର ଏବେ ବି ବଞ୍ଚି ରହିଛନ୍ତି । ନାଣ୍ଟିର ଗୋଡ଼ ଧୋଇ ପ୍ରତିଦିନ ପାଣି ପିଇଲେ ବି ଏଇ ବିଶ୍ୱାସଯାତକ ନୌକରମାନେ ପାପରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବେ ନାହିଁ ।

ଅଥଚ ଏହିମାନେ ଏବେ ଭିକାରୀଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଭକ୍ତ । ଯେକୌଣସି ଭିକାରୀରେ ସେମାନେ ଆଗୁଆ । କେଉଁଦିନ କେଉଁ ହାକିମକୁ ଜବାବ ଦେଇଥିଲେ ସେ ତାହାର ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲା ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ସେଇ ବାରକାହାଣୀ ଘୋଷି ହେଉଛନ୍ତି ।

—ଆମ ବାବୁ । ସ୍ବା’ଙ୍କ ବାପା । ମୋଟେ ଝୁସାମଦ୍ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଜାଣୁଥିଲେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବହୁତ ଉପରକୁ ଯାଇଥାନ୍ତେ ।

—ପ୍ରକୃତ କଥା । ସମସ୍ତେ କାହିଁକି ଝୁସାମଦ୍ କରିବେ ? ସମସ୍ତେ କ’ଣ ପାଇଁ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ି ହଲାଇବେ ?

ସବୁ କୁକୁର ଲଙ୍ଗୁଡ଼ି ହଲନ୍ତି ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାଲିଥାଏ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ି ହଲିଏ ନାହିଁ । କେତେ ବି ଅହରହ ଫି ଫି ହେଉଥାନ୍ତି ।

ନୌକରସାହରେ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ପ୍ରକାରର ଲଙ୍ଗୁଡ଼ି କୁକୁର ନୁହନ୍ତି ତାଙ୍କର ପାଇଁ ସେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ତିଆରି । କିନ୍ତୁ ଲଙ୍ଗୁଡ଼ି ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଯାଉଛି ।

ମଣିଷ ହେଇଯାଇଛି ଧୋକାବାଜ । ପ୍ରକୃତ କଥା କହିଲେ ଆଦାତ ମିଳିବ ବୋଲି ସେ ଖୁଇରକମର କଥା କହି ଧୋକାବାଜ କରୁଛି ।

ଏଣେ ଭିତ୍ତିରକୁ ତାକୁଛୁ ତାହାର ପିଲାକୁ ସଦୃଶ ଦେବାକୁ । ଧୋକା-
ବାଜର ପିଲା ସଜୋଟ ହେବ—ଏପରି ଶକ୍ତି ସଂଗ୍ରହମାନଙ୍କର ନାହିଁ । ତେଣୁ
ଧୋକାବାଜ ବାହାରୁଛୁ ।

ଧୋକା ଦେବ କାହାକୁ ? ବାଧରେ ନିଜର ବାପା ମା, ଭାଇଭଉଣୀ ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ
ପ୍ରେମିକଙ୍କୁ ମୁହଁରେ ଭଲ କଥା ଓ କମରରେ ଛୁଣା ଚାଲୁଛୁ ।

ଏଇ ଧୋକାବାଜ ସଫାରର ଗୋଟାଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ—ତାହାର ପୁଅ
ରାସକେଲ୍ ।

ନାଣି ବିନା ହୁକୁମରେ ନିଜର ବୁଦ୍ଧିରେ ଧୁଇବସି ନଗିଛୁ ସେହି ଘରକୁ ।
ପାଖ ପଡ଼ୋଶୀ ଆସି ଇଟା ଖଣ୍ଡେ ଧଇଲେ ନାଣି କାମୁଡ଼ି ଗୋଡ଼ାଏ । ତାକୁ ମାଡ଼ି
ଡର ଦେଖାଇଲେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହଂସ ହୋଇପଡ଼େ ।

ପଣିଷ ଯଦି ଏମିତି ତାହାର ଲଭକ୍ଷତି କଥା ନ ଭାବି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାର ଇଚ୍ଛା
ପାଆନ୍ତା ତାହାହେଲେ ଏଇ ସଫାର ବଦଳିଯାନ୍ତା । ଯାହାର କେହି ନାହିଁ, ଯାହାର
କିଛି ନାହିଁ ସେ ମଧ୍ୟ ସଫାରରେ ଆଦର୍ଶର ସୌଧ ରଖିପାରେ ।

ସେଥିପାଇଁ ବି. ଏ., ଏ.ଏ. ଏ., ପି. ଏଚ. ଡି., ଆଇ. ଏ. ଏସ୍., ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦବୀ
ଦରକାର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିବାକୁ ଶକ୍ତି ନ ଥାଇ ଚାଲୁଛି କରି ବୁଲିବା ନାଣି
ପରି ଲୁକ୍କିରଙ୍କର ମାଲିକଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ।

ନାଣିର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଟାଇବାକୁ ମିଳୁ କି ନ ମିଳୁ ତାକୁ ବାଧରେ ମା'
ହେବାକୁ ହେବ ।

ନାଣି ମନା କରେ । ବାଧା ଦିଏ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଅଣ୍ଟିର ଲୁଲୁରଟା ନାଣିର
ପ୍ରାଣକୁ କାମୁଡ଼ି ଅନେକ ସମୟ ତାକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କରିବାର ଚେଷ୍ଟାରେ ଥାଏ ।

ଘର ଅଛି କି ନାହିଁ, ଟାଇବାକୁ ଅଛି କି ନାହିଁ—ଏହାର ବିଚାର ବାପା
ମାନଙ୍କର ନ ଥାଏ । ସେମାନେ ସବୁବେଳେ ବଣ ବଢ଼ାଇବା କାମରେ ଆଗୁଆ । ମିଛ
କହିବାରେ ପାରଙ୍ଗମ—ଦୋମୁହାଁ ହେବାରେ ଆଗୁଆ । ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ
ପିଲା କରାଇବାରେ ବଡ଼ ଦକ୍ଷ ।

ନାଣିର ପିଲା ହେଲା । ସେ ପାଖ ଘରେ ଛୁଆ କରିଥିଲା—ପାଞ୍ଚଟି ଛୁଆ ।

ଆରେ, ଏଇଟା ଏଠି କ'ଣ ଛୁଆ ଗାଲିଲୁଣି । ଘର ଧୁଆର ଅସନା କରିବେ ।
ଏମାନେ ଯାନ୍ତୁ—ଏମାନେ ମରନ୍ତୁ ।

ନାଣି ଶୁଣେ । ବୁଝେ । ପୁଣି ସେ ବୁଝେ ନାହିଁ । ତାହାର ଅନ୍ୟ ଗତ ନାହିଁ ।

ନାଣ୍ଡି ନ ଥିଲା ବେଳେ ତାହାର ପିଲାଙ୍କ ଉପରେ ଚତାଉ ହୁଏ—ଟେକା ଓ ବାଡ଼ି । ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ହେଇ ପାଞ୍ଚଟି ଯାକ ମରିଗଲେ ।

ନିଜେ ନାଣ୍ଡି ଫେରିଥିଲା ମୁନିସିପାଲଟି ବସ ପାଖରୁ । ତାହାର ପାଞ୍ଚଟି ଛୁଆରୁ ଗୋଟାଏ ବି ରକ୍ଷା ପାଇଲା ନାହିଁ ।

ସେ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ବୁଲେ—ଶକ୍ତି ଥିଲେ ସେ ଭିତରକୁ ଭର୍ତ୍ତିନା କରନ୍ତା । ପଡ଼ିଶା ଘର ବାରି ପାଖରେ କୁକୁର ଛୁଆ ରହିଲେ ସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । ରହିଲେ ବିପଦ—ତେଣୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଇଏ ହେଲା ମଣିଷର ଦୟାର ଇତିହାସ । ଆଣ୍ଡି ତକୁ ଆଣ୍ଡା ନ ଦେବା ହେଉଛି ମଣିଷର କଥା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ଦିନ ପୂଜା କରିବା ତାଙ୍କର କାମ । କୈବଲ୍ୟରେ ଅଟଳା ଭକ୍ତ । ନିଶ୍ଚୁରତାରେ କିଛି ବିଚାର ନାହିଁ ।

ତାହା ହେଲେ ସଂସାରରେ କ'ଣ ଧର୍ମ୍ମହୀ ନୁହନ୍ତି ? ଧର୍ମ୍ମ ଯାଙ୍କରେ ଯୋକା ଦେଇ ମଣିଷ କ'ଣ ରହିଯାଏ ?

ନାଣ୍ଡି ଯେଉଁ ଘରଟିକୁ ଜଗୁଥିଲା ସେ ଘରେ ଲୋକ ଆସି ରହିଲେଣି । ହେଲେ ବି ନାଣ୍ଡି ଯେ ରାସ୍ତା କୁଚୁର—ଏଇ ଅପବାଦ ତାହାର ଦୁଃଖ ନାହିଁ ।

ଦି' ଦି'ଟା ଖାଇବାକୁ ମିଳିଲା—ସେଠାରେ ନୁହେଁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ । କାମ କଲେ ଯେ ଅବଶ୍ୟ ସ୍ୱଫଳ ପୁରସ୍କାର ମିଳିବ, ଏପରି କଥା ନାହିଁ ।

ନାଣ୍ଡି ହେଇଗଲା ଘରର ଜଣେ ଲୋକ—କିନ୍ତୁ ସେ ଜଞ୍ଜିର ପିନ୍ଧିଲା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଗାଧୋଇଲା ନାହିଁ ।

ଏଇ ସଂସାରରେ ସବୁ ମଣିଷ ଜଞ୍ଜିର ପିନ୍ଧନ୍ତି ନାହିଁ । ସବୁ ପଶୁ ମଧ୍ୟ ଜଞ୍ଜିର ପିନ୍ଧନ୍ତି ନାହିଁ । ଜଞ୍ଜିର ପିନ୍ଧିଥିବା ଲୋକ ଗୋଟାଏ ଜାତି—ଗୋଟାଏ ପାତକ । ସେମାନଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଅଛି, ଲଭ ଓ କ୍ଷତିର ତାଲିକା ରହିଛି । ତାଙ୍କର ସମାଜ ଅଲଗା—ସେ ସମାଜକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେଲେ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ଯିବା ଦରକାର ।

ସେଇ ସମାଜରେ ମଧ୍ୟ ବିପ୍ଳବ ଅଛନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଭାଷଣ ଦିଆଯାଏ । ଜଞ୍ଜିର ଥିବା ଲୋକଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଉଦ୍‌ବେଗ ବିଷୟରେ କଥା ପଡ଼େ । ଶେଷକୁ ଏମିତି ଠେଲପେଲରେ ଜଞ୍ଜିରରେ ବନ୍ଦା ହେଇଥିବା ଲୋକ ତାଙ୍କର ସୁବିଧା ହାସଲ କରନ୍ତି ।

ନାଣ୍ଡି ଯଦି ଜଞ୍ଜିରଟା ମାନ ନେଇଥାନ୍ତା ତାହାହେଲେ ସେ ଭଲରେ ରହିଥାନ୍ତା । କାମ କମ୍—ଖାଇବା ଭଲ । ଆଦର ଯନ୍ତ୍ର ଅଧିକ । ତଥାପି ସେ ଓଲୁ

ପରି ରହେ—ବୁଝେ ନାହିଁ । ସାମାନ୍ୟ ଅସୁବିଧାକୁ ଖାତର ନ କରି ସେ ସ୍ବାଧୀନ ରହେ ।

କିନ୍ତୁ ନାଣ୍ଡିର ଇଚ୍ଛା ମାଲିକର ଜଣେ ପ୍ରିୟ ଲୋକ ହେବା ପାଇଁ । ଦିନଯାକ ସେ ସୁବିଧା ପାଇଲେ ମାଲିକକୁ ଘସି ହେଇ ଚାଲିଯାଏ, ଦେଖାଇବାକୁ ଯେ ସେ ମାଲିକର କୁକୁର ।

ମାଲିକ ତାକୁ ଆଉଁସିଲେ ସେ ଖୁସି ହୁଏ । ମୁଣ୍ଡକୁ ଦେଖାଏ—ମୁହଁକୁ ଦେଖାଏ । ସୁବିଧା ପାଇଲେ ଟିକିଏ ଚାଟିଦିଏ । କିନ୍ତୁ ଧରାଦେଇ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ—ଠିକ୍ ବାରନାଶ ପରି ।

ବାରନାଶ ସ୍ତ୍ରୀ ହେବାକୁ ଖୋଜେ ନାହିଁ । ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ବାରବନିତା ହେବାକୁ ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମାଜର ଚଳନ, ଦର୍ଶନ, ଲଭକ୍ଷତି ହିସାବ ଅଲଗା ।

ସେତେବେଳେବଟ୍ ମହକୁମାରେ ବନ୍ଦୀ ହେଇ ରହିବାକୁ କେଜାଣି କେତେ ଚେଷ୍ଟା ନ ଚାଲିଛି ।

ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଦିନ ବିଭାଗ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ପଟିବନ୍ଦୀ ଲୋକ । ପଟିଫଟିଟାବାଲ ନ ମିଳିଲେ ପଟିବନ୍ଦୀ ଲୋକରେ କାମ ଚଳିବ । ସେଇମାନେ ରହି ରହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ପକ୍ଷରୁ ବହୁତ ପରିମାଣରେ ନିମକସତା କାମ ଦେଖାଇବେ ।

ଏଇ ସମାଜରେ ଦୁଇଟି ଶ୍ରେଣୀ ପଟି ବନ୍ଦୀ ଓ ପଟିଖୋଲ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଅପୋଷ୍ଠୀ ନାହିଁ । ନାଣ୍ଡି ହେଉଛି ପଟିଖୋଲ ଦଳର ।

ମାଲିକମାନେ ଦୁଃଖ କରନ୍ତି—ଆହା ବିଚର ଟିକିଏ ପରାଧୀନ ହୋଇଗଲେ ବିଚର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ମଣିଷ ହେଇଯାନ୍ତା । ବୁଝି ମଧ୍ୟ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ ।

ନାଣ୍ଡି ନାଁ ଥିଲା ନାଲି । ସେ ନାଁରେ ତାହାର ପୁରୁଣା ମାଲିକ ତାକୁ ଡାକୁଥିଲା । ପାଚେରୀ ଡେଇଁ ଚାଲିଆସିଲା ପରେ ଭୁଲରେ ନାଣ୍ଡି ହୋଇଗଲା ।

ନାଣ୍ଡି—ନାଣ୍ଡି ଡାକିଲେ ଜବାବ ଦିଏ । ଆସେ—ଖାଏ । ଚାଲିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଚାଟାଏ ଦର୍ଶନ ବା ତତ୍ତ୍ବ ଆଉଁଟାଏ ନାହିଁ ।

ନାଣ୍ଡି ଯଦି କଥା କହୁଥାନ୍ତା ବା ତାହାର ମନର ଭାବନାକୁ ବୁଝାଉଥାନ୍ତା ତାହାହେଲେ କଲେଜର ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ତାହାର ପାଖରେ ହାର ମାନନ୍ତେ । କାର୍ତ୍ତିକ ନାଣ୍ଡିର ଜୀବନଟି ପବନ—ସେଥିରେ ମିଛ ଠକେଇ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଥମ ଥର ତାହାର ପାଞ୍ଚଟି ପିଲା ମରିଗଲେ । ଏଥିରେ ନାଣ୍ଡିର ଦୋଷ ନାହିଁ । ବାରିର କରପଟରେ ଛୁଆକୁ ସେ ରଖିଥିଲା—ଭଗବାନ ତାକୁ ବୁଦ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ ପିଲାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ।

ନାଣ୍ଡି ତାହାର ଆଧାର ଆଣି ଛୁଆକୁ ଦେବ । ସେଥିରେ ମଣିଷ ତାହାର ଖେଳୁଛି ଖଟାଇ ପିଲାଙ୍କୁ ମାରିଦେବ—ଏତକ ସେ ଜାଣିବ କିପରି ?

ନିଜର ଜ୍ଞାନ କେବେହେଲେ ସଫାରର ଲଭିବର ମାପ ନୁହେଁ । ନାଣ୍ଡିର ବରୁର ବୁଦ୍ଧି ଓ ଭରସା ତାହାର ପିଲାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହେଇ ସମସ୍ତେ ମଲେ । ପାଖ ଲୋକ ଦୁଃଖ କଲେ—କିନ୍ତୁ କୁକୁର ଛୁଆଁଙ୍କର କି ଦୋଷ ? କିନ୍ତୁ କେହି ସେ କୁକୁରଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ପଦେ କହିଲା ନାହିଁ । କାରଣ ମଣିଷ ସମାଜ କୁକୁର ସମାଜର ଉପରେ ।

ସବୁ ଛୁଆ ମରିଗଲା ପରେ ସେ ବାବୁ ଖୁସି—ବାବୁଆଣି ଖୁସି । ଆଉ ସେମାନେ ଅଳିଆ କରିବେ ନାହିଁ । କୁକୁର ମା'ର ପୁଅଟି ଖାଲି ହେଇଗଲା । ଭିରୁର ତାକୁ ପାଞ୍ଚୋଟି ଛୁଆ ଦେଇଥିଲେ । ପୁଣି ତାଙ୍କୁ କାନ୍ଦି ନେଇଗଲେ ।

ଏଇ ଅନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟର ଜଟିଳର ଜଟିଳରେ କେବେହେଲେ ଉଚିତ୍ତ ବରୁର ମିଳିପାରେ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଖରାଦିନେ ଚଢ଼େଇଙ୍କୁ ପାଣି ଦିଅନ୍ତି ଶୁଣା ଗୋରୁଙ୍କ ପାଇଁ ପାଣିକୁଣ୍ଡ ରଖନ୍ତି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଏମିତି ଧୂସ ଲାଳା କରିଥାନ୍ତି ।

ନାଣ୍ଡିର ଦୁଃଖ ବସନ୍ତରେ ଓଡ଼ିଆ କବି ଓ ଗାଳ୍ପିକ କିଛି ଭାବିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତା ଉପକରଣ ହେଲା ଯେ ତାଙ୍କର ପିଲାମାନେ ବଡ଼ ହେବେ । ଅନ୍ୟାୟର ମାଳାକୁ ସେ ନିଜର ଭୃଷଣ କରି ଭଲ ଖାଇବେ ।

ମଣିଷ ହେଉଛି ଏମିତି ନିର୍ଲକ୍ଷ । ତାହାରି ପାଖରେ ନାଣ୍ଡି ପରି କୁକୁର ହେଉଛି ଗୋଟାଏ ଲେଖିଏ ଚିନ୍ତାର ଧାର ।

ଯେଉଁମାନେ ପରପାଇଁ ସମଦୁଃଖୀ ନ ହୁଅନ୍ତି ସେମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଅଦର୍ଶ ଦୁଃଖୀ—ଲୁଚେଇ ଛପେଇ ମଣିଷକୁ ହତ୍ୟା କରି ତାହାର ଦେହ ଶ୍ଵେପରେ ପଥ ଯୋଗାନ୍ତି ।

ତେବେ କ'ଣ ଭିରୁରଙ୍କର ଦୟା ନାହିଁ ? ସେ କ'ଣ ଭିରୁର କୁକୁର ମାଆଟିକୁ ଏମିତି ଅସୁବିଧାରେ ପକାଇବେ ।

ନାଣ୍ଡି କ'ଣ ଗୋଟାଏ ଘର କରିବ ? ନା, ନିଜେ ସମସ୍ତ ଅତରଣ କରିବ ? ତାହାର ପିଲାଙ୍କୁ ସେ ଟିକିଏ ଆଦର ଯତ୍ନ କରି ବଢ଼ାଇବ ନାହିଁ ।

ନାଶ ହୋଇ ମାଆ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଯେତେବେଳେ ଦେଖାଯାଏ, ନିଜର ଶିକ୍ଷା, ସମ୍ବୃଦ୍ଧ ଓ ଗୁଣର ଆଦି ଭୁଲି ମହଲମାନେ ତାଙ୍କର ପାଖକୁ ଗୁଲୁନ୍ତି—ଯେପରି ହେଉ ମାଆ ହେବାର ଗୌରବ ମିଳିବା ଦରକାର ।

ଯେତେବେଳେ ନାଶ ପାଗଳମା । ନିଜର ସ୍ଵାମୀକୁ କେତେ ଯେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନା ଦେଇଥାନ୍ତି ସନ୍ତାନଟିଏ ପାଇଁ—ସମ୍ଭବ ବଡ଼ ବ୍ୟବହାର କଟୁ ହୋଇଉଠେ । ସ୍ଵାମୀ ବୋଲଇ ଯଦି ଗୋଟିଏ ସନ୍ତାନ ହେଇ ନ ପାରିଲା ତାହାହେଲେ ସେଇ ସ୍ଵାମୀର ପଦସା ରଖି ଲଭ କ’ଣ ?

କଟକ ଭୁବନେଶ୍ଵର ଆଦି ସ୍ଥାନରେ ଲୋକ ଗୁଲୁଛନ୍ତି ସିଂହା ଅଣ୍ଟା ଦୋକାନ ଆଡ଼େ ଓ ଔଷଧ ଦୋକାନ ଆଡ଼େ ।

ମାଆ ନ ହେଇ ପାରିବା କାହାର ଦୋଷ ? ପୁରୁଷ ନା ସ୍ତ୍ରୀର ? ଏଇ ସମୀକ୍ଷା କରୁ କରୁ ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀର ଜୀବନ ବିଷୟ ହେଇଉଠେ । ଶେଷକୁ ସେ ଲୋକକୁ ବିଦାୟ ଦେବା ପାଇଁ କୋର୍ଟ କଚେରୀର ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର ପଡ଼େ ।

ପଶୁ ଜଗତରେ ଏଇ ସମସ୍ୟା ନାହିଁ । ରୁଚିଥିବା ମଣିଷ ସମାଜରେ ଏଇ କରୁଣ ଇତିହାସର କାହାଣୀ ବିଭୁତି ହେଇପଡ଼ିଛି ।

କାରଣ ଯେତେବେଳେ ନାଶ ମା’ ହେବାକୁ ଅନ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ଦେଖାଇଲେ ସେତେବେଳେ ଯେ ଦୁଅର ବନ୍ଦ ରହିଛି । ନିଜର ଦରମା, ଗୁଣର, ସାଜପୋଷାକ ବଦଳରେ ମାଡ଼ୁଡ଼ୁ ଆସିପାରୁ ନାହିଁ ।

ନାଶ୍ଟି ବିଚାର ଏହି ଦୁଃଖ ଭୋଗି ନ ଥିଲା । ତାହାର କୁକୁର ଦେହରେ ମାଡ଼ୁଡ଼ୁ ଜାଗିଛି । ପାଟରେ ବାପା ହେବା ପାଇଁ ଦ’ଗଣ୍ଡା ଗଣ୍ଡାଏ ଲଢ଼ୁଛନ୍ତି—କିଏ ପାରିବ ନାଶ୍ଟିକୁ ।

ନାଶ୍ଟି ଏସବୁ ଖାତର କରେ ନାହିଁ । ସଂସାରରେ ନିୟମରେ ସାହା ଯେତେବେଳେ ମିଳିବ ସେଇଟା ହେଲା ନିୟମ । ନାଶ୍ଟି ପାଟରେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରେମିକ ଆସି ଶୋଇ ରହେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା । ନାଶ୍ଟି ତେଣେ ଗୁହ୍ମେ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତାମ ହେଇ ମାଡ଼ୁଡ଼ୁ ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ପଟ ଠିକ୍ ହୋଇଗଲେ ସୁବିଧାରେ ସବୁ ହେବ ।

କେତେବେଳେ କ’ଣ ହେଇଥିଲା ଜଣାପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଖାଲି ମାଲିକର ଦଣ୍ଡ ପାଟି ଶୁଭେ—ଆମ କୁକୁର ଗୁଲିଗଲିଣି ଏଇ ଦର ଭୁଡ଼ି ।

—ଆମେ ତାକୁ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇ ରହୁ ନାହିଁ ତାକୁ ଡାକବାକୁ ଦେଲେ ସେ ଛୁଏ ନାହିଁ । ଉପାସରେ ରହେ ।

—ଏଠି ଖାଉ ନାହିଁ ତ । ଏଠିକି ଆସୁ ନାହିଁ ତ ।

—ଘରକୁ ଆସିଲେ ତାକୁ ବାନ୍ଧ ରଖ ।

ନାଣ୍ଡିର ପ୍ରେମିକ ଧରା ପଡ଼ିଥିଲା ଯେମିତି ସେମାନେ ଜଞ୍ଜିର ଲଗାଇଲେ ସେ କାମୁଡ଼ି ଦେଲା ମାଲିକକୁ—ସବୁବେଳେ ଜଞ୍ଜିର ଦେଖାଇବା ଉଚିତ୍ତ ନୁହେଁ ।

ସେ ଆଉ ତାହାର ମାଲିକ ଘରକୁ ଖାଲି ନାହିଁ । ବଶ୍ୱାସୀ କୁକୁର—କାମୁଡ଼ି ଦେଇଛି । ତାହାର ଅନୁଶୋଚନା ଆସେ । ସେ ଅଉ ଯାଏ ନାହିଁ । ଆଗେ ବଞ୍ଚି ବଢ଼ୁ—ତା’ପରେ ଡାକବା, ଜଞ୍ଜିର ପିନ୍ଧିବା କଲେ ଆସିବ ।

ଅତି ସ୍ନେହ ପରି ସେ ନାଣ୍ଡି ପାଟରେ ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଶୋଇଥାଏ । ନାଣ୍ଡିକୁ ଶରଳ କରେ ନାହିଁ । କାରଣ ବଞ୍ଚି ବଢ଼ାଇବା ସୁବଧା ସବୁ କୁକୁରକୁ ମିଳେ ନାହିଁ ।

ଲୋକ ନଜର ଶିଥିଲରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କୁକୁର ପୋଷନ୍ତି । ବାଧରେ ସେ ମହନ୍ତ ବ୍ରହ୍ମଗୁଣ ହୋଇ ରହିବ—କାରଣ ତାହାର ପାତ୍ର ନାହିଁ ।

ଅରେ ଏମିତି ଗୋଟାଏ କୁକୁର ତାହାର ସମାନ ପ୍ରେମିକଟିଏ ପାଇଲା । କି ଉତ୍ସାହ—ସେ ଅଉ ଯିବ ନାହିଁ । ଏଇ ତାହାର ଜୀବନରେ ଶେଷ ସୁଯୋଗ ।

ଏକାଠି ହୋଇ କୁକୁର ଦୁଇଟି କିଛି ସମୟ ବିତାଇଲା ପରେ ଅଣ୍ଟିରୁ କୁକୁରଟି ଅରବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା—ବହୁତ ଦିନର ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ । ବହୁତ ବର୍ଷପରେ ଗୋଟିଏ ସୁଯୋଗ ।

ଗରମ ଦୁଧ ଦିଆଗଲା । ସେ ପିଇଲା—ଅରୁଥାଏ । ଶେଷକୁ ପଡ଼ି ଛଟ ଛଟ ହୋଇ ମରିଗଲା ।

ପଶୁ ଜଗତରେ ଏଇ ଯେଉଁ ଆତ୍ମସାମ୍ନା ଉତ୍ସାହ, ମଣିଷ ଜଗତରେ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ସେମାନେ ଖୋଜନ୍ତି ଶାନ୍ତି, ପାଉଁଡ଼ର, ଅତର ଓ ଗହଣା ପୁଣି ଦରକାର ଅନେକ ରକମର କଥା । ନାଣ୍ଡି ପାଇଁ କିଛି ଦରକାର ନ ଥାଏ । ତାହାର ପଲ୍ଲୀ ଶୁଖିଯାଇଛି—ପିଲା ହେଲେ ସେ ପୁଣି ସତେଜ ହେବ । ତାହାର ବି. ଏ. ଏମ୍. ଏ. ଆଉ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଅଛି କି ନାହିଁ ସେ କଥା ବିରୁରର ବାହାରେ । ମଣିଷ ଏତକ ଶିଖିବାକୁ ଶକ୍ତି ହେଉ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ନାଣ୍ଡି ରହିଛି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ—ଯେ ଯାହାର ଅନ୍ତତ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ ସେ ତାହାର କୁକୁର ବାଣ ବଢ଼ାଇବ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ନାଣ୍ଡି ସରକାରୀ ଗୁରୁତ୍ୱାନ୍ୱୟ ପରି ଚେନ୍ ନେଇ ନ ଥିଲା । କୌଣସି ଜାଗାରେ କିଛି ସଫ୍ଟ ନ ଥିଲା । ତାପରେ କ'ଣ ହେବ କି ନ ହେବ, ସେ ଚିନ୍ତା ନ ଥିଲା ।

ଲୋକ ଦେଖୁଥିଲେ ନାଣ୍ଡି ତାହାର ଭୂତି ଖଣ୍ଡିକ ନେଇ ମାଟିରେ ପୋତେ । ଶ୍ରେକ କଲେ କାଢ଼ି ଖାଇବ ବୋଲି ସେ ସଞ୍ଚୟ ଛଅ ଅଠ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତର ହସାବ ସେଥିରେ ନାହିଁ ।

ସଂସାରରେ ଯେଉଁମାନେ ହସାବ ଛାଡ଼ାବ କରି ଜୀବନକୁ ଚଳାଇବାକୁ ଆଗ୍ରହ ଅନୁଭବ ନାଣ୍ଡିକୁ ଦେଖିବା ଧରକାର । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ହେଇ ପାଞ୍ଚଟି ପିଲା ତାହାର ମଣିଷଲେ ନିଷ୍ଠୁରତାର ହୃଦୟାନ୍ୱନତାର ମାଡ଼ରେ । ସେଥିକି ତାହାର ଅନୁଶୋଚନା ନାହିଁ ।

ଯିଏ ଦେଇଥିଲା ସେ ନେଇଗଲେ । ପୁଣି ସେ ଦେବେ । ଗଛରେ ପୁଣି ଫୁଲ ଫୁଟିବ, ଫଳ ଧରିବ । ନାଣ୍ଡିରହିବ ଚର ଯୌବନ ରଖି ।

ମଣିଷ ତାହାର ଯୌବନକୁ ମାପିଲାବେଳେ ବୟସ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅଦି ଅନେକ ସରଞ୍ଜାମ ଦେଇ ମାପେ । ତାହାର ହସାବରେ ଯୌବନ ଉଣା ନମ୍ବର ଘାଇଲେ ସେ ଯୌବନକୁ ଫେଲ ନମ୍ବର ଦେଇ ଗୁଲିଯାଏ ।

କିନ୍ତୁ ନାଣ୍ଡିର ସେ ସମସ୍ୟା ନାହିଁ । ଯେଉଁଠି ଯୌବନର ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦିଏ ସେଠି ମଣିଷ ତାହାରଠାରୁ କୋଡ଼ିଏ, ପଚାଶି, ଦଶଶି ବର୍ଷ ଅଧିକ ଲୋକଙ୍କୁ ଯୁବକ ଓ ଯୁବିକା ପାଠିକେଟ ନେଇ ଗ୍ରହଣ କରିନିଏ ।

ପଶୁ ଜଗତରେ ଯେଉଁଟା ଅତି ମାମୁଲି କଥା, ମଣିଷ ଜଗତରେ ସେଇଟା ଅତି ଅଦତ୍ତ କଥା ।

ନାଣ୍ଡିର ପେଟ ବାହାରିଲାଣି । ଯାହାହେଉ ବିରୁଦ୍ଧର ଲଜ ସଙ୍କୋଚ ଅଛି— ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସେ ତାହାର ପ୍ରେମିକ ସାଙ୍ଗରେ ଏକାଠି ଜୋଡ଼ି ଖାଇଛି ।

ଗୁରୁ ଗୋଡ଼ ପଦାକୁ ବାହାରିଥିବ ଓ ଏଣେ ପୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀ ଜୋଡ଼ି ଖାଇଥିବେ— ଏଇ ଯେଉଁ ଦୁଶ୍ୟ ବଡ଼ ବଡ଼ ମେଲାରେ ଦେଖିବା ଘଟଣା ସେପରି ଦୁଶ୍ୟ ନାଣ୍ଡି ଦେଖାଇ ନାହିଁ ।

ଚରିତ୍ର ହେଉଛି ବ୍ୟବହାରର ବିରୁଦ୍ଧ । ସେଥିରେ ପଶୁ ଓ ମଣିଷ ସମାନ । ସମସ୍ତଙ୍କର କିଛି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଜ୍ଞାନ ଅଛି । ନାଣ୍ଡିର ନିଶ୍ଚିତରେ ଆଗପଛ ବିରୁଦ୍ଧ ରହିଛି ।

ନ ହେଲେ ସେ ଏତେ ପ୍ରିୟ ହୁଅନ୍ତା କେମିତି ? ଜାଣିକରି କରୁ ବା ନ ବୁଝି
କରିଥାଉ, କି ମଣିଷ କି ପଶୁ, ଯିଏ ଯେତେବେଳେ ସଂସାରରେ ନିୟମକାନ୍ତନ ମାନିଛନ୍ତି
ସେମାନେ ନିଶ୍ଚିତରେ ଚରିତ୍ରବାନ୍ ।

ଚରିତ୍ରର ଅର୍ଥ ହେଲା ଲୋକଦେଖା ଚରିତ୍ର - ମନର ଚରିତ୍ର ନୁହେଁ । ବାପା-
ମା'ଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଲିପି, ସ୍ବାମୀସ୍ବାମିଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଲିପି, ସ୍କୁଲ ହେଡ଼ମାଷ୍ଟରଙ୍କର ଓ
ସରକାରୀ ଚରିତ୍ରଲିପି ହେଉଛି ଶଠତା ।

ମଣିଷକୁ ଏଇ ଶଠତା ଏତେ ଭଲ ଲାଗେ ଯେ ସେ ସେଇ ଚରିତ୍ରଲିପିକୁ ଲେଖି
ଲେଖାଇ ପଢ଼ି ପଢ଼ାଇ, କହି କୁହାଇ ଚରିତ୍ରର ଚିନ୍ତା ଆଜ୍ଞା, ବଡ଼ ଝୁପି ହୁଏ ।

ମୋ' ସ୍ତ୍ରୀ ଜଣେ ସଖା । ମୋର ଝିଅ ଏକାବେଳେକେ ଅଦର୍ଶ । ମୋର
ପୁଅ—ଅତି ଉତ୍ତମ ଓ ଚରିତ୍ରବାନ୍ ।

ଯେତେ ଚରିତ୍ରର ଇତିହାସ କହି କୁହାଇ ଲୋକେ ଅଣନିଶ୍ଚାସୀ ହେଉଥାନ୍ତି
ସେଥିରେ ବେଶ୍‌ବୁଝି ହୁଏ ଯେ ଏଇ ସଂସାରରେ ସବୁଠାରୁ ଦୋମ୍ବୁଣିଆ ଶବ୍ଦ ହେଉଛି
ଚରିତ୍ର ।

ନାଣ୍ଡିର ଚରିତ୍ର ଭଲ । ତାହାର ପ୍ରେମିକର ଚରିତ୍ର ଭଲ । ନହେଲେ ଏମାନଙ୍କର
ପିଲାମାନେ ବଞ୍ଚିବେ କେମିତି ? ଯାହାର ଚରିତ୍ର ଅଛି ତାହାର ସବୁ ଅଛି ।

ଚରିତ୍ର ପାଇଁ ନାଣ୍ଡି ଦିନକୁ ଦିନ ଗୁରୁତ୍ବ ରୁଟି ପାଏ—ବିଶୁଦ୍ଧ ଗୁଡ଼ାଏ ପିଲା
ଜନ୍ମ କରିବ । ନ ଖାଇଲେ ସେ କ'ଣ କରିବ ? ସମସ୍ତେ ଲାଗିଯାନ୍ତି ନାଣ୍ଡିର ପିଲାଙ୍କର
ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ।

ନାଣ୍ଡି ଅଟା ଫେସାଏ ନାହିଁ । ଅଟା ଚକଟେ ନାହିଁ । ଭଗବାନ ତାକୁ
ଦେବେ—ସେଥିପାଇଁ ତାହାର ମାଲିକ ମନରେ ସାମାନ୍ୟ ଦୟା ଓ ସହାନୁଭୂତି
ଦେଇ ଭିତର ତାଙ୍କର କାମ କରିଦିଅନ୍ତି ।

ଭିତରଙ୍କର ଏହି ପ୍ରତିନିଧି ମାଆ, ଅଜା, ଆଉ ଓ ଦେଶର କର୍ମୀ ଓ ନେତା ।
ଜଣଙ୍କର ଦୟା ମିଳିଲେ ଜୀବନଟା ଭରପୂର ହୋଇଯାଏ ।

ଗୁଳିରିଆ ଜୀବନରେ ଏଇ ଦୟା ବାରମ୍ବାର ଆସେ । ଦୟା ମିଳିଗଲା ପରେ
ସେମାନେ ଘରକୁ ଫେରି ନିଜକୁ ଅତି କାନ୍ଦୁ ବୋଲି ବୟାନ ଦିଅନ୍ତି । ଅପରର
ଦୟା ଓ ନିଜର ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ସମାନ ପାହୁଚରେ ରଖନ୍ତି ।

ଏମିତି ଯୋଗ୍ୟତାର ବିଶୁଦ୍ଧ ହୁଏ—ବେକର ପଟି ବା ଜଞ୍ଜିର ହେଉଛି
ଯୋଗ୍ୟତାର ମାପକାଠି । ସେଥିରେ ଯେ ଦି'ଗୁରଟା ମାଡ଼ି ଖାଇ ନାଣ୍ଡି ପରି ଓଠ
ଗୁଟିଦିଏ, ସେ ହୁଏ ଅତି ମାନବର ଲୋକ ।

ପ୍ରତିଭାବାନ୍ ଲୋକେ ସବୁବେଳେ ଏଇ ପଟି ଓ ଜଞ୍ଜିରବାଲୁଙ୍କର ତଳେ ।
କାଳେ ପ୍ରତିଭା ଉଷା ହୋଇଯିବ ବୋଲି ସ୍ତ୍ରୀ ବାଳକ ମିଶି ଦିନରାତି ପ୍ରତିଭାର ଶୁଣ
ଜୁଣିନ କରୁଥାନ୍ତି ।

ଦିନକୁ ଦିନ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା ନାଣ୍ଡି ଘରଛାଡ଼ି ପ୍ରାୟ କୁଆଡ଼େ ଯାଏ ନାହିଁ ।
ଆଁ ଧପଡ଼ କରିବାପାଇଁ ବେଳେବେଳେ ବାହାର ନ ହେଲେ ସେ ପିଣ୍ଡାରେ ଶୋଇ-
ଥାଏ—ଆଗରେ ମାଟୁଡ଼ର ସ୍ବର ଓହ୍ଲାଇ ଆସୁଛି ।

ନାଣ୍ଡି କେଉଁଠି ପୋଟାଟା ହେବ ? ଯାହାର କୁକୁରର ଛୁଆକୁ ନାଣ୍ଡି ପେଟରେ
ଧରିଛି ସେ ନିଜଘରେ ଇଟା ଦେଇ ଟିଣ ପକାଇ ପୋଟାଟା ଘର କରିଦେଲେ ।

ନାଣ୍ଡି ଯାଇ ମଝିରେ ମଝିରେ ଦେଖେ ।

ଦିନେ ସେ ଛୁଆ ଜନ୍ମ କଲା—ଅଡ଼େଇ ଦିନ ଦେଖା ଦେଲା ନାହିଁ । ନାଣ୍ଡି
ଛୁଆ ଜନ୍ମ କଲଣି ।

ସେଇ ଘରେ ସେ ଛୁଆ କଲା—ଦ ହସ୍ତା ଯାଏ ପିଲାଙ୍କର ଆଖି ଫିଟି ନ ଥିଲା ।
ନାଣ୍ଡି ସକାଳେ ଚାଲି ଆସେ ଖାଇବା ପାଇଁ—ଖାଇଥାଏ ଓ ସେହି ଘରକୁ ସେ ଆଖି
ରଖିଥାଏ । ତାହାର ଗ୍ରେଟ ପରିବାର ସେଠି ରହିଛି । ସେ ପୁଣି ଥରେ ମାଆ
ହୋଇଛି ।

ତାହାର ଆଠଟି ଚେରରୁ ଛଅଟି ତଟକା ଜଣା ପଡ଼େ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ନିକମା
ଛୁଆ ସାତ ।

ଭିଣ୍ଡର ଏମିତି ଖଞ୍ଜି ଦେଇଛନ୍ତି ଅବଶ୍ୟ ଦି' ଚାଷୁଟି ମରବେ—ଖାଇବା
ଅଭାବରୁ ।

ଦିନେ ନାଣ୍ଡି ରାତି ଅଧରେ ଦାନ୍ତରେ କାମୁଡ଼ି ତାହାର ଛୁଆକୁ ନେଇ
ଆସିଲା ।

—ଦେଖ ମା । କେମିତିକା କୁକୁରଟାଏ । ଆମେ ଏତେ ଯତ୍ନ କରି ତା'ପାଇଁ
ଘର କଲୁ । ସେ ତାହାର ସବୁ ଛୁଆକୁ ନେଇ ଚାଲିଗଲା ।

ଆଖିରୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ । ଆଉ ତାକୁ ସେଇ ଘର ଗୁଡ଼ି ଯିବାର ଦରକାର ପଡ଼ିବ
ନାହିଁ । ନାଣ୍ଡି ଆନନ୍ଦରେ ଥାଏ—ଖାଏ ଓ ଛୁଆଙ୍କ ପାଖରେ ଦିନ ରାତି ରହିଥାଏ ।

ମା ଓ ପିଲାଙ୍କର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା । ରହିବା ସୁବିଧା ହେଇ-
ଗଲା । ଏଣେ ଘର ନାହିଁ । ରେସେଇ ଘର ନାହିଁ । ସେ ଘରର ପୋଷା କୁକୁର ସେ
ହେଇ ପାରି ନାହିଁ ।

ମଝିରେ ମଝିରେ ନାଣ୍ଡି ଘର ଭିତରେ ପଶି ଆଉ ପାଖକୁ ବାହାରିଯାଏ । ସେତେବେଳେ ପାଟି ହୁଏ—କୁକୁର ଘର ଭିତରକୁ ଆସୁଛି । ଏଇ କୁଆମାନେ ଆଉ ଘର ଛାଡ଼ିବେ ନାହିଁ ।

ଘର ଭିତରଟା ନାଣ୍ଡିକୁ ବାରଣ—କାରଣ ସେ ପଟିକ ଜଙ୍ଗିର ନେଇ ନାହିଁ । ଦାସହର ଲକେଟ ନ ଥିଲେ କାହାରିକୁ ପାଖକୁ ଅଣାଯାଏ ନାହିଁ ।

ନାଣ୍ଡି ସେଇ ଘରକୁ କେତେ ଆପଣାର କରି ଜରିଥିଲା—ସିଏ ହେଲଣି ଅତୀତ କଥା । ଅସିଘରେ ତଳିଆ କର୍ମଗୁଣ ତାହାର ଉପରବାଲର ଇଚ୍ଛାକୁ ପ୍ରାଣ ପଣ କରି ବଞ୍ଚେଇଲ ପରି । ନାଣ୍ଡି କଥା ମନେପଡ଼େ ନାହିଁ । ସେ ଗୋଟାଏ କୁକୁର—ଏତିକି ତାହାର ପରିଚୟ ।

ପରୁ ମଣିଷଙ୍କ ତଳେ କୁକୁର । କୁକୁରର ଗୁଣ ହେଉଛି କାହାଣୀର ସରସ୍ରାମ ।

ହଠାତ୍ ବେର ଆସିଲା ଯେ ତହିଁ ଆର ଦିନ ସକାଳେ କୁକୁରମଣ୍ଡଳି ଲିପ୍ ଆସିବ । ଲକ୍ଷେ ଶ୍ରେ ମାଂସ ତିଆରିରେ କେତେ ପଇସା ଲାଗେ ସେତକ ମୁନିସିପାଲିଟିର ଗୁପ୍ତ ରେକର୍ଡ଼ ରହେ । କୁକୁର ମଣ୍ଡଳ ହେଉଛି ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ରୋଜଗାରର ବାଟ ।

ତେଣୁ ସହରର କୁକୁର ସେମିତି ରହନ୍ତି । ନିଜର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ଏଠିସେଠି ପୁଲାଇ ।

ହଠାତ୍ ବିପଦର ମେଘ ଉଠି ଆସିଲା । ଏଇ ନାଣ୍ଡି ତ ବେଲଟ୍ ନେଲା ନାହିଁ । କିଏ ଜାଣେ ମାମଲତକାର ସାକ ଘର ଛାଡ଼ି ରାସ୍ତାକୁ ଓଢ଼େଇ ଯିବ—ସାତଟା କୁଆ ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚେଇବ କିଏ ?

ଭୋରରୁ ସମସ୍ତେ ଉଠି ଜଗି ରହିଲେ ନାଣ୍ଡିକୁ । ସେ ସେମିତି ଅଖିର ବାହାରକୁ ନ ଯାଏ । କିପରିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲେ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନାଣ୍ଡି ତାହାର ଫିଲ୍‌କୁ ଧୁଧ ଖୁଅଇ ଥାଏ ।

ଟିକିଏ ବଡ଼ ହୋଇଗଲରୁ ସେ ସାତଟି ଯାକ କୁଆ ଆସି ପକ୍କା ପିଣ୍ଡାରେ ଭିତରେ ରହିଲେ । ମାନେ କୁକୁର—ସିଏ ଦେଖେ, ବରଜୁ ହୁଏ । ଏତେ କୁଆଙ୍କୁ ତଳେଇବ କେମିତି ?

ତାହାର ଆଗପର ପାଞ୍ଚଟିଯାକ କୁଆ ମରିଯାଇଥିଲେ, ଏଥର ସାତଟି ଯାକ ବଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ଇଶ୍ଵର ନାଣ୍ଡିର ମନକୁ ଭରି ଦେଇଛନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ବାହାଲ୍ୟରେ ।

ମଣିଷ କୁଆ ପରି ସେ ଓକିଲ, ଡାକ୍ତର, କରାଣି, ପୁଲିସ୍, ମନ୍ତ୍ରୀ ନ ହୋଇ—ପାରେ କିନ୍ତୁ କୁକୁର ଜୀବନରେ ତାହାର ସାତଟି କୁଆ ସାର୍ଥକ ସୃଷ୍ଟି ।

ସମସ୍ତେ ଚାହିଁ ରହନ୍ତି ତୁଆଁକୁ । ଲଦାଲଦ ହୋଇ ସେମାନେ ଏକାଠି ଶୋଇଥାନ୍ତି । ମାଆ ଆସିଲେ ସେମାନେ ଠିଆ ହୋଇଯାନ୍ତି ଦୁଧ ଖାଇବାକୁ । ମାଆର ମଧ୍ୟ ମନରେ ଲାଗି ନାହିଁ । କୁକୁର ତୁଆଁ ଦୁଧ ଖାଇଲେ ସଫାରର କ'ଣ ବିଶେଷ ଉନ୍ନତ ହେବ, ଏଇ ବିଚାର ନାଶ୍ତିର ନ ଥାଏ ।

ଏକ ନିୟମରେ ପ୍ରାଇମେଷ୍ଟ ସ୍କୁଲଠାରୁ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଯାଏ କାମ ଚାଲିଛି । କେଉଁଟି ବଡ଼ ବା ଦରକାରୀ ଏ କଥାର ବିଚାର ନ ହୋଇ ଯାହାକୁ ଯେଉଁ କାମ ମିଳିଛି ତାକୁ ଭଲ ଭାବରେ କରିବା ହେଉଛି ଧର୍ମ । ସବୁ ଧର୍ମ ସମାନ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମୀ ହେଉଛନ୍ତି ଧାର୍ମିକ । ଏହାକୁ ବଡ଼ ସାନ କରୁଛନ୍ତି ଅଯୋଗ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରେୟେନ୍-ମାନେ ।

ମଣିଷ ମାଆମାନେ ଆସି ଚାହିଁ ରହନ୍ତି—ପଶୁ ଜନ୍ତୁଙ୍କର ଭଲ । ତାଙ୍କର ଦୁଧ ଖାଇଲେ ପ୍ରଜା ସାଜନ ହୁଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷଙ୍କର ଦୁଧ ଖାଇଲେ ପ୍ରଜା ଲୁଚୁପୁଚୁ ହୋଇଯାଏ—ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଉଣା ହୁଏ ।

ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଥାଉ କି ନ ଥାଉ, ପ୍ରଜାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ହରାଇବାକୁ କୌଣସି ଯୁକ୍ତି ବା ପ୍ରୋତ୍ତା ଚାହେଁ ନାହିଁ । ସେହିମାନେ ଆସି ନାଶ୍ତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତି ତାହାର ପ୍ରଜାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ହରାଇବ କି ନାହିଁ ।

ସେଥିପାଇଁ ନାଶ୍ତିର ଡୁଆଁଙ୍କ ପାଖରେ ସବୁବେଳେ ମଣିଷ ରହନ୍ତି । ଗୁଣ୍ଡ ଦୁଧ ଡିବାରେ ଆଇନ ହେଇ ଲେଟା ହୋଇଛି ମାଆ ଦୁଧ ପିଇ ପାଇଁ ଉପକାରୀ ।

ଓଃ, ଭାରି ଦରଦ ! ଏବେ ପ୍ରଜା ତାହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ହରାଇବ । ପିଲା ବଡ଼ ହେଲେ କ'ଣ ଦେଖି ମାଆର ରୂପ ଲବଣ୍ୟ କଥା ଭାବିବ । ସରକାର ଆଇନ କରି ହଜାରେ ଲକ୍ଷେ ଦୁଧ ଡୁଆଁଙ୍କୁ ମଣିଷକୁ ଚାକିରି ଦେଲେ ସବୁ ସମାଧାନ ହୁଅନ୍ତା ।

କି ନାଶ୍ତି ପାଇଁ ଲାଏ ସମସ୍ୟା ନୁହ । ସେ ଜାଣେ ଯେ ତୁଆଁଗୁଡ଼ିକ ତାହାର । ତାଙ୍କୁ ଜାଣି ରଖିବା ତାର ଧର୍ମ । ପିଲାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ପ୍ରଜା ତାହାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ବା ଦେହ ତାର ବଳ ହରାଇଲେ କିଛି ଯାଏ ଆସେ ନାହିଁ । ସେ କଥା ଜାଣିବା ବା ଇତିହାସକୁ ଯିବ ନାହିଁ ।

ମା'ନେ ଅଛୁ ପୁଣି ପାଉ ନାହାନ୍ତି ନାଆଁର ଏଇ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମାଆ ବୋଲାଇବାର ଗୌରବ ଦରକାର । ନ ହେଲେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ ହେଉଯିବ । ଭିତରେ ନିଦ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ମନ ବଳୁତ ହେଉଯିବ ।

ନାଣ୍ଡି ଅସୀମ ଉତ୍ସାହରେ ଯୋଡ଼ାଏ ତନୋଟି କୁଆକୁ କୋଡ଼ରେ ପୁରାଇ ଶୋଇଥାଏ । ପିଲମାନେ ମାଆକୁ ପାଉଲେ ଫୁଙ୍କି । ସେ ଆସା, ଗୁଲ୍‌ଗୁଣୀ ଫୁଟା ପାଏ ନାହିଁ ।

ହେଲେ କୁକୁରଗୁଡ଼ାଏ—ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ । ଯେଉଁମାନେ ଉତ୍ତରେ ଆଦର୍ଶ ଦେଖନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ନାକଟ କରିବା ମଣିଷର ଅଭ୍ୟାସ । ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ ଅଣ୍ଡେଡ଼ିଆଙ୍କ ପାରେ ନାକସିଆ କରିବା ହେଲା ଓଡ଼ିଆର ଫେସନ୍ ।

ଆମ ନାଣ୍ଡିକୁ ଓ ତାହାର ପିଲମାନଙ୍କୁ ରାଜିମାଳୀ ଦେବା ଆମର ଘରର ଫେସନ୍ । ଏବେ ଓଡ଼ିଆ ସମାଜରେ ଅନେକ ବାବୁ ଆସି ତାଙ୍କର ଅଣ୍ଡେଡ଼ିଆ ବୋହୂଙ୍କ କଥା ଶୁଣାଉଛନ୍ତି—ଏପରି ଆଦର୍ଶ କେଉଁଠି ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ଉତ୍ତରକୁ ଅଣ୍ଡେଡ଼ିଆ ଆସୁଛି । ଯିଏ ଭଲ ଶୁକର ପାଇଲା ସେ ଧସ ପଡ଼ିଲା ଜାଲରେ । ଏହାର କାରଣ ହେଲା ଓଡ଼ିଆ ଲୋକ କେବେହେଲେ ତାହାର ବାପମାଙ୍କ ପ୍ରତି ନମନସକ ନୁହେଁ । ଏଣେ ବାବୁମାନେ ଡବରକାକଜ ଅର୍ପଣକୁ ଦାଇ ଓଡ଼ିଶା ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ ରାବ ଦିଅଉଥିବେ ।

ସମାଜ ସମ୍ପାଦକ ଡକ୍ଟର ରାଧାନାଥ ରଥ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ଓଡ଼ିଶା ଓଡ଼ିଆଙ୍କ ପାଇଁ କରିବାକୁ । ସବୁ ଫୁଟା ଓଡ଼ିଆ ପାଆନ୍ତି । ଏଥିରେ କିଛି ଜାତୀୟତା କଥା ବି ମିଶିଲା—କାରଣ ବାବୁମାନେ ଉପରକୁ ଯିବେ, ଯୋଗ୍ୟତା ଆଉ କି ନ ପାଉ । ଏଣେ ବୋହୂମାନେ ଲିପିକ୍ଟି ମାରି ଇନ୍-ଲିଆନଙ୍କୁ ସାଟିଫିକେଟ୍ ଦେଉଛନ୍ତି । କିମ୍ବା ନିଜର ଧସବରକୁ ବଚନିକା ଶୁଣାଉଛନ୍ତି—କ୍ୟା ରୁମ୍ ମରଜ ହାୟ ନାହିଁ ? ଅଗର କମ୍‌ଜୋର ନେହୁ ହାୟ ତୋ...

ନାଣ୍ଡିର ପରିବାର ଆଗରେ ଏହି ଓଡ଼ିଆ ଧନୁର୍‌ରମାନଙ୍କୁ ଛୋଟକରି ଦେଖିବା କଥା । ସେମାନଙ୍କର ରୁଚ ନାଣ୍ଡିର ବୁଝିଠାରୁ ତଳେ । ସେଇ ମଣିଷଗୁଡ଼ାକ କୁକୁରଠାରୁ ତଳେ । କେବଳ ଭଲ ଲୁଗା, ଯୋଡ଼ା ପିନ୍ ନିଜକୁ ତାରିଫ୍ କରୁଛନ୍ତି ।

—କ'ଣ କରିବା ଏତେଗୁଡ଼ାଏ କୁକୁରକୁ ?

—କିଏ ଜାଣେ ? ଭିଣ୍ଡର ପଠାଇଛନ୍ତି । କେତେ ମରିବେ । କେତେ ଖୁଲିଯିବେ । ଯିଏ ରହୁବେ ଘର ଜରିବେ ।

—କ'ଣ ଅଛି ଏତେ ମାଲ ?

—ସେ କଥା କିଏ ଜାଣେ ? ଇଟା ଖଣ୍ଡେ ତ' ପଡ଼ିଛି । ତାଙ୍କ କାଠ ବା'ଣ୍ଡି, ଘସି ବା' ତେଜା ଅଛି ତ । ନାଣ୍ଡିର ପିଲମାନେ ତାକୁ ଜରିବେ । କିଏ ଆସିଲେ ଭୁଲାଇବା କରି ଆମକୁ ଜଣାଇବେ ।

କୁକୁରମାନଙ୍କର ମାନ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଟିଣରେ ଧଳା କଳାରେ ଲେଖାହେଲା—
କୁକୁରକୁ ସାବଧାନ ।

ହଠାତ୍ ଲୋକ ପଣିଆସିବ କାହିଁକି ? ଆମେ ଛୁଣ୍ଟା ଲେଙ୍କଡ଼ା ପିନ୍ଧୁଛୁ । ସେ
ଲୋକ ଦେଖିବ କାହିଁକି ? ଏହାଛଡ଼ା ନାଣ୍ଡିର ପିଲମାନେ କାମ ପାଇବେ ।

ସଂସାରରେ ଏମିତି କାମ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବ ଲାଙ୍ଗୁଳା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡ
ଦିନକୁ ଶହେ ଟଙ୍କାର ବକେ ସେ ମାସକୁ ଆଠଶହ ଟଙ୍କା ଦରମା ପାଏ । ଯିଏ ଆଠ
ହାତରେ ବାରହାତ ଦ'ବଝା ଝାଡ଼ୁ ମାରେ ସେ ବି ପାଏ ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ।

ପରର ମାନ ବଢ଼ାଇଣି । ଯେମିତିକା ପର ହେଉ, ଯେମିତିକା କୁକୁର ହେଉ
ନୋଟିସ ଲାଗିଗଲାଣି—କୁକୁର ବସନ୍ତରେ । ଯିଏ ଭିତରକୁ ଆସିବ ତାକୁ ଏମାନେ
ଦଳ ବାନ୍ଧି ଧୂସ କରିଦେବେ ।

ଖାଲି ଭୁକାଭୁକି ଉଚ୍ଚସ୍ତରର ହେଉ ନାହିଁ । କେମିତି ବା ହବ ? ବାବୁ—
ବାବୁଆଣୀ ଓଲୁ । ତାଙ୍କ ପିଲା ଦିଅନ୍ତୁ । କୁକୁର କ'ଣ ପ୍ରଫେରେ ହେବ ? ଆଲି,
କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, କଟକରେ କ'ଣ ଭଲ ଜିନିଷର ଚୋର, ତାକୁ ବାହାରୁଛନ୍ତି ? କାହିଁ
ମଦ ଚାଲିଛି—ଖାଲି, ମାଦୁରାବେଦ ଯଥେଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି; କିନ୍ତୁ ଅପଲି
ନାମକର ଆଦମି ବାହାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଆମର ନାଣ୍ଡି < ବେ କେତେ ଉଠିବ ?

ଆମର ଜଜ, ଆଇ. ଏ. ଏସ୍ ଅତି କେତେ ଅବା ଉଠିଲେ । ଦରମା ପମାଣି
ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଫେଟିଟା, ବଡ଼ଗଲା, ମୁଣ୍ଡ, ଭିତର ଛେଟ ହୋଇଗଲା । ଦୁଇଦିନ ଅଳ୍ପ
ଓସାରିଆ ହୋଇଗଲା ।

ନାଣ୍ଡିର ପିଲମାନେ ନିହୁଆ ଓ ଅଳପୁଆ ହେଲେ । ବହୁତ ଯତ୍ନ ମିଳୁଛି ।
ଟିଉସନ ମାଷ୍ଟର ପଡ଼ାଉଛନ୍ତି । ରିକ୍ସା ନେଇ କଲେଜକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । କଲେଜକୁ
ଫେରିଲାବେଳେ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି କହିବାକୁ—ଧନରେ, ତୋ ମୁହଁ ଏମିତି ଶୁଖିଗଲା
କ'ଣ ପାଇଁ ?

କିଛି ପରବାୟୁ ନାହିଁ । ଆମ ପଛରେ ପର ଅଛି । ଜାତି ଅଛି । ଜାତିଆଣି
ଅଛି । କୁଟିଳ ଝଲବୁଜିର ପ୍ରପଞ୍ଚ ରହିଛି । ଯଦି ପିଲାଟି ଯୋଗ୍ୟତା ଓ ଜ୍ଞାନ ନ
ବଢ଼ିଲା ତାହାହେଲେ ସିଏ ହେଉଛି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଦୋଷ ।

ଘରେ ଅଣଓଡ଼ିଆ ବୋହୂ ଆସି ଶୋଇଛି ମୋଟା କଅଁଳ ଗହ ଉପରେ ।
କାମ ସେ କରିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନେ ତାହାପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦେବେ । ସେ ଖାଲି ବଛଣାରେ
ଗଡ଼ିବ ଦିନରେ ଓ ରାତିରେ । ବେଶି ବିରକ୍ତ ଲାଗିଲେ ଟିକିଏ ପିଇ ସଫର୍ କରିବାକୁ
ଯିବ । ଓଡ଼ିଆ ବର ଆଫଗାନୀ ତାରିଫ୍ କରୁଥିବ—ନଜର ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲାଙ୍କର ଅଶେଷ
ବଶେଷ ଗୁଣାବଳୀ ଖୋଜି ପାଇଲା ପରି ।

ନାଶ୍ଟିର ଛୁଆଙ୍କ ପାଇଁ ଦନକୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଡେଇଁ ଦେଉଛି । ସେମାନେ ଟିକିଏ ସଞ୍ଜିନିଆ । ଦୁଧ ଦରକାର । ରୁଟି ଦରକାର । ଆଇସ୍ କ୍ରିମ୍ ଦରକାର ।

ମାସକୁ ଦେଉଛି ଟଙ୍କା । ଏଣେ ଡେଇଁକୁ ଅଭବ । କୁକୁରମାନେ ଚଳିବେ କେମିତି ?

ବାଘରେ ବରକ୍ର ହେବାକୁ ପଡ଼େ ଇନ୍ଦିରା ସରକାର ବରୁଦରେ । ପାଞ୍ଚ ସାତଟା ଛୁଆକୁ ଅମେ ଝୁଆଇ ବଞ୍ଚାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ତେବେ ଏଇ ସରକାର ରହୁବ କାହିଁକି ? ଯାହା ତ ସେଇ ହଠାତ୍ ଜାନକୀ ବାବୁଙ୍କୁ ବାହାର କାହିଁକି କରିଦିଆ ଦେଉ ନାହିଁ ?

କୁକୁର ଚଳି ନ ପାରିଲେ ସରକାର ହେବେ ଦୋଷୀ । ସେ ଦୋଷୀ ହୁଅନ୍ତୁ ପେଟୋଲି ଦାମ୍ ବଢ଼ିଲେ, ରେଲ ଟିକେଟ ବଢ଼ିଲେ, ଅବା ଡାକମାହାୟୁ ବଢ଼ିଲେ । ସମସ୍ତେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ଯାହା ପାଉଛନ୍ତି ସେତକ ହାତ ନ ଲଗାଇ ଘରେ ଥୋଇବେ ଓ ପାଇଲୁବେଲେ ସବୁପ୍ରକାରର ଅନ୍ଧୋଳନ କରି ଦରମା ବଢ଼ାଇବେ ।

ରଜନୈତିକ ଦଳ ଏଥିରେ ସହଯୋଗୀ ନ ହେଲେ ଅମେ ଶଗଡ଼ିଫିବା ତାଙ୍କ ଉପରେ । ଆମର ଭଲ ପାଇଁ ଯେଉଁ ସରକାର ଭାବୁ ନାହିଁ ସେ ଆମର ଟଡ଼ ।

ଏମିତି ଚାଲୁଛି ସରକାର—କେବଳ ରାସକେଲ୍ ପରି କୁକୁର ସମାଜର ହେପାଜତ ପାଇଁ । ସେଇ କୁକୁର ଭୁଲନ୍ତି—ଏକାଠି ଆକାଶ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ମାଲିକର ଭଲ ପାଇଁ ।

ମାଲିକର ଭଲ ହେଉଛି ନିଜର ଭଲ ।

ମାସକୁ ଆଠଦନ କାମ କରିବା ଅର୍ଥସର ମିଳୁ ନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଭାରତର ବରିନ୍ଦ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଇ କାଗିରୀ ଓ ଚାନ୍ଦିଆ କୌଶଳ ଶିଖିବେ । ଏଣେ ଚାନ୍ଦିଆ ସେମିତି ରଖା ହୋଇଥିବ । ଦରମା ଦରକୁ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ । ଦେଶଭ୍ରମଣ ଦରକାର ବୋଲି ଦସ୍ତରଖାନା କାଗଜରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟାପକମାନେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାକୁ, ଡାକ୍ତା ଦେଖିବାକୁ, ପଢ଼ିବା ତଳାଇବାକୁ ଓ ବରିନ୍ଦ କମିଟିରେ ଯାଇ ଜ୍ଞାନ ଦେବାକୁ ବର୍ଷସାରା ଚାଲୁଛନ୍ତି । ଏଣେ ଦନକୁ ଶହେଟଙ୍କା ତାଙ୍କୁ ମିଳୁଛି ଜ୍ଞାନ ପାଇଁ ।

ଜ୍ଞାନର ସୂଚନା ଅଳ୍ପ । ଚାନ୍ଦିଆରୁ ଛୁଟି ହୋଇଗଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଏହି ଜ୍ଞାନ-ମାନଙ୍କର କଦର ତାଙ୍କର ନିଜର ଭିତ୍ତିମାନଙ୍କରେ ବି ନାହିଁ । ଏଣୁ ତେଣୁ ହେଉ ଦନ କଟାଇଥାନ୍ତି ।

ସାରା ଦେଶରେ ନୌକରସାଥୀ ଆଇନକୁ ଆଖି ମିଟିକା ମାରି ଯେମିତି ଲୁଣ୍ଠନ ଓ ଶୋଷଣ ଚଳାଇ ରଖିଛନ୍ତି ତାହାର ବିରୁଦ୍ଧ ଏଠି ନାହିଁ । ଏମାନଙ୍କୁ ଜଗିବା ପାଇଁ ଶିକ୍ଷିତ କୁକୁରର ଦଳ ଦରକାର । ସାଥୀ କୁକୁର ନାହିଁ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ । ତାହାର ଅଲୋଡ଼ା ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ଯଥେଷ୍ଟ ।

ଗୋଟିଏ କୁକୁର ବି ବାହାରୁ ନାହିଁ । ଖାଲି କୁକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ ବହୁତା ଗୁଲିଛି ଗୁରୁଆଡ଼େ—ଏଇ ସ୍ଵାଧୀନତା ରଖ । ଆଉ ରଖିବ କିଏ ? ରଖିବା ଲୋକ ସକାଳୁ ଗୁଡ଼ି ଅଧରାଏ ଖାଇବାରେ ଲାଗିଯାଇଛନ୍ତି ।

ଦେଶରେ ଭ୍ରଷ୍ଟାସନ ଅସଫ୍ୟ ଲୋକ ସକାଳୁ ସନ୍ଧ୍ୟାଯାଏ ଇଶ୍ଵରଙ୍କୁ ଡାକୁଛନ୍ତି— ମୁକ୍ତି ପାଇଁ । ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ନୌକର ଦିନର ଅଳ୍ପଅଳ୍ପେ ଲୁଟିକରି ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏବେ ଦୋଷ ଲାଭ ଦେଉଛନ୍ତି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ।

ବାଟମାରଣୀ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ରହୁଛି । ବିଶ୍ଵାସଯାଚକତା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ରହୁଛି । କିନ୍ତୁ ଉପରୁ ତଳ ଯାଏ ମଣିଷମାନେ ଛମାଛନ୍ତି ହୋଇ ପୋଟେଟର ଦଳ ପରି ଭିଡ଼ି ଧରିଛନ୍ତି ଦେଶକୁ ।

ଏବେ ସବୁଠାରୁ ଲାଭଜନକ ବାଟ ହେଲା ଗୁଳିଷା । ଡରିଣି ବର୍ଷରେ ତଳ ପୁରୁଷ ପାଇଁ ସମ୍ପା କରିଦେଇ ଇଶ୍ଵର ତଜନ କରିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ରଖା ହେଉଛି ।

ରାସକେଲ୍‌ର ଲାକ୍ଷ୍ମୀ ଡୁଲପରି ଏମାନଙ୍କର କାରବାର ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାରର— ଏମାନଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ହେଲା ବିଶ୍ଵାସଯାଚକତା । ଯେଉଁ ଭାତଆଳ ମିଳିଛି ତା'ର ପତ୍ତ ବିଶ୍ଵାସଯାଚକତା କରିବା ।

ସ୍ଵାଧୀନ ଭାରତର ନୌକରସାଥୀ ଦେଖାଇ ଦେଇଛି ଯେ ମଣିଷର ଆତ୍ମା ନାହିଁ କିମ୍ବା ବିବେକ ନାହିଁ । ଏମାନଙ୍କର ବେଶପୋଷାକ ହେଉଛି ଏମାନଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ର ।

କାହାର ମନରେ ଅନୁତାପ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଗୁଳୁଛନ୍ତି ନିୟମ କରି ତାଙ୍କର ପିଲାଙ୍କୁ ନୌକରସାଥୀରେ ସାମିଲ କରିଦେଇଯିବେ । କିନ୍ତୁ ଉପରେ ଧର୍ମ ଦେଖୁଛି— ଏଥରେ ସମେତ ନାହିଁ । ସେଇ ଧର୍ମର ବଳରେ ନୌକରସାଥୀ ପିଲା ତାଙ୍କର ପୁରାଜିତ ନୌକାକୁ ଘୃଣା କରୁଛନ୍ତି ।

ଏମାନଙ୍କ କାରବାର ଗୁଳିକାରେ ରାସକେଲ୍ ଭଲ ।

ରାସକେଲ୍ ବଞ୍ଚିରହିବା ଦରକାର ଯେତେ ଛୋଟ ହେଉ ପଛକେ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ବଞ୍ଚି ରହିବା ଦରକାର । ଯେତେ ଅଳ୍ପ ପରିସର ହେଉ ପଛକେ ଖବରକାଗଜ ବଞ୍ଚିବା ଦରକାର । ଏମାନଙ୍କର ଆପାତ ନିର୍ଦ୍ଦିତରେ ଅଳ୍ପତୁର ଯିବ—କିନ୍ତୁ ଏମାନେ ରହିବା ଦରକାର ।

ଶାସନ ଯଦି ରାଜନୈତିକ ଦଳ ହାତରେ ନ ଥାନ୍ତା ତାହାହେଲେ ଏଇ ନୌକର ସାଥୀ ଅଜଗର ପରି ପ୍ରକାଶ ହୋଇଯାଆନ୍ତେଣି । ନେତାମାନେ ଏଇ ନୌକରସାଥୀ ତାଙ୍କର ଫାଦାରେ ରଖିଛନ୍ତି ।

ରାଜନୈତିକ ଦଳ ତାଙ୍କର ସକ୍ଷ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ପାଣି ଗିଲିସ ଅଣିବାକୁ ଓ ଗ୍ରେଟ-ମୋଟ ଫୁଲ୍‌ମ ତାଲିମ କରାଇବାକୁ ନୌକରସାଥୀ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ବରଦ ରଖନ୍ତି— ଟାଲି ତାଙ୍କୁ ମନେପକାଇ ଦେବାକୁ ଯେ ସେମାନେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି ।

ଯେତେ ହୁଏଲ୍ ମୁହଁ ଦେଖାଇବାର ଛଳନା କଲେ ମଧ୍ୟ ନୌକରସାଥୀକୁ ତାଙ୍କର ସ୍ଥାନରେ ରଖାଇଛନ୍ତି ବାହୁନ୍ତି ରାଜନୈତିକ ଦଳର ନେତା । ଫର୍ଗସନ ଧରି ଓଡ଼ିଶା ଶାସନରେ ତତ୍କାଳୀନ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଅସଫ୍ୟ ନୌକରସାଥୀ ଲୋକଙ୍କୁ ମନେପକାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ନୌକର ।

ସେଥିପାଇଁ ରାଜଧାନୀରେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଣୀ ବଡ଼ ତେଜସ୍ବୀନ୍—ସିଏ ହେଲ୍ କୁକୁର ଦଳ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନୌକର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ରଖେ ଗୁଳିରେ ସ୍ବାଧୀୟ । ତା'ପରେ ତାହାର ନୌକର ଚାଲିଯାଏ—କୁକୁର ବା ଛୁଟି ନେଇଯାଏ ।

ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର କୁକୁର ରହେ ନାହିଁ । ଅବସର ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ କୁକୁର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ରହିବ—ଶହୁଙ୍କୁ ଠାବ କରାଯାଇ ।

ତତ୍କାଳୀନ ମହତାବ ପୋଷିଥିଲେ ଅସଫ୍ୟ କୁକୁର । ଯିଏ ତାଙ୍କର କୁକୁର ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ ପାଇ ନ ଥିଲେ ତାହାର ଗ୍ରାମ୍ୟରବ ଅସ୍ତ ଯାଇଥିଲେ । ସଫାରଟା ବଢ଼ିରହିବା ପାଇଁ କୁକୁର ହେବା ଦରକାର—ହ' ଗୋଡ଼ିଆ ଓ ଗୁରୁଗୋଡ଼ିଆ ଡକ୍ଟରଙ୍କର ଆକୃତି ଅଲଗା । କିନ୍ତୁ ଫଳ ସମାନ ।

ମଣିଷ ଯେ ମଣିଷ ହେଇ ରହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେ—କିଏ ଏକ ଭୁଲ୍ କଥା । ନିଜର ଇଚ୍ଛାରେ ବା ବାଧାରେ ପଡ଼ି ବାରଅଣା, ଚନ୍ଦ୍ରଦଅଣା, ପନ୍ଦର ଅଣା କୁକୁର ହେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଏହାକୁ କୁହାଯାଏ ପୁରୁଷକାର ।

ନିଜକୁ ନିଜପାଇଁ ବିନିଯୋଗ କରି ପେଟ ପୋଷିବା ବଡ଼ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି କଥା । ଏଥିରେ ହୁଏ ବିନବାସ, ଦୁଃଖ ଓ ଅନୁଶୋନ । କିନ୍ତୁ ଜଣକର, ହେଇଗଲେ ସବୁ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ଆସି ସେଇ ଅବସ୍ଥାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ସେ ନିଜର ଆନୁରୋଧ ଦେଖାଇ ନିଜର ଦଣ୍ଡାଳ ଜାହାଜ କରନ୍ତି । ତାହାର ଭଲମନ୍ଦ ଏବେ ସାରା ପରିବାରର ବିଚାର । ସେ କେମିତି ଭଲରେ ରହିବ—କିଏ ହେଲ୍ ମଣିଷର ଶୁଭକାମନା ।

ଜିହ୍ଵା ବା ରାସକେଲ୍ ସେତେ ଭଲ ରହୁ ନ ଥାଏ । ତାହାର ନାକ ଦେଖିଲେ
ଅଧା ଶୁଖିଲା ଦିଶେ । ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ । ଛଥାପି ସେ ଡିଆଁକିଦା କରେ । ସେ ସେତେ
ଖୁସି ହୁଏ ତହିଁରୁ ଅଧକ ହୁଅନ୍ତି ସମସ୍ତେ ।

ଆଉ ଗୁରୋଟି ଛୁଆଙ୍କ ଭିତରେ ସେ ଆଗେଇ ଯାଇଛି । ଅନ୍ୟମାନେ ମାମୁଲି
ବ୍ୟବହାର ପାଆନ୍ତି—ରାସକେଲ୍ ପାଏ ରାଜଭାଗ ।

ତାହାର ପାଇଁ ମାଂସ ଆସେ । ସେଥିରୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଭାଗ ପାଆନ୍ତି । ରାସକେଲ୍
କାହାରକୁ ଝୁଆଇ ଦିଏ ନାହିଁ । ନିଜର ଭାଗ ଗୁଡ଼ି ସେ ଡେପିଯାଏ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଭାଗ
ଆଡ଼େ । ପୁଣି ଆସି ନିଜର ଭାଗକୁ ଖାଏ ।

କାହାର ଆପଣି ନ ଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଆଡ଼େଇ ହେଇ ଯା'ନ୍ତି । ମାଲିକର ପ୍ରିୟ
କୁକୁରର ହାକିମି ମଧ୍ୟ ସେଇ ମାଲିକ ପ୍ରଭର ।

ପ୍ରତିଦିନ ରାସକେଲ୍ କୁ ପରଖିବା ଦରକାର ପଡ଼େ—କାହାର ଦେହ କେମିତି
ଅଛି ।

ସେ ଘନ ମାଡ଼ି ଆସୁଥାଏ । ଆସିଥିଲା ବାଲିଯାହାକୁ—ପଟା ସଜୁନା ହେଲାଣି ।

ରାସକେଲ୍ ଗାଧୁଆଏ ପ୍ରତିଦିନ । ତାହାର ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଚଳେ ।

ଗରମ ପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ସେ ଘନେ କାଉଁରା ହେଇଗଲା । ପଡ଼ି ରହେ—ହୁଏ
ତ ଗରମ ପାଇଁ ଏମିତି ଥରକୁ ଥର ସେ ନିଜର ପରି ପଡ଼ିରହେ । ଏହାକୁ ମିଶାଇ
ଘନ ଗୁରୁଥର ହେଲାଣି ।

ରାସକେଲ୍ ଆଉ ଫୁଲ୍ଲି ହେଲା ନାହିଁ । ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ପଠାଇ ଲଭ ନାହିଁ ।
ଏମିତି ଦେହ ବଗିଚାଯାଇ ସଜାଡ଼ି ହେଲେ ପଶୁକୁଳୁ ଆପଣା ଛାଏଁ ସଜାଡ଼ି ହୋଇ-
ଯିବ । ଚକିତ୍ସା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଣା ହେଇଗଲା ।

ଘ' ଘନ ଚଡ଼ିଗଲା ।

ରାସକେଲ୍ ଆଉ ଗୁଲୁଗୁଲୁ କରେ ନାହିଁ । ଦୁଧ ଦେଲେ ପିଏ—ନ ହେଲେ
ସେ ଆଉ କିଛି ଖାଏ ନାହିଁ । ଦୁଧ ପିଇ—ସେଥିରେ ବି ବଳ ଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ଘନେ ରାସକେଲ୍ ବୁଲୁଥିଲା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା—ସେ ଏକାବେଳେ
ଭଲ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଘର ଭିତରେ ଆସି ବୁଲିଲା କାହାର କଥାକୁ ଖାତର ନାହିଁ । ଘର ଆମର
ଘର—ଆମେ ଚଳୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ନାହିଁ ଅସେ ନାହିଁ—ସେ ଗୁରୁଣାକାଳିଆ
କୁକୁର । ଡରିଯାଇ ସେ ସଦାରେ ରହେ ।

ଆଧୁନିକ କୁକୁର ହେଲା ହୁପ୍ପୀ । ତାହାର ଜନ୍ମଦାତା ହେଲେ ଚୁଆ । ମଣିଷ ସମାଜ ଓ ପଶୁ ସମାଜ ଏକ କ୍ରମରେ ଶୁଲିଛି । ଏକ ପୁରୁଷରେ ଚୁଆ—ଆର ପୁରୁଷଟା ହେଲା ହୁପ୍ପୀ ।

ଏଇ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଧନ ଦଉଳତ ବଢ଼ି ଶୁଲିଛି । ଚୁଆଖିରି ନ କଲେ କୋଠା-ବାଡ଼ି, ମଟର ଆଦି ହୁଏ ନାହିଁ । ତା'ପରେ ଯିଏ ଆସିବ ସେ କ'ଣ ଚୁଆଖିରି କରିବ ? ସେ ହେଉଯିବ ଜଣେ ଜେଷ୍ଠଲମ୍ପାନ୍ ଓ ଟିକିଏ ଉପରକୁ ଗଲେ ହୁପ୍ପୀ ।

ହୁପ୍ପୀ ହୋଇ ପୁଞ୍ଜପୁରୁଷର ଝାଲରୁହା ଅବା ମାଣିଷିଆ ଧନକୁ ଧ୍ବଂସ କରିଦେଲେ ସେ ତ ଆଉ ତା'ର ଚୁଆଖିରି କରିବ ନାହିଁ । ସେ ହୋଇଯିବ ଦାର୍ଶନିକ—ବିରୁଦ୍ଧୀ—ବୈଷ୍ଣବ । ଏମାନେ ଦଳ ଦଳ ହୋଇ ବୁଲି ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଉଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅକ୍ଳଳ ନାହିଁ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଫିସର ହେଲେ ଓଲୁ । ହୁପ୍ପୀ ସତ୍ୟତା ସବୁଦିନେ ଥିଲା—ଚୁଆଖିରିର ଏଇଟା ହେଲା ଫୁଲ ଫଳ ।

ଆମ ରାସକେଲ୍ ଗୋଟାଏ ହୁପ୍ପୀ—ତର ଭୟ କାହାକୁ ନାହିଁ । ସେ ଯାହା ଯେଉଁଠି ଦେଖେ ସବୁ ତାହାର ଆପଣାର କରି ନଏ । ସେଠି ଆକଟର ସ୍ଥାନ ନାହିଁ । ପୁରୁଣାକାଳିଆ ମାଆ ବାପା ଇଚ୍ଛା କଲେ ସବୁ ଆକଟ ମାନିପାରନ୍ତି ।

ଘର ଭିତରେ ରାସକେଲ୍ ଆଇନ୍ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଜଟିଳ କରିଦେଲୁଣି । ସେ ଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶରେ ଶୋଇ ବସି ବୁଲି ତା'କୁ ଦୈନିକ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ରାସକେଲ୍ ମାଲିକ ବାବୁ ମଧ୍ୟ ପରୁଷ ବର୍ଷ ତଳେ ଜେଷ୍ଠଲମ୍ପାନ୍ ହୋଇ-ଯାଇଥିଲା । ସେଇ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ରହିବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା ଚଳାଇଛି ଗୋଲି ମତାମତ ଦେଇ ଦେଇ । ସାରା ସସାର ତାକୁ ଜେଷ୍ଠଲମ୍ପାନ୍ ଭାବରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିବାକୁ ନାହାନ୍ତି । ସେ କିନ୍ତୁ ନଗ୍ରେଡ଼ ବରା ।

ବାଧା ହୋଇ ଜଳଜଳାର ଫୁଲକୁ ହାତରେ ଧରି ସେ କଟକର ବିନୋଦବିହାରୀ ବହି ବଜାରରେ ବୁଲେ । ସେଠି ଦର୍ଶନ ଦେଉଛି—କୁକୁରର ଦର୍ଶନ । ପ୍ରତିଦିନ ବାରଟାରୁ ତିନିଟା ଓ ରାତି ଆଠଟାରୁ ଏଗାରଟା ରାସକେଲ୍ ପରି ବସି ରହିବାକୁ ପଡ଼େ—କାଲେ ଚୁଟି ଖସିବ ଦେଖିବା ପାଇଁ ।

ମଣିଷମାନେ ଭିତର ଚଉକରେ ବସି କୁକୁରକୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତି—ଆହା, ବିଚାର-ମାନେ ମଣିଷ ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କୁକୁର ଅଭ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣେ ସିନା ମଣିଷ ହେବେ ।

ରାସକେଲ୍‌ର କିନ୍ତୁ ଏପରି କିଛି କାମନା ନାହିଁ । ସେ ଜାଣେ ସେ ଗୋଟିଏ କୁକୁର । ସେ ମଣିଷ କି କୁକୁର ଜାଣିବାକୁ ଓକଲ ପରାମର୍ଶ ଦରକାର କରେ ନାହିଁ । ସେ ଜାଣେ ଯେ ହୃଦୟ ଜୟ କରି ଗୁମରୁ ହେଇଯାଇଛି—ଶେଷ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ-ଦାତକତା କରିବ । ନ ହେଲେ କୁକୁର କି ଗୁମରୁ ହେବାର ଲଜ କ'ଣ ?

କୁକୁର ପାଗଲା ହୁଏ । ପାଗଲା କୁକୁର କାମୁଡ଼ିବା ବିପଦର ଚେଷ୍ଟା । ପାଗଲା କୁକୁର ଥରେ ଦାନ୍ତ ବସାଇଲେ ଦାଲି ହେବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ । କୁକୁରର ମାଲିକ ଦରକାର ହେଲେ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ଦେଇପାରିବ । ତଥାପି କୁକୁର ରହୁଛି—ବଞ୍ଚୁଛି— ଓ ତେଜୁଛି ।

ରାସକେଲ୍ ମଧ୍ୟ ରହୁଛି । ସେ ଭଲ ଭଲ ଜିନିଷ ଖାଉଛି । ଅଦର ପାଉଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବୁଝେଇ ଦଉଛି ଯେ ଏଇ ସଂସାରରେ ଅନେକ ନିରନ୍ତର ସୁଖ୍ୟର ଏକ-ଗୁଡିଆ କରିନେଇଛନ୍ତି । ଖାଲି ଗୋଟିଏ କଥା ଦରକାର—ସିଏ ହେଲେ ଭକ୍ତ ।

ଭକ୍ତରେ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଗୁଲିଲେ ବି ସବୁ କଥା ପୁରୁ ହୋଇଯିବ । ମାଲିକ ହେଇଯିବ ଭକ୍ତର ଅଧିନ । ମାଲିକ ହେଇଯିବ ରାସକେଲ୍‌ର ଅଧୀନ । ପ୍ରତି ପରିବାର ହେଉଛି ରାସକେଲ୍‌ମାନଙ୍କର ଅଧୀନ ।

ରାସକେଲ୍ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ବଢେ । ତାହାର ବୁଦ୍ଧିବଦ୍ୟା ଓ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରୟାସକୁ ଆମେ ଭାରିପ୍ କରୁ । ବେଳ ଅବେଳରେ ଯାଇ ରାସକେଲ୍‌କୁ ଗୋଲ କରି ତାକୁ କହିଦେବାକୁ ହୁଏ ଯେ ସେ ନ ଥିଲେ ଜୀବନ ହେବ ବ୍ୟର୍ଥ ।

ରାସକେଲ୍ ବୁଝୁଥିଲା ସେଇ ପରିବାରଟିକୁ । ଏତେ ସ୍ନେହ ଦଉଛନ୍ତି ଏମାନେ—ପରେ ବହୁତ ଧୂଃଖ ପାଇବେ । ଯାହାକୁ ଯେତକ ଦିଆଯିବାର କଥା ତହିଁରୁ ଅଧିକ ଦେଲେ ନିଶ୍ଚିତରେ ଧୂଃଖ ଅଛି । ଅକାତରରେ ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲାଙ୍କୁ ସବୁ ଦେଇଦେଲେ ସେମାନେ ବୋତଲେ ନିଦବଡ଼ି ଆଣି ଥୋଇ ଦେଇଯିବେ ।

—କିଛି ତ କରିପାରୁ ନାହିଁ । ନିଜ ପାଇଁ କିଛି ରଖି ନାହିଁ । ଓଲୁ ପରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସବୁ ଦେଇ ଶୂନ୍ୟ ହେଇଯାଇଛି । ଏଇ ବୋତଲଟିକୁ ଭଲକରି ପରଖିଲେ ଦେଖିପାରିବ ଯେ ଶୂନ୍ୟତା ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପାଇ ସାରିଲଣି ।

ମଣିଷର ଅହୁତକଥା ଯୋଗ ଧୁଇ ଦଫାରେ ପଡ଼େ । ପ୍ରଥମଥର ଆସେ ପନ୍ଦରରୁ ପଚାଶି ଭିତରେ । ସେତେବେଳେ ନିଜ ବିଷୟରେ ଯାହା ଧାରଣା ଓ ସଂସାର ତାକୁ ଯେଉଁ ଶ୍ରେଣୀ ଦିଏ—ସେଇ ଓଲମବଲମ ପାଇଁ ଆହୁତକଥା ହୁଏ ଗୋଟିଏ ସମାଧାନ ପଛା । ଅର୍ଥାତ୍‌ସବ ପାଇଁ ରେଲଗାଡ଼ି, ମହାନଦୀ ଓ ଫସଲର ପୋକମର ଔଷଧରେ କାମ ଭୁଲାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ସେଇ ଯୋଗ ଆସେ ଶାଠିଏ ପାର ହେଇଗଲେ । ସେତେବେଳେ
ଘରର ସବୁ ରାସକେଲ୍ ଦଳ ବାନ୍ଧ ସବୁ ଅଟକଳକୁ ବାନ୍ଧିଲ କରଦେଇ ରହଇଡ଼ା
ଆଖୁ ପରି ଫିଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି । ଯଦି ଉଡ଼ିତ ପ୍ରକାରରେ ବସ୍ତ୍ର ନ ପାରିବ ତେବେ ଧର
ଏଇ ନିଦବଟିକା ବୋତଲକୁ । ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଭ୍ରମେ ଭ୍ରମର ଉପଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ
ପାଇଯିବ । ନୂଆ ଜନ୍ମକୁ ଆଉ ରାସକେଲ୍ ମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଘର କରିବ ନାହିଁ ।

—ଯାଅ । ତାକୁରକୁ ତାକ । ରାସକେଲ୍ ପୁଣି ଶେଢ଼ ରହିଲୁଣି ।

—ଭଲ ହେଇଯିବ ନାହିଁ । ତାହାର ଗୋଟିଏ ବୋମାରି ଅଛି । ପ୍ରତି ମାସରେ
ଥରେ ବାହାରୁଛି ।

—ହେଲେ ଚିକିତ୍ସା ଦରକାର । ଯାଉ ପଛେ ଡେ' । ଆମର ହେଲା ରହିବା
କଥା ନୁହେଁ ।

—ତାକୁର କହଲେ ଦେଖି କୁକୁରଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କ'ଣ ହେବ ?

—ନାହିଁ, ସାର୍ ! ସେ ଦେଖି ନୁହେଁ । ଆପଣ କହୁଥିଲେ ସେ
ତାଲମେସିଆନ୍ । ଆଲମେସିଆନ୍ ସାଙ୍ଗରେ ଲଢ଼ୁଥିଲା ଏଇ ତାକୁରଖାନାରେ ।

—ସେ କ'ଣ ପ୍ରତିଦିନ ମାଂସ ଖାଉଛି ?

—ହଁ, ସାର୍ ! ଖାଲି ମାଂସ ନୁହେଁ—ମାଛ ଚୋପା ବି ଖାଏ । ସେଥିରେ ବି
ବଳ ହେଉଥିବ ।

—ଭ୍ରମେ କୁକୁର ରଖି ଜାଣ ନାହିଁ । କୁକୁରକୁ ରଖି ଜଗି ନ ପାରିଲେ ତାକୁର
କ'ଣ କରିବ ?

—ସାର୍ ଅପନୁ, ଥରେ । ଅମେ ଆପଣଙ୍କୁ ଫିସ୍ ଦେବୁ । ସେ ବଡ଼ ନ୍ୟସ୍ତ
ହେଉଛି ।

ଆହେ ପିଲା । ଭ୍ରମେ ଜାଣ ନାହିଁ ସେ ଦରଜ ମୁଦ୍ରାଫା ସୂତା, ଖଦଡ଼ ଆଦି
ବାଜେ କନା ଛୁଏ ନାହିଁ । କୁକୁରର ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ସେମିତି ଜାତିବାଲା ଶ୍ରେଣୀ
ଦରକାର । ଆମେ ତାକୁର ଯଦି ଧୁନିଆର ଯେତେ ବୁଲୁକୁରଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରିବୁ
ତେବେ ଏଇ ଗୁକ୍ତିରେ କ'ଣ ଲାଭ ?

—ଆସିବେ ସାର୍ ! ମୁଁ ଆସି ତାକିନେବି ।

ଘରକୁ ଫେରି ଉଦୟନାଥ ବାବୁ ବହେ ରାଗିଗଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରେ । ସେ
ଆଉ ଏତେ ଅପମାନ ସହିପାରିବେ ନାହିଁ ରାସକେଲ୍ ପାଇଁ ।

—କ'ଣ କହିଲେ ତାଙ୍କର ବାବୁ ?

—ସେ କହିଲେ ବଲ୍ଲଭଙ୍କର ଚକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ । ଦେଶୀଙ୍କର ହୁଏ ନାହିଁ । ଗୁରୁଜଙ୍କର ହୁଏ ନାହିଁ । ବାବୁଙ୍କର ଚକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ ଖାଲି ।

—ଆସିବେ ତ ।

କେଜାଣି ? ଖୁସୀମନ୍ଦ୍ ଖୋଲୁଛନ୍ତି ।

—ତାଙ୍କୁ ମନେପକାଇ ଦେବା ଦରକାର ଥିଲା । ରାସକେଲ୍‌ର ଦେହ ଶୁଦ୍ଧ ଅଛି ।

ରାସକେଲ୍ ନା ଶୁଣି ସେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା । ଆପଣ ଦେଇ ସମସ୍ତେ କହିଲେ—
ଭଲ ହୋଇଯିବୁରେ ରାସକେଲ୍ ! ଏଇ ଦୃଶ୍ୟରେ ଯେତେ ପ୍ରକାରର ବେମାରୀ
ବାହାରୁଛି ସେତେ ପ୍ରକାରର ତାଙ୍କର ଓ ଔଷଧ ବାହାରୁଛନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ପୁଣି ଆଖି ବୁଜିଲା । ବେମାରୀ ହେଲେ ଅନ୍ୟମାନେ ଆଉଁସିବେ ।
ଭଲ ରହିଲେ ରାସକେଲ୍ ଯାଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଚଟାଚଟି କରିବ । ଜଣେ ଯେମିତି
ହେଲେ ଆରକଣକ କଥା ବୁଝିବ ।

ଏଇ ସମୟରେ ଖେଉଟୁ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ସେବାସନ୍ଥା । ସେବା ହେଲା
ପରସ୍ପରର ବନ୍ଧନ । ରାସକେଲ୍ ଓ ମଣିଷ ଯାହା, ମଣିଷ ଓ ମଣିଷ ସେଇଆ । ସେବା
ଥିଲେ ସେହି ଅଛି । ସେହି ଥିଲେ ମାୟା ମମତା ଅଛି । ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର—କିଏ
ବେଶି ପାଇଯାଏ ମରବା ଆଗରୁ । ପୁଣି କିଏ ବେଶି ପାଏ ମରବା ପରେ ।

ସେଇ ପରିବାର ଉପରେ ଦୁଃଖର ପଡ଼ିଲା ମେଘ ନଇଁ ଆସିଛି । ରାସକେଲ୍
ଆସି ତାହାର ବଛଣାରେ ରହିଛି । ଘର ଭିତରୁ ଗୁଲି ଆସିଲାଣି । କେହି ତଡ଼ି
ନାହାନ୍ତି । ଆପଣା ଗୁରୁ ଆସିଛି ।

ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ସନ୍ଧ୍ୟାସାପ ଜଳିଲାଣି । ତାଙ୍କର ଆସିଲେ ନାହିଁ । କେହି ବଡ଼-
ବଡ଼ିଆଙ୍କର କୁକୁର ହେଇଥିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଆସି ଯାଇଥାନ୍ତେ । ଥଣ୍ଡା ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ
କାମରା ସିନା ସଫା ହେବ ଚଞ୍ଚଳ । ଏଇ ଆଡ଼ି କଲପକୁ ପରୁରେ କିଏ ?

ଘରର ଆଡ଼ି କଲପ ଆଦମୀକୁ ପରୁରେ କିଏ ? ସଭାମଣିଘର ଆଡ଼ି କଲପ
ବାଲଙ୍କୁ ବା ପରୁରେ କିଏ ?

ରାସକେଲ୍ ଉପାସ କଲା । ରାତିରେ ଉଠିଲା ନାହିଁ । ଗୁମୁଚେ ପାଣି ପିଇଲା ।
ପୁଣି ତ' ଗୁମୁଚ ଦୁଧ ଖାଇଲା । ଆଉ ଖାଇଲା ନାହିଁ । ଯେ ସେତେ ଆଉଁସିଲେ ସେ
ଗୁଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଦେହରେ ତାର ଜର ।

—କ'ଣ କରିବା ? ରାସକେଲ୍‌କୁ ଜର ହେଲା କ'ଣ ପାଇଁ ? ତାକୁ ଆଖି ଆଗେ ଆଗେ ରଖିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟବାଟ ନାହିଁ ।

ଯିଏ ଆମକୁ ଅନ୍ଦର କରିବାକୁ ଆସିବ ସେ ଅବଶ୍ୟ ରାସକେଲ୍ କଥା ବୁଝିବ ।
ଆସିଲେ ଭୁପେନ ବାବୁ ।

—କ'ଣ ବେର ? ଏଠି କଣ ହେଉଛି ?

—ଆମର ରାସକେଲ୍ ଦେହ ଖରାପ ହେଇଛି । ତାକୁରକୁ ତାକିଥିଲୁ ଯେ ସେ ଆସିଲେ ନାହିଁ ।

—ସବୁ ହେଉଛି ଯୋଗର ବରଦ ।

—ରୋଗୀକୁ ଦେଖିବାକୁ ତାକୁରକୁ ବେର ଦିଆ ହେଲା । ଏଥରେ ଯୋଗ କ'ଣ ?

—ହଉ ତେବେ ଶୁଣ । ଗୋଟିଏ ମଣିଷ ପିଲର କଥା । ଦଶହରା ପୂଜା-ବେଳେ ଗୋଟାଏ ପିଲର ଦେହ ଖରାପ ହେଲା । ନିଶ୍ୱାସ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଆସୁଛି—
ଡିପ୍‌ଥେରିଆ ।

—ଔଷଧ ଅଛି ତ ।

—ଔଷଧ ଥିଲା । ବହୁତ ଜାଣିବା ତାକୁର ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ଡିପ୍‌ଥେରିଆନ୍ ହଜାରେ ଶିଶି ବା ଔଷଧ ବାକ୍ସରେ ଥିଲା । ତନିଜଣ ତାକୁର ସେଇ ଔଷଧ ବାକ୍ସ ଖୋଜିଲେ ।

—ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଥିଲା ଔଷଧ—ଗଲା କୁଅଡ଼େ ?

—ଦୁଣି ଖୋଜି ଖୋଜି ହତାଶ ହେଲେ । କଟକକୁ ଲୋକ ଗଲା ଔଷଧ ଆଣିବାକୁ । ଏଣେ ବେମାରି ଗାଢ଼ବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

—ଔଷଧ ଆସି ପଡ଼ୁଥିବା ବେଳକୁ ରୋଗୀ ମରିଗଲାଣି । ଔଷଧ କାମରେ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ସେଇ ଡିପ୍‌ଥେରିଆନ୍ ହଜାରେ ସେଇ ଔଷଧ ବାକ୍ସରେ ରହୁଛି । କାମବେଳେ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ଔଷଧ ଥାଇ, ତାକୁର ଥାଇ ରୋଗୀର ଚିକିତ୍ସା ହେଇପାରିଲା ନାହିଁ । ନିଜର ଘରର ପିଲାକୁ କେହି ଅଣହେଲା କରି ନ ଥିଲେ; ତେବେ ବି ସେ ଚାଲିଗଲା । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେଇ ଔଷଧ ବାକ୍ସ ଭେଳିକି ଦେଖାଇଦେଲା—ଅଛି କିନ୍ତୁ କେହି ପାଇଲେ ନାହିଁ ।

—ଏସବୁକୁ ଏମିତି ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିବାରୁ ମଣିଷ ଦୁଃଖ ହେଇପଡ଼ୁଛି ।

ଭୂପେନ ବାବୁ ହସି କହିଲେ—ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ନିଜର ଜୀବନରୁ କହୁଛି ।

ସେଇଟା ହେଉଛି ଏମିତି ଗୋଟାଏ ଘଟଣା—ନିଜର ଜୀବନରେ ଘଟିଥିଲା । ମୋର ଯେଉଁ ଗୋଡ଼ଟି ନାହିଁ, ତାକୁ ଜଣେ ମଣିଷ ନେବାକୁ ଆସିଥିଲା—ସେତିକି ଥିଲା ତାହାର କାମ ।

ସେଦିନ ସକାଳୁ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ଲାଗିଲା ଯେ ମକଦ୍ଦମାଟାଏ ସେଦିନ ନିଶ୍ଚୟ ପଡ଼ିବ । ନ ଗଲେ ପକ୍ଷର କ୍ଷତି ହେବ—ପକ୍ଷ ହେଉଛି ସରକାର ।

ସେପେଇ ତେରି ହେଲା ତାଗିଦ୍ କିଛି ଫଳ ଦେଖାଇଲା ନାହିଁ । ବାଧା ହୋଇ ସରକାରୀ କର୍ମରେ ଚାଲିଲେ ।

ଅନୁଭବ ଓକିଲ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ମନେକରିପାରିଲେ ନାହିଁ ଯେ ସେଦିନ ସରକାରଙ୍କର ଜବାବ ଦାଖଲ ହେବ । ମକଦ୍ଦମା ପଡ଼ିବା କଥା ନୁହେଁ ।

କାହାର କିଛି କଥା ମନେ ନାହିଁ । କିମ୍ ଚାଲିଲା ରଘୁଲଗଡ଼ ଦେଇ ବିଶ୍ୱ-ବିଦ୍ୟାଳୟ ରାସ୍ତାରେ । କିମ୍ ବା ପାଟରେ ଡ୍ରାଇଭର ରହନ୍ତି । ଭୂପେନ ବାବୁ ବସିଲେ ତାହାଣ ପାଟରେ—ପାଟ ଫୁଟ୍‌ବୋର୍ଡରେ ତାହାଣ ଗୋଡ଼ ଅଲ୍ଲ ରଖି ।

କିମ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଉଠାଣି ଉଠିଲାବେଳେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ମଟରଯାକଲେଲରେ ଜଣେ ଶିଖ ଯୁବକ ଆସି କିମ୍‌ରେ ବାଡ଼େଇ ହୋଇଗଲେ । ଗୋଡ଼ଟି ଚାଲିଗଲା ପୁର ।

କିମ୍‌ରେ ଥିବା ଅନ୍ୟ ଲୋକ ଓହ୍ଲାଇ ଆସି ଭୂପେନ ବାବୁଙ୍କୁ ଡାକିରଖି ନେଇଗଲେ । ଅଳ୍ପ ସମୟପରେ ଫେଇ ଅଚେତ୍ ମଟରଯାକଲେଲ ଚଢ଼ାଳି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ିରେ ଆସିଲେ ।

କାପିଟାଲ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଡିହେଁ ରହିଲେ । ପନ୍ଦର ଦିନ ପରେ ଭୂପେନ ବାବୁ ଭଲ ହେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେଇ ଶିଖ ଯୁବକଟି ଧୀରେ ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲେ । ଭୂପେନବାବୁଙ୍କର ଗୋଡ଼ କଟା ହୋଇ ଶୁଖିଲା ବେଳକୁ ସେହି ଶିଖ ଯୁବକଟି ମରିଗଲେ ।

ଡାକ୍ତର ବୟସ ଏକୋଇଶି । ସେ ବୋଧହୁଏ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ ଭୂପେନ ବାବୁଙ୍କର ଗୋଡ଼ଟି ଛୁଣ୍ଡେଇ ନବା ପାଇଁ । ଆଉ ତ ଅନ୍ୟ କାମ କିଛି ନ ଥିଲା ।

ସେଇ ଜୀବନଟି ଅନ୍ୟ କ'ଣ କରିଥାନ୍ତା ସେ କଥାର ଉତ୍ତର ଦିଆ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସେଇ ଦିନର ଦୁର୍ଘଟଣା ବିଧାତାଙ୍କର ବରଦ ।

ତେଣୁ ଆମେ କିପରି କେଉଁ କଥାକୁ ଚୁର୍ଚ୍ଚିବା ? ଇଣ୍ଡର କରୁଛନ୍ତି କି କରୁଛନ୍ତି ତାହାର ଉତ୍ତର କିଏ ଦବ ?

ଏତକ କହିଯାଉ କହିଲେ ସେ ରାସକେଲ୍ କ'ଣ ପାଇଁ ଏଇ ଘରକୁ ଆସିଛି ତାହାର ଜବାବ କେହି ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । କେହି ତାକୁ ଖୋଜି ନ ଥିଲେ । ସେ ଆପଣା ଗୁପ୍ତ ଆସି ଏବେ ସେବା ଯତ୍ନ ନେଉଛି ।

—ସେମିତି କହିଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ରାସକେଲ୍ ଯାହା ହୋଇଥାଉ, ସେ ଆମର ମନକୁ ଯେଉଁରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇଛି ।

—ଭଲ୍ ହେଇଯାଇପାରେ । ତାକୁ କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ଶୁଣାଯିବ ।

ସେଇ ରାତିଟା ରାସକେଲ୍ ଶୋଇ ରହିଲା । ସକାଳୁ ଆସି ଧୁଆର ମୁହଁରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯାଖରେ ଠିଆ ହେଲା—ତାହାର ରୁଟି ପାଇଁ ।

—ରୁଟି ଖାଇଲା ।

—ଆରେ ରାସକେଲ୍ ପୁରା ଭଲ୍ ହେଇଗଲାଣି ଦେଖ । ରୁଟି ଖାଇଲା, ଧୁଆର ବନ୍ଧି ପାଖରେ ଠିଆ ହେଲା । ଦୁଧ ଟିକିଏ ପିଇଲା ।

ପ୍ରତିଦିନ ଗାଈଦୁଧ ଗରାଖାଇ ରାସକେଲ୍ ନିଶ୍ଚୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିବ ଓ କୋର କରିବ ତା'ର ଦି'ରୂମତ ଦୁଧ ପିଇବା ପାଇଁ । ବାଲଟି ଗଢ ଶୁଣିଲେ ସେ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଆସେ ।

ସେ ଦିନ ଦୁଧ ପିଇ ପାରେଣୀ ଡେଇଁ ଚାଲିଗଲା । ତା' ଆଗରୁ ସେ ସେ ବେମାରରେ ପଡ଼ିଥିଲା—ବେମାରର ଚିକିତ୍ସା ବର୍ଣ୍ଣ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ପୁରା ଭଲ୍ ହେଇଯାଇଛି । ତାକୁରକର ଔଷଧ ବୋଧହୁଏ ଦରକାର ନାହିଁ ।

ପାରେଣୀ ସେପାଖରେ ଯାଇ କାଳେ ପୁଣି କାଦୁଅ ଖାଇ ବେମାର ହେବ ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ଡକା ହେଲା । ସେ ଡାକ ଶୁଣିଲେ ଆସେ—ପୁଣି ଭୁଲି ଚାଲିଯାଏ ।

ତା'ର ପରିଚିତ ରାସାକୁ ଚାଲିଗଲା । ବୁଲୁବୁଲି କରି ଘରକୁ ଫେର ଲଙ୍ଗୁଡ଼ ହଲାଇଲା । ଅନୁତାପ ନାହିଁ ତା'ର ମନରେ । ସେ ତା'ର ମନ ଅନୁସାରେ ବୁଲୁଛି ।

ଖାଇଲାବେଳକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ୍ ଭାବରେ ସେ ତା'ର ମାଂସ ଭାତ ଖାଇଲା । ଅନ୍ୟ ଝୁଆକୁ ଝୁଆଇ ଦେଲା ନାହିଁ । ସେ ସେମିତି ଯାହା କରୁଥିଲା ସବୁ ସେମିତି କରୁଥିଲା ।

ସବୁ ପାସୋର ଯାଉଛି । ତାର ଦେହ ଖରାପ ଥିଲା—ଏତକ ବି ଭାବିବା କଷ୍ଟ ।

—ଏଁ, ରାସକେଲ୍ ! ପୁଣି ଘର ଭିତରେ !

ରାସକେଲ୍ ଶୁଣିଲ ନାହିଁ । ସେ ଘର ଭିତରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ଘର ଲୋକ ଆପଣା ଭିତରେ ଗୋଳମାଳ କଲେ । ରାସକେଲ୍ କଥା ମାନୁ ନାହିଁ ।

ତାହାର ଦେହ ଝରସ ଥିଲା । ଟିକିଏ ଭଲ ହେଇଗଲେ ତାକୁ ଶାସନ କରି ରଖିବାକୁ ହେବ । ବୁଝାଇଲେ ସେ ବୁଝି ପାରିବ ଯେ କୁକୁରର ସ୍ଥାନ ଘର ଭିତରେ ନୁହେଁ ।

କିଏ ଏକଥା ବୁଝିଲା । ସଂସାରରେ ଯେତେ କୁକୁର ରହୁଛନ୍ତି ସମସ୍ତେ ଘରର ଲୋକ ହେବାକୁ ଆଗ୍ରହ । ନ ହୋଇପାରିଲେ ମନ ଦୁଃଖରେ ରହୁବାକୁ ପଡ଼େ । ମହତାବ ବାବୁଙ୍କର, ବିଲୁ ବାବୁଙ୍କର, ନନ୍ଦନାଦେବୀଙ୍କର କୁକୁରମାନେ ଏମିତି ଲାଜୁଛନ୍ତି ଘର ପାଇଁ ।

କୁକୁରମାନେ କେବେହେଲେ ପଚାରି ନାହାନ୍ତି ଘରଟା ମଣିଷର ନା କୁକୁରଙ୍କର । କୁକୁରରୁ କିଏ ମଣିଷ ହେଇଛି ? ନା, ମଣିଷରୁ କୁକୁର ପାଲଟିଛି ।

କୁକୁର ଖୋଜେ ନିଜର ହତାଟିଏ । ରାସକେଲ୍ ସେଇଆ ଖୋଜୁଥିଲା । କିଏ ଚାହୁଁ ଆଡେଇ ହେଇ ରହୁବାକୁ—ପିଲା, ପଡ଼ା ପିଲା, ନୌକର ପିଲା ? କେହି ଖୋଜନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସମସ୍ତେ ଚାହାନ୍ତି ଯେଉଁ ପ୍ରକାରରେ ହେଉ ଭିତରକୁ ପଶିବେ ଓ ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇ ରହିବେ ।

ରାସକେଲ୍ ସେଇଆ ଚାହୁଁ ଥିଲା । କେଇଦିନ ପଦାରେ କଟାଇଲା ପରେ ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଛି । ରହୁବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ଓ ରହୁଗଲା ମଧ୍ୟ ।

ଦୟାଏ ଝଣେ ଶୋଇଲା । ସବୁ ଘର ଭିତରକୁ ଟିକିଏ ଟିକିଏ ଗଲା । ଘର ଭିତରକୁ ଯାଉ ନ ଥିଲା । ସେଦିନ ସେ ଗଲା—ସୁନା ଘରକୁ ବି ପଶିଗଲା ।

—ଏ ରାସକେଲ୍, ଯା...ଯା ..

ନ ଶୁଣିଲା ପରି ରାସକେଲ୍ ବାହାରି ଚାଲିଗଲା ନିଜର ବଛଣା ପାଖକୁ । ଗଲବେଳେ ସେ କରୁଣ ଆଖିରେ ଚାହିଁଥିଲା ମାଲିକମାନଙ୍କର ନୁହେଁ କୁ ।

ଏତେ ସେହୁ କରୁଥିଲା ମାଲିକର ଘରକୁ ଓ ମାଲିକମାନଙ୍କୁ । କେହି ହେଲେ ତାହାର ଗ୍ରହାର ଜବାବ ଦେଲେ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଶୁଣାଇଲେ ଯେ ରାସକେଲ୍ ପର—ରାସକେଲ୍ ବାହାରର ଲୋକ ।

ଘର ଭିତର ଥଣ୍ଡା । ବାହାରେ ଗରମ ପବନ । ହେଲେ ବି ରାସକେଲ୍ ଘାଇ ତାହାର ବଛଣାରେ ଶୋଇଲା ।

ଭଲ ହେଲ ରାସକେଲ୍, ଗୁଲିଗଲୁଣି ନିଜର ଜାଗାକୁ । ନିଶ୍ଚୟ ତାହାର ଗୁଲି ଅଛି । ସେ ନିଜର ସୀମା ସରହଦ ଜାଣେ ।

ମଣିଷ ଏମିତି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାହାର ନିଜର ଆପଣାର କଲେ ବି ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସରହଦରେ ରହିବାକୁ ଗୁହେଁ । ସେ ଏଇ ସରହଦ ନିୟମ ନ ମାନିଲୁ ସେ ହେଇଯାଏ ଅଡ଼ୁଆ ।

ସେତେନ ଖରାବେଲ ଗୁଲି ଟାଣ ଖରା ହେଇଥିଲା । ରାସକେଲ୍ ଆଡ଼କୁ ଲେଉଟାଣି ଖରା ତାହାର ଆଲୁଅ ପକାଉଥାଏ । ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ରୋପିଆ ହେଇ ଶୋଇଲା ।

ଘଡ଼ି ଗୁଲିଛି । ଆକାଶରେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗୁଲିଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜବ ସେଇ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଆଗେଇ ଗୁଲିଛି । ଆଗରେ ରହିଛି ମରଣ ।

ମରଣ ସେ ରୋଗପରେ ଆସେ ଅବା ବହୁତ ଶ୍ରେଣିର ପରେ ଆସେ—ଏମିତି କିଛି ଧରାବନ୍ଧା ନିୟମ ନାହିଁ । ଗୁଁ ପିଛ ପିଛ ହୁଏ ଏକ ସେଇ ମରଣ ବନ୍ଧୁ ଗୁଲିଆସେ ଡାକିବା ପାଇଁ । ନିଜ ଘରକୁ ଯିବା ବେଳେ ବି ଆସି ଦେଖାଉଏ ଅଥ ବାଟରେ—ନାହିଁ ନାହିଁ ବନ୍ଧୁ—ଯିବା ଆଉ ଦରକାର ନାହିଁ ।

ଏଇଠି ପଡ଼ୁଛି ପୁଣିଛେଦ । ଜୀବନର ଗୋଟିଏ କଥା ଅଜଣା—ସେଇଟି ହେଲା ଜୀବନର ପୁଣିଛେଦ କେଉଁଠି ।

ସମସ୍ତେ ଥିବେ, ଆଲୁଅ ପବନ ବୋହୁଥିବ, ଅଣା ଅଣଙ୍କାର ଚନ୍ଦ୍ର ଅରୁଥିବ, ଆଉ ପହରର କାମ ତାଲିକା ଥିବ, ଗାଡ଼ ଅଟକି ଯାଏ ।

ତିନି ଗୁଣିପଣ୍ଡା ପରେ ରାସକେଲ୍‌ର ମାଲିକ ବେଶ ବାହାରକୁ ଯାଉଥିଲା । ଦେଖିଲା ସେ ରାସକେଲ୍ ନିଘୋଡ଼ ନିଘରେସପନ ଦେଖିଲା ପରି ଗିଁ ଗିଁ ହେଉଛି । ତାହାର ଆଖି ଓ ମୁହଁରେ ନାଲି ପିମ୍ପୁଡ଼ି ।

—ବାପା, ରାସକେଲ୍ ମୁହଁରେ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ବେଢ଼ିଛନ୍ତି । ସେ ଗିଁ ଗିଁ ହେଉଛି ।

—ଏଁ, ଆମର ରାସକେଲ୍ । ସେ ଡେଲିଗୁଲ୍ ଅନେକ କରିଛି । ତାହାର ମୁହଁରେ ବୋଧହୁଏ ମାଂସ ବାସନାକୁ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଅସିଛନ୍ତି ।

—ସେ କରୁଛି କ'ଣ ?

—ଶୋଇ ରହିଛି ।

—କ'ଣ ସ୍ୱଣି ଦେହ ଖରାପ ହେଲା ? ଗିଁ ଗିଁ ହେଉଛି କାହିଁକି ? ପିମ୍ପୁଡ଼ି କାମୁଡ଼ିବା ଜାଣିପାରୁ ନାହିଁ କେମିତି ?

ଦେଖିଲୁ ବେଳକୁ କିଛି ପିନ୍ଧୁଛି ଲାଗି ଗଲେଣି ରାସକେଲ୍ ବଛଣାରେ । ଚଞ୍ଚଳ କରି ବଛଣା ଝାଡ଼ି ରାସକେଲ୍ ଗୁରୁଆଡ଼େ ଗାମାକ୍ସନ୍ ଲଗା ହେଲୁ ରାସକେଲ୍ ଶୋଇଥାଉ ।

ରାସକେଲ୍କୁ ଆଉଁସିଲେ ସେ ଆଖି ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ତାହାର ମା ସେତେବେଳେ ନ ଥାଏ । ସେ କୁଆଡ଼ୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଆସି । ରାସକେଲ୍‌ର ମୁହଁ ଓ କାନ ଗୁଚି ଦେଲା । ଗୋଟାଏ ଟିକ୍ ଖସି ପଡ଼ିଲା କାନରୁ ।

ମାତାମ୍ ନାଣ୍ଡିର ବଡ଼ ଗେହ୍ଲାପୁଅ ରାସକେଲ୍ । ମାଆ ଆସି ତାହା କଥା ବୁଝିଲଣି ।

ସମସ୍ତେ ଘର ଭିତରକୁ ଗଲେ । ରାସକେଲ୍ ବଛଣା ଘୁଞ୍ଚାଇ ଦିଅଗଲା ଟେବୁଲ୍ ଭିତା ତଳକୁ ।

ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ପରେ ପୁଅ ଦେଖିଲା ବେଳାକୁ ରାସକେଲ୍ ମରଗଲାଣି ।

—ହେଇ ରାସକେଲ୍ ମରଗଲା !

—କ'ଣ ? ଏବେ ତା'ର ମାଆ ତାକୁ ଗୁଚିଥିଲା । ମା ଶୋଇଛି ।

—ହଁ । ରାସକେଲ୍ ନିଶ୍ଚୟ ଗୁଲୁ ନାହିଁ । ତାହାର ଦାନ୍ତ ପଦାକୁ ବାହାରି ଆସିଛି ।

ନିଶ୍ଚିତରେ ରାସକେଲ୍ ହାଟଫେଲ କଲା ।

ସମସ୍ତେ ଡକାଡ଼କି ହେଇ ଉଠିଲେ ଦେଖିଲେ ରାସକେଲ୍ ମରଯାଇଛି । ମାଆ ଶୋଇଛି ପାଟରେ—ସେ ବୋଧହୁଏ ଜାଣିପାରି ନାହିଁ ଯେ ତାହାର ଶିଳ ମରଯାଇଛି ।

ମରଗଲା କାହିଁକି ?—ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରୁ ପାଣି ଗଡ଼ି ଆସିଲା । ଆହା, ମରବ ବୋଲି ସେ ସେହିନ ପାଟେରୀ ଡେଇଁଛି । ଦୂର ରାସ୍ତାକୁ ଯାଇଛି । ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଛି । ରୋଷେଇ ଘର ଧୁଆର ମୁହଁରେ ଶୋଇଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘର ଭିତରକୁ ଥରେ ଥରେ ଯାଇଛି ।

ମାସ ଗୁରୁଘଣ୍ଟା ପରେ ବରଷ ଗୁଲି ଯାଇଛି—ସବୁ ମାୟା ଛାଡ଼ି । ଭଲ ହେଇ ଯାଇଥିଲା । ଭଲ କରି ଖାଇଥିଲା । ଭଲଭଲ୍‌ଶୀମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତାହାର କୌତୁକ କରିଥିଲା । ମାଆକୁ ଦେଖିଥିଲା । ନିଜର ମାଲିକମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଥିଲା । ସମସ୍ତଙ୍କର ହାତ ଲାଗିଥିଲା ରାସକେଲ୍ ଦେହରେ ।

ରାସକେଲ୍ ଆଉ ନାହିଁ । କାନ୍ଦିଲେ ମଧ୍ୟ ରାସକେଲ୍ ଫେରିବ ନାହିଁ । ସେ ଗୋଟାଏ ପଶୁ କି ମଣିଷ ସେ କଥା କହୁ ଦେଇହବ ନାହିଁ ।

ଛଅ ମାସର ଛୁଆ କୁକୁର ଗୁଲିଗଲ ବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କନ୍ଦାକିଛି । ସେ କାହା ପାଇଁ କିଛି କରି ନାହିଁ । ଘର କରି ନାହିଁ । ଶଯ୍ୟା ପାଇଁ ଲୁହ ନାହିଁ । ତାହାର ରୂପକୁ ମନରେ ଜାହର କରିବା ଆଗରୁ ରାସକେଲ୍ ଗୁଲିଯାଇଛି—ଏମିତି ହୁଏ । ଏତେ ହୁଏ । ଠିକ୍ ମଣିଷଙ୍କ ପରି ।

ସତରେ କ'ଣ ମଣିଷ କାନ୍ଦେ କୁକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ? ନା, କୁକୁର କାନ୍ଦେ ମଣିଷଙ୍କ ପାଇଁ ।

କିଏ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । କିଏ ସ୍ଥାନ ହରାଇଛି । ସମ୍ଭବ ତ ମଣିଷ ଓ କୁକୁରଙ୍କର । କେଉଁଠି ମଣିଷ କୁକୁର ଦେଇଛି ଉମିଦ ପାଇବାକୁ । ପୁଣି କୁକୁର ପୋଷିଛି ଉମିଦକୁ ରଖିବାକୁ । ତଳନ୍ତି ନହଁ ପରି କେଜାଣି କେତେ ସେବାୟତ ଆଣି ସେ ତାଳି ଦେଇଛି—ମଣିଷ ତାଳିଛି କୁକୁର ଉପରେ । କୁକୁର ପକାଇଛି ମଣିଷ ଦେହରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ କୁକୁର କ'ଣ ପ୍ରଭୁଭକ୍ତ ଦେଖାଇ ପ୍ରଭୁକୁ ସ୍ବର୍ଗ ରଖି ସେବା କରିଛି ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ କ'ଣ ତାହାର ଆଶ୍ରିତ ଓ ପାଳିତକୁ ନିଜର କରି ଶେଷ ଯାଏ ହୃଦୟରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛି ?

ଈଶ୍ବର କ'ଣ କୁକୁର ପ୍ରୀତି ମଣିଷର ଅନ୍ତରରେ ଜନ୍ମାଇଛନ୍ତି ? ନା ମଣିଷ ନିଜର ଚେଷ୍ଟାରେ କୁକୁରକୁ ତାହାର ସ୍ନେହ ଦେଇଛି ?

ମଣିଷ ଏଇ ସଂସାରରେ ବୁଲିଲା ବେଳେ ଯେତେବେଳେ ରାସ୍ତାକଡ଼ ଗଛରୁ ଫଳଟିଏ ନେଇ ତାକୁ ସ୍ନେହ କରେ । ସେଇ ସ୍ନେହ କ'ଣ ମଣିଷର ସ୍ନେହ ? ନା, ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଇଚ୍ଛାରେ ମଣିଷ ମନରେ ଆସୁଥିବା ସ୍ନେହ ?

ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଇଚ୍ଛାରେ ସାଥୀ ନ ହୋଇ କୁକୁର ହେଲେ ବା ସେବକ ହେଲେ, ପ୍ରଭୁଭକ୍ତର ଓ ବିଶ୍ବାସର ଶପଥ ନେଲେ ସେମାନେ କ'ଣ ପ୍ରକୃତରେ ବିଦ୍ରୋହ ଓ ବିଶ୍ବାସଘାତକ ଥିଲେ ? ନା, କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଭୁର ଓ ମାଲିକର କାମ ଓ କାରବାର ଦେଖି ବିଦ୍ରୋହ ହେଲେ ? ନା, ମୂଲ୍ୟ ସେମାନେ କୁକୁର ହେଇ ନାହାନ୍ତି । ଆସିଥିଲେ ନିଜନିଜର ସ୍ବାର୍ଥ ନେଇ ଏକାଠି ଡକେଇତ ଦଳ ଗଠିବାକୁ ? ଅବା ଶିକାରୀ ଦଳ ସାଜି ବଣରୁ ନିରପରାଧଙ୍କୁ ନିପାତ କରିବାକୁ ।

ମହାସାଗରୀ କ'ଣ ମଣିଷ ନେଇଥିଲେ ନା କୁକୁର ପାଳିଥିଲେ ? ଅବତାର-ମାନେ କ'ଣ ମଣିଷକୁ ଭକ୍ତ କରିନ୍ତି ନା କୁକୁରକୁ କରିନ୍ତି ?

ଦେଶ ସେବା ନାଁରେ ଯେଉଁମାନେ ଯାଇ ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନେ କ'ଣ ମଣିଷର ଦଳ ? ନା ମଣିଷ ଓ କୁକୁରଙ୍କର ଦଳ ? ନା କେବଳ କୁକୁରଙ୍କର ଦଳ ?

କି ଉତ୍ତର ମିଳିବ ଆମର ଏଇ ଦରିଦ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭୂଇଁରେ ? କିଏ ଉତ୍ତର ଦେବେ ? ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ଵନାଥ ଦାସ, ଗଜପତି ପାରଳା ମହାରାଜା, ଶ୍ରୀ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର ଉତ୍ତର କ'ଣ ହେବ ?

ସେମାନେ କହିବେ କି କୁକୁର ମଲେ କାନ୍ଦିବା ଉଚିତ୍ କି ନୁହେଁ ?

ରାସକେଲ୍ ସେମିତି ପଡ଼ିଥାଏ । ତାହାର ଚମ ଶୁଖିଯାଇଛି । ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଥିଲା । ଏବେ ସେ ମରିବାର ଅଧଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ହେଲଗଲାଣି ଫିକା ଓ ଅସୁନ୍ଦର ।

ଆମ ରାସକେଲ୍ ଚାଲିଗଲା । ଚାଲିଯିବ ବୋଲି ସେ ତାହାର କାମ ଛୁଣାଇ ଦେଇଥିଲା ।

ରାସକେଲ୍ କ'ଣ ମଣିଷ ଥିଲା ? ନା ସେ ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟିଏ କୁକୁର ? ମଣିଷ କ'ଣ ରାସକେଲ୍ ହୋଇପାରେ ? ନା, କୁକୁର କେବଳ ରାସକେଲ୍ ହେବା ସମ୍ଭବ ?

ଘରର ସମସ୍ତେ ରାସକେଲ୍ କୁ ଘେରି ବସି କାନ୍ଦିଲେ । ଆହା ରାସକେଲ୍ ଚାଲିଯିବ ବୋଲି ଏଡ଼େ ଦୁଃଖ ହେଉଥିଲା ? ଭଲ କୁକୁରଟିଏ—ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ଭଲ ପାଉଥିଲା ।

ନିଜର ଲୋକ ମଣିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅନ୍ତରର ଅଶ୍ରୁ ନିଗାଡ଼ି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ହୋଇପାରନ୍ତି ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ । କିନ୍ତୁ କୁକୁର କୁଆଟି ମଣିଷର ରକ୍ତ ଓ ନିଜର ରକ୍ତ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ରକ୍ତଠାରୁ ଅଧିକ ହୋଇଥିଲା ।

ମାଆ ଉଠି ଚାଲିଗଲାଣି । ମରିବା ଜୀବକୁ ଧରି ବାହୁନିବା ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ ଶୋଭାପାଏ । କାରଣ ମଣିଷର ଥାଏ ସ୍ଵାର୍ଥ ।

ସୂତ୍ର ହେଉଛି ମଣିଷର ସ୍ଵାର୍ଥର ମାଳା । ସେ ଯେଉଁଠି ଯାହା ପାଇଥାଏ ସେତକ ଏକାଠି କରି ନିଜକୁ ବୁଝାଏ ଯେ ସେ ଭଲ ମଣିଷ ବୋଲି ଝୁରୁଛି ।

କିନ୍ତୁ ସ୍ଵାର୍ଥ ନ ଥାଇ କେହି କେବେ ଅପରକୁ ଝୁରୁବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପ୍ରଧାନ ସ୍ଵାର୍ଥ ହେଲା ନିଜର ଭୂତ ଓ ଖିଆଲ୍ ।

ଆହା ରାସକେଲ୍ ଫଟୋଟିଏ ରହିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେଇଦିନୁ ରାସକେଲ୍ ର ଦେହ ଖରାପ ରହି ରହି ଏବେ ସେ ଚାଲିଗଲା ।

ଏବେ ଦିନ ଚାରିଟା ବେଳେ ଏଇ ନିରାଶ ଖରା ଦିନରେ ଫଟୋ ବାଲା କୁଆଡ଼ୁ ମିଳିବେ ? ଯିଏ ଆସିବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ ସେ ବି ଅମଙ୍ଗ ହୋଇ-

ପାରନ୍ତି । ମଲ୍ଲ ମଣିଷର ଫଟୋ ସିନା ଉଠାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ମଲ୍ଲ କୁକୁରର ଫଟୋ ଉଠିବା ପାଗଳାମିର ପ୍ରସ୍ତାବ । ଯଦି ବା ସେ ମିଳନ୍ତି ବା ଟଙ୍କା ଲେଉଟେ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ଆଉ ଦି'ଦଣ୍ଡା ଭେଟି ।

ସେଇ ଦି' ଦଣ୍ଡା ଝରୁରେ ରାସକେଲ୍ ଆଉଟି ଅସୁନର ଓ ଅଳୁଆଁ ହୋଇ-
ଯିବ । ତାହା ଭାଗ୍ୟରେ ଫଟୋ ଉଠିବା ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେମିତି ସେମିତି ସେ ତାହାର
ବିଦାୟ ନେବ । ସଂସାରରୁ ମେଲଣି ନେଇଯାଉଛି—ଘରୁ ବାହାରକୁ ଯିବ ।

ଏମିତି ଗୁଲିଯାଇଛନ୍ତି କେତେ ଲୋକ । ରଖି ଯାଇଛନ୍ତି ସ୍ମୃତି । ସମସ୍ତଙ୍କ
ପାଇଁ ରହି ଯାଇଥିବା ଲୋକଙ୍କର ଆଖି ସଜଳ ହେଇ ନାହିଁ ।

କାରଣ ଏଇ ସଂସାରଟାରେ ବିବିଧ ଭାଗନାପ ନେଇ ମଣିଷ ଓ କୁକୁର
ରହିଥାନ୍ତି । ମଣିଷ କାଲେ ନିଜକୁ ଅବିଶ୍ୱାସୀ ଓ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗୀ ଭାବିବ ବୋଲି ପାଖରେ
ପାଖରେ ରଖିଥାଏ ଦଳେ କୁକୁର ।

ପାଟଣା ମହାରାଜା ଶ୍ରୀରାଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଓଡ଼ିଶା ଶାସନ କରୁଥିଲାବେଳେ
ଅନେକ ନୂଆ କୁକୁର ପାଇଲେ । କୁକୁରମାନେ କଟାଳ କରୁଥାନ୍ତି ସ୍ଥାନ ଓ କ୍ଷେତ୍ର
ପାଇଁ । କୁକୁରର ପ୍ରଭୁଭକ୍ତି ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଜ୍ଞାନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସେ ନକଲି
କୁକୁରକୁ ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

କିଛି ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କର ମର ସଂସାରର ଢେଲ ସରିଲା । ଝବର ପଦ୍ମଶୂଳ ଯେ
ସେ ଗୁଲିଗଲେ ।

ମନେ ହେଇଥିଲା ଯେ ଅନ୍ତତଃ ତାଙ୍କର କୁକୁରମାନେ ଛୁଟି ନେଇ ଶୋକ
ପାଲିବେ । ଏମିତି ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଅଫସିବେଳେ ହେଇଗଲା । କୁକୁରମାନେ ଛୁଟି ମଧ୍ୟ
ନେଲେ ନାହିଁ । ଓଲଟି ଠିକ୍ ଅଫସି ବେଳରେ ନିଜ ନିଜର ଦଫ୍ତରକୁ ଆସି କିଛି
ହେଇ ନ ଥିବା ହସର ଗ୍ରେଟ ଝରଣା ଝରୁଗଲେ ।

କୁକୁରମାନେ ତାଙ୍କର ରୂପ ଦେଖାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତାଙ୍କର କୁକୁର
ନ ରହି ତାଙ୍କର ପ୍ରତିସ୍ପନ୍ଧୀ ଶାସନର କୁକୁର ପାଲଟି ଯାଇଛନ୍ତି । ନିଜର ଦାନକର
ଖାମିନକୁ ପାସୋରି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ମାଆ ନାଣ୍ଡି ମାତାମ୍ ସେଇ କଥା କହୁଥିଲା ରାସକେଲ୍ ମଲ୍ଲ-
ପରେ । ସେ ରହିବା କଥା ନୁହେଁ । ଗୁଲି ଯାଇଛି । ତାହା ପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହେଲେ
ସଂସାର ଅଟଳ ହେଉଯିବ ।

ଏଇ ସଂସାରଟା ହେଉଛି ବଞ୍ଚିଥିବା ଲୋକଙ୍କର । ଗୁଲିଯାଇଥିବା ଲୋକଙ୍କ
ଆଡ଼େ ଧାଇଁବା ହେଉଛି ପାଗଳାମି । ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ କ'ଣ ମରଣ ନଇକୁଳକୁ ଯାଇ
ପାରିବ ? ମାଆ ଗୁଲି ଯାଇଥିଲା ସେଠୁ ।

ରସକେଲ୍ ଭାଇଭଉଣୀ ଆସିଥିଲେ । ଦ'ହାତ ଦୂରରୁ ଚାହିଁ ଦେଇ ଓହ୍ଲେଇ ଗଲେ ପିଣ୍ଡା ଉପରୁ । ସେଠି ନିରର୍ଥକ ଶୋକ ସତ୍ତ୍ୱ ବସିଛି । ସତେ ଯେପରି ସମସ୍ତେ ଅନୁଜଳ ଗୁଡ଼ିଦେବେ ?

କୁକୁର ତାହାର କୁକୁରଙ୍କ ପାଇଁ କରେ ନାହିଁ । ମଣିଷ ତାହାର ଖାଉଣିଙ୍କ ପାଇଁ କରେ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶା ପରି ରାଜଧାନୀରୁ ଦୂରରେ ରହିଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ବେଶି ମଣିଷ ଜନ୍ମ ନିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଠି ବେଶି ଭାଗ ହୁଅନ୍ତି କୁକୁର—ଖାଉଣି ଖୋଜିବାକୁ ।

ଗତ ଅର୍ଦ୍ଧ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଶାରେ ଏଇ ଗଳ୍ପ ବାରମ୍ବାର ସ୍ୱନଶ୍ରବଣ ହେଇଛି । ଏଠି ଖାଉଣି ଖୋଜା ହୁଅନ୍ତି—ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବି. ଦାସ, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ, ଓ ଶ୍ରୀ ବିଜୁ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଖୋଜା ହୁଏ ଖାଉଣିର ଶିରପା ଦେବା ପାଇଁ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଅହରହ କଥା—ହେ ମାଲିକ, ତୁମର କ'ଣ କୁକୁର ଦରକାର ନାହିଁ ? ତୁମର ବସ୍ତ୍ର ବାଡ଼ି କିଏ ଦେଖା ଚାହୁଁ କରବ ?

କୁକୁରଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ—ସାଧାରଣ ଜ୍ଞାନ ଅଛି । ସେମାନେ ରସକେଲ୍ ପରି ବି ହେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏହି କାରଣରୁ ଏଇ ଉତ୍କଳ ଝଣ୍ଡରେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାଧକ ଜନ୍ମ ନେଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏହାର ବର୍ତ୍ତମାନ ସାଧକ ହେଲେ ବାୟା ବାବା । ସେ ଚାଲିଯିବାର ତନବର୍ଷ ଚାଲିଗଲା ।

ପ୍ରତିଭାର ଏଇ ପରିବର୍ତ୍ତ ହେଉଛି ଏଇ ଉତ୍କଳର ମାଟି । ଏଇ ମାଟିର ସନ୍ତାନ ହେଲେ ବଞ୍ଚିଥିବା ଲୋକ ଓ ମରିଯାଇଥିବା ରସକେଲ୍ ।

ଛାଡ଼ି ଦିବା ଏଥର ରସକେଲ୍ କୁ । ଘରୁ କାନ୍ଥ ପଡ଼ାରେ ଥୋଇଲେ ସାହା ଭାଇ ଆପଣି କରିବେ । ତାକୁ ଅନ୍ତତଃ ନେଇ କାଠଯୋଡ଼ୀ ବର ତଳକୁ ପକାଇ ଦିବାକୁ ହେବ । ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା ଦରକାର ନାହିଁ । ମଣିଷର ଶବକୁ ପଡ଼ାରେ ପକାଇବା ବି ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ଠିକ୍ ।

ବାପା, ଉଦୟକୁମାର । ରସକେଲ୍ କୁ ନେଇଯାଆ । ଏଠି ରଖି ଲଭ ନାହିଁ । ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଇ ଆସିଲାଣି । କେନ୍ଦ୍ର ଦେଖିବେ ନାହିଁ ।

ଝବରକାଗଜରେ ରସକେଲ୍ ଗୁଡ଼ା ହୋଇ ସୁତାରେ ବନ୍ଦା ହେଲା ସାଇକଲ୍ କରିଥର ଦେହରେ ।

ରସକେଲ୍ ଘରୁ କତା ହେଇ ଫାଟକ ପାର ହେଲାବେଳେ ତାହାର ମା, ଭାଇ ଭଉଣୀ ସାଙ୍ଗରେ ବି ଗଲେ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଭୁଲିଗଲେଣି ତାଙ୍କର ଗୋଟାଏ ସାଙ୍ଗ ଥିଲା ବୋଲି ।

ରାସକେଲ୍ ବଦାୟ ହୋଇଗଲା । ପକ୍କା ପିଣ୍ଡା ଧୁଆ ହେଲା । ରାସକେଲ୍ ର ଅଖା ବି ଧୁଆ ହେଲା ।

ପାଣି ସବୁ ଜନସବୁ ପବନ କରିଦିଏ । ପାଣି ସମସ୍ତ ପଦାର୍ଥର ସ୍ପୃଦକୁ ବି ଧୋଇ ଦିଏ ।

ଉଦୟକୁମାର ଫେରି ଆସିଲା । ରାସକେଲ୍ କୁ ଘରୁ ବାହାର କରି ଦିଆ-ହୋଇଛି ।

ରାସ୍ତାରେ ଲୋକ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । କେହି ମଣିଷ ଓ କେହି କୁକୁର । ମଣିଷଙ୍କର ଅସ୍ତବ ଅଛି । କୃତଜ୍ଞତା ବି ଅଛି । ଯାହାର ଅସ୍ତବ ଯେତେ ଅଧିକ ତାହାର ଦୃଢ଼ତାରେ ସେତିକି କୃତଜ୍ଞତା ।

ଆଉ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତିର ଅସ୍ତବ କମ୍ ତାଙ୍କ ମନରେ କୃତଜ୍ଞତାର ମାତ୍ରା ଅଧିକ । ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଏକ ବିମାନ ରହିବ କେଉଁଠି ? କୃତଜ୍ଞତା ମାନେ ହେଲା ପ୍ରତିଭାର ପୂଜା—ଖାଉନର ପୂଜା ।

ଏଥରେ କ'ଣ ସ୍ଥିତି ରହିବ ? ପୁରୁଣାକୁ ମନେ ପକାଇ ବସିଲେ ନୂଆ କ'ଣ ହେଇପାରିବ ?

ହେଲେ ହେଲା ବିବେକ ମରିଯାଇ ବିବେକ ଦେହଟାକୁ ମାରିପାରିବ ନାହିଁ । ଓଲଟି ବିବେକ ଲୋପ ପାଇଗଲେ ଦେହ ବଳୁଆ ହବ ।

ରାସ୍ତାରେ ଅନେକ ବଳବାନ୍ ଲୋକ ଯାଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ହୃଦିଆର କୃତଜ୍ଞତା । ସେଇ ଅସ୍ତ ବଳରେ ଏମାନେ ସଂସାରକୁ ଜିଣିଛନ୍ତି । ହଂସ ହୋଇ ଅପରକୁ ଧୂସ କରୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମେ ନିଜକୁ ଧୂସ କରିଯାରିଲା ପରେ ଅନ୍ୟକୁ ତା'ପରେ ଠାବ କରୁଛନ୍ତି । ହଂସ ମଣିଷ ଦିନକୁ ଦିନ ନୂଆ ନୂଆ ପ୍ରକାରର ନଖ ଓ ଦନ୍ତ ଦେଖାଇ ପଶୁ ସାଙ୍ଗରେ ଲଢ଼େଇ କରୁଛି ।

ରାସକେଲ୍ ର ଚାଲିଯାଉଛି ତାହାର ବିବେକକୁ ଦେଖାଇ—ପଶୁର ବି ବିବେକ ଥାଏ । ସେ ବୁଝେଇ ଦେଇ ଯାଇଛି ଯେ ସେଇ ଛୋଟିଆଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାଗା ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକକୁ ସେ ଭଲ ପାଉଥିଲା । ସେ ଦେଖାଇ ଦେଇ ଯାଇଛି ଯେ ମଣିଷ ପରି ସେ ତାହାର ମରଣ ବେଳା ଜାଣିପାରିଥିଲା ।

ରାସକେଲ୍ ର ମାଆ, ରାଜଭଉଣୀ ଦେଖାଇ ଦେଉଥିଲେ ଯେ ମଣିଷ ପରି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମରଣ ବେଳେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିପାରିଥିଲେ । ରାସକେଲ୍ ଯେ ତାହାର ମାଆକୁ ଖୋଜୁଥିଲା ଠିକ୍ ଠିକ୍ ପାଇଗଲା ତାହାର ମରଣ ଆଗରୁ ।

ଯେତେ ଯାହା କହୁ ପଶୁ ତାହାର ମାଆକୁ ଖୋଜେ । ମଣିଷ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା
ସେତେ ହେଉ ନାହିଁ ମାତାମୂର୍ତ୍ତି ସମାନ ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ରାସକେଲ୍ ଅଳ୍ପ ପୁଅ ଜନ୍ମର ସମ୍ବନ୍ଧ । କଥା ନ କହି ଇସାରାରେ ସେ କହି
ଦେଇଥିଲେ ଯେ ସେ ଏଇ ଘର ପାଖରେ ରହିଥିବ । ମଝିରେ ମଝିରେ ସେ ଆସି
ମନରେ ଦେଖାଦେବ । ଯାହା ତାହାର କହିବା କଥା କହିଦେଇ ଯିବ ।

କାହାରିକୁ ଘୃଣା କରି ଲାଭ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ନିଜର ସ୍ଥିତିକୁ ଠିକ୍‌ଣା କରି
ରଖିବାକୁ କେତେବେଳେ ମଣିଷ ପରି ଓ କେତେବେଳେ କୁକୁର ପରି ହେଉଛନ୍ତି ।

ମଣିଷର ଜଣାଣ ଭଜନ ଓ କୁକୁର ବୋବାଳ ଭିତରେ ଭିନ୍ନର ସମାନ
ଭାବରେ ରହିଛନ୍ତି । କୃତଜ୍ଞତା ଓ କୃତଦତ୍ତତା ସେଇ ଏକା ପରଂବ୍ରହ୍ମ । ଭିକାରୀକୁ
କୃତଜ୍ଞତା ଦ୍ଵାରା ପାଇହୁଏ ଓ କୃତଦତ୍ତତାରେ ମଧ୍ୟ ପାଇବ ।

ପାପୀର ଭିକାରୀ ସାଧୁର ଭିକାର ଏକା ଜନିତ । ପାପୀ ଭିକାରୀକୁ ପାପର
ନୈବେଦ୍ୟ ଦିଏ । ସାଧୁ ଭିକାରୀଙ୍କର ସାଧୁତାର ସଂସ୍ମୃତି ଦିଏ । ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ପୁଣି
ସମାନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

ମଣିଷ ଓ କୁକୁର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପୁଣି ଖୋଜନ୍ତି । ସାଧୁ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପୁଣି ଶାସନ କରେ ।
ସହବା ଶକ୍ତି ତାହାର ଅଧିକ । ଏକାଟା ତାହାର ସୁଯୋଗ ।

ଖୋଜିଲେ ସବୁ ମିଳେ । ସମସ୍ତେ ସବୁ ଜିନିଷ ଖୋଜନ୍ତି ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ମନ
ଅନୁସାରେ ପାଆନ୍ତି ।

ରାସକେଲ୍ ଦେଖାଇ ଦେଇଯାଇଥିଲା ଯେ କୁକୁର କୁଆ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ
ତାହାର ଖୋଜା ଲୋଡ଼ା ଅନୁସାରେ କ'ଣ ନ ମିଳିଛି ତାକୁ ?

ପୁଣ୍ୟାୟା ଅଧିକ କ'ଣ ପାଇଥାନ୍ତା ?

ରାସକେଲ୍ କ'ଣ ସତରେ ମରୁଛି ।

ସମସ୍ତେ ଦେଖିବାକୁ ରାସକେଲ୍‌ର ପ୍ରାଣବାୟୁ ଗୁଡ଼ିଗଲା । ସେ ମୁହଁ ମୋଡ଼ି
ଦେଲା । ତାହାର ଦେହକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦିଆହେଲା ।

କିନ୍ତୁ ରାସକେଲ୍ ଆସିଥିଲା ଯେମିତି ରହିଗଲା ଠିକ୍‌ ସେମିତି । ଏଇ ବିଶ୍ଵରେ
ଯାହାର ଯେଉଁ ସ୍ଥିତି, ଆଉ ଯେଉଁ କାମ, ଭାବ ଓ ଭାବନା ସବୁ ଫଟୋ ପରି ରହିଛି ।
ଆକାଶରେ ମେଘ ପରି ତାଙ୍କି ରହିଛି ଏଇ ଜୀଅନ୍ତା ପୃଥିବୀକୁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ଆତ୍ମାକୁ
ଦେଖାଇ ଶିଖାଇ ସଜାଡ଼ୁଛି ।

କୁକୁର ଛୁଆ ମଣିଷର ଭାଇ । ସେ ମଣିଷ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ । ମୁଖ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ,
ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି, ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାକେଲ୍ ସମସ୍ତେ ଭଗବାନଙ୍କର ପରିପ୍ରକାଶ । ମଣିଷ
ଯଦି ନୃତ୍ୟ ତାହାହେଲେ ସେଇ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ସେଇ ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ।

ରାସ୍ତାକେଲ୍ ମଲ୍ ପରେ ବି ତାଙ୍କୁ କହିପାରିବ—ଏଇ ସଂସାରରେ ସତ୍ତ୍ୱ ଓ
ଅସତ୍ତ୍ୱ ବୋଲି କିଛି କଥା ନାହିଁ । ମନର ବଳ ପାଇଁ ହିଁ ଦରକାର ।

ସେହିନ ରାତିରେ ରୋଷେଇ ବନ୍ଦ ଥିଲା—ରାସ୍ତାକେଲ୍ ର ସ୍ମୃତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ।

ନ ଖାଇଲେ କ'ଣ ରାସ୍ତାକେଲ୍ ଫେରିବ ? ନ ଖାଇଲେ କ'ଣ ରାସ୍ତାକେଲ୍
ମରିଯିବ ? ଦିନକ ପାଇଁ ଥରକ ପାଇଁ ଆମର ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ମୂଲ୍ୟ କଲେ କ'ଣ
ପୃଥିବୀ ଅଚଳ ହେଇଯିବ ?

ରାସ୍ତାକେଲ୍ ଚରଦିନକୁ ତାକୁ ଜାଣିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ପାଖରେ ଅଭୁଲ୍ ହେଇ
ରହିଯିବ । କାରଣ ସେ ଦେବ ଅଂଶରେ ଆସିଥିଲା ।

